uea

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE ROMA
34
2 F
25

S. Francesco a Ripa

3069.

MODVS LEGENDI ABBREVIATVRAS

PASSIM IN IVRE TAM CIVILI,
Quàm Pontificio occurrentes,

DENVO INTEGRITATI SVÆ
Reſtitutus.

HVIC ACCESSERE

Tituli, qui & Rubricæ vulgò nuncupantur, in vniuerſum Ius Ciuile, ex HALOANDRI recognitione aſcripti.

Adiunximus prӕterea libellum, qui Flores Legum inſcribitur, cum additionibus, & concordantijs Doctorum.

Omnia priſtino ſplendori reddita.

Ita Deo fauente

Omnia fœliciter.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIS,

Apud Paulum Vgolinum.
M D X C V.

PRAEFATIO.

*Et ſi Imperatoris teſtimonio laudabilior ſit, qui factum ſub
tilius emendat, quàm qui adinuenit: laude tamen non minima
afficiendos eos arbitror, qui primas bonarum artium promulga
tiones, ſumma cum lucubratione ſequacibus delegauerunt quo
niam, ut teſtatur Philoſophus, nedum iis, quibus perfecte, ſed
& ÿs, ex quorum imperfecto opere adinuento ad ueram Philo
ſophiæ lucem tandem uentum eſt, gratiæ ſunt porrigendæ.
Quamobrem cum libellus, qui Modus legendi in utroque Iure
dicitur, opus equidem primo iuris cunabula introeuntibus, ne
dicam utile, imo neceſſarium, plurimis tum diminute tum ſu-
perfluè poſitis undequaque antea notaretur: ut tandem Iuris
ſtudioſi conſultius, ſecuriuſque inhærerent operi, factum eſt
hoc idem opus correctum, emendatum, omni denique ſuperflui
tatis, ſeu diminutionis macula, uitioque purgatum: ut per hæc
quæ ſequuntur ſcripta, omnibus luculentiſſimè panditur.*

MODVS LEGENDI

ABBREVIATVRAS,

TAM IN LIBRIS IVRIS CIVILIS Quam Pontificij, paſſim occurrentes.

QVIA præpoſterus eſt ordo prius humana petere ſubſidia,ut illis deficientibus,diuini fauoris gratia poſtuletur; ut de cóſe.diſt.1.c. omnis Chriſtianus. in fi.&in prin. Apparatus Io.And.lib. vi.imo uix bono per aguntur exitu, quę malo ſunt inchoata principio.61. diſt.c.miramur.1.q.1. principatus.&c. cū Paulus.ideo diuino primitus implorato præſidio,cum iuris utriuſq; ſcientia tam legum,quàm canonū prætioſiſſima,non adminiculatiua , ſed principalis & ſacratiſſima, imo diuinitus inſpirata ſit, maximā cōpetēs principibus, comitibus,baronibus, militibus,cæteriſq; nobilibus,clericis atque generoſis perſonis iuriſdictionem , & iurium ipſorum manutentionem habentibus , ſtatui , ut huius utriuſque iuris, ſcilicet Canonici & Ciuilis notitiam aggredi uolentibus,tam in legendo,quam in ſtudendo, facilis,breuis,& planiſſimus pateat acceſſus in textibus , apparatibus,ſummis,gloſſis,recollectis,& omnibus abbreuiaturis legum & canonum ad omnipotētis Dei laudem, & iuniorum ſcholarium,ſacerdotum,& iuris alumnorum inſtructionem: quæ aliter fieri non habet , quam illorum informatio , quos ſcholaſticis doctrinis ſcholas fortè regendo ſua laborioſius oporteat quærere nutrimenta. Attento quòd omnis proceſſus artium & ſcientiarum generatiuus,ordinē in ſe debet habere,& propter uitæ humanæ inſufficientiam breuitatem continere: talem ut ſequi-

tur breuiſſimum inſtruendi modum obſeruandum eſſe cenſeo pædagogis nobilium, ſalua tamen emendatione, meliorantium rationabiliter hunc diſcendi modum. Præhabitis ergo ſcholaſticis diſciplinis, & puerilibus eruditionibus in Donato, caſualibus, & temporalibus, in Alexandri partibus ambabus, declinationibus, coniugationibus, & conſtructionis ordine, cum moralibus authoribus Catone, uel Faceto, &c. non per uitę medietatem liberalibus & adminiculatiuis artibus inſiſtendo, ut ſunt Grammatica, Logica, Rhetorica, Geometria, Arithmetica, Muſica, & Aſtronomia, ſed his compendioſe trãſcurſius, principalibus ſcientiis, uide licet tramiti Philoſophiæ ſuadeo citius appropinquari. & tandem iuri Canonico, & Theologiæ, iuri ciuili & practicæ finaliter immorari. Nam, ut ait beatus Hier. Illi in uanitate ſenſus, & obſcuritate mentis ambulant, qui diebus & noctibus in dialectica arte torquentur &c. ut in canone, nonne, diſt. xxxvii. ubi reprehenduntur dialectici, & rerum naturas inquirentes, nec non uerſificatores. & eadem diſt. c. legimus. ubi per uanam dialecticorum garrulitatem & ſophiſtica argumenta intelligit Hieronymus cyniphes, & ranas, quibus Aegyptii ſunt percuſſi,

Primo, præmitto nomina librorum in utroq; iure, tam Pontificio, quàm Imperatorio, annectendo cuilibet horum diuiſionem in libros partiales. Deinde ſubiungam modum allegandi in quolibet libro, cum exemplorum poſitione de abbreuiaturis: ut introitus ad iura capeſcenda manifeſtetur, quorum ignorantia paucos excuſat: iuxta regulam, ignorantia facti non iuris excuſat. ut de regulis iuris, c. ignorantia. libro vi, quæ regula duos habet articulos, principales. Primus, quod ignorantia facti quemlibet excuſat maximè dum eſt ignorantia facti probabilis, tunc enim in toto excuſat ignorantem, ut in l. error facti. C. de iur. & facti ignoran. Quod enim per me non ſtat, mihi imputari nó debet, ut in c. imputari. de re. iur. lib. vi. Secundus articulus eſt, quòd ignorantia iuris neminem excuſat, quia ius quilibet ſcire tenetur, & nemini licet ipſum ignorares ut in l. regula, ff. de iur. & facti igno-

ignoran. Debemus ergo ſcientiam iuris omnes appetere,ne in contemptum Dei nos incidere contingat. Nam contemptores canonũ peccant in Spiritum Sanctum, cu ius inſtinctu,nutu,& gratia ipſi ſacri canones æditi ſunt, ut xxv.q.i.uiolatores,& cap.nulli fas.

Iuris definitio. Pro quo ſciendũ ꝙ ius eſt ars boni & æqui, cuius merito quis nos ſacerdotes appellat, id eſt,ſua iura cuilibet miniſtrantes.ff.de iuſti.& iur.l.i. reſpon.ii. Eſt autem ius nomen generale, & lex eſt ſpecies iuris. Etiam ius dicitur præceptũ ſeu ordinatio principantis, uel domini circa ſubditos.Et ſic ius triplex diſtinguitur,quia talis ſuperior principans aut eſt Deus, & tunc dicitur ius diuinum. aut eſt natura,& dicitur ius naturale primæuum. Aut eſt homo,& tunc dicitur ius humanum, ſcilicet gentium uel ciuile,ſeu poſitiuum. *Sacerdotes iuris.*

Ius naturale. Ius naturale eſt communi omni nationi, eo quod ubique inſtinctu naturæ non aliqua conſtitutione habetur; ut maris & fœminæ coniunctio,puerorum educatio, cõmunis omnium poſſeſſio, quia iure naturali omnia ſunt communia, id eſt, communicanda tempore neceſſitatis. Nemo enim proprium dicat, quod commune eſt, ut diſt. xvii.c.ſicut hi in medio.& illud ius æquiſſimum eſt, quia eius præcepta in lege, & Euangelio cõtinentur, Quod tibi uis fieri mihi fac, quod nòn tibi noli. Sic potes in terris uiuere iure.poli.ut diſtinct.i.in prin.diſt.1. ponderet. alias conſideret. ii. quæſtio. vi. Decreto. de maio. & obed.dilecti.ubi includitur,Non furtum facies. Non mœchaberis, Non occides, Non ſuſcipies uocem mendacii. Exodi xxi.& xxiiii. Deute.v. c. Ozee.vii. c. cum multis ſimilibusq́. Hoc ius cępit ab exordio rationalis creaturæ,nec uariatur tempore,ſed eſt immutabile, plenum, & perfectum diſt. v.in prin.& diſt.viii.in prin Sed ius poſitiuũ, eſt conſtitutio hominis uariabilis & imperfecta. Et ſubdiuiditur in Canonicum & Ciuile. Nam ſicut ex duobus componitur homo,ſcilicet materia & forma,ſic duæ ſunt dignitates in Eccleſia militante, ſcilicet Pontificalis authoritas,& Imperialis poteſtas, ut de maior.& obedien.c.ſolitæ. Ex quibus iura duplicia prodierunt. Papa *Ius poſitiuũ.*

enim eſt conditor Canonum, & Imperator Legũ. Ex quo iam patet cauſa efficiens utriuſque iuris. Sed cauſa materialis iuris poſitiui, eſt Leges & Canones, Decreta ſeu Decretales epiſtolæ: circa quæ omnia uerſatur ipſum ius. Et coincidit communiter cauſa materialis cum ſubiecto.

Iuris canonici ſubiectum. Vnde ſubiectum Iuris Canonici eſt bonum eccleſiaſticũ fidelium directiuum, deciſionem ſingulorũ negotiorum continens, rerum eccleſiaſticarum utilitatem cõſeruans. Vel eſt homo catholicus dirigibilis, de iure canonico in bonum humanum, ſimiliter & diuinum. Nam ſicut ſcientia ſupponitur ſcientiæ, ita ſubiectum ſubiecto. Et philoſophiæ moralis, cui ſcientia iuris utriuſque ſubordinatur, ſubiectum eſt bonum humanum: igitur &c. ſic ſubiectum Iuris Ciuilis eſt homo politicus, conſtitutionibus legalibus dirigibilis ſimpliciter in bonum humanum, ad Reipublicæ utilitatem conſeruandum. Cauſa finalis ſatis patet ex dictis. Nam finis iuris eſt bonos & ſcientes efficere, non metu ſolum pœnarum, uerum etiam exhortatione præmiorum. Cauſa uerò formalis duplex eſt, ſcilicet forma tractandi, quæ eſt modus agendi, ut definitiuus, diuiſiuus, perceptiuus, prohibitiuus, & exemplorum poſitiuus: Et forma tractatus, quæ conſiſtit in diuiſione librorum totalium in partiales: & partialium in titulos, ſeu rubricas: & titulorum in capitula, leges, paragraphos, uel reſponſa, & cætera, ut infra dicetur.

Ius Canonicũ. Ius Canonicum in quatuor libris principalibus nobis eſt traditũ. Primus liber Iuris Canonici, eſt Decretum. Secundus, Decretales. Tertius, Sextus liber. Et quartus, Clementinæ, ſcilicet Conſtitutiones. Pro quo ſciendum quod differentia eſt inter Decretum, Canonem, & Decretalem epiſtolam. Hæc differentia notatur diſti. iii §. porrò ubi dicit Gratianus, Canonum alii ſunt decreta Pontificum, alii ſtatuta Conciliorum. *Canon.* Nam Canon propriè dicitur ſtatutum in Concilio generali, uel prouinciali factum authoritate epiſcoporum, ut de conſecrat. c. i. Decretum uerò eſt ſtatutum, quod Papa de conſilio Cardinalium, ad nullius tamen conſultationẽ ſtatuit, & in ſcriptis redegit, ut de reſcript. cap. præſenti. *Decretum.* Hic autem Decretum

cretum ſumitur pro nomine libri, in quo Decreto ſanctorum patrum dicta deſcripta ſunt. Capitur etiam aliter Decretum de rebus eccleſi. non alien. capitu. I. lib. vi. in gloſſa magna, in fine, ubi ponitur differentia inter decretum authoritatem, & conſenſum, uel collaudationem iudicis, &c. Sed Decretalis epiſtola dicitur, quam Papa ſolus, uel de conſilio Cardinalium ad conſultationem alicuius reſcribit, & reſpondet, ut de reſcript. c. I. & gl iii. §. omnes hæ ſpecies. diſtin. iii. Etiam inuenitur hoc Decretale, ut xxv. quæſti. I. omnia decretalia. Indifferenter tamen Decreta, Canones, & Decretales Ius Canonicum nuncupantur, uel Canones, & unum ſpecie pro reliquo ſumitur. Vocatur etiam Canonica inſtitutio aliquando dogma: quia conſiſtit in doctrina fidei Chriſtianæ, de cõſec. diſt. v. c. ſi. Aliquando mandatum, quia conſiſtit in doctrina de moribus. diſtin. 54. denique Aliquando interdictum, quando nulla pœna adiicitur. de conſecr. diſt. iii. nõ oportet. Et quandoque ſanctio, quando pœna additur xxvii. q. iiii. ſi quis uere. Hic etiam Decretales in plurali numero utimur pro libro, in quo dicta capitula, quæ etiã Decretales dicuntur, continentur. *Decretalis epiſtola.*

Venio nunc ad libros. Primum itaq; librum Iuris Canonici, qui Decretum dicitur compoſuit magiſter Gratianus, non quidem inueniendo, ſed dicta ſanctorum patrum in diuerſis diſperſa uoluminibus, in unum uolumen debite, & ordinate colligendo, & hoc circa annum Domini milleſimum centeſimum nonageſimũ tertium. Fuit etiam ille Gratianus unus de tribus fratribus, cuius alter frater, Petrus Lombardus librum Sententiarum conſcripſit, & tertius Petrus Comeſtoris, uel Manducatoris, qui Scholaſticam hiſtoriam fecit. Diuiditur autem hic liber primus Decretum, in tres partes principales. Quarum prima uocatur Diſtinctiones, quia ulterius ſubdiuiditur in partes centum & unam, quarum quælibet diſtinctio dicitur. Habet enim hæc prima pars Decreti diſtinctiones centum & unam, à quibus ipſa totã nomẽ eſt ſortita. Iſtæ autem diſtinctiones ulterius ſubdiuiduntur in canones uel capitula, qui canones interdum propter aliquo- *Decretum.*

rum ipſorum prolixitatem ſubdiuidi poſſunt in paragraphos, & paragraphi ipſi, ſi longi fuerint, in uerſiculos. Secunda pars Decreti nominatur Cauſæ, & continet in ſe xxxvi. cauſas, in quas diuiditur, à quibus & nomen accepit, quæ cauſæ ſubdiuiduntur ulterius in quæſtiones, & hæ quæſtiones in canones, uel capitula, quæ ultra in paragraphos, & uerſiculo ſubdiuidi poſſunt, ut ſupra de diſtinctione canonum præmiſſum eſt. Eſt tamen animaduertendum, quòd cauſa 33. habet quæſtiones ſex, quarũ quæſtionum tertia nõ diuiditur immediate in canones uel capitula, ſed ibi interponitur tractatus de pœnitẽtia, qui cõtinet in ſe diſtinctiones ſeptem, in quas diuiditur. & hæ ſubdiuiduntur in capitula uel canones; & paragraphos, ut ſupra dicebatur. Et interdũ diuiditur in paragraphos abſque capitulis. Tertia & ultima pars Decreti nuncupatur de Conſecratione, & habet ſub ſe quinque diſtinctiones, in quas diuiditur, quarum quælibet in plures ſubdiuiditur canones, uel capitula, & quandoque in paragraphos, ut ſupra dictum eſt. Verſus.

Decretum centum diſtinctiones dat & unam.
Triginta cauſas, & ſex addit tibi miſtas.
Diſtinguit ſeptem pœnitentia, conſecra quinque.
Authorem quarũ tibi declaro Gratianũ. uel ſic breuius.
C. diſtinguit, & L. cauſas dabit X. tria cum ſex.
Pœnitet V. uerſum uult conſecrare reuerſum.

Nunc ponenda, & notãda ſunt exempla allegationum. Et de prima parte Decreti nota, quod illa ſyllaba di. uel dis. etiam ſola litera, d, ſignificat diſtinctionem, & numerus immediate ſequens denotat quotam diſtinctionis. Vltimo ponitur principium canonis uel capituli, in quo authoritas uel allegatio continetur. Exemplum accipe in prima parte Decreti, ubi ſic allegatur. viii. diſtinctione. quo iure, & hoc ſic abbreuiatur, diſt. 8. quo iure. ideſt, in prima parte Decreti, in diſtinctione 8. illius partis, in canone, qui incipit, quo iure. Aliud exemplum. diſtinct. 38. nonne. & cap. legimus. ideſt, in prima parte Decreti, in diſtinctione, triceſimaſeptima eiuſdem partis, in canonibus, qui incipiuntur, nonne. &, legimus. Item

aliud,

aliud,diſtinct.40.multis & cap.non loca.& diſtin. l.ponderet.quod declara,ut prius.

In ſecunda parte Decreti nota,quòd per numernm poſitum ante literam.q.datur intelligi quota cauſæ. Et ſic omnia talia adiectiua numeralia, prima, ſecunda, tertia, quarta &c.uſque ad triceſimam ſeptimam ante literam.q, poſita ſemper includunt hoc ſubſtantiuum cauſa. Nec debet ille numerus excedere 36.quia non ſunt plures cauſæ in ſecunda parte Decreti:& per literam,q,intelligirur quæſtio in nominatiuo uel aliis caſibus ſecundum exigentiam congruitatis.Communiter in ablatiuo allegatur quæſtione. Sed per numerum ſequentem iſtam literam, q,deſignatur quota quæſtionis illius cauſæ præmiſſæ. Et ſic numerus ſequens erit adiectiuũ iſtius ſubſtantiui; quęſtione, per q,deſignati:quod nunquam ſubintelligitur, ſed ſemper expreſſe ponitur. Vltimo ſubiungitur canon, uel capitulum illius quæſtionis,in quo authoritas allegata quæri debet.Exemplum ſume de ſecunda parte Decreti ubi ſic allegatur.1.q.1.principatus.& capitulo, cũ Paulus. Et ſolet ita breuiari. 1.quæſt.1.principatus.& ualet tantum: ſecunda parte Decreti in prima cauſa illius partis,& in prima quæſtione illius primæ cauſæ:in canonibus incipientibus principatus.& cum Paulus. Iſto obſeruato quod in toto iure non breuiatur principium canonis,capituli,uel legis:ſed ſemper integre ponitur prout in libro continetur.Aliud exemplum 11.q.3.inter uerba.17.q.4.ſi quis ſuadente item 23.q.1.noli æſtimare.& c. militare.26.quæſtio.5.non liceat.& c.aruſpicinæ in uerſicu.nec ideo.Declara iſta exempla, & ſignanter ultimũ: in ſecundo parte Decreti,in cauſa 26.in quæſtione.5.eiuſdem cauſæ,in canonibus,qui incipiunt,non liceat. & aruſpicinæ.in uer.nec ideo. Quia tamen tractatus de pœnitentia inſeritur in quæſtione 3.ipſius cauſæ triceſimæ tertiæ,ut ſupra dictum eſt:ideo ſumatur exemplum ubi ſic allegatur:de pœnitentia.diſt.prima,homicidiorum. & capitulo,homicidium.hoc ſic breuiatur.de pœ.diſ.1. homicidiorum.& cap.homicidium.ideſt,in ſecunda parte Decreti in cauſa xxxiii. in quæſtione. 3. iſtius. 33. cauſæ in

ſæ in diſtinctione prima illius quæſtionis, in tractatu de penitentia, in canonibus, qui incipiunt, Homicidiorum &c. Aliud exemplum, de penitentia diſtin.v. oportet enim de penit.diſt.vii. c.1.intellige ut prius & ſpecialiter ultimum.id eſt,in tractatu de penitentia. diſt. vii. & ultima iſtius,tractatus,in capitulo primo huius diſtinctionis. Et ſic quando allegatur capitulum.I,ii.uel iii. non ponitur principium capituli uel canonis &c.

De tertia parte Decreti pone exemplum, ubi allegatur hoc modo,de con di.i. nocte ſancta c.miſſas. & c.omnis Chriſtianus. Quod ita breuiatum ſic intelligitur, id eſt,in ultima parte Deceti, quæ intitulatur,De conſecratione, in prima diſtinctione illius partis, in canonibus qui incipiũt, Nocte ſancta &c Item aliud exemplum, de conſ.diſt.ii.in cęna.& cap liquido.de conſ.diſt.v. non mediocriter.ne tales.&c. nuſquam. id eſt, de conſecratione, diſtinctione ſecunda & quinta, in capitulis incipiẽtibus, In cęna. Liquido. &, Non medi ocriter.&c. Non debet autem in tertia parte Decreti ultra quintam diſtinctionem allegari, ſicut nec in ſecunda parte ultra ſeptimam, & in prima parte nõ ultra centeſimum primam, quia nulla partium plures habet diſtinctiones. Ideo ultra allegãs notaretur tanquam imperitus errare. Et quia in qualibet parte Decreti ſunt diſtinctiones, nota differentiam in allegando. Nam quando allegatur diſtinctio abſoluto cum numero,ſiue addito alterius determinationis, ut dicendo,diſtinct. 1.2.3.4.uel 5. &c. tunc quærendum eſt in prima parte Decreti,ubi ſunt centum, & una diſtinctiones. Quando autem allegatur diſtinctio cum addito, de pœnitentia,ut ſic,de pœni. diſt 1.2.3. &c. tunc quæri debet in ſecunda parte Decreti, in cauſa 33. & q.3. illius, cauſæ ubi ponitur Tractat. de penitentia, qui habet 7. diſtinctiones, ultra quas non allegabis ibi, ſi uelis Iuriſta uideri.Sed ſi allegatur diſtin cum addito tali, de conſecratione,ut ſic,de conſecre.diſt. 1.2.uel 3. &c. tunc quæratur in tertie parte Decreti, ubi ſunt tantum quinque diſtinctiones nec etiam plures allegabis, alias te oſtendes Iuris ignarum. Et ſic in omnibus his tribus partibus

Decre-

Decreti allegatur conſtitutio cum quota ſequente: ſub eo differentia, quod interdum nulla determinatio præcedit, ut in prima parte interdum præcedit: & hoc dupliciter. Aut præcedit de pęnit. ut in ſecunda parte Decreti. Aut de conſecratione: ut in tertia parte Decreti. Item in ſecunda parte allegatur quota cauſæ, tacendo illud nomen cauſa, ſed ſubintelligendo. & ſic etiam in fœminino genere adiectiuum numerale ſubſtantiuatur, includendo ſuū ſubſtantiuum, ut prima, ſecūda, tertia, quarta, &c. ſubaudi cauſa, deinde ſubſtantiuum, quæſtio, cum ſuo adiectiuo expreſſe ponitur, ſcilicet quæſtione prima, ſecunda, tertia, quarta &c. Poſtea initium canonis, ut, Omnis. Ponderet. Nonne. Legimus &c. Etiam quandoq; per paragraphos allegatur, omiſſo nomine capituli; & ſubiungitur principium paragraphi, ut ii. q. vi. §. biduum. Et frequenter quando allegatur capitulum, non eſt opus allegare paragraphum, & è conuerſo. Si uerò capitulum eſt longum, dicatur in princ. med. uel fi. aut circa princ. med. uel fi. ubi authoritas uel textus allegatus habetur. Finaliter: *Dilige Decretum ſi gliſcis canonicari. Diſtinguit cauſas, pœnitet, & conſecrat.* Et tantum de primo libro.

Secundus liber iuris Canonici, qui Decretales nominatur, à Gregorio Papa IX. compoſitus eſt, qui in unam compilationem redigi procurauit, per magiſtrum Raymundum ſuum capellanum, diuerſas decretales epiſtolas prædeceſſorum ſuorum corrigens & concordans, & hoc circa annum Domini milleſimum ducenteſimum trigeſimum primum. Et ſic penè annis 38. poſt compilationem Decreti, Decretales in hanc formam redactæ fuere. Nam poſt hoc ſub anno Domini M C C X L V I. Concilium Lugdunenſe fuit celebratū, ab Innocētio Papa I I I I. anno ſui Pōtificatus I I. in quo multas edidit cōſtitutiones, quas etiam ſuo tempore ſuper Decretales conſcripſit. Et iſte liber Decretales uocatus diuiditur in quinque libros partiales. Quorum quilibet ulterius ſubdiuiditur in multos titulos uel rubricas, & tituli in capitula, & capitula in paragraphos, & hi interdum in uerſiculos. Primus autem liber partialis Decretalium, tractat de perſonis eccleſiaſti- *Decretales.*

ſiaſticis.& eccleſiæ miniſtris, & de eorum officiis & q̃ui tales creandi & ordinandi ſunt. Et continet titulos xliii. Secundus liber Decretalium, eſt de iudiciis, & de requiſitis in iudicio, & habet xxx. titulos. Tertius eſt, de uita & honeſtate clericorum, & rebus eorum, & rebus eccleſiarum, & habet titulos l. Quartus de ſponſalib. & matrimoniis, & de cæteris his annexis, & continet xxi. titulos. Quintus & ultimus liber partialis Decretalium, eſt de accuſationibus, de criminibus, & de diuerſis pęnis pro ipſis inſligendis, & continet titulos xli. Omnibus ergo computatis totalis liber Decretalium habet titulos, uel rubricas ducentas, minus quindecim, hoc eſt, centum & octoginta quinque. De quibus prædictis nota hos uerſus.

Pars prior officia creat, eccleſiæque miniſtros,
Altera dat teſtes, & cætera iudiciorum.
Tertia de rebus & uita præsbyterorum.
Quarta docet quales ſint ritus coniugiorum.
Quintaq; de uitijs & pœnis tractas earũ. Vel ſic breuius.
Iudex, iuditium clerus, ſponſalia, crimen.
Hæc tibi dſignant, quid quæ, que uolumina ſignant.

De numero titulorum uerſus nota ſequentes,
Bis ſeptem demptis ſimul uno ferto ducentos. Qui tituli ponentur infra proſaice & metricè. Nunc ſumantur exempla ex Decretalibus, ubi ſic allegatur, de ſumma Trinitate & fide catholica. damnamus. hoc ita breuiari ſolet, de ſum. Tri. & fi. cat. damnamus. Aliud exemplum, de electione & electi poteſtate. cùm in cunctis: hoc ita breuiari ſolet. de elec. cùm in cunctis. id eſt, in libro Decretalium, ſub titulo, de electione. in capitulo quod incipit, cum in cunctis. Aliud exemplum, de foro comp. diligenti. Aliud, de ui. & ho. cleri. ut clericorum. Aliud, qui cle. uel uouen. ma. contra. poſ. conſuluit. Aliud, de pę. & re. omnis utriuſque, Iſta exempla ſic breuiata ſuo modo ſunt explicanda ut primum exemplum & ita de aliis.

Tertium librum, qui Sextus appellatur, compoſuit Bonifacius Papa VIII. in quo Deccetales epiſtolas ſuorum prędeceſſorũ, uidelicet Grego. x. Inno. IIII. Clem. IIII. & aliorum cum ſuis propriis epiſtolis recollegit in unũ librum,

librum, quem Sextum appellauit. non ſic quòd ille cum alijs 5. partialibus libris Decretalium in unum uolumen Sextus connumeretur: ſed quia liber eſt ſpecialis poſt di ctos quinque editus, ſupplens defectum diuerſorum caſuum emergentium, in aliis non comprehenſorum. Et ſunt promulgatæ conſtitutiones libri Sexti, anno a natiuitate Domini milleſimo ducenteſimo nonageſimo octauo. Nonis Martii, Põtificatus Bonifacii Papę octaui, an. I I I I. Diuiditur autem Sextus eodẽ in quinque libros partiales ſicut Decretales. & quilibet horum librorum in titulos; & hi per capitula, & paragraphos, ut ſupra: quãuis in Sexto non ſint tot tituli ſicut in Decretalibus, nec tot capitula in titulis. Sed ubi deficit aliquid non plene deciſum in Decretalibus, id ponitur in Sexto. Sunt nanque modo ſumenda exempla de libro Sexto, ubi ſic allegatur de conſtitutionibus. ut animarum. libro ſexto. & de reſcript. ſtatutum. §. cum uero. nullus. lib eo. Hoc intelligitur: id eſt, in libro ſexto, ſub titu. de conſtitu. in capitulo quod incipit, ut animarum. Et ſub titulo de reſcriptis, in c. quod incipit, ſtatutum. in §. illius capituli, qui incipit, cum uerò, in uerſiculo, nullus. libro eodem. Et ſciendum quòd in Sexto allegatur eodem modo, ut in Decretalibus, hoc ſolum mutato quòd in Sexto allegando ſemper in fine additur lib. 6. propter differentias librorum: quia omnes rubricæ Sexti ſunt etiam in Decretalib. Debet ergo ad rubricam poſt capitulum addi libro ſexto, ut ſciatur eſſe in Sexto. Quod ſi non additur, quereretur cap. allegatum in Decretalibus: & ſic errare contingeret ex omiſſione huius additionis libro 6. quia capitulum allegatum in Sexto non inueniretur in Decretalib. Alia plura poſſunt exempla ſumi: ut de iudic. mulieres. §. cæterum. & c. ſeq. lib. 6. de cler. coniug. c. unico. §. in cæteris autem. eod. lib. de conceſ. præben deteſtanda. lib. 6, de cenſi. quanquam. eo. lib, quæ ſunt declaranda ſuo modo ut ſupra. Et tantum de tertio libro.

Quartum librum iuris canonici, qui Clementinæ dicitur, ſubaudiendo conſtitutiones, incœpit & edidit Clemens Papa V. ſub anno Domini milleſimo trecẽteſimo de

cimo,

cimo,in Concilio Viennenſi,quod ſex menſibus.tantũ du rauit: ſed ipſe Clemens morte præuentus, ad publicum non perduxit: ſed poſt eum Ioannes Papa XXII. compleuit, correxit, in quibuſdam mutauit,& executioni demandauit. Quæ conſtitutiones ita collectæ dicuntur Clementinæ,a Clemente V.& fuerunt promulgatæ anno Domini milleſimo tricenteſimo ſexto. IIII. Calendas Nouembris. De quo uide glo. in procemio Clementiňarũ, in uer. Nouembris.& in uerbo Pontificatus. Et ſecundũ Ioan Andr. in procemio huius libri male dicunt illi, qui allegant librum ſeptimum: qnia dictæ conſtitutiones non ſunt connumeratæ ſub nomine libri, ſed debent intitulari Clementinæ, ut ſuprà dictum eſt. Et diuiduntur Clementinæ eodem modo in quinque libros iuxta materiam illius uerſus: *Iudex, iudicium, clerus, ſponſalia, crimen.* de qua tractant, ſicut Decretales & Sextus licet pauciores contineant titulos,& tituli pauciora capitula, in quos & quæ rurſum diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda, ubi ſic allegatur, de hæreticis ad noſtrũ in Clementinis. hoc ſic breuiatur: de hæret. ad noſtrum in clemen. I. in conſtitutionibus Clementinis; ſub titulo de hæreticis & Manichæis, in capitulo, quod incipit, Ad noſtrum. Aliud exemplum: de reliq. & uene. ſanct. ſi dominum. in Clemen. id eſt, de reliquiis & ueneratione ſanctorum. in capitulo. Si dominum. in Clementinis. & ſic de aliis. Nam hic allegatur per omnia ſicut in Decretalibus: ſolum eo dempto, quod additur hic in Clemen. ſicut in ſexto, additur libro ſexto, propter rationem ibi dictam. Et poteſt hæc addito præmitti: ut ſic allegando, Clemen. paſtoralis. §. rurſus. in fin. id eſt, in Clementinis, in capitulo paſtoralis. §. rurſus. in fin. illius paragraphi, ubi dicitur: Qui falcem mittit in meſſem alterius, perperam agit. Et hæc de allegationibus & exemplis iuris Canonici quo ad quatuor libros ſufficiant. Et ut dicti libri cognoſcantur, ſciendum quòd Decretum ſic incipit. Humanum genus duobus regitur, naturali uidelicet iure,& moribus. Decretales incipiunt, Gregorius epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Sextus incipit, Bonifa-

cius epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Clementinæ diuerſi mode ſolent incipi, Quandoque ſic, Ioannes epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei. Quoniam nulla iuris ſanctio. Quandoque ſic, Clemens epiſcopus &c. Fidei catholicæ fundamento &c. Et antequam ueniam ad materiam Decreti, in diſtinctionibus & cauſis, & ad rubricas in Decretalibus, de libris legum & allegationibus in eis præmitto.

Ius enim ciuile uel Imperatorium (quod Leges appellatur) traditum eſt nobis in multis, & generaliter in quatuor uoluminibus, quæ dicuntur libri legales: ut ſunt Digeſtum, Codex, Inſtituta, & Authenticum, quibus additur liber Feudorum.

Primus ergo liber Iuris Ciuilis, eſt Digeſtum, continens leges & ſtatuta Romanorum. Et continet in ſe quinquaginta libros partiales, qui in tribus uoluminibus cōprehenduntur. *Digeſtum.* Primum uolumen eſt Digeſtum uetus, quod habet xxiij. libros partiales. Secundum, Infortiatum: & habet xiiii. libros partiales. Tertium Digeſtum nouum, quod xii. habet libros partiales: quibus connumeratis erunt l. libri partiales. Et uocatur Digeſtum alio nomine Pandecta, nomen compoſitum à πᾶν, quod eſt totũ, & participio uerbi δέχομαι quod eſt capio, quaſi omnia intra ſe cōprehēdens eſt enim uolumen aliquod omnia uniuerſaliter continens. Vnde Iuſtinian. libros in quibus uetera iura collegit, Pandectas appellauit. Volumina illa (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quibus poſſis, quod uelis, uelut è Cornucopia depromere, dicuntur Pandectæ; ut Pandectæ legum quæ omne ius complectuntur. Gell. libro xii. Tullius Tyro Ciceronis libertus, libros de uariis ac promiſcuis quæſtionibus compoſuit, quos Græcos uocabulo Plandectas, id eſt, promiſcua & multifaria continentes, libros inſcripſit, tanquam omne rerum ac doctinarum genus continentes. ut dicitur in l. 2. C. de uete. iur. enuclean. §. cum omnia. Et iſte liber Digeſtum, eſt collectis ex ueteri iure, quod ab urbe Romana conditũ, & a tempore Romuli, uſq; ad tempus Iuſtiniani Imperatoris fere per mille annos & trecētos cō-

fuſe ſtatutum fuit: & extendebatur in duo pene millia librorum,& decies cẽtena millia uerſuum,id eſt paragraphorum uel reſponſorum: ut habetur in §.cum omnia præallegato. Vocatur autem hoc nomine Digeſtum quia omnia decidenda ibi deriguntur & ſoluuntur. Scribitur etiam per duplex.ff.contra morem omnium librorum legalium,cum nulla litera,f,ponatur in hoc nomine Digeſtum.ideo (ut aiunt quidam) quia per duos Imperatores,quorum quiuis Federicus nominabatur,poſtea maturius ruminatum eſt & digeſtum:a quorum Imperatorum quolibet nomine ſumpta eſt prima litera,f,&c. Alii dicũt eſſe arbitrarium:nec omnium rationem eſſe reddendam, ut in l.non.non omnium.ff.de legi.& ſenatuſcon. Infortiatum autem dicitur ab in,id eſt ualde,& forte:quia multum fores leges in eo ſunt, uel quia diſpoſitiones ultimarum uoluntatum in illo ſunt. Vnde.

Sum liber en fortis,diſponens ſpolia mortis.
Et clauſis portis me diſcat lector in hortis.

Vt habetur in principio Infortiati in gloſſa 1. ubi etiam dicitur,de nominibus,diſputare relinquitur pertinacibus ſecundum Tullium, & nomina magiſtralia ſunt. ideo de eis non eſt diſputandum. Sufficit ſaltem quòd attendatur quid in libris dicatur ſecundum Senec. Vnde.

Qui vult ſeruare ſanctorum ſingula feſta.
Non poterit clare cum Codice ſcire Digeſta.

Et nota quòd quando in Digeſto ueteri, Infortiato, uel Digeſto nouo allegatur aliquis textus, tunc primo ponitur nomen libri non partialis, nec Veteris, Noui uel Infortiati, ſed Digeſti in genere per duplex.ff.poſtea titulus uel rubraca, deinde apponitur lex illius tituli cum ſua determinatione, uel numero ſequenti. Et ſi lex eſt longa, ponitur.§.primus.uel ſecundus.uel reſponſum primum uel ſecundum &c Exemplo in Digeſto ſic allegatur. ff. de damno infecto, l. ſi finita.§.ſi quis autem quod ita breuiatum, tantum ualet ideſt, in libro Digeſtorum, ſub titulo de damno infecto in lege, quæ incipit. Si finita in §. ſi quis autem illius legis. Aliud exemplum, ff. ad leg. Rhod.de iac.l.nauis.§.cum autem id eſt, ff.ad legẽ Rho-

diam

diam de iactu, in l. nauis. in §.cum autem. Aliud exemplum, ff. ſi quadru.pau.fecisſ.dic,l.1.§.cum arietes, id eſt, Digeſtis in rubrica, ſi quadrupes pauperiem feciſſe dicatur.l.1.in §.cum arietes. Item ff.de ui & vi arm.l.1.§.vim vi. id eſt, ff. ſub titulo de ui & ui arma, in l. 1. &c. & ſic de aliis.

Secundus principalis liber Iuris dicitur Codex, qui continet ſtatuta, ſanctiones, & diuerſa præcepta Imperatorum: quamuis communiter loquendo Codex dicatur quilibet liber in ſe habens diuerſos libros partiales. Fuerunt tamē ante tempus Iuſtiniani Imperatoris tres Codices, ſcilicet codex Gregorianus, Hermogenianus, & Theodoſianus. Ergo diuus Iuſtinianus uolens circa hoc adhibere remedium, direxit animum ſuum ad conſtitutiones Imperiales, & de iſtis tribus codicib. extrauagātibus fecit fieri unum Codicem, quem ſuo felici nomine intitulauit Codicem Iuſtiniani ut patet in rubrica proœmii huius libri. Et ſcribitur per C. magnum, quæ eſt prīma litera huius nominis Codex. Diuiditur autem in 12. libros partiales, quorum vltimi tres longè poſt primos nouem compoſiti ſunt. & vltimi tres rarò leguntur à doctorib. In primis autem 9. libris Codicis allegatur ſuo modo ſicut in ff. primò ponendo nomen libri Codicis, deinde titulum, poſtea legem cum ſuo principio vel numero. Exemplum accipe ſic allegans. C. de præſcrip. 30. uel 40. ann. l. ſi quis, §. pen. i. in libro Codicis, ſub titulo de præſcriptionibus 30. vel 40. annorum, in l. ſi quis. in §. pen. Alia exempla. C. de ſacroſ. ecc. l. ſancimus in fi. C. de tranſ. l. ut reſponſum. C. de uet. iur. enucl. l. 2. §. ſi qd in tanta. &c. Quæ ſunt omnia extenſis rubricis declaranda. In ultimis tamen tribus libris hoc refert, q in fine allegationis (vt præmiſſum eſt) additur numerus libri: ue allegando, C. de armorum vſu iuxta principem. l. 1. lib. 10. C. de Murilegulis & Gynecíariis. l. &c. lib. 11. C. de dignita. l. ſi vt proponis, lib. 12. ſimiliter de aliis. Et ex magis neceſſarium quoſdam titulos plenius ſcribere, q a ſunt in his libris tribus ualde rari & inuſitati tituli: quia non frequentanē in ſcholis legēdo, ſicut alii libri 9. Codicis

Codex.

dicis. Et uolunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non ſit neceſſe addere. l. dicẽdo ſic. C. de iud. l. properandum. ſed ſimpliciter debeat dici, de iudic. properandum. ſine hoc addito, lege: niſi eſſet lex 1. 2. 3. vel penultima, uel antepenultima. Tunc enim oporteat addi, l. 1. 2. vel penul. &c. Sed ſiue hoc in toto ſeruatur ſiue non, non eſt magna uis. Item interdum in Codice allegatur Authẽtica, quæ eſt antiquo iuri ſuperaddita & incorporata: ut, C. de epiſ. & cle. Authen. generaliter. id eſt, in Codice ſub titulo de epiſcopis & clericis, in Authẽ. ibi incorporata, quæ incipit, Generaliter.

Authẽticorũ lib. Tertius principalis liber uocatur Authẽticum in numero ſingulari: & Authentica Authenticorum in numero plurali. Et ſunt Authentica quædam excerpta, quaſi ſummula librorum ſupra dictorum. Et diuiditur iſte liber in 9. collationes, quarum quælibet ſubdiuiditur in titulos. Tituli autem ſubdiuiduntur non in leges, ſed in paragraphos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primò nomen libri cum præpoſitione, in, deinde ponitur titulus, poſtea ſubiungitur paragraphus cum ipſius inceptione: & in fin. ponitur quota collationis. Quamuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamen collatio cum ſua quota conſueuit ultimò allegari: licet etiam interdum omittatur. Exemplum ſumatur ſic allegãdo, in Authen. de lenonibus. §. ſancimus. coll. 3. id eſt, in libro ſeu volumine Authenticorum, ſub titulo de lenonibus, in §. qui incipit, Sancimus. ſub colla. 3. Aliud exemplũ. in Authen. de trien. & ſemiſ. § conſideremus. coll. 3. id eſt, in Authentico de triente & ſemiſſe. in §. conſideremus. &c. Item in Auth. ut diui iuſ. ſubſcript. ha. glo. quæ. §. 1. colla. 8. id eſt, in hoc libro, ſub titulo, ut diuinæ iuſſiones ſubſcriptionem habeant glorioſiſſimi quæſtoris &c. Et nota differentiam inter Authenticum & Authenticã. Nam Authenticum eſt liber principalis voluminis, de quo iam mentio facta eſt; ſed Authẽtica eſt lex una vel paragraphus incorporatus in lib. C. & allegatur hoc modo ſicut etiam prædictum eſt in libro C. in Auth. mul-

tò

tò magis.C.de ſacr.ſanct.eccl.&c.

Liber Feudorum, qui alio nomine dicitur Colla.10. diuiditur in duos libros partiales,quorum quilibet ſub diuiditur in titulos; & illi in capitula & Paragraphos. Vnde,ut exẽplariter dicatur,in allegatione huius libri, primò ponitur nomen libri,poſtea titulus,deinde capitulum & §.ut ſic allegando in libro, alias & cõmunius, in vſib.feud.de prohib.feud.alien.per Federic c.1.§. hac edictali. Et hoc breuiatum ſic intelligitur:id eſt, in Vſibus feudorum(quilibet etiam Collatio decima dicitur) ſub rubrica de prohibita feudi alienatione per Federicum,in c.1.& paragrapho allegato. Et eſt neceſſe apponere per Federicum,ad differentiam alterius tituli in eodem libro de prohib.feud.alien.per Lotharium. Poteſt etiam nomen libri vltimo ſubiungi: ut in hoc exemplo quib.mod.feud.amitt.c.vnico.§.rurſus.in uſibus feud.id eſt,in rubr.quibus modis feudum amittatur. c. unico in §.rurſus,in vſibus feudorum. Etiam interdum allegatur collatione 10.ſic breuiando.coll.10. quia iſte liber poſt 9.collationes authẽticorum æditos eſt. Alia poſſunt accipi exempla multa,De feud.mar.duc.& com.id eſt, de feudo marchiæ,ducatus,& comitatus.De inueſ. in man. fac.id eſt,de inueſtitura in mancum facta.de milit. vaſal. qui contum.eſt,id eſt,de milite uaſallo, qui contumax eſt. Qual.vaſ.iur.deb.dom.fid.id eſt,qualiter uaſallus iurare debeat domino fidelitatem. Et ita de omnibus alijs extendendo,& abbreuiando rubricas, cum ſubiunctione tamen ca,& §.in quo continetur authoritas uel textus allegatus. Et tantum libro Feudorum.

Quartus liber principalis dicitur Inſtituta,uel Inſtitutiones in numero plurali. Et diuiditur in quatuor libros partiales,qui ſunt introductorij in alios libros legales:imò deſeruiunt ẽt Canonib.in quantum declarant ſignificationes terminorum in iure vſitatorum,qui multum utiles ſunt incipientibus, tanquam oſtium in domum,in ius præbentes introitum. Quare conſultum eſt omnibus quaſi modò genitis pueris, & adultis lac iuris concupiſcentib.per Inſtitutionũ dogmata ſua primaria *Inſtituta.*

ſumere nutrimenta, ut doctrina præambula informati, Iuſtiniani mereantur ſanctionis ſecurius inhærere. Quę à Chriſtianiſſimo Iuſtiniano Imperatore regulariter deriuata omnium Imperatorum authoritate iubet, uetat vindicat, punit, atque permittit. Nullus ergo tam præſumptuoſus exiſtat, quod ſine Inſtitutionum doctrinis ad Iurium, & maximè ciuilium ſublimitates conſcendere attentet: qm̄ ex alto irremediabiliter corruūt, qui volare ſatagunt ante, quàm pennas aſſumant. Fuit autem hic liber de mandato Iuſtiniani Imperatoris (qui etiam Digeſtum compoſuit) æditus, poſt Digeſtum, & poſt primam compoſitionem Codicis ante tamen ſecundi Codicis, quem nunc habemus compilationem, per magnificum magiſtrum Tribonianum Quæſtorem ſacri palatii ſui, cum Theophilo & Dorothæo uiris illuſtribus, ut in principio Inſtitutionum dicitur. Et huiuſmodi libri partiales ſubdiuiduntur ulterius in titulos, & hi in paragraphos, non in leges nec in capitula, & paragraphi interdum quando lungi ſunt in uerſiculos. In allegationib. autem huius libri talis modus obſeruatur ꝙ primò liber nominatur, poſtea rubrica, deinde paragraphus cum uerſiculo. Exempli gratia, Inſtit. de iuſti. & iur. §. 1. id eſt, in libro Inſtitutionum, ſub rubrica de iuſtitia & iu. in §. 1. illius rubricę. Aliud, Inſtit. de iur. nat. gent. & ciui. §. ſed quoties. id eſt, Inſtitutionibus de iure naturali gentium & ciuil. paragrapho allegato. Item, Inſtit. de hæres. inſti. §. hæreditas, id eſt, hæredibus inſtituendis. paragrapho qui incipit, hæreditas; & ſic de aliis exemplis accipiendum eſt. Et hæc de nominibus, diuiſionibus, & exēplis ipſorum librorum legalium pro nunc ſufficiant. Vt tamen plenius noſcantur hi libri, nota ꝙ Digeſtum uetus ſic incipit, iuri operam daturum prius noſſe oportet, vnde nōmen iuris deſcendat. Et primus titulus eſt, de Iuſtitia & iure. Infortiatum verò ſic incipit, Dotis cauſa ſemper & ubique eſt præcipua. Et primus titulus eſt So luto matrimonio quemadmodum dos petatur. Sed Digeſtum Nouum incipit, Hoc edicto permittitur, ut ſiue iure ſiue iniuria fieret opus, per nunciationē inhiberetur;

Et

Et eſt primus titulus de noui operis nũciatione. Codex incipit, Imperator cunctos populos. Et prima rubrica eſt, De ſum.tri.& fid.cath. Præmittitur etiam procœmiũ, Hæc quæ neceſſario. Authẽticum incipit, Occupatis nobis circa totius reip.curas. Et eſt prima rubrica, Si hæres ſoluere legatum noluerit. Decima collatio, quæ etiam liber de Vſibus feudorum dicitur, ſic incipit, Quia de feudo tractaturi ſumus, uideamus primò, q̃ feudũ dare poſſunt. Et prima rub. eſt. De his, qui feudũ dare poſſunt, & qualiter acquiratur & retineatur. Inſtitutiones verò ſic incipiunt, Imperatoriam maieſtatem non ſolum armis decoratam, ſed etiam legibus oportet eſſe armatam.

Notandum etiam eſt, ꝙ quidam liber paruum Volumen appellatus eſt, continens in ſe aliquos prædictorũ librorum totalium, & aliquos partialium, uidelicet Authentica, Vſus feudorum, & tres ultimos libros Codicis, ſcilicet 10.11.& 12. qui rarò legi conſueuerunt, & titulos habent pleroſque rariſſimos.

PRæmiſſis itaque nominibus & diuiſionibus librorum utriuſque iuris cum modis allegandi in ipſis, nunc pro breuiaturis gloſſarum legendis, ſubiungam quoddam alphabetum, in quo communiores ſaltem abbreuiaturæ textuum & gloſſarum iuris continebuntur, quod ſic incipit.

A. uel B. &c. Quæcunque literarum alphabeti poſita ſola in textib. iuris maxime Decret. ſignat nomen proprium uiri, vel mulieris, ut Arnoldus, Bernardus, & ſic de aliis, ut de teſti. ex parte A. id eſt, Adæ, & ſic de alijs.

Ab. id eſt, Abbas, ſcilicet Lapus uel de Caſtelliano.

Ac. uel Accur. id eſt, Accurſius gloſſator in legibus. Hic duos habuit filios, unus uocabatur Franc. Accurſii, ualens doctor, qui gloſſis patris ſui multas fecit additiones. Alius nomine Ceruotus, qui fecit etiam additiones, quæ dicuntur Ceruotinæ, modicum tamen valẽtes quarum vna ponitur C. de æden. in l. 1. Et ſic filius poteſt, in iure patrem reprehendere, ut ff. de condit. ob cauſ. in moribus ſecus, licet poſſit dari tutor patri furioſo.

Al. uel Alb. id eſt, Albertus doctor, uel Albericus.

Ala.id eſt, Alanus.
Ap.ſe.le.id eſt, apoſtolicæ ſedis legatus.
Ap.re.id eſt, appellatione remota.
Ap.re.id eſt, appellationis obſtaculo remoto.
Ant.de But.id eſt, Antonius de But.
Ar.vel arg.id eſt, argumentum.
Arch.id eſt, Archidiaconus, magiſter Ioan. Andreæ, qui gloſſauit & Sextũ, & ſcripſit Roſariũ ſuper Decreto.
Ad no.præ.id eſt, ad noſtram præſentiam.
Aut.uel Authen.id eſt, Authenticũ liber, uel Authentica lex incorporata.
Az.id eſt, Azo, qui fecit Summam unam in legib.ex qua ſumunt examinandi continuationes rubricarum.
Bern.Ber.B.id eſt, Bernardus gloſſator Decretalium.
Barth.Brix.id eſt, Bartholomęus Brixienſis, qui fecit additiones gl.ſuper Decreto, quas ſi Decretum habet, ſic incipit gl.eius: Quoniam nouis ſuperuenientibus cauſis, nouis eſt remediis ſuccurrendum.
Bar.id eſt, Bartolus de Saxo ferrato, legum interpres.
Bal.uel Bald.id eſt, Baldus in utroque Iure ſcribens.
Band.id eſt, Bandinus doctor.
Bo.me.id eſt, bonæ memoriæ.
Bulg.id eſt, Bulgarus doctor.
But.id eſt, Butrius, ſcilicet Antonius de Butrio.
C.in textu poſita Celeſtinum ſignat, maximè quando apponunt hæc verba prædeceſſor noſter aliás in gloſſis, ſummis, vel lecturis, C.magnum ſignificat codicẽ, communiter in ablatiuo caſu. Sed c.paruum, id eſt, capitulo: uel centeſima, in diſtinctionibus.
Cy id eſt, Cynus doctor legum.
Ci.id eſt, ciuis.
Cle.vel Clem.id eſt, Clementinæ uel Clementinis.
Card.id eſt, Cardinalis doctor.
Conſtit.id eſt, conſtitutio.
Compoſt.id eſt, Compoſtellanus doctor.
Cen.eccl.id eſt, cenſura eccleſiaſtica.
Con.t.c.r.id eſt, conſultationi tuę taliter reſpondemus.
D.ſola, uel diſt.id eſt, diſtinctione.

De

De pœn.id eſt,de pœnitentiis.
De conſ.id eſt,de conſecratione.
Dil.fil.id eſt,dilectus filius.
Dama.id eſt,Damaſus Papa.
Dy.id eſt,Dynus doctor.
Diſ.ue.id eſt,diſcretioni ueſtræ.
Do.de Ro.id eſt,domini de Rota.
Durand.id eſt,Durandus doctor.
E,ſola & magna,nomen proprium c. parua,eodē uel ea
dem:maximè qñ ſequitur titulo,diſtinctiōe,uel lege.
Eccl.Rom.id eſt,eccleſia Romana.
Extra.id eſt,extrauagans.

Et hic eſt ſciendum ꝙ quando in Summa de caſibus, in Summa Piſana uel alicubi in libris Iuris ponitur authoritas ex Decrelatibus,tunc allegatur extra,& ſignificat extrauagātem,ſ.textum uel capitulum extra corpus Decretorum poſitum.Decretalis enim paulò ante compilationem,correctionem, & concordationem ipſarum erant extrauagātes:quia uagabātur extra illud uolumē. Hodie autem per modernos Canoniſtas capitula in decretalibus,in Sexto ſimiliter & in Clement. non conſueuerunt allegari extra:quia talia capitula modò non vagantur extra corpus Iuris Canonici.Sed legiſtæ prædictorum librorum textus allegant extrà:eo quia ſunt extra corpus ſui Iuris. ſ.Ciuilis. Verum eſt ꝙ canoniſtæ adhuc hodie aliquos textus etiā canonici Iuris,allegant extra:videlicet hos,qui ſunt extrauagantes nondum incorporati Iuri Canonico.

Fa.id eſt,facit.
Fe.re.præ.n.id eſt,felicis recordationis ꝑdeceſſoris nr̃i.
F.t.id eſt,fraternitati tuæ.
Fi.id eſt,finale,vel fine.
ff.id eſt,digeſtis.
Fri.de Zen.id eſt,Fridericus de Zenis.
Fran.de Za.id eſt , Franciſcus de Zabarellis, doctor & Cardinalis.
Flori.id eſt,Florianus doctor.
Fri.Imper.id eſt,Fridericus Imperator.

F.t.t.r.id eſt, fraternitati tuæ taliter reſpondemus.
G.in Spe. Guillelmus in Speculo.
G.de mon. Laud. id eſt, Guillelmus de monte Lauduno
Guil. id eſt, Guillielmus doctor.
Gen. id eſt, Genshelinus doctor.
Gra. id eſt, Gratianus compillator Decreti.
Go. uel Gof. id eſt, Goffredus: qui compoſuit Summã, in qua recitant examinandi in iure Canonico continuationes rubricarum, & alia plura.
Gar. id eſt, Garſias doctor.
Hu. uel V. id eſt, Hugo uel Vgutio.
Ho. vel Hoſti. id eſt, Hoſtienſis doctor.
Hen. Bo. id eſt, Henricus Boick.
Hon. id eſt, Honorius Papa.
Her. id eſt, Hermanus doctor.
I, ſola, vel cum titulo ſic ĩ. denotat infra.
Pro quo ſciendum, quando textus allegatur, qui etiam poſtea habetur, ſiue in eodem libro, ſiue in alio, eiuſdem tamen iuris, tunc dicitur infra: & ſcribitur per ĩ. longum, cui ſupraponi poteſt titulus: ut ſic infra titu lo proxi. c. 1.2. id eſt, infra titulo proximo ca. 1. &c.
Infra eo. tit. id eſt, infra eodem tit.
1. breuis ſignat unum uel primo.
Io. Mo. id eſt, Ioãnes Monachi gloſſator Sexti in Frãcia
Io. And. id eſt, Ioannes Andreæ, etiam gloſſator Sexti & Clementinarum, qui & nouellas conſcripſit, valentiſſimus doctor.
Io. Imo. id eſt, Ioannes Imola, modernus doctor ſuper Decretalibus notabiliter ſcribens.
Io. uel Ioan. id eſt, Ioannes gloſſator Decreti Theutonĩcus: quem aliqui nominant Ioannem antiquum.
Io. de Lig. id eſt, Ioannes de Ligniano.
Io. de Fan. id eſt, Ioannes de Fantuſijs.
Inno. uel Innoc. id eſt Innocentius Papa.
Imo. id eſt, Imola, ſubaudiendo Io.
Iac. de Liz. id eſt, Iacobus de Lizano.
Iac. de Arc. id eſt, Iacobus de Arena.
Iac. But. id eſt, Iacobus Butrigarii.

Iac.Bal.id eſt,Iacobus Balduini.
Iac.de Bel.id ſt,Iacobus de Beluiſio.
L,ſola,id eſt,lege,uel quinquaginta in nu.diſtinctionū.
Lap.ab.id eſt,Lapus abbas doctor.
Lamb.de ramp.id eſt,Lambertus de ramponibus.
Lud.de Ro.id eſt,Ludouicus de Roma doctor.
La.uel lau.id eſt,Laurentinus in gloſſis Decretalium.
Lib.id eſt,liber uel libro,ſcd̃m exigentiā cōſtructionis.
M.vel Mar.id eſt,Martinus doctor.
M.vel manu.id eſt,mandamus ſignanter quando litera q,ſequitur:ut M.r.id eſt,mandamus quatenus.
Mo.ca.præ.id eſt,monitione canonica præmiſſa.
Nic.Sic.do.id eſt,Nicolaus Siculus doctor,qui aliter dr̄ Panormitanus,uel Panormita.moderniſſimus.
No.& ver.teſt.id eſt,noui & ueteris teſtamenti.
No.id eſt,nota.
Nota.id eſt,notatur.
Nouel.id eſt,nouella.
O.uel op.id eſt,opinio.
Ob.id eſt,obſtaculo.
Odo.id eſt,Odofredus doctor.
Ol.vel Old.id eſt,Olradus,vel Oldràdus.
Oſti.vel Oſt.id eſt,Oſtienſis cōiter tñ per H.dicitur.
Pe.id eſt,pęnitentia,uel Petrus,uel penultimo.
Pęnul.uel penult.id eſt,penultimo.

Paragraphus quia in ordine alphabeti non inuenitur abbreuiatus,cum non ſit una litera ſic ſolet ſcribi, §. ut quando capitulum uel aliqua lex eſt longa, tunc ad citius inueniendum textum allegatum ponitur in capitulo uel lege paragraphus unus uel plures.Nota tñ ꝙ paragraphi sũt duplices,videlicet magnꝰ & paruus:& paruus debet eſſe niger de encauſto in tali forma,§. & talis debet legi cum ſua determinatione ſequenti, hic autem cōiter ponitur in gloſſis uel ī ſummis recollectis. Alius autem magnus ſic formatur,& debet eſſe de alio colore, ſcilicet rubeo uel blaueo ſeu flauo.Et talis legi nō dēt:licet in legendo dum inuenitur vel dum venit ad eū,pauſari debeat,& in corrigendo libros debet nominari, ut

appona-

apponatur ſi non ſit ibi Nam certi textus & Summæ diſtinctæ ſunt per tales:ita ꝙ allegatur primus,ſecundus &c.Si ergo non eſſent ibi,cõtingeret primũ accipi pro ſcd̃o,& ſcd̃m pro primo,quod errorem induceret,& vnus ſcilicet §.paruus,ſignificat aliũ,uidelicet magnum: & ſic apud logicos eſt terminus ſecundæ intentionis.
Præal.id eſt,præallegatus.
Prin id eſt,principio.
Per to.id eſt,per totum.
Pri.id eſt,primo.
Prætex.id eſt,prætextu,hoc eſt occaſione.
Pau.de Leaz.id eſt,Paulus de Leazaris,qui ſcripſit bene ſuper Clementinis.
Pet.de Bel.id eſt,Petrus de Bella pertica, doctor legum citramontanus Burgundus.
Pet.de Sam.id eſt,Petrus de Samprana.
P.uel Pla.id eſt,Placentius doctor.
Præ.di.id eſt,prefulgeat dignitate:ut de teſt.in c.licet ii.
Præ.id eſt,præterea.
Pa.id eſt,Papa.
Pomp.id eſt,Pomponius Imperator.
Q.id eſt,quæſtione,quando ponitur in cauſis Decre. uel quatenus,quando ponitur in textu Decretaliũ:maxime poſt mandamus:ut ſic,mandamus.q.
Ray.id eſt , Raymundus capellanus & pœnitentiarius Gregorij IX.de quo in principio Decretalium.
Re.id eſt.remota:ut ibi,ap.re.ut ſupra.
Roſ.id eſt,Roffredius doctor.
Rog.id eſt,Rogerius legiſta.
Re.vel Reſpon id eſt,reſponſo uel reſponſio.
Re.id eſt,require,uel remiſſionibus.
Sal.id eſt,Salicetus doctor.
Sicu.ab.id eſt,Siculus abbas.
Se.ap.id eſt,ſedes apoſtolica.
So.id eſt,ſolutio.
Sa.ap.con.id eſt,ſacro approbante concilio.
Se.uel ſeq.id eſt,ſequenti.
Sequen.id eſt,ſequentibus.

S.uel ſupra id eſt, ſupra. Vnde quando aliquid allegatur in aliquo, quod prius ante illum locum habitum eſt in alio uel eodem libro, eiuſdē tñ iuris, uidelicet aut Ciuilis aut Canonici, hoc allegatur ſupra per ſupra breuem: ſed ſcilicet longa ſola: id eſt, ſcilicet.
Spe.id eſt, Speculum, liber magnus.
Spec.id eſt, ſpeculator author ſpeculi, ſcilicet Guillielmus Durandi.
Sub.app.obſt.id eſt, ſublato appellationis obſtaculo: ut de teſt. cum olim.
Sac.aut.con.id eſt, ſacra authoritate Concilij: ut de iure iuran.nimis.
Tan.id eſt, Tancredus.
T.uel tit.id eſt, titulo.
Etiam t.id eſt, taliter.
Tho.id eſt, Thomas.
Vin.id eſt, Vincentius doctor.
Vincen.id eſt, Vincentius, etiam doctor.
Vb.de Bo.id eſt, Vbertus de Bobio.
Vlt.id eſt, ultimo.
V.ſola.id eſt, quinque uel quinta: vt v.q.v.
Vui.uel.Vuil.id eſt, Vuilhermus, quod Italici ſcribunt Guilhelmus & Francigenæ Guilhermus.
Vui.Duran.id eſt, Vuilhermus Durandi.
Ver.id eſt, uerſu, vel verſiculo.
Ve.id eſt, uetus.ut, ff. Vetus.
X.id eſt, decima.
XX.id eſt, uigeſima. &c.
XC.id eſt, nonageſima. quia x præpoſita c. quę ſignificat centum, ſubtrahit ei x. ſicut etiam in xl. &c.
Zab.id eſt, Zabarella, videlicet dominus Franciſcus.
Con.uel conſ.id eſt, conſecratione.
§.id eſt, paragrapho uel paragraphis, de quo ſupra latius dictum eſt.

Sunt & aliæ abbreuiaturæ de rubricis tam legum, quā canonum maximè decretaliū. de quib. patet infra. Hæc autem de abbreuiaturis textuum, & gloſſarum, Summarum, & Lecturarū utriuſq; Iuris præter titulos nūc ſufficiant,

ficiant.Quę utiq; primis Iurium alumnis diſſiciles apparent in primo agreſſu: & raro colliguntur ita copioſè. Quare ſit hoc opuſculum incipientibus tāto magis accептum cariusq; reputatū,quanto ſollicitius eſt collectū.

QVia ad præmiſſorum notitiam neceſſarium eſt habere rubricas, ſeu titulos utriuſque iuris abbreuiatos & extenſos,præponam rubricas Iuris Canonici propter earum paucitatem reſpectu rubricarum Iuris Ciuilis,quas etiam ſubiungam.Etiam quia ſupra, præmiſi ius Canonicum iuri Ciuili ratione dignitatis,excellentiæ &c.Sequuntur ergo rubricæ Decretalium, & per conſequens Sexti & Clementinarum,eo ordine,quo ponuntur in Decretalibus primitus abbreuiata deinde extenſæ,& poſtea,ut eo facilius menti teneantur, metrice in LIII.uerſibus colligentur.Vnde nota, ꝙ hi ſunt tituli Decretalium non inſpecto ordine alphabeti,& primo primi libri,ſecundo,ſecundi &c.

De ſum.Trin.& fid.ca.id eſt, de ſumma Trinitate & fide catholica.

Conſtit.id eſt,conſtitutionibus.

Reſcrip.id eſt,reſcriptis.

Conſue.id eſt,conſuetudine.

Poſtula.præ.id,eſt,poſtulatione prælatorum.

Ele.id eſt,electione & electi poteſtate.

Translatio.epiſc.id eſt,translatione epiſcoporum.

Aut.& vſu pal.id eſt,authoritate & vſu palij.

Renun.id eſt,renunciationibus.

Sup.neg.præ.id eſt,ſupplenda negligentia prælatorum.

Temp.ord.id eſt,temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.

Scru.in or.fa.id eſt,ſcrutinio in ordine faciendo.

Ordi.ab epiſco.qui re.id eſt,ordinatis ab epiſcopo, qui reſignauit uel renuntiauit epiſcopatui,uel ab excommunicato.

Aeta.& quali.id eſt, ætate & qualitate & ordine præficiendorum.

Sa.vnc.id eſt.ſacra vnctione.

Sacra.ite.uel non,id eſt,ſacramentis iterandis, vel non.

Ser.

Ser.non ord.id eſt,ſeruis non ordinandis.& eorum manumiſſione.
Fil.preſb.id eſt,filiis præsbyterorū ordinandis, uel nō.
Ob.ad rat.id eſt, obligatis ad ratiocinia ordinandis uel non.
Corp.uici.id eſt,corpore uiciatis promouendis,uel non
Biga.id eſt,bigamis non ordinandis.
Cle.pe.id eſt,clerici, peregrinis.
Off.archi.id eſt.officio archidiachoni.
Off.archiepiſ.id eſt,officio archypresbyteri.
Off.pri.id eſt,officio primicerii.
Off.ſacri.id eſt,officio ſacriſtæ.
Off.cuſto.id eſt,officio cuſtodis.
Off.uica.id eſt,officio uicarii.
Off.dele.id eſt,officio & poteſtate iudicis delegati.
Off. le.id eſt,officio legati.
Off.iud.or.id eſt,officio iudicis ordinarii.
Off.iud.id eſt,officio iudicis.
Ma.& obe.id eſt,maioritate & obedientia.
Treu.& pa.id eſt,treuga & pace.
Pac.id eſt,pactis.
Tranſac.id eſt, tranſactionibus.
Poſtu.id eſt.poſtulando.
Procur.id eſt,procuratoribus.
Syndi.id eſt,Syndico.
Iis quæ ui me.id eſt,iis quæ vi metusue cauſa fiunt.
In integ.re. id eſt,in integrum reſtitutione.
Ali.iu.mu.cau.fac.id eſt,alienatione mutandi iudicii cauſa facta.
Arbi.id eſt arbitris.

TITVLI LIBRI SECVNDI.

Iudi.id eſt,iudiciis.
Fo.compe.id eſt,de foro competenti.
Li.ob.id eſt,libelli oblatione.
Mu.peti.id eſt,mutuis petitionibus.
Lit.conteſt.id eſt litis conteſtatione.
Vt li.nō cōteſt. i. ut lite non conteſtata non procedatur ad teſtium receptionem,uel ad definitiuam ſententiā.

Iu.calum.id eſt iuramento calumniæ.
Dila.id eſt,dilationibus.
Fer.id eſt,feriis.
Or.cogni.id eſt,ordine cognitionum.
Plus peti.id eſt,plus petitionibus.
Cau.poſ.& propr.i.cauſa poſſeſſionis & proprietatis.
Reſti.ſpo.id eſt,reſtitutione ſpoliatorum.
Do.& contu.id eſt,dolo & contumacia.
Eo qui mit in poſ.id eſt, qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ.
Vt li.pen.id eſt,ut lite pendente nihil innouetur.
Sequeſ.poſſeſ.id eſt,ſequeſtratione poſſeſſionum,& fru ctuum.
Confeſ.id eſt confeſſis.
Proba.id eſt,probationibus.
Teſt.id eſt,teſtibus & atteſtationibus.
Teſt.cog.id eſt,teſtibus cogendi uel non.
Fi.inſtru.id eſt,fide inſtrumentorum.
Præſum.id eſt,præſumptionibus.
Iureiur.id eſt,iureiurando.
Excep.id eſt,exceptionibus.
Præſcrip.id eſt,præſcriptionibus.
Sent & re iud.id eſt,ſententia & re iudicata.
Ap.id eſt,appellationibus,recuſationibus,& relationib.
Peregri id eſt,peregrinantibus.
Confir.uti.id eſt,confirmatione vtili & inutili.

TITVLI TERTII LIBRI.

Vi.& ho.cle.id eſt,uita & honeſtate clericorum.
Coha.cle.& mu.id eſt,cohabitatione clericorum & mulierum.
Cler.coniu.id eſt,clericis coniugatis.
Cler.non reſi.id eſt,clericis non reſidentibus in eccleſia uel præbenda.
Præben.id eſt,præbendis & dignitatibus.
Cler.ægro.id eſt,clerico ægrotante uel debilitato.
Inſti.id eſt,inſtitutionibus.
Conceſ.præb.id eſt,conceſſione præbendæ uel eccleſiæ non vacantis.

Ne

Ne ſe.va.id eſt,ne ſede vacante aliquid innouetur.

Iis quæ fi.à præ.id eſt,iis,quæ fiunt à prælatis ſine conſenſu capituli.

Iis quæ fi.à ma.par.cap.id eſt,iis,quæ fiunt à maiori parte capituli.

Vt ec.benef.id eſt,ut eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.

Re.ec.non alie.id eſt,rebus eccleſiæ non alienandis.

Præca.id eſt,præcario vel precariis.

Commo.id eſt,commodato.

Depo.id eſt,depoſito.

Empt.& uend.id eſt,emptione & uenditione.

Lo.& condu.id eſt,locato & conducto.

Re.permu.id eſt,rerum permutatione.

Feud.id eſt,feudis.

Pigno.id eſt,pignoribus & aliis cautionibus.

Fideiuſ.id eſt,fideiuſſoribus.

Solu.id eſt,ſolutionibus.

Dona.id eſt,donationibus.

Pecu.cle.id eſt,peculio clericorum.

Teſta.id eſt,teſtamentis & vltimis voluntatibus.

Suc.ab inteſ.id eſt,ſucceſſionibus ab inteſtato.

Sepul.id eſt,ſepulturis.

Paroch.id eſt,parochiis & alienis parochianis.

Deci.id eſt,decimis,primitiis,& oblationibus.

Regula.id eſt,regularibus,& tranſeuntibus ad religionem.

Conuer.coniu.id eſt,conuerſione coniugatorum.

Conuer.infid.id eſt, conuerſione infidelium.

Vot.id eſt,uoto & uoti redemptione.

Sta.mo.id eſt,ſtatu monachorum & canonicorum regularium.

Reli.do.id eſt,religioſis domibus,ut epiſcopo ſint ſubiectæ.

Capel.mo.id eſt,capellis monachorum & aliorum religioſorum.

Iure pa.id eſt,iure patronatus.

Cenſi.id eſt,cenſibus,exactionibus,& procurationibus.

Conſec.

Conſec.ec,id eſt,conſecratione eccleſiæ uel altaris.
Cele.miſ.id eſt,celebratione miſſarum, & ſacraméto eu chariſtiæ,& diuinis officiis.
Bapt.id eſt,baptiſmo & eius effectu.
Preſ.non bapt.id eſt,presbytero non baptizare.
Cuſto.euch.id eſt,cuſtodia euchariſtiæ, & chriſmatis & aliorum ſacramentorum.
Reli.& ue.ſanc.id eſt,reliquiis & ueneratione ſanctorũ.
Ob.ie.id eſt,obſeruatione ieiuniorum.
Pur.poſt par.id eſt,purificatione poſt partum.
Ec.ædi.id eſt,eccleſijs ædificandis uel reparandis,
Immu.id eſt,immunitate,aliàs emunitate eccleſiarũ cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.
Ne cle.vel mo.id eſt,clerici uel monachi ſecularibus negotiis ſe inmiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI.

Spon.& matri.id eſt,ſponſalibus & matrimoniis,
Deſpon.impu.id eſt,deſponſatione impuberum.
Cland.deſpon.id eſt,de clandeſtina deſponſatione.
Spon.du.id eſt,ſponſa duorum.
Condi.ap.ideſt,conditionibus appoſitis in deſponſatione,uel in aliis contractibus.
Qui cler.uel uo.id eſt,qui clerici vel uouentes matrimonium contrahere poſſunt.
Eo qui dux.in mat.id eſt,eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium.
Con.lepro.id eſt,coniugio leproſorum.
Coniu.ſer.id eſt,coniugio ſeruorum.
Na.ex lib.uen.id eſt,natis ex libero uentre,
Cog.ſpi.id eſt,cognatione ſpiritali.
Cog.le.id eſt,cognatione legali.
Eo qui cog.conſan.vx.ſuæ,id eſt,eo qui cognouit conſanguineam uxoris ſuæ.
Conſan.& af.id eſt,conſanguinitate & affinitate.
Fri.& male.id eſt,frigidis & maleficiatis, & impotentia coeundi.
Ma.con.edic.ec.contrac.id eſt, matrimonio contra edictum eccleſiæ contracto.

Qui ſi.ſint leg.id eſt, qui filii ſint legitimi.
Qui ma.ac.poſ.id eſt, qui matrimonium accuſare poſſunt, vel contra illud teſtificari.
Diuor.id eſt, diuortiis.
Don.inter vir.& vx.de dot.id eſt, donationibus inter virum & vxorem: & de dote poſt diuortium reſtituenda.
Sec.nup.id eſt, ſecundis nuptiis.

TITVLI QVINTI LIBRI.

Accu.id eſt, accuſationib.inquiſitionib.& denũciationib.
Calum.id eſt, calumniatoribus.
Simo.id eſt, ſimonia: & ne aliquid pro ſpiritalibus exigatur, uel promittatur.
Ne præla.ui.ſu.id eſt, ne prælati uices ſuas, uel eccleſias ſub anno cenſu concedant.
De magi.id eſt, de magiſtris: & ne aliquid exigatur, pro licentia docendi.
Iudæ.id eſt, Iudæis & Sarracenis, eorum ſeruis.
Hære.id eſt, hæreticis & Manichæis.
Schiſma.id eſt, ſchiſmaticis.
Apoſta.id eſt, apoſtatis, & reiterantibus baptiſma.
His qui fil.oc.id eſt, qui filios occiderunt.
Infan.& lang.ex.id eſt, infantibus, & languidis expoſitis.
Homici.id eſt, homicidio uoluntario uel caſuali.
Tornea.id eſt, torneamentis.
Cle.pug.in du.id eſt, clericis pugnantibus in duello.
Balli.& ſagit.id eſt, balliſtariis & ſagittariis.
Adul.& ſtu.id eſt, adulterio & ſtupro.
Rapto.id eſt raptoribus, incendiariis, & uiolatoribus ecclesiarum.
Fur.id eſt, furtis.
Vſur.id eſt, vſuris.
Cri.fal.id eſt, crimine falſi.
Sortile.id eſt, ſortilegiis.
Collu.dete.id eſt, colluſione detegenda.
Delic.pu.id eſt, delictis puerorum.
Cler.vena.id eſt, clerico uenatore.
Cler.percuſ.id eſt, clerico percuſſore.

Maledi.id eſt,maledicis.
Cler.excommu.id eſt, clerico excommunicato, interdicto,vel depoſito miniſtrante.
Cler.non ord.id eſt,clerico non ordinato miniſtrante.
Cler.per ſal.pro.id eſt,clerico per ſaltum promoto.
Eo,qui fur.or.ſuſ.id eſt,eo,qui furtiue ordines ſuſcepit.
Exceſ.præ.id eſt,exceſſibus prælatorum in ſubditos.
No.ope.nun.id eſt,noui operis nunciatione.
Priuile.id eſt,priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.
Purg.cano.id eſt,purgatione canonica.
Purg.vulg.id eſt,purgatione vulgari.
Iniu.id eſt,iniuriis,damno dato.
Pœn.id eſt,pœnis.
Pen.& re.id eſt,penitentiis & remiſſionibus.
Sen.excom.id eſt,ſententia excommunicationis.
Ver.ſig.id eſt,verborum ſignificatione.
Reg.iu.id eſt,regulis iuris.

Nunc præmiſſis rubricis Decretalium abbreuiatis & extenſis,ut eo melius menti teneantur,ſequuntur verſus de eiſdem,ſecundum ordinem.

PRIMA ſuprema fides ſtatuit,ſcribitque ſeneſcit.
Poſtulat,electus,translatus,author,& vſus.
Inde renuntio,ſuppleo:temporibus quoque ſcrutor.
Ordo reſignatus,ætas,vngitque ſacramen.
Filius,& ſeruus,obnoxius,& vitiatus.
Hinc bigamus,clerus,peregrinus,& archileuita.
Archiſacer,primas,ſacri cuſtos,vice fungens.
Delegans,legans,iudex ex ordine dictus.
Iudicis officium,maior pax,pacta ſequuntur.
Tranſigo,poſtulo,procuro,vel ſyndicus eſto.
Hinc metus integrat,alienat,arbitrium dat.

IVDICIVM forusque,libellus, mutua poſcens.
Litem conteſtans,ſine quo non ſuſcipe teſtes.
Iuro dilatis,feriis ex ordine noſco.
Plus peto de cauſa:ſpoliatus reſtituendus.
Eſt dolus,eſt miſſus,lis pendens,atque ſequeſter.
Confeſſuſque,probo,teſtes quoque cogo.
Inſtruo,præſumo,iuſiurans,excipiendo,

Præſcribo,ſententio,prouoco,pergoque firmo.
DIVVS honor,clerus,habitans clerus quoq; iuſtus.
Non reſidens dignus:æger debilitatus.
Inſtituo,concedendo,ne ſede vacante.
Et ſine conſenſu maior pars non minuatur.
Eccleſiæ res,atque precaria,commode,pono.
Vendo,loco,mutuo,feudum,pignuſque,cauendo.
Atque fideiuſſor,ſoluit,da,peculiorum,
De teſtamentis etiam,ſuccedo , ſepultis.
Parochiis,decimis,vult regula,religioſis.
Coniux,conuerſus,infidus,uota redemit.
Inde ſtatus monachi,domus,atque capella locorum.
Iure patronatus,de cenſibus,ara ſacrata.
Miſſaque,baptiſmus,quo,non eſt præsbyter vſus.
Euchariſtia,reliquiæ,ieiunia pura.
Aedes immunes,ſeculi,fuge clerice merces.
SPONSVS , & impubes,clandeſtina,ſpōſa duorum.
Conditio,vouens,qui polluit,atque leproſus.
Seruus,de natis,ſequitur cognatio duplex.
Poſt conſanguineam,conſanguinei,gelidique.
Coniugium vetitum,ſequitur,qui legitimi ſunt.
Accuſare queunt,diuortia,dona ſecunda.
ACCVSATIO ſiue calumnia ſimonialis.
Prælati rabi Iudæus,hæreticusque.
Schiſmaticus,apoſtaticus,natos perimentes.
Infans expoſitus,homicidia,torneamenta.
Hinc clerus pugnans,poſt hocque ſagittat,adulter.
Eccleſiæ raptor,ſequitur fur,hinc &,vſura.
Falſarius,ſors,colludens,crimen puerorum.
Clerus venator,percuſſor,maledicusque.
Clerus depoſitus,qui non eſt ordo miniſter.
Saltus furtiuus,exceſſus,opuſque nouellum.
Lex priuata ſubit,ſequitur purgatio duplex.
Iniuriæ,pœnæ,quæ remiſſio,poſt anathema.
Verborum ſigni;ſequitur poſt regula Iuris.
Hi ſunt ſpeciales verſus de rubricis Decretalium ſecundum ordinem ſuum. Et ut ſupra tactum eſt , ubi dicebatur de Decretalibus,clxxxv.ſunt rubricæ ſeu tituli.

Sunt autem capitula in Decretalibus tria millia minus xviii. Verſus:

Bis centum tituli,ſed quindenos remouebis.
Sunt Decretales ter mille,ſed abſque nouem bis.

PRÆMISSIS titulis ſeu rubricis Decretalium abbreuiatis, & extenſis non inſpecto ordine alphabeti, ſed eo ordine,quo ponuntur in Decretalibus,& præmiſſis verſibus de eiſdem ſecundum ordinem, ut eo melius mente teneantur: ſequuntur nunc iidem tituli ſiue rubricæ Decretaliũ extẽſi ꝑ ordinẽ alphabeti,ſecũdũ ordinem librorũ eos cõtinẽtiũ ordinati,ut lector Iuris ſi indiguerit,citius inueniẽdo quemlibet illorum recurrat ad eos.

TITVLI LIBRORVM DECRETALIVM.

AVTHORITATE & vſu palii.lib.1.tit.8.
Alienatione iudicii mutandi cauſa facta. li.1.tit.11.
Arbitris.lib.1.tit.42.
Appellationibus,recuſationibus,& rela.li.2.tit.28.
Accuſationibus,inquiſitionibus.& denuntia.lib.5.tit.1.
Apoſtatis & reiterantibus baptiſmum.li.5.tit.9.
Adulteriis & ſtupro.li.1.tit.6.

BIGAMIS non ordinandis.lib.1.tit.21.
Baptiſmo & eius effectu.lib.3.tit.42.

CONSTITVTIONIBVS. lib.1.tit.2.
Conſuetudine.lib.1.tit.4.
Corpore uitiatis non ordinandis.lib.1.tit.20.
Clericis peregrinis & eis non ſine literis recipiendis. lib.1.tit.22.
Cauſa poſſeſſionis.lib.2.tit.12.
Confeſſis.li.2.tit.18.
Confirmatione utili.tib.2.tit.3.
Cohabitatione clericorum & mulierum.li.3.tit.2.
Clericis coniugatis.lib.3.tit.3.
Clericis non reſidentibus in eccleſia uel præbenda. li.3.tit.4.
Clerico ægrotante uel debilitato.li.3.tit.6.
Conceſſione præbendæ uel eccleſiæ non uacantis.lib.3.tit.8.
Commodato.li.3.tit.15.

Conuerſione coniugatorum.li.3.tit.32.
Conuerſione infidelium.li.3.tit.33.
Capellis monachorum & aliorũ religioſorũ. li. 3. tit.36.
Cenſibus,exactionibus,& procurationibus. li. 3.tit.3.
Conſecratione eccleſiæ uel altaris.li.3.tit.40.
Celebratione miſſarum,& de ſacramento Euchariſtiæ, & diuinis officiis.li.3.tit.41.
Cuſtodia Euchariſtiæ,& chriſmatis,& aliorum ſacramẽtorum.li.3.ti.44.
Clandeſtina deſponſatione.li.4. tit.3.
Conditionibus appoſitis in deſponſationibus, uel aliis contractibus.li.4.ti.5.
Coniugio leproſorum,li.4.tit.8.
Coniugio ſeruorum.li.4.tit.9.
Cognatione ſpirituali.li.4.tit.12.
Conſanguinitate & affinitate.li.4.tit.14.
Calumniatoribus.li.5.tit.2.
Clericis pugnantibus in duello.li.5.tit.14.
Colluſione.li.5.tit.22.
Clerico uenatore.li.5.ti.24.
Crimine falſi.li.5.tit.25.
Clerico percuſſore.li.5.tit.20.
Clerico maledico.li.5.tit.26.
Clerico excommunicato,uel depoſito,vel interdicto miniſtrante.li.5.tit.28.
Clerico per ſaltum promoto.li.5.tit.29.
DILATIONIBVS. lib.1.tit.8.
Dolo & contumacia.li.2.tit.14.
Depoſito.li.3.tit.16.
Donationibus.li.3.tit.33.
Decimis & primitiis.li.3.tit.30.
Deſponſatione impuberum.li.4.tit.2.
Diuortiis.li.4.tit.20.
Donationibus inter uirum & uxorem,& de dote poſt diuortium reſtituenda.li.4.tit.33.
Delictis puerorum.lib.5.tit.23.
ELECTIONE & electi poteſtate.li.1.tit.6.
Aetate & qualitate in ordine pręficiendorum.li.1.tit.14.

Eo,qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. lib. 2.tit.15.
Exceptionibus.lib.2.tit.25.
Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. lib. 3.tit.22.
Emptione & venditione.lib.3.tit.18.
Eccleſiis,ædificandis vel reparandis.lib.3.tit.48. 8.
Emunitate eccleſiarum,cœmeterii,& rerum ad eas pertinentium.lib.3.tit.49.
Eo,qui duxit in matrimonium quam prius polluit per adulterium.lib.4.tit.7.
Eo,qui congnouit conſanguineam vxoris ſuæ,vel ſpõſę lib.4. tit.11.
Eis qui filios occidunt.lib.5.tit.10.
Eo,qui furtiuè ordines ſuſcepit.lib. 5.tit.30.
Exceſſibus prælatorum in ſubditos. lib.5. tit.31.
FILIIS presbyterorum.lib.1.tit.17.
Foro competenti.lib. 2.tit.2.
Feriis.lib. 2.tit.9.
Fide inſtrumentorum.lib. 2.tit.22.
Feudis.lib.3.ti.20.
Fideiuſſoribus.lib.3.tit.22.
Frigidis & maleficiatis.lib.4.tit.15.
Furtis.lib.5.tit.18.
Falſariis.lib. 5.tit. 20.
HIS, quæ vi,metuſue cauſa fiunt.lib.1.tit.40.
His,quæ fiunt a prælato ſine conſenſu capituli, lib.4.titulo 10.
His,quæ fiunt à maiori parte capituli.lib.4.tit.20.
Hęreticis.lib.5.tit.7.
Homicidio voluntario vel caſuali.lib.5.tit.12.
IN integrum reſtitutione.lib.1.tit.40.
Iudicis lib.2.tit.1.
Iuramento calumniæ.li.2.tit.7.
Inſtitutionibus.lib.3.ti.7.
Iure patronatus.lib.3.tit.38.
Iudæis & Saracenis & eorum ſeruis.li.5.tit. 11.
Infantibus,& languidis expoſitis.li.5.tit.11.

Iniuriis & damno dato.lib.6.tit.36.
LIBELLI oblatione lib.2.tit.3.
Litis conteſtatione. lib.2.tit.45.
Locato & conducto. lib.3.tit.18.
MAIORITATE & obedientia. lib. 1.tit.33.
Mutuis petitionibus.lib.2.tit.4.
Matrimonio contracto contra interdictum eccleſiæ. lib. 4.tit.16.
Magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia dicendi lib. 5.tit.5.
Maledicis.lib.5.tit.26.
NATO ex libero ventre.lib.4.ti.20.
Non ordinato miniſtrante.lib.5.ti.28.
Noui operi nunciatione. lib.5.ti.32.
Ne clerici ſeu monachi ſecularibus negotiis ſe immſceãt. lib.3.ti.1
Ne prelati vices alii concedant ſub annuo cenſu. libro 5.tit.4.
Ne ſede vacante aliquid innouetur. lib.3.tit.8.
ORDINATIS ab Epiſcopo qui renunciauit epiſcopatui, uel excommunicato. lib.1.tit.13.
Obligatis ad ratiocinia ordinandis uel non. lib.1. tit.20.
Offic.archidiaconi lib.1.tit.23.
Offic.archipresbyteri.lib.1.tit.24.
Offic.primicerii.lib.1.tit.25.
Offic.ſacriſtę.lib.1.ti.26.
Offic.cuſtodis.lib.1. tit.27.
Offic.vicarii.lib.1.ti.28.
Offic.vel poteſtate iudicis delegati.lib.1.tit.29.
Offic.legati.lib.1.tit.30.
Offic.iudicis ordinarii.lib.1.tit.31.
Offic.iudicis.lib.1.tit.32.
Ordine cognitionum.lib.2.tit.10.
Obſeruantia ieiuniorum.lib.4.tit.46.
POSTVLATIO lib.1.tit.5.
Pactis.lib.1.tit.35.
Poſtulando.lib.1.tit.37.
Procuratoribus.lib.1.tit.38.

Plus petitionibus.lib.2.tit.11.
Probationibus.lib.2.tit.19.
Præſumptionibus.lib.2.tit.23.
Præſcriptionibus.lib.2.tit.26.
Peregrinantibus.lib.2.tit.19.
Præbendis & dignitatibus,lib.3.tit.5.
Precariis.li.3.tit.14.
Pignoribus & aliis cautionibus.lib.3.tit.21.
Peculio clericorum.lib.3.tit.25.
Parochiis & alienis parochianis.lib.3.tit.19.
Presbytero nondum baptizato.lib.3.tit.43.
Purificatione poſt partum.lib.3.tit.47.
Priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.lib.5.tit.33.
Purgatione canonica.lib.5.tit.34.
Purgatione vulgari.li.5.tit.35.
Pœnis.lib.5.tit.37.
Pœnitentiis & remiſſionibus.lib.5.tit.38.
QVI clerici vel uouentes matrimonium contrahere poſſunt.lib.4.tit.6.
Qui filii ſint legitimi.li.4.tit.17.
Qui matrimonium accuſare poſſunt,vel teſtificari.lib.4.tit.18.
RESCRIPTIS. lib.1.tit.3.
Reſtitutione in integrum.lib.1.tit.9.
Rebus eccleſiæ alienandis uel non.lib.3.tit.13.
Reſtitutione ſpoliatorum.lib.2.ti.13.
Rerum permutatione.li.3.ti.19.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.lib.3.ti.31.
Religioſis domibus.lib.3.tit.36.
Reliquiis & veneratione ſanctorum.lib.3.tit.45.
Raptoribus & incendiariis & violatoribus eccleſiarum.libro.5.tit.16.
Regulis iuris.lib.5.tit.4.
SVMMA Trinitate & fide catholica.li.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.lib.1.tit.10.
Scrutinio in ordine faciendo.lib.1.tit.12.
Sacra vnctione lib.1.tit.15.
Sacramentis iterandis vel non.lib.1.tit.16.

Seruis non ordinandis.li.1.tit.8.
Syndico.li.1.tit.39.
Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.li.2.tit.17.
Sententia & re iudicata.li.2.tit.17.
Solutionibus.li.3.tit.23.
Succeſſionibus ab inteſtato.li.3.tit.27.
Sepulturis.li.3.tit.28.
Statu monacharum.li.3.tit.25.
Sponſalibus & matrimoniis.li.4.tit.1.
Sponſa duorum.li.4.tit.4.
Secundis nuptiis.li.4.tit.21.
Simonia,& ne aliquid exigatur vel promittatur.li.5.ti.4.
Schiſmaticis & ordinatis ab eis.li.5.tit.8.
Sagittariis & baliſtariis.li.10.tit.15.
Sortilegiis.li.5.tit.12.
Sententia excõicationis,ſuſpenſionis,&c. li.5.tit.39.
TRANSLATIONE Epiſcopi vel electi.lib.1.tit.7.
Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. lib.1.tit.11.
Treuga & pace.li.1.ti.34.
Tranſactionibus.li.1.tit.36.
Teſtibus & atteſtationibus.li.2.ti.20.
Teſtibus cogendis.li.2.ti.21.
Teſtamentis & vltimis voluntatibus.li.3.tit.26.
Torneamentis.li.5.tit.13.
V T eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.li.3.tit.12.
Vt lite non conteſtata non procedatur ad teſtium receptionem vel ad definitiuam ſententiam.li.2.tit.6.
Vt lite pendente nihil innouetur.li.2.tit.16.
Vita & honeſtate clericorum.li.3.tit.1.
Voto & voti redemptione.li.3.ti.34.
Vſuris.li.5.tit.19.
Verborum ſignific.li.5.ti.40.

In ſexto aũt libro ſunt rubricę pauciores, videlicet circa 62. & in Clementinis adhuc pauciores, videlicet. 47.

Capitula ſcire cupiens in his duobus mox numerabit: ſed magis profecto quid cõtineãt attendendũ eſt, q̃ quot ſint

ſint. Vt autem faciliter ſciretur in verſibus præmiſſis quæ rubricæ Decretalium eſſet in Sexto, & quæ in Clementinis: deſuperſignandæ eſſent cum rubro 6. in ſexto: & 7. in Clementinis, quod aliquo labore fieri poſſet. illum ad remouendum, tituli ſiue rubricæ libri Sexti, & Clementinarum conſequenter ſequuntur: vt in eiſdem poſitæ ſunt libris, non inſpecto ordine alphabeti. Et primo tituli ſiue rubricæ libri primi Sexti Decretalim.

TITVLI PRIMI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE ſumma Trinitate & fide catholica.
De conſtitutionibus.
De reſcriptis.
De conſuetudine.
De poſtulatione prælatorum.
De electione & electi poteſtate.
De renunciatione.
De ſupplenda negligentia prælatorum.
De temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.
De filijs presbyterorum ordinandis, vel non.
De officio vicarii.
De officio & poteſtate iudicis.
De officio & poteſtate iudicis. delegati.
De officio legati.
De officio iudicis ordinarii.
De maioritate & obedientia.
De pactis.
De procuratoribus.
De iis qui vi, metusve cauſa fiunt.
De reſtitutione in integrum.
De arbitris.

TITVLI SECVNDI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE iudiciis.
De foro competenti.
De litis conteſtatione.
De iuramento calumniæ.

De

De reſtitutione ſpoliatorum.
De dolo & contumacia.
De eo, qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De confeſſis.
De teſtibus,& atteſtationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De præſcriptionibus.
De ſententia & re iudicata.
De appellationibus,recuſationibus,& relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE vita & honeſtate clericorum.
De clericis coniugatis.
De clericis non reſidentibus in eccleſia uel præbenda.
De præbendis & dignitatibus.
De clerico ægrotante,vel debilitato.
De inſtitutionibus.
De conceſſione præbendæ, vel eccleſiæ non vacantis.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.
De rebus eccleſiæ non alienandis.
De ſepulturis.
De decimis,primitiis,& oblationibus.
De regularibus,& tranſeuntibus ad religionem.
De voto,& uoti redemptione.
De ſtatu monachorum,& canonicorum regularium.
De iure patronatus.
De conſecratione eccleſiæ,vel altaris.
De reliquiis,& veneratione ſanctorum.
De immunitate eccleſiæ, cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.
Ne clerici, vel monachi negotiis ſecularibus ſe immiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE ſponſalibus & matrimoniis.
De deſponſatione impuberum.

De

De cognatione ſpirituali.

TITVLI QVINTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE accuſationibus, inquiſitionibus, & denunciationibus.

De hæreticis, & Manichæis, & eorum ſeruis.

De ſchiſmaticis.

De homicidio uoluntario vel caſuali.

De exceſſibus prælatorum in ſubditos.

De priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.

De iniuriis & damno dato.

De pęnis.

De pęnitentiis & remiſſionibus.

De ſententia excommunicationis.

De verborum ſignificatione.

De regulis iuris.

POSITIS titulis quinque librorum. libro 6. prout conſequenter ponuntur in libris, non inſpecto alphabeti ordine, ponuntur iidem tituli ſiue rubricæ præfatorum librorum libri ſexti ſecundum ordinem alphabeti: ut a lectoribus citius inueniri valeant.

TITVLI SIVE RVBRICÆ SEXTI LIBRI DECRETALIVM.

ARBITRIS lib. 1. tit. 22.

Accuſationibus, inquiſitionibus, & denunciationibus. li. 5. tit. 1.

Appellationibus recuſationib. & relationib. lib. 2. tit. 15.

Bigamis. lib. 1. tit. 11.

Conſtitutionibus. lib. 1. tit. 2.

Conſuetudine. lib. 1. tit. 4.

Confeſſis. lib. 2. tit. 9.

Clericis coniugatis. lib. 3. tit. 2.

Clericis non reſidentibus in eccleſia vel præbenda. lib. 3. tit. 3.

Clerico ægrotante, vel debilitato. lib. 3. tit. 5.

Conceſſione præbendæ, &c. lib. 3. tit. 7.

Conſecratione eccleſiæ, vel altaris. lib. 3. tit. 19.

Cognatione ſpirituali. lib. 4. tit. 3.

Dolo & contumacia.li.2.ti.6.
Decimis,primitiis,& oblationibus.li 3.tit.13.
Deſponſatione impuberum.li.4.tit.2.
Electione & electi poteſtate.li.1.tit.6.
Exceptiouibus.li.2. tit.2.
Eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. lib. 2.tit.7.
Exceſſibus prælatorum in ſubditos.li.5.tit.5.
Filiis presbyterorum ordinandis, vel non. lib.1.titu.1[illegible]
Foro competenti.li.2.ti.2.
His,quæ vi,metusve cauſa fiunt.li.1.tit.20.
Hæreticis,& Manichæis,& eorum ſeruis.li.5.tit.2.
Homicidio voluntario,vel caſuali.li.5.tit.4.
Iudiciis.li.2.tit.1,
Iuramento calumniæ.li.2.tit.4.
Iureiurando.li.2.tit.11.
Inſtitutionibus.li.3.tit.6.
Iure patronatus.li.3.tit.7.
Immunitate eccleſiarum, cemeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.li.3.tit.20.
Iniuriis & damno dato.li.5.tit.7.
Litis conteſtatione.li.2.tit.3.
Maioritate & obedientia.li.1.tit.17.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.li.3.tit.8.
Ne clerici, vel monachi negotiis ſecularibus ſe immiſceant. li.4.tit.21.
Officio vicarii.li.1.tit.12.
Officio & poteſtate iudicis delegati.li.1.tit.14.
Officio legati.lib.1.tit.15.
Officio iudicis ordinarii.li.1.tit.16.
Poſtulatione prælatorum.li.1.tit.5.
Pactis.li.1.tit.18.
Procuratoribus.lib.1.tit.19.
Præſcriptionibus.li.2.tit.13.
Præbendis & dignitatibus.li.3.tit.4.
Priuilegiis,& exceſſibus priuilegiorum.li.5.tit.6.
Pœnis.li.5.tit.8.
Pœnitentiis & remiſſionibus.li.5.tit.9.

Maledi. id eſt, maledicis.
Cler. excommu. id eſt, clerico excommunicato, interdicto, vel depoſito miniſtrante.
Cler. non ord. id eſt, clerico non ordinato miniſtrante.
Cler. per ſal. pro. id eſt, clerico per ſaltum promoto.
Eo, qui fur. or. ſuſ. id eſt, eo, qui furtiue ordines ſuſcepit.
Exceſ. præ. id eſt, exceſſibus prælatorum in ſubditos.
No. ope. nun. id eſt, noui operis nunciatione.
Priuile. id eſt, priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.
Purg. cano. id eſt, purgatione canonica.
Purg. vulg. id eſt, purgatione vulgari.
Iniu. id eſt, iniuriis, damno dato.
Pœn. id eſt, pœnis.
Pen. & re. id eſt, pęnitentiis & remiſſionibus.
Sen. excom. id eſt, ſententia excommunicationis.
Ver. ſig. id eſt, verborum ſignificatione.
Reg. iu. id eſt, regulis iuris.

Nunc præmiſſis rubricis Decretalium abbreuiatis & extenſis, ut eo melius menti teneantur, ſequuntur verſus de eiſdem, ſecundum ordinem.

PRIMA ſuprema fides ſtatuit, ſcribitque ſeneſcit.
Poſtulat, electus, translatus, author, & vſus.
Inde renuntio, ſuppleo: temporibus quoque ſcrutor.
Ordo reſignatus, ætas, vngitque ſacramen.
Filius, & ſeruus, obnoxius, & vitiatus.
Hinc bigamus, clerus, peregrinus, & archileuita.
Archiſacer, primas, ſacri cuſtos, vice fungens.
Delegans, legans, iudex ex ordine dictus.
Iudicis officium, maior pax, pacta ſequuntur.
Tranſigo, poſtulo, procuro, vel ſyndicus eſto.
Hinc metus integrat, alienat, arbitrium dat.

IVDICIVM forusque, libellus, mutua poſcens.
Litem conteſtans, ſine quo non ſuſcipe teſtes.
Iuro dilatis, feriis ex ordine noſco.
Plus peto de cauſa: ſpoliatus reſtituendus.
Eſt dolus, eſt miſſus, lis pendens, atque ſequeſter.
Confeſſuſque, probo, teſtes quoque cogo.
Inſtruo, præſumo, iuſiurans, excipiendo,

Præſcri-

Præſcribo,ſententio,prouoco,pergoque firmo.
DIVVS honor,clerus,habitans clerus quoq; iũctus.
Non reſidens dignus:æger debilitatus.
Inſtituo,concedendo,ne ſede vacante.
Et ſine conſenſu maior pars non minuatur.
Eccleſiæ res,atque precaria,commode,pono.
Vendo,loco,mutuo,feudum,pignuſque,cauendo.
Atque fideiuſſor,ſoluit,da,peculiorum.
De teſtamentis etiam,ſuccedo , ſepultis.
Parochiis,decimis,vult regula,religioſis.
Coniux,conuerſus,infidus,uota redemit.
Inde ſtatus monachi,domus,atque capella locorum.
Iure patronatus,de cenſibus,ara ſacrata.
Miſſaque,baptiſmus,quo,non eſt præsbyter vſus.
Euchariſtia,reliquiæ,ieiunia pura.
Aedes immunes,ſeculi,fuge clerice merces.
SPONSVS, & impubes,clandeſtina,ſpõſa duorum.
Conditio,vouens,qui polluit,atque leproſus.
Seruus,de natis,ſequitur cognatio duplex.
Poſt conſanguineam,conſanguinei,gelidique.
Coniugium vetitum,ſequitur,qui legitimi ſunt.
Accuſare queunt,diuortia,dona ſecunda.
ACCVSATIO ſiue calumnia ſimonialis.
Prælati rabi Iudæus,hæreticusque.
Schiſmaticus,apoſtaticus,natos perimentes.
Infans expoſitus,homicidia,torneamenta.
Hinc clerus pugnans,poſt hocque ſagittat,adulter.
Eccleſiæ raptor,ſequitur fur,hinc & vſura.
Falſarius,ſors,colludens,crimen puerorum.
Clerus venator,percuſſor,maledicusque.
Clerus depoſitus,qui non eſt ordo miniſter.
Saltus furtiuus,exceſſus,opuſque nouellum.
Lex priuata ſubit,ſequitur purgatio duplex.
Iniuriæ,pœnæ,quæ remiſſio,poſt anathema.
Verborum ſigni:ſequitur poſt regula Iuris.

Hi ſunt ſpeciales verſus de rubricis Decretalium ſecundum ordinem ſuum. Et ut ſupra tactum eſt , ubi dicebatur de Decretalibus,clxxxv.ſunt rubricæ ſeu tituli,

Sunt autem capitula in Decretalibus tria millia minus xviii. Verſus:

Bis centum tituli, ſed quindenos remouebis.

Sunt Decretales ter mille, ſed abſque nouem bis.

PRÆMISSIS titulis ſeu rubricis Decretalium abbreuiatis, & extenſis non inſpecto ordine alphabeti, ſed eo ordine, quo ponuntur in Decretalibus, & præmiſſis verſibus de eiſdem ſecundum ordinem, ut eo melius mente teneantur: ſequuntur nunc iidem tituli ſiue rubricæ Decretaliũ extẽſi p̃ ordinẽ alphabeti, ſecũdũ ordinem librorũ eos cõtinẽtiũ ordinati, ut lector Iuris ſi indiguerit, citius inueniẽdo quemlibet illorum recurrat ad eos.

TITVLI LIBRORVM DECRETALIVM.

AVTHORITATE & vſu palii. lib. 1. tit. 8.
Alienatione iudicii mutandi cauſa facta. li. 1. tit. 11.
Arbitris. lib. 1. tit. 42.
Appellationibus, recuſationibus, & rela. li. 2. tit. 28.
Accuſationibus, inquiſitionibus. & denuntia. lib. 5. tit. 1.
Apoſtatis & reiterantibus baptiſmum. li. 5. tit. 9.
Adulteriis & ſtupro. li. 1. tit. 6.
BIGAMIS non ordinandis. lib. 1. tit. 21.
Baptiſmo & eius effectu. lib. 3. tit. 42.
CONSTITVTIONIBVS. lib. 1. tit. 2.
Conſuetudine. lib. 1. tit. 4.
Corpore uitiatis non ordinandis. lib. 1. tit. 20.
Clericis peregrinis & eis non ſine literis recipiendis. lib. 1. tit. 22.
Cauſa poſſeſſionis. lib. 2. tit. 12.
Confeſſis. li. 2. tit. 18.
Confirmatione utili. lib. 2. tit. 3.
Cohabitatione clericorum & mulierum. li. 3. tit. 2.
Clericis coniugatis. lib. 3. tit. 3.
Clericis non reſidentibus in eccleſia uel præbenda. li. 3. tit. 4.
Clerico ægrotante uel debilitato. li. 3. tit. 6.
Conceſſione præbendæ uel eccleſiæ non uacantis. lib. 3. tit. 8.
Commodato. li. 3. tit. 15.

Con-

Conuerſione coniugatorum.li.3.tit.32.
Conuerſione infidelium.li.3.tit.33.
Capellis monachorum & aliorũ religioſorũ. li. 3. tit.36.
Cenſibus,exactionibus,& procurationibus. li. 3.tit.3.
Conſecratione eccleſiæ uel altaris.li.3.tit.40.
Celebratione miſſarum,& de ſacramento Euchariſtiæ, & diuinis officiis.li.3.tit.41.
Cuſtodia Euchariſtiæ,& chriſmatis,& aliorum ſacramẽtorum.li.3.ti.44.
Clandeſtina deſponſatione.li.4. tit.3.
Conditionibus appoſitis in deſponſationibus, uel aliis contractibus.li.4.ti.5.
Coniugio leproſorum,li.4.tit.8.
Coniugio ſeruorum.li.4.tit.9.
Cognatione ſpirituali.li.4.tit.12.
Conſanguinitate & affinitate.li.4.tit.14.
Calumniatoribus.li.5.tit.2.
Clericis pugnantibus in duello.li.5.tit.14.
Colluſione.li.5.tit.22.
Clerico uenatore.li.5.ti.24.
Crimine falſi.li.5.tit.25.
Clerico percuſſore.li.5.tit.20.
Clerico maledico.li.5.tit.26.
Clerico excommunicato,uel depoſito,vel interdicto miniſtrante.li.5.tit.28.
Clerico per ſaltum promoto.li.5.tit.29.
DILATIONIBVS. lib.1.tit.8.
Dolo & contumacia.li.2.tit.14.
Depoſito.li.3.tit.16.
Donationibus.li.3.tit.33.
Decimis & primitiis.li.3.tit.30.
Deſponſatione impuberum.li.4.tit.2.
Diuortiis.li.4.tit.20.
Donationibus inter uirum & uxorem,& de dote poſt diuortium reſtituenda.li.4.tit.33.
Delictis puerorum.lib.5.tit.23.
ELECTIONE & electi poteſtate.li.1.tit.6.
Aetate & qualitate in ordine pręficiendorum.li.1.tit.14.

Eo,qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. lib. 2.tit.15.
Exceptionibus.lib.2.tit.25.
Eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur. lib. 3.tit.22.
Emptione & venditione.lib.3.tit.18.
Eccleſiis,ædificandis vel reparandis.lib.3.tit.48. 8.
Emunitate eccleſiarum,cęmeterii,& rerum ad eas pertinentium.lib.3.tit.49.
Eo,qui duxit in matrimonium quam prius polluit per adulterium.lib.4.tit.7.
Eo,qui congnouit conſanguineam vxoris ſuæ,vel ſpōſę lib.4. tit.11.
Eis qui filios occidunt.lib.5.tit.10.
Eo,qui furtiuè ordines ſuſcepit.lib. 5.tit.30.
Exceſſibus prælatorum in ſubditos. lib.5. tit.31.
FILIIS presbyterorum.lib.1.tit.17.
Foro competenti.lib. 2.tit.2.
Feriis.lib. 2.tit.9.
Fide inſtrumentorum.lib. 2.tit.22.
Feudis.lib.3.ti.20.
Fideiuſſoribus.lib.3.tit.22.
Frigidis & maleficiatis.lib.4.tit.15.
Furtis.lib.5.tit.18.
Falſariis.lib. 5.tit. 20.
HIS , quæ vi,metusue cauſa fiunt.lib.1.tit.40.
His,quæ fiunt a prælato ſine conſenſu capituli, lib.4.titulo 10.
His,quæ fiunt à maiori parte capituli.lib.4.tit.20.
Hęreticis.lib.5.tit.7.
Homicidio voluntario vel caſuali.lib.5.tit.12.
IN integrum reſtitutione.lib.1.tit.40.
Iudicis lib.2.tit.1.
Iuramento calumniæ.li.2.tit.7.
Inſtitutionibus.lib.3.ti.7.
Iure patronatus.lib.3.tit.38.
Iudæis & Saracenis & eorum ſeruis.li.5.tit.11.
Infantibus,& languidis expoſitis.li.5.tit.11.

Initi-

Iniuriis & damno dato.lib.6.tit.36.
LIBELLI oblatione lib.2.tit.3.
Litis conteſtatione. lib.2.tit.45.
Locato & conducto. lib.3.tit.18.
MAIORITATE & obedientia. lib. 1.tit.33.
Mutuis petitionibus.lib.2.tit.4.
Matrimonio contracto contra interdictum eccleſiæ. lib. 4.tit.16.
Magiſtris,& ne aliquid exigatur pro licentia dicendi lib. 5.tit.5.
Maledicis.lib.5.tit.26.
NATO ex libero ventre.lib.4.ti.20.
Non ordinato miniſtrante.lib.5.ti.28.
Noui operi nuntiatione.lib.5.ti.32.
Ne clerici ſeu monachi ſecularibus negotiis ſe immſceat. lib.3.ti.1
Ne prelati vices alii concedant ſub annuo cenſu. libro. 5.tit.4.
Ne ſede vacante aliquid innouetur. lib.3.tit.8.
ORDINATIS ab Epiſcopo qui renunciauit epiſcopatui,uel excommunicato. lib.1.tit.13.
Obligatis ad ratiocinia ordinandis uel non. lib.1. tit.20.
Offic.archidiaconi lib.1.tit.23.
Offic.archipresbyteri.lib.1.tit.24.
Offic.primicerii.lib.1.tit.25.
Offic.ſacriſtę.lib.1.ti.26.
Offic.cuſtodis.lib.1. tit.27.
Offic.vicarii.lib.1.ti.28.
Offic.vel poteſtate iudicis delegati.lib.1.tit.29.
Offic.legati.lib.1.tit.30.
Offic.iudicis ordinarii.lib.1.tit.39.
Offic.iudicis.lib.1.tit.32.
Ordine cognitionum.lib.2.tit.10.
Obſeruantia.ieiuniorum.lib.4.tit.46.
POSTVLATIO lib.1.tit.5.
Pactis.lib.1.tit.35.
Poſtulando.lib.1.tit.37.
Procuratoribus.lib.1.tit.38.

Plus petitionibus.lib.2.tit.11.
Probationibus.lib.2.tit.19.
Præſumptionibus.lib.2.tit.23.
Præſcriptionibus.lib.2.tit.26.
Peregrinantibus.lib.2.tit.19.
Præbendis & dignitatibus,lib.3.tit.5.
Precariis.li.3.tit.14.
Pignoribus & aliis cautionibus.lib.3.tit.22.
Peculio clericorum.lib.3.tit.25.
Parochiis & alienis parochianis.lib.3.tit.19.
Presbytero nondum baptizato.lib.3.tit.43.
Purificatione poſt partum.lib.3.tit.47.
Priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.lib.5.tit.33.
Purgatione canonica.lib.5.tit.34.
Purgatione vulgari.li.5.tit.35.
Pœnis.lib.5.tit.37.
Pœnitentiis & remiſſionibus.lib.5.tit.38.
QVI clerici vel uouentes matrimonium contrahere poſſunt.lib.4.tit.6.
Qui filii ſint legitimi.li.4.tit.17.
Qui matrimonium accuſare poſſunt,vel teſtificari.lib.4. tit.18.
RESCRIPTIS. lib.1.tit.3.
Reſtitutione in integrum.lib.1.tit.9.
Rebus eccleſiæ alienandis uel non.lib.3.tit.13.
Reſtitutione ſpoliatorum.lib.2.ti.13.
Rerum permutatione.li.3.ti.19.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.lib.3.ti.31.
Religioſis domibus.lib.3.tit.36.
Reliquiis & veneratione ſanctorum.lib.3.tit.45.
Raptoribus & incendiariis & violatoribus eccleſiarum.libro.5.tit.16.
Regulis iuris.lib.5.tit.4.
SVMMA Trinitate & fide catholica.li.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.lib.1.tit.10.
Scrutinio in ordine faciendo.lib.1.tit.12.
Sacra vnctione lib.1.tit.15.
Sacramentis iterandis vel non.lib.1.tit.16.
Seruis

Seruis non ordinandis.li.1.tit.8.
Syndico.li.1.tit.39.
Sequeſtratione poſſeſſionis & fructuum.li.2.tit.17.
Sententia & re iudicata.li.2.tit.17.
Solutionibus.li.3.tit.23.
Succeſſionibus ab inteſtato.li.3.tit.27.
Sepulturis.li.3.tit.28.
Statu monacharum.li.3.tit.25.
Sponſalibus & matrimoniis.li.4.tit.1.
Sponſa duorum.li.4.tit.4.
Secundis nuptiis.li.4.tit.21.
Simonia,& ne aliquid exigatur vel promittatur.li.5.ti.4.
Schiſmaticis & ordinatis ab eis.li.5.tit.8.
Sagittariis & baliſtariis.li.10.tit.15.
Sortilegiis.li.5.tit.12.
Sententia excõicationis,ſuſpenſionis,&c. li.5.tit.39.
TRANSLATIONE Epiſcopi vel electi. lib.1.tit.7.
Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. lib.1.tit.11.
Treuga & pace.li.1.ti.34.
Tranſactionibus.li.1.tit.36.
Teſtibus & atteſtationibus.li.2.ti.20.
Teſtibus cogendis.li.2.ti.21.
Teſtamentis & vltimis voluntatibus.li.3.tit.26.
Torneamentis.li.5.tit.13.
V T eccleſiaſtica beneficia ſine diminutione conferantur.li.3.tit.12.
Vt lite non conteſtata non procedatur ad teſtium receptionem vel ad definitiuam ſententiam.li.2.tit.6.
Vt lite pendente nihil innouetur.li.2.tit.16.
Vita & honeſtate clericorum.li.3.tit.1.
Voto & voti redemptione.li.3.ti.34.
Vſuris.li.5.tit.19.
Verborum ſignific.li.5.ti.40.

In ſexto aũt libro ſunt rubricę pauciores,videlicet circa 62. & in Clementinis adhuc pauciores, videlicet. 47.

Capitula ſcire cupiens in his duobus mox numerabit: ſed magis profecto quid cõtineãt attendendũ eſt,q̃ quot

ſint

ſint. Vt autem faciliter ſciretur in verſibus præmiſſis quæ rubricæ Decretalium eſſet in Sexto, & quæ in Clementinis: de ſuperſignandæ eſſent cum rubro 6. in ſexto: & 7. in Clementinis, quod aliquo labore fieri poſſet. illum ad remouendum, tituli ſiue rubricæ libri Sexti, & Clementinarum conſequenter ſequuntur: vt in eiſdem poſitæ ſunt libris, non inſpecto ordine alphabeti. Et primo tituli ſiue rubricæ libri primi Sexti Decretalim.

TITVLI PRIMI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE ſumma Trinitate & fide catholica.
De conſtitutionibus.
De reſcriptis.
De conſuetudine.
De poſtulatione prælatorum.
De electione & electi poteſtate.
De renunciatione.
De ſupplenda negligentia prælatorum.
De temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.
De filijs presbyterorum ordinandis, vel non.
De officio vicarii.
De officio & poteſtate iudicis.
De officio & poteſtate iudicis. delegati.
De officio legati.
De officio iudicis ordinarii.
De maioritate & obedientia.
De pactis.
De procuratoribus.
De iis qui vi, metusve cauſa fiunt.
De reſtitutione in integrum.
De arbitris.

TITVLI SECVNDI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE iudiciis.
De foro competenti.
De litis conteſtatione.
De iuramento calumniæ.

De

De reſtitutione ſpoliatorum.
De dolo & contumacia.
De eo, qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De confeſſis.
De teſtibus,& atteſtationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De præſcriptionibus.
De ſententia & re iudicata.
De appellationibus,recuſationibus,& relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE vita & honeſtate clericorum.
De clericis coniugatis.
De clericis non reſidentibus in eccleſia uel præbenda.
De præbendis & dignitatibus.
De clerico ægrotante,vel debilitato.
De inſtitutionibus.
De conceſſione præbendæ, vel eccleſiæ non vacantis.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.
De rebus eccleſiæ non alienandis.
De ſepulturis.
De decimis,primitiis,& oblationibus.
De regularibus,& tranſeuntibus ad religionem.
De voto,& uoti redemptione.
De ſtatu monachorum,& canonicorum regularium.
De iure patronatus.
De conſecratione eccleſiæ,vel altaris.
De reliquiis,& veneratione ſanctorum.
De immunitate eccleſiæ, cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.
Ne clerici, vel monachi negotiis ſecularibus ſe immiſceant.

TITVLI QVARTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE ſponſalibus & matrimoniis.
De deſponſatione impuberum.

De cognatione ſpirituali.

TITVLI QVINTI LIBRI SEXTI DECRETALIVM.

DE accuſationibus,inquiſitionibus, & denunciationibus.
De hæreticis,& Manichæis,& eorum ſeruis.
De ſchiſmaticis.
De homicidio uoluntario vel caſuali.
De exceſſibus prælatorum in ſubditos.
De priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.
De iniuriis & damno dato.
De pęnis.
De pęnitentiis & remiſſionibus.
De ſententia excommunicationis.
De verborum ſignificatione.
De regulis iuris.

POSITIS titulis quinque librorum.libro 6.prout conſequenter ponuntur.in libris,non inſpecto alphabeti ordine,ponuntur iidem tituli ſiue rubricæ præfatorum librorum libri ſexti ſecundum ordinem alphabeti: ut a lectoribus citius inueniri valeant.

TITVLI SIVE RVBRICÆ SEXTI LIBRI DECRETALIVM.

ARBITRIS lib.1.tit.22.
Accuſationibus,inquiſitionibus,& denunciationibus. li. 5.tit.1.
Appellationibus recuſationib.& relationib. lib.2.tit.15.
Bigamis.lib.1.tit.11.
Conſtitutionibus.lib.1.tit.2.
Conſuetudine.lib.1.tit.4.
Confeſſis.lib.2.tit.9.
Clericis coniugatis.lib.3.tit.2.
Clericis non reſidentibus in eccleſia vel præbenda. lib. 3.tit.3.
Clerico ægrotante,vel debilitato.lib.3.tit.5.
Conceſſione præbendæ,&c.lib.3.tit.7.
Conſecratione eccleſiæ,vel altaris.lib.3.tit.19.
Cognatione ſpirituali.lib.4.tit.3.

Dolo & contumacia.li.2.ti.6.
Decimis,primitiis,& oblationibus.li 3.tit.13.
Deſponſatione impuberum.li.4.tit.2.
Electione & electi poteſtate.li.1.tit.6.
Exceptiouibus.li.2. tit.2.
Eo qui mittitur in poſſeſſionem cauſa rei ſeruandæ. lib. 2.tit.7.
Exceſſibus prælatorum in ſubditos.li.5.tit.5.
Filiis presbyterorum ordinandis, vel non. lib.1.titu.11
Foro competenti.li.2.ti.2.
His,quæ vi,metusve cauſa fiunt.li.1.tit.20.
Hæreticis,& Manichæis,& eorum ſeruis.li.5.tit.2.
Homicidio voluntario,vel caſuali.li.5.tit.4.
Iudiciis.li.2.tit.1.
Iuramento calumniæ.li.2.tit.4.
Iureiurando.li.2.tit.11.
Inſtitutionibus.li.3.tit.6.
Iure patronatus.li.3.tit.7.
Immunitate eccleſiarum, cemeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.li.3.tit.20.
Iniuriis & damno dato.li.5.tit.7.
Litis conteſtatione.li.2.tit.3.
Maioritate & obedientia.li.1.tit.17.
Ne ſede vacante aliquid innouetur.li.3.tit.8.
Ne clerici, vel monachi negotiis ſecularibus ſe immiſceant.li.4.tit.21.
Officio vicarii.li.1.tit.12.
Officio & poteſtate iudicis delegati.li.1.tit.14.
Officio legati.lib.1.tit.15.
Officio iudicis ordinarii.li.1.tit.16.
Poſtulatione prælatorum.li.1.tit.5.
Pactis.li.1.tit.18.
Procuratoribus.lib.1.tit.19.
Præſcriptionibus.li.2.tit.13.
Præbendis & dignitatibus.li.3.tit.4.
Priuilegiis,& exceſſibus priuilegiorum.li.5.tit.6.
Pœnis.li.5.tit.8.
Penitentiis & remiſſionibus.li.5.tit.9.

Reſcriptis.li.1.tit.3.
Renunciationibus.li.1.tit.7.
Reſtitutione in integrum.li.1.tit.21.
Reſtitutione ſpoliatorum.li.2.tit.5.
Rebus eccleſię non alienandis. li.3.tit.9.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.li.3.tit.14.
Reliquiis & veneratione ſanctorum.li.3.tit.19.
Regulis iuris.li.5.tit.12.
Summa Trinitate & fide catholica.li.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.li.1.tit.8.
Sententia & re iudicata.li.2.tit.14.
Statu monachorum regularium.li.3.tit.16.
Sponſalibus & matrimoniis.li.3.tit.1.
Schiſmaticis.li.1.tit.3.
Sententia excommunicationis,ſuſpenſionis,interdicti,& ſolutionis. li.5.tit. 10.
Temporibus ordinum,& qualitatibus ordinandorum.li. 1.tit.9.
Teſtibus & atteſtationibus.li.2.tit.10.
Teſtamentis,& vltimis voluntatibus.li.3.ti.11.
Vt lite pendente nihil innouetur.li.2.tit.8.
Vita & honeſtate clericorum.li.3.tit. 1.
Voto & voti redemptione.li.3.tit.15.
Verborum ſignificatione.li.5.tit.11.

Nota quòd in libris Sexti Decretalium ſunt tituli ſiue rubricæ 72.In primo libro 21.In ſecundo 15.In tertio 19. In quarto 3.In quinto 12.

SEQVVNTVR tituli ſiue rubricæ Clementinarum,vt in libris earum conſequenter poſiti ſunt,ordine alphabeti non inſpecto.

TITVLI PRIMI LIBRI CLEMENTINARVM.

DE ſumma Trinitate & fide catholica.
De reſcriptis.
De electione & electi poteſtate.
De renunciationibus.
De ſupplenda negligentia prælatorum.

De

De ætate & qualitate, &c.
De officio vicarii.
De officio & poteſtate iudicis delegati.
De officio iudicis ordinarii.
De procuratoribus.
De in integrum reſtitutione.

TITVLI SECVNDI LIBRI CLEMENTINARVM.

DE iudiciis.
De foro competenti.
De cauſa poſſeſſionis & proprietatis.
De dolo & contumacia.
Vt lite pendente nihil innouetur.
De ſequeſtratione poſſeſſionum, & fructuum.
De probationibus.
De iureiurando.
De exceptionibus.
De ſententia & re iudicata.
De appellationibus, recuſationibus, & relationibus.

TITVLI TERTII LIBRI.

DE vita & honeſtate clericorum.
De præbendis & dignitatibus.
De conceſſione præbendæ vel eccleſiæ non vacantis.
De rebus eccleſiæ non alienandis.
De rerum permutatione.
De teſtamentis, & vltimis voluntatibus.
De ſepulturis.
De decimis, primitiis, & oblationibus.
De regularibus, & tranſeuntibus ad religionem.
De ſtatu monachorum, & canonicorum.
De religioſis domibus ut epiſcopo ſint ſubiectæ.
De iure patronatus.
De cenſibus, exactionibus, & procurationibus.
De celebratione miſſarum & ſacramento Euchariſtiæ, & diuinis officiis.
De reliquiis, & veneratione ſanctorum.
De immunitate eccleſiarum, cœmeteriorum, & rerum

rum ad eas pertinentium.

TITVLI QVARTI LIBRI.

DE conſanguinitate & affinitate.

TITVLI QVINTI LIBRI.

DE magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.
De Iudæis & Sarracenis & eorum ſeruis.
De homicidio voluntario vel caſuali.
De exceſſibus prælatorum in ſubditos.
De priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.
De penitentiis & remiſſionibus.
De ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, & ſolutionis.
De verborum ſignificatione.

POSITIS tituli quinque librorum Clementinarũ, prout communiter ponuntur in libris non inſpecto alphabeti ordine ponuntur iidem tituli, ſiue rubricę prę fatorum librorum Clementinarum, ſecundum ordinẽ alphabeti, vt a lectoribus citius inueniri valeant.

TITVLI SIVE RVBRICÆ LIBRI CLEMENTINARVM.

APPELLATIONIBVS, recuſationibus, & relationibus. lib. 2. tit. 11.
Cauſa poſſeſſionis, & proprietatis. li. 2. tit. 3.
Conceſſione præbendæ, vel eccleſiæ non vacantis. lib. 3. titu. 3.
Cenſibus, exactionibus, & procurationibus. lib. 3. tit. 13.
Celebratione miſſarum, & ſacramento Euchariſtiæ, & diuinis officiis. li. 3. tit. 14.
Conſanguinitate & affinitate. li. 4. tit. 1.
Dolo & contumacia. li. 2. tit. 3.
Decimis, primitiis, & oblationibus, li. 3. tit. 8.
Electione & electi poteſtate. li. 1. tit. 3.
Aetate & qualitate in ordine præficiendorum. lib. 1. tit. 8.
Exceptionibus, li. 2. tit. 9.
Exceptionibus prælatorum in ſubditos. li. 5. tit. 4.

Foro

Foro competenti.li.2.tit.2.
Homicidio voluntario vel caſuali.li.5.tit.3.
In integrum reſtitutione.li.1.tit.11.
Iudiciis.li.2.tit.1.
Iureiurando.li.2.tit.8.
Iure patronatus.li.3.tit.12.
Immunitate eccleſiarum, cemeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.li.3.tit.16.
Iudæis,& Sarracenis,& eorum ſeruis.li.5.tit.2.
Magiſtris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi, lib.5.tit.1.
Officio vicarii.li.1.tit.7.
Officio & poteſtate iudicis delegati.li.1.tit.8.
Officio iudicis ordinarii.li.1.tit.8.
Procuratoribus.li.1.tit.10.
Probationibus.li.2.tit.7.
Præbendis & dignitatibus.li.3.tit.2.
Priuilegiis & exceſſibus priuilegiatorum.li.5.tit.5.
Pœnitentiis & remiſſionibus.li.5.tit.6.
Reſcriptis.li.1.tit.2.
Renunciationibus.li.1.tit.2.
Rebus eccleſię non alienandis.li.3.tit.4.
Rerum permutatione.li.3.tit.5.
Regularibus & tranſeuntibus ad religionem.lib.3.tit.11.
Religioſis domibus, vt epiſcopo ſint ſubiectæ.li.3.tit.10.
Reliquiis & veneratione ſanctorum.li.3.tit.15.
Summa Trinitate & fide catholica.li.1.tit.1.
Supplenda negligentia prælatorum.li.1.tit.5.
Sequeſtratione poſſeſſionum & fructuum. li.2.tit.6.
Sententia & re iudicata.li.2.tit.10.
Sepulturis.li.3.tit.7.
Statu monachorũ & canonicorũ regularium.lib.3.tit.10.
Sententia excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, & ſolutionis.li.5.tit.7.
Teſtamentis & vltimis voluntatibus.li.3.tit.4.
Vt lite pendente nihil innouetur.li.2.tit.5.
Vita & honeſtate clericorum.li.3.tit.1.
Verborum ſignific.li.5.tit.8.

Not. quod in libris Clemen. & Decretalium ſunt tituli ſiue rubricę 42. In primo lib. 11. In ſecundo 11. In tertio 16. In quarto 1. In quinto 3.

COllige per verſus quid vult diſtinctio quæuis,
Vt videat quiſquis diuinum ius hominiſque.
Vtque ſciat, per quæ conſiſtunt iura Quiritum.
Et cur dicatur res eccleſiaſtica canon.
Regum cur fuerint a primo condita iura.
Nec liceat cuiquam ius naturale mouere,
Hæc mala peccati diſtinguit ludificati.
Ex hac cognoſcens, qui leges compoſuerunt,
Re qua ius naturę a conſuetudine differt,
Vt naturali cedant, quæ conſtituuntur.
Sic legi regum, lex præualet eccleſiarum,
Mandato iuris & legum vincitur vſus.
Omnia iuſtitiæ diſcretio prouida penſat.
Non diſpenſatur vbi naturale patet ius.
Si nec agas leuiter, quòd quis vitet grauiora.
Tempus in hac diſce, quo canon cęperit eſſe.
Reſpicias quot erant, & eos, qui conſtituerunt,
Actor ſit Papa, ſi concilium celebrandum.
Dicitur hic, quod bis ſynodus celebratur in anno,
Hæc monſtrat, quid Decretalis epiſtola poſſit.
Tantò quis valeat, quò quis rationibus inſtat.
Summos ſeu minimos, recitans locat inferiores.
Iſta locum diſtinguit, & ordinat eccleſiarum.
Conſecrat hæc omnes maiores, ſiue minores.
Diſcutit iſta genus, patriam, vitamq; ſacrandi.
Hæc dat cuique ſuum, veniale ex crimine diſtans.
Sit poſt baptiſma contentus coniuge ſola,
Hac Auguſtinus nubentis vota requirit,
Iſta ſacratorum contractum damnat & odit.
Hoc locus, & cauſa, tempus, perſona notantur.
Contradicit & hæc per concilium Manichæis.
Tangit & hæc quæ contineant offerre volentes.
Inſtruit hæc, leuita minor quòd contineat ſe.
Ordo ſacer non detur ei, ſi quis bigamus ſit.
Fęmina Pontifici, perſona domeſtica non ſit,

Iſta

Iſta docet præſul,quòd debet ſobrius eſſe.
Adſtruit hæc prudens,quòd debeat eſſe ſacrandus.
Hæc prohibet legere hæc gentilia metra ſatyræ.
Scripturas ſacras ſacrandus ſcire iubetur.
Admonet hæc illum,qui non extrinſeca nouit.
Niſi ſit ornatus,hic non admittitur ipſe.
Conuenit eſſe modum greſſus,verbiq́;,cibiq́;.
Tutius eſt ipſi ſi ſit cunctis bonus hoſpes.
In fectis,verbis,hunc condecet eſſe pudicum.
Gloria Pontificis eſt:vt procul ingluuies ſit.
Expedit vt non ſit percuſſor quiſque ſacerdos.
Reſpuit hæc hominem diſtinctio litigioſum.
Mittit in interim cupidos,hæc fęnus abhorrens.
Abiicitur ſacrandus in hac ſi ſit neophytus.
Non venit ad clerum, qui corpus habet vitioſum.
Iudicat hæc primo grauiter,ſed poſt moderatur.
Sacrari vetat hæc omnes,quos curia ſtringit.
Prępoſitus primò datur hic præpoſterus ordo.
Idcirco vetat hos:quia ſæpius hi repetuntur.
Reiicit hæc ſeruos ſine libertate ſacrandos,
Eiicit abſciſſos,& corporibus vitiatos.
Condemnatur in hac generatio presbyterorum.
Hic baptizatus prohibetur ſi fuit æger.
Hæc vetat abbate monachos nolente ſacrari.
Officium negat hæc niſi ſit bene quiſque probatus.
Nullus erit præſul,niſi quem ſacer ordo decorat.
Indigni laici iubet hæc ne Pontifices ſint.
Clerus,plebs,princeps:hic elegit,,hæc petit,hic vult.
Vſurpans laicus id,vt eligat,audiat iſtam.
Sed docet hæc per quid tribuatur præſulis ordo.
Cum diſſentio ſit,a pluribus ędita ſtabunt.
Vt ſacretur ab omnibus archiepiſcopus,hæc vult.
Inſtituiq́; iubet a præſide præsbytoros hæc.
Vult hæc ſacrari,ſi cui dubius fuit ordo.
Si vult hoc præſul lectores conſecrat abbas.
Eccleſiæ titulo,vt carens non promoueatur.
Reſpice dicta patrum ne promoueas alienum.
Abnuit hæc recipi,cui dimiſſoria non eſt.

Tutè ſuſcepêris,quem ſic formata tuetur.
Punit maiores dum promouet inferiores.
Diſtinguit tempus hæc in quo promoueantur,
Tempora diſtinguit,& in his ieiunia ponit.
Rectos indicat hæc modulos interſtitiorum.
Iſta dat annorum numerum quo promoueantur.
A quibus ipſa patris electio debeat eſſe.
Sed loca Pontificis docet hæc & præsbyterorum.
Crimine quo careat ſacrandus in hac replicatur.
Hæc dat pauperibus,lapſoſque docet reparare.
Vt nec conſenſum det peccatis alienis.
Sollicitus ſit epiſcopus oppreſſos releuare.
Congruit,vt præſul primum ferat hoſpiti curam.
Incautum largum vetat hæc:venantibus obſtat.
Hac datur impenſa viduas inopesq. tueri.
Reſpuitur clerus,ſi non pius aut cupidus ſit.
Iſtic ſit regula hæc,& quòd bene propoſitus ſit.
Ex hac ſacrari prohibentur litigioſi.
Tutius ante petat,niſi ſit ſatis eccleſiæ res.
Hæc plus corde probat domino, quàm uoce canendum.
Hæc dat obedire maioribus inferiores.
Non negat iſta ſuas mandare vices Patriarcham.
Sed non omnino vetat iſta tacere minores.
Vt ſeculi princeps non ordinet eccleſiæ res.
Vrbs non ſignatos apices non vult neque mittit.
Eſt ius muniri peregrinum quinque ſigillis.
Vniuerſalem nullum ſinit iſta vocari.
Iſta vetat,ne qui celebrent niſi pallia dentur.
Moribus indecori,non pallio ſunt decorandi.
Abſit vt vna duos habeat prouincia patres.
Senſum verſibus iis,dat cauſæ quæſtio quæuis.
Damnat ementes ſpiritualia gratia Chriſti.
Ingreſſum vendens vel emens perit eccleſiarum.
Si pro præbendis dederis quid,Simon haberis.
Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
Eccleſiam reddit iſta uix,quòd ordine præſtet.
Rurſus promotos abſcidit ius promouendos.
Eccleſiæ pax plena ſibi cleriq. negatur.
Cauſa patens cum ſit cunctis non quæritur ordo.

Ad

Ad ius vel ſynodum nullus trahat expoliatum.
Vim talem ſubeat, qualem feciſſe volebat.
Ad teſtesq. duos præſul conuincitur aptos:
Si cadit accuſans, non cogitur reus ultra.
Reſpuitur iure uox dilatoria ſi ſit.
Vir bonus accuſat quemuis, licet inferior ſit:
Mandato legis datur accuſatio ſcriptis.
Quod plenè reſtitui debeat, ius edocet omne.
Vtitur iudiciis quando fuit expoliatus.
Apertè tractetur quamuis inducia detur.
Reſtat, vt infamis, & homo, ſine lege tacens ſit.
Vox inimica domeſtica non obeſt alieno.
Mitti vel duci non debet ad exteriores.
Liber ab hac non ſtat ſimul quem ſua culpa remordet.
Iudex auditor non fiat præſulis vnus.
Iudicio nullus vnquam damnabitur abſens.
Exigitur ne quis in quo cadit hoc repetatur.
Torquet in actorem ſibi vox obiecta reatum.
Omnis anathema nec agat, nec teſtificetur.
Ritè tacet quiuis minor illum ſi tenet ætas.
Dum nequis agere, nequeas teſtificari.
Ius ſtatuit, ne ſit quis vnquam teſtis & actor.
Nunquam damnetur quis cum non poſſit adeſſe.
Dat ius quod quis agat pro ſe ciuilia tantum.
Mittit famoſum neglecta probatio flagris.
Eſt accuſandus ſemel & bis, terq. vocandus.
Nemo procuret crimen ciuilia curet.
Regula iuris habet, vt ſynodalia fiant.
Re vera malus eſt, mala cuius qui male pandit.
Aut caput, aut lingua delatori capuletur.
Omnes infames taceant, aut crimine tanti.
Præſulis obiecta, niſi vera proles reprobaris.
Iudicium expetere nunquam debes alienum.
Alter adeſſe poteſt, ſi ſit prouincia diſcors.
Si cadit accuſans, non cogetur reus ultra.
Eſt qui dum viuit, nemo ſibi ſubſtituendus.
Tutus ſemper erit hic qui ſe dante recepit.
Dat ius ne ſtatuat, ſucceſſorem ſibi præſul.

Nullus amicorum mihi profit vt eligat vnus.
Electus cum ſim,præſtatur cautio damni.
Eſt ſecum ſtandum,ſententia ni vetat ipſum.
Ordinis eſt,ne quis vnquam reddat ſine ſcriptis.
Si quis anathema ſtatuit,virtute carebit.
Iudicis,& alterius nullus eſt ordo petendus.
Curent primates bene ſua non aliena.
Non dubites dotem,cum baſilica retinendam.
Ordinet & ſeruans,expendet,non alienet.
Nil præter quæ duos,præſumat ſumere ſoldos.
Iudicet vt laicus, clerum non attrahat ullus.
Iudicium ſecli,ſequitur ſuſpenſio cleri.
Seu bona ſeu mala ſit ſententia,dico tenendam.
Dico quod proprium,poterit quid clerus habere.
Eccleſiæ ſi res vendis,vel emis ſibi reddas.
Si dare vis & des,dare non potes eccleſiæ res.
Ex re communi, quæſitis vtimur æquè.
Si fortaſſe voles teſtari,de proprio des.
Eccleſiæ baptiſmali,dandę decimæ ſunt.
Tempora longa trahunt, ius funeris & decimarum.
Ius eſt,ne quis plus repetat,quàm debeat alter.
Non niſi ciuili te,frater teſtis habetur.
Tale quid exercens,non debet clericus eſſe.
Si tulerit plus quàm dederit,iam fęnus habetur.
Ex male quæſitis,eleemoſyna non fit egenis.
Si male parta tenet,dignè non pęnitet vllus.
Iniuria non pęna datur,cum pœna notatur.
Nec retinere licet,quæ ſunt promiſſa patrono.
Solum voce nequit condemnari mulieris.
Tali die domini,placitum non debet haberi.
Atque probatur,in hac probatio danda neganti.
Nec confeſſio fit,nec iuramenta coacta.
Tollere non poterit,quem confert ſolus honorem.
In grauibus ſi ſit deuictus,deiiciatur.
Dantur in hac monachi,paſtores eccleſiarum.
Abbas eccleſiam,præſul debet dare curam.
Hic legitur quod ius,& rem præſcriptio tollit.
Quadragenis domibus,præſcriptio religioſis.

Tales ſi tenens ius non tamen gubernent.
Vſurpans ſine iudicio rem,decidet a re.
Reſpuit a laicis ius eccleſias retineri.
Quæritur an liceat,cordis dimittere votum.
Vt ſua Gonſaldus teneat,quæ dederat æger.
Omne monaſterio remanebit,nec redit ille.
Dum redit illicitè,quæ contulit illa manebunt.
Terminat hæc apud alumnum ſynodale ſtatutum.
Vt non Abbates, a præſule conſtituantur.
Vt præſul clerum non impediat monachandum.
Ipſo nolente, tamen non ſuſpicit alter.
Sed iam canonicos,canon prohibet monachari.
Quem pater offert,ſi placet exit,cum ſit adultus.
Viſam mox veſtem, ſi non pater abdicat,hic ſtet.
Offert inuitum,nec ſeruat religionem.
Et ſi forte placet,monacho tranſire licebit.
Prima ſi ex titulo:ſit commendata ſecunda.
Eccleſiam tenui,vetat hæc,aliaq; cupiri.
Tertia ne liceat tractare negotia ſecli.
In clara veſte prohibetur clericus eſſe.
Examen proprium fugiens,ſine ſpe graduum ſit.
Iuramenta licet homini dare quando neceſſe.
Si ſic eſſe putat,vt ait,non peierat ipſe.
Taliter exemplo,quò obediat iſte probatur.
Vota promiſſa mutentur turpia ſi ſint.
Si periurare cogis,periurus haberis.
Ex iuſta cauſa multis licet arma mouere.
Fit bellum iuſtum,ſi pro rebus repetendis.
Fas eſt quando quidem ſocio ſuccurritur armis.
Inferrique docet uindictam quæſtio quarta.
Cum ſit ad hoc poſitus, vt puniat ille meretur.
Iura iubent homines peruerſos ad bona cogi.
Eccleſiæ rebus ſunt hæretici ſpoliandi.
Tandem de clero nulli licet arma mouere.
Si quis æs hæreticus,tua ſit ſententia nulla.
Interdum mali poſt mortem corripiuntur.
Crimine pedonum non damnetur domus eius.
Tuta ſit eccleſia,quàm lex priuata tuetur.

Et ſi ſubſequitur lex altera, derogat illi.
Mentem diuinam rimantes, ſortilegi ſunt.
Vita non viuunt, qui peccant iſta tenentes.
Nomina materiam, quæ per primordia ſumpſit.
In quatuor diſces iſta ſi forte requiris.
Tales, ni ceſſent, communio tollitur ipſis.
Vinctum Pontificis, non ſolues tu moriturum.
Morte facit pœnas, noli proponere quantum.
Si ſit ſolenne, dirimit connubia votum.
Sponſa ligat ſponſum, propriè non eſt tamen vxor.
Soluit diſparitas cultus connubia queq.
Iungitur hic alii ſi reſpuit illa manere.
Teſtatur bigamum ſacer Auguſtinus eundem.
Viros coniugii, perſonæ diſſipat error.
Tantum conditio poterit, ſi vilior erit.
Nam contracta prius non ſoluit fœdera, ſed poſt.
Parui contrahere nequeunt ſponſalia iure.
Spiritualis naturali non ſocietur.
Vxorisq. ſuæ cognatis non ſocietur.
Mandatur clandeſtina ne connubia fiant.
Pollutam vetat, hæc in mortem fraude parentem.
Si datur inuita, poſt quando placet redit illam.
Si nulli nubat, niſi patris ſponſio fiat.
Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
Obſtat coniugio ſacro complenda libido.
Cum liber ſit animus, non ſpondeat hanc pater eius.
Tangere ne liceat aliam, quam ſtirps ſibi fiat.
Re vera ſine mente caro nunquam violatur.
In ſimili lapſu, non hanc dimittet adulter.
Nullam, dum viuit hæc, hic pro coniuge ducat.
Alter non peccet, quo damnetur minus alter.
Frigidus eſt, alii tunc non ſociabitur ulli.
Vir non abiiciat ſine iudicio mulierem.
Tertia ſi credis, purgat confeſſio crimen.
Purgat ſecretum cordis contritio crimen.
Et profecta ſemel, dilectio non cadit vnquam.
Nemo ſemel ſi penituit, bene penitet vltra.
Iſta probat dimiſſa ſemel peccata teneri.

Magna

Magna cautela, quiuis penſare tenetur.
Debeat eſſe gemens, & qualis vulnera purgans.
Omnes baptiſmi maculas, quo tegere poſſit.
Dum tamen in vita, poſt mortem ducere vitam.
Vt vir non oret, vxor ſi debita quærit.
Mens vtriuſque niſi ſit, non bene continet alter.
Tuta manet, viuente viro, quæ neſcia nupſit.
Vult Leo, ſi venit hic, redit hæc, retinensque priorem.
Cognatam propriam, nemo pro coniuge ducat.
Omnes vxoris conſanguineos reprobabis.
Nunc ſeptenorum gradum diſtinguitur ordo.
Vtque ſtatus hominis, ſic eſt generatio quarta.
Truncus ponitur hic cum ramis, ut docet author.
In teſtes recipi, monſtrat tibi ſexta parentes.
Tangitur hic, quod non inceſtu gignitur hæres.
Vetitur, hæc, in quo diſpenſandum licitum ſit.
Aut ſi fraus ſubeat, cogetur illa reuerti.
Suſceptam ſobolem, uetat affini ſociandam.
Tunc raptus fiet, cum vi deducitur illa.
Coniungetur ei purgatio crimine raptus.
Conſecrat eccleſias domini diſtinctio prima.
Panis ſacrati fert ſacramenta ſecunda.
Tertia dat ferias, nobis ieiunia ſubdit.
Baptiſmaque docet tempus diſtinctio quarta.
Confirmat ſacrat, officiis ieiunia laudat.
Pneumate donato, concludit fine beato.

Explicit Decretum verſificatum.

Sed quia Decreti rubricas nimis eſſet faſtidioſum enumerare, propter maximam multitudinem: ne tamen natu ram eius præteream, verſus ſubiunxi totam materiam Decreti ſignificantes in genere de qualibet diſtinctione, & omnibus quæſtionibus cunctarum cauſarum,

LIber Decretorum diſtinctus eſt in tres partes: Quarũ prima vocatur diſtinctiones, & huiuſmodi ſint centum & vna. In primis duabus diſtinctionibus, tractat magiſter Gratianus de iure, ponendo iuris diuiſionem, ſub diuiſiones, & diuerſarum ſpecierum differentias & conuenientias. In tertia, quid ſit, canõ, quid priuilegiũ & quid

officium

officium legum. In quarta, quare leges factæ ſunt, & qua les eſſe debeant, & quando ex eis, vel ſecundum eas ſit iu dicandum, ac de Quadrageſimali obſeruatione. In quinta, de muliere enixa vel menſtruoſa. in ſexta, de multiplici genere illuſionum. In ſeptima de conditorib. legum. In 8. quod veritati, & rationi ſit conſuetudo poſt ponenda. In 9. quòd tribunalia regum ſacerdotali ſunt poteſtati ſubdita: & quòd pontifices & reges ſeſe indigent. In 10. quibus legibus Imperatorum ſit obtemperandum, & ꝙ mendacia ſcriptorum non ſunt admiſſa canonibus, & ſi quando inueniantur, ſunt corrigenda in opuſculis tractatuum. In 11. quòd vſus & conſuetudo legem & canonem non vincant: & quæ con. ob In 12. de cõſuetudine & more: & quem quiſque modum pſallendi debet tenere. In 13. quod minus malum eſt eligendum. In 14. quòd non ſunt aliqua committenda delicta a nobis, ne alii grauiora committant, & quæ conſcientias valeant temperare. In 15. diſtinctione, quo tempore generalia concilia cœperunt, & quorum patrum recipiuntur opuſcula. In 16. diſtinctione: qui ſynodi vel concilia roborentur authoritate Romani Pontificis. In 17. quòd abſque authoritate Romani Pontificis ſynodus non debet congregari. In 18. de pęna eorum, qui ſynodo adeſſe contemnunt de authoritate Romanæ ſedis. In 19. de autharitate Decretalium epiſtolarum & apoſtolicarum ſanctionum. In 20. diſtinctione magiſter incipit agere de miniſtris eccleſiæ. In 21. de diuerſis ordinibus & gradibus miniſtrorum. In 22. de dignitate Romanæ eccleſiæ & quorundam librorum. In 23. de ordine miniſtrorum, incipiens a Romano Ponfice, deſcendendo per ſingulos gradus vſque ad oſtiarium. In 24. de examinatione ordinandorum. In. 25. de officiis clericorum: incipiens ab oſtiario, & aſcendendo vſque ad epiſcopalem dignitatem, ſcilicet archiprimicerii & theſaurarii, circa medium illius diſtinctionis. Nunc autem magiſter Gratianus incipit declarare illas 20. pœnas & peccata regulæ apoſtolicæ, quas enumerat Apoſtolus in epiſtola Titum, & ad Timotheum. Et proſequitur in eadem diſtinctione, Oportet Epiſcopum & quem-

libet

libet ad ſacros ordines promouendum eſſe ſine crimine, ſupple notabili. In xxvi. magiſter determinat de illa clauſula regulæ apoſtolicæ prædictę; vnius vxoris virum cõtinuando, deinceps de continentia clericorum vſque ad triceſimamquartam diſtinctionem. In xxxv. determinat il lam clauſulam regulæ apoſtolicæ, ſobrium, cuius tamen partem reſeruat, vſque ad 44. diſtin. In 36. diſtin. prudentem & illam proſequitur in tribus diſtinctionibus immediate ſequentibus In 40. & 41. diſtin. illud, ornatum doctorem. In 42. illud hoſpitalem. In 43. pudicum & doctorem. In 44. illud, non violentum, quod eſt pars illius quod dictum eſt ſuperius, diſtin. xxxv. ſobrium. In 45. illud, non percuſſorem. In 46. illud. non eſſe litigioſum. In 47. illud, non cupidum, domus ſuæ bene præpoſitũ. In 48. illud, non Neophytum. In 49. magiſter breuiter recapitulat præcepta regulæ apoſtolicæ prædictæ. In 50. magiſter agit de lapſu & reparatione clericorum. In 51. de curialibus ordinandis vel non. In 52. de præpoſteratione ſacrorum ordinum. In 53. de curis annexis recipiendis in clericum vel monaſterium. In 54. de ſeruis. & manumiſſis In 55. de corpore vitiatis, bigamis, illiteratis, publice pœnitentibus ordinandis uel nõ. In 56. de filiis preſbyterorum, & natis de fornicatione & adulterio. In 57. de baptizatis in ægritudine non ordinandis. In 58. de monachis non ordinandis ſine licentia ſui abbatis. In 59. de laicis literatis non ſubito ordinandis. In 60. de electione perſonarum eccleſiæ. & in tribus ſequentibus. In 64. & 65. de conſecratione epiſcopi. In 61. de promotione archiepiſcopi. In 67. de ordinatione presbyterorum. In 68. de ordinatione nõ iterãda, & de coepiſopis. In 69. de non ordinatis ne in eccleſia miniſtrent. In 70. ne aliquis ordinetur ſine tit. In 71. ne aliquis ordinetur a non ſuo epiſcopo. In 72. ne aliquis ignotus ſine literis commendatitiis recipitur. In 73. qualiter commendatoria, uel dimiſſoria, uel formata ſit facienda. In 74. de clericis inuitis non ordinandis. In 75. de tempore & die conſecrationis epiſcoporum, nec non de temporibus ordinandorum aliorum clericorum. In 76. de ieiuniis & quatuor

tem-

temporibus. 77.& 78.de ætate ordinandorum. In 79.repetit de ordinatione ſummi pontificis.In 80.in quibus locis ſunt ordinandi epiſcopi, vel archiepiſcopi. In 81.& aliis ſequentibus repetit quædam de præceptis regulæ apoſtolicæ,& maximè de continentia clericorum. In 90. de licitis & honeſtis operibus clericorum.In 91.de modo cantandi in eccleſia,& electi poteſtate.In 92.de obedientia minorum erga maiores.In 93.de legato Romani pontificis,& præſentationibus. Archidiaconorum. In 94.de exceſſibus præsbyterorum & epiſcoporum.In 95. & 96. de diſtinctis poteſtatibus ſecularibus & eccleſiaſticis. In 97.repetit de ignotis non ordinandis.In 98.& aliis ſequẽtibus tractat,de authoritate Archiepiſcoporum & primatum,& uſu pallii. In vltima diſtinctione dicitur de una prouincia, ne in duas partes diuidatur ſine principis au-authoritate.

Secunda pars Decreti dicitur cauſæ: eò ꝙ diſtincta ſit per cauſas.36.In ſingulis autem cauſis apponit magiſter Gratian.plures qõnes, in qualibet illarum allegans pro vtraque parte.tandem definitiuam ſententiam ſubiungens:ut per hoc rõnes certorum iudiciorum inſtruat. In prima igitur cã dicit de ſimoniacis, quæ continet in ſe 7.qõnes.In prima quæritur emere ſpiritualia an ſit peccatũ.Sol.ſic.In ſecunda quæritur, utrum pro ingreſſu eccleſię uel monaſterii ſit pecunia exigenda vel perſoluenda.Sol.non,& hmõi negatiua eſt uera.In tertia quæritur, vtrum ſtipẽdia eccleſię emere ſit ſimonia.Solu.ſic.In quarta utrum ille ſit reus criminis, cuius pater illo ignorante ſimoniam commiſit. Solu.ignorantia facti.non iuris excuſat eum. In 5.utrum liceat ea retinere, quæ pater filio ſimoniace acquiſiuit. Solutio de rigore iuris non:ſed de miſericordia ſecus eſt.In 6. utrum ordinati a ſimoniacis ignoranter ſint abiiciendi uel non. Solut. probata iuxta ignorantiam miſericorditer tolerantur. In 7. utrum renuntians hæreſi ſit recipiendus in dignitate epiſcopali. Solutio, de iuris rigore deponitur ſed ex diſpenſatione ſuſtinetur.Secunda cauſa, & quatuor quæ ſequũtur agũt ordine iudiciario, in quã ſunt octo quæſtiones.In prima quæ-

quæritur, vtrum in manifeſtis ſit ordo iudicarius requirendus. Sol. Sic, niſi ſit notorio. cap. de manifeſta. In ſecũda vtrum ſpoliatus ab aliquo ſit iudicandus. Sol. non ante reſtitutionem. c. nullus. In tertia qua pęna ſunt feriendi, qui in accuſatione defecerint. Sol. talionis calumniator. eod. cau. & q. In quarta ſi accuſatore deficiente reus ſit cogendus ad purgationem. Sol. non, niſi infamia publica laboret, vt hic per totum. In 5. an duorum teſtimonio eps ſit condemnandus. Sol. ſic. ca. præsbyter. In 6. quo remedio cauſæ ſubueniatur, vel cauſa ſubleuetur. Solu. per appellationem ante ſententiam, vel poſt. ca. biduum. In 7. an laici ad accuſationem clericorum ſint recipiendi. Solu. de iure antiquo ſic: de nouo non. In 8. qualiter accuſatio debet fieri. Solu. in ſcripto. c. in agendo ſi bellum. Tertia cauſa habet 11. quæſtiones. In 1. quæritur. an reſtitutio ſit fienda quibuslibet ſpoliatis. Solu. ſic, niſi in iſtis caſibus, infamatus, apoſtaticus, iuſte ſpoliatus. Præciſus, cum ſuſpecto non reſtituuntur. ca. patet. In 2. de induciis, quo ſpatio ſint dandæ: an poſt reſtitutionem tantum & an poſt vocationem ad cauſam quibuslibet concedendæ ſint. Solu. ad arbitrium iudicis. In 3. quo ſpatio menſium ſint induciæ concedendæ. Sol. ad arbitrium iudicis. In 4. vtrũ infames ſint recipiendi ad accuſationem. Solu. non niſi contra conſimiles. In 5. an teſtes de domo accuſatorum ſint producendi, vel inimicorum vox ſit audienda. Sol. inimici minime: nec etiam domeſtici, quibus imperamus poſſunt. In 6. an extra prouinciam reus ſit producendus. Solu. non, niſi per appellationem. In 7. an ſit audienda eius ſententia, quem cum reo par inſicit malitia. Solu. ſic, quandiu tollatur ab eccldſia. In 8. an epiſcopus ab vno poſſit iudicari. Solut. non, niſi ſeptem epiſcopis reſeruata ſententia ſummo Põtifici. In 9. an abſens aliquis ſit accuſandus. Sol. niſi ſit abſens pro contumacia. In 10. vtrum deficientes uno caſu ſint admittendi ad cõſequentia. Solu. ſic. c. placuit. In 11. vtrum accuſatus poſſit cõuertere accuſationem. Solu. non, niſi maiori crimine. Quarta cauſa habet 6. quæſtiones. In prima quæritur, an in excommunicatione conſtitutus alium accuſare ualeat

leat?Sol.non.In ſecunda, an intra 14. annum poſſit quis teſtificari?Sol.non. In tertia, an ab accuſatione prohibitus poſſit teſtis exiſtere?Sol.non.cap. ſpatium. In 4. utrũ idem poſſit accuſator,& teſtis exiſtere ?Solu. non cap. 1. & 2. In 5. ſi ad cauſam uocatus non venerit die ſtatuta, an ſit excommunicandus?Solu.ſic,niſi iuſtam cauſam abſentiæ probauerit. In 6. an calumniator in propria cauſa ſit audiendus ? Solu.ſic, ſi cauſa non ſit criminalis. Quinta cauſa habet ſex quæſtiones. In 1. quæritur qua pœna ſit puniendus,qui famoſum librum ſcripſit?Solu.anathematizandus:niſi ſcripta probauerit.cap.quidam malis.In ſecunda,quoties ſit quis ad cauſam uocandus,antequam ſẽtentiam excommunicationis accipiat ? Solutio, non ſolum ſemel,ſed etiam bis uel ter. In tertia,an procurator cauſam alicuius agere ualeat, qui per ſe tunc adeſſe non poteſt?Solutio,criminalem non,niſi ſit illuſtris perſona, cauſam vero iniuriarum,quilibet poteſt.capitulo epiſcopi.In qnarta,an abſque ſynodali audientia epiſcopus ſit damnandus?Solut.non in quinta,an ſit habendus inimicus,qui amicum accuſaturus eſt?Solut.non ſi hoc agat ex veritate.cap.illi qui.In 6. qua pœna ſit plectendus, qui non probat quod obiicit.Solu.talionis.cap. Epiphaniũ. Sexta cauſa habet 5. quæſtiones. In prima quæritur, an crimine irretici vel infamia notati ad huiuſmodi accuſationem ſint admittendi?Solu.non.cap.ſunt plurimi.In 2. ſi epiſcopus accuſationem in accuſantem vertere uoluerit, vtrum ſimplici verbo eius ſit fides adhibenda ? Solutio, non, abſque certa probatione. In tertia an liceat expetere iudicium archiepiſcopi alterius prouinciæ? oSlutio,non,niſi in cauſa damnationis.In 4.cuius iudicium ſit expetendum,cum epiſcopi prouinciæ in ſententia diſcordant: Solu. archiepiſcopi & coepiſcoporum vltimæ prouinciæ.cap.1.& 2. In 5. an accuſatore deficiente reus ſit cogendus ad probationem?Solutio, non ſed ad purgationem ſi laborat infamia.c.actor.

Septima cauſa habet duas quæſtiones.In prima quæritur utrum uiuente epiſcopo alius poſſit in eadem eccleſia ordinari.Solu.non,niſi transferatur uel cedat: præ in-

firmitate

firmitate tamen uel ſenectute datur ei coadiutor.c.quamuis iſte. In 2.utrum iſti, qui deſerunt cauſa infirmitatis, valetudine recepta poſſint catedram repetere? Solu.non.

Octaua cauſa habet quinque quæſtiones. In prima quæritur, an liceat epiſcopo ſucceſſorem eligere? Solu.non. c. apoſtolica. In ſecunda an amicorum patrocinia debeant in electione conualeſcere? Sol.non.c.illud. In tertia an ſit ſimonia poſt electionem propter identitatem iuramentũ præſtare? Solu.ſic,ſi pactum ſuper hoc proceſſit.c.talia. In 4.an liceat clericicis iudicia epiſcopi de crimine recuſare. Solutio non ante condemnationem. In 5.an excuſatus coram apoſtolico, ſine eius literis debeat reuerti. Solutio,non.

Nona cauſa habet tres quæſtiones. In prima quæritur, an ordinatus ab excommunicato ſit audiendus. Sol,non, niſi ignorauerit illum excommunicatum eſſe. cap.ab excommunicatis. In ſecundo an liceat epiſcopo uel archiepiſcopo alterius clericos ordinare. Solutio,non,ſine literis dimiſſoriis ſui epiſcopi. In tertia an liceat archiepiſcopos ſubditos ſuffraganei ſui damnare vel abſoluere. ſol.non,niſi negligens fuerit epiſcopus,vel ad eum appellatio deferatur,vel in caſu conſimili.

Decima cauſa habet tres quæſtiones. In prima quæritur,an eccleſia cum omni dote ad epiſcopum pertineat, aut ad eius ordinationem.ſol.ſic.c.regenda.c. q. In ſecunda an liceat epiſcopis res eccleſiæ diſtrehare. ſol.non.cap. præcauere. In tertio quod ſingulis eccleſiis nomine cathedratici liceat exigere.ſol.duos ſolidos.c.item ſi quis.

Vndecima cauſa habet tres quæſtiones. In prima queritur,an clericus ante ciuilẽ iudicem ſit trahendus,ſol.non. In ſecunda qua pena ſit feriendus qui clericum ad ſecularem iudicem traxit.ſol.excommunicationis. In tertia qua pœna ſit dignus,qui excommunicationem vel ſententiã epiſcopi nõ ſeruauerit.ſol.talis eſt puniẽdus depoſitione.

Duodecima cauſa habet quinque quæſtiones. In prima quæritur an liceat clericis proprium habere. ſol.non regularibus.c.non dicatis. In ſecundo an liceat eis res eccleſiæ dare vel diſtribuere,ſol. non, niſi in caſibus à iure

con-

conceſſis.xii. q.ii. ſine exceptione. In tertia an clerici acquiſita de rebus eccleſiæ poſſint relinquere qbus uoluerint ſol.non.niſi eccleſiæ.c.i. de teſta.requiſiſti. In quarta quibus poſſunt ea relinquere, quæ de ſuis & rebus eccleſiæ prouenerunt. ſolu. partim eccleſiæ & partim hæredibus xii. q. iiii. c.i. In 5. an liceat clericis facere teſtamentum.ſol.ſic.de propriis licet:de rebus autem eccleſiæ non. ii.q.5.ca.fixum.

Decimatertia cauſa hēt duas quæſtiones. In prima quæritur utrum decimæ ſint dandæ ratione territorii, uel perſonæ.ſolu.ratione utriuſque. xvi.q.i.quæſiſti. In ſecunda quæritur, an ius percipiendi decimas & funerandi tollatur præſcriptione temporis.ſol.ſic:quia tollitur ius percipiendi decimas.xvi. q.iii. ſi quis. & extra de præſcipr. de quarta. Sed ius funerandi non tollitur præſcript.ut iii.q. ii.§.non quæritur. Decimaquarta cauſa habet vi.quæſtiones. In prima quæritur, an liceat clericis in iudicio ſua repetere ſolu.ſic. In ſecunda an ſuper rebus eccleſiæ de eadem eccleſia teſtes ſint recipiendi ſolu. ſic ſuper prudentiam. In tertia an præter ſortem aliquid exigere ſit uſura. ſol.ſic. c. plerique. In quarta an liceat clericis uel laicis uſuras petere.ſol.non. xiiii.q.iiii. quoniam nulli. &c.nec hoc. In 5.an eccleſiæ uel eleemoſynæ ſint faciendæ de uſuris.ſol.non.xv.q.5. In 6.an uſurarii poſſint agere pœnitentiam non facta reſtitutione.ſolu. ſic, ſi non habeant unde reſtituant,c.ſi res aliena.

Decimaquinta cauſa habet viii. quæſtiones. In prima quæritur, an ea quæ fiunt ab ignorantibus, ſint eis imputanda.ſol.non : niſi culpa ſua per ignorantiam deuenerit. c.ſi quis de clericis. In 2. an pro impenſis patrociniis liceat clerico munera exigere,ſol.non. In iii. an per confeſſionem mulieris cum qua peccauit ſacerdos ſit condemnandus.ſol.non.c.nemini. In 4. an die dominico debeant epiſcopi cauſas audire. ſol.non.c.placita. In 5.an neganti crimen purgatio ſit incidenda. ſol.ſic, ſi laboret infamia. cap. presbyter. In 6. an in criminalib.confeſſio ſit extorquenda.ſol.ſic: ſed a curialibus non. In 7. an epiſcopus ſolus ualeat deponere presbyterum uel diaconum. ſolu.

non

non.ca.felix.In 8.ſi confeſſus uel conuictus de iis, quæ ante ordinationem commiſit, ualeat miniſtrare. ſol. non.c. uult. Decimaſexta cauſa habet 7. quæſtiones. In prima quæritur, an liceat monachis populis officium celebrare. ſol.ſic, cum permiſſione epiſcopi, & licentia abbatis.§.ecce.In 2.an liceat eis in capellis ſuis ſacerdotes inſtituere, ſol.ſic, ſi eas poſſident cum omni iure.c.uiſis.In 3. an iura eccleſiarum per præſcriptionem tollantur.ſol. ſic. c.1.In 4.an eccleſia aduerſus eccleſiam poſſit præſcribere. ſolu. ſic.c.uolumus.In 5.an epiſcopus uel abbas iure territorii capellam ualeat uendicare. ſol. non. c.ſi quis.In 6. ſi quis rem eccleſiæ ab aliquo iniuſte detentam ſua authoritate irrepſerit, an cadat a cauſa ſol. ipſe quidem cadit a cauſa, ſed eccleſia non.cap.ſi epiſcopus. In 7. an liceat alicui de manu laici eccleſiam recipere.ſol.nó, niſi eccleſia uel monaſterium habeat ius patronatus.c.ſi quis deinceps.Decimaſeptima cauſa habet 4. quæſtiones. In prima quæritur an reus ſit uoti cum a propoſito cordis ſui recedit.ſol.non quantum ad eccleſiam, niſi ore pronuntiauerit.c.1.In 2. an beneficia ſint ei reddenda, qui ea ei infirmitate renunciauerit.ſol. ſic, ſi non erat ſui compos. In 3. an liceat ei, qui ſe tradit monaſterio, poſtea ad propria redire.ſol.ſic, intra annum.In 4.ſi retroierit an ſint ei ſua reddenda. ſol. ſic, ſi de licentia ſui. prælati receſſit.alias nó.Decimaoctaua cauſa habet duas quæſtiones.In prima quæritur, an abbas factus epiſcopus acquirat monaſterio uel eccleſię.ſol. dum fuit Abbas acquiſiuit monaſterio. ſed dum factus eſt epiſcopus eccleſiæ. c. quam ſit.In 2. an per epiſcopum ſit Abbas eligendus.ſol.a fratribus eſt eligendus: ſed ab epiſcopo ordinandus.c.hoc tantũ. Decimanona cauſa habet tres qõnes.In 1.quæritur, an epiſcopus debeat permittere clericos, ad monaſterium tranſire.ſol.ſic.In 2. ſi noluerit, an liceat eis eo inuito ad monaſterium tranſire. ſolut. ſic. c.duæ ſunt.In tertia an liceat canonicis regularibus tranſire ad monaſterium monachorum. ſolut.non. ſine licentia ſui prælati. Viceſima cauſa habet quatuor quæſtiones.In prima quæritur, an pueri traditi monaſterio cogantur ibi manere. ſolut.non, niſi poſtquam uenerint

ad annum diſcretionis, conſenſerint. In ii. ſi præter uoluntatem parentum intrauerint monaſterium, an poſſint extrahi de monaſterio. ſol, ſic, infra annum & diẽ, ſi ſunt infra annos diſcretionis cap, ſi puella, In iii. qui inuitus cucullã induerit, an cogatur eam retinere. ſol. non, niſi poſt quam conſenſerit. In iiii. an liceat ab uno monaſterio trãſire ad aliud ſol, ſic, arctioris regulæ. xxi, cauſa habet v. quæſtiones. In i. quæritur, an liceat clerico in duabus eccleſiis inſcribi. ſol. non, de iure communi. c. i. & ii. In ii. an liceat clerico a ſua ad eccleſiã aliam tranſire. ſol. non. ſine literis dimiſſoriis ſui epiſcopi. c. ſi quis iã. In iii. an liceat clericis ſuſcipere procurationem negotiarum ſecularium. ſol. non, niſi cauſa pietatis. In iiii. an liceat clericis ornari fulgidis ueſtibus. ſol. non. In v. qua pœna ſint feriendi clerici, qui ad ſeculare negotium fugiunt. ſol. excommunicationis. xxii. cauſa habet v. quæſtiones. In j. quæritur, an iuramentum ſit præſtandum. ſol. ſic, cauſa neceſſitatis. In ii. an ſit periurus, qui iurat falſum quod putat eſſe uerum ſol. ſic, propter intentionem fallendi. In iii. an liceat clericis epiſcopo denegare certam obedientiam. ſol. non, ante condemnationem. In iiii. an iuramentum illicitum ſit ſeruandum. ſol. non. c. in malis &c. In v. an ſit periurus qui cogit alium peierare. ſol. ſic. c. qui. peierat. xxiii. cauſa habet octo quæſtiones In i. quæritur, an militare ſit peccatum. ſol. non, in iuſto bello. ca. militare. In ii. an bellum ſit iuſtum, quod ſit ex edicto pulſandi malas cauſas hominum. ſol, ſic, ca. i. In iii. an iniuria eccleſiarum ſit armis propulſanda. ſol. eſt ab iis quibus licet. c. fortitudo. In iiii. an uindicta ſit inferenda. ſol. eſt ab eo cuius intereſt. c. ea uindicta. In v. utrum ſit peccatum iudici uel miniſtro reos occidere. ſol. nõ, ſi fiat cauſa iuſtitiæ c. etiam ſine peccato. In vi. an mali ſint cogendi ad bonum. ſol. non. c. ad fidem. In vii. an hæretici ſint ſpoliandi ſuis & eccleſiæ bonis. ſolu. ſic, cap, iam uero. In octaua an liceat clericis arma mouere. ſolu. non, manu propria, niſi in cauſa neceſſitatis. c, quicũque. xxiiii. cauſa habet tres quæſtiones, In i. quæritur, an hæreticus poſſit aliquem excõmunicare. ſol. non. c. audiuimus. In ſecunda an poſt mortem poſſit ali-

ſit aliquis excommunicari. ſol. poteſt, pro hæreſi.'c.ſane. In tertia an pro peccato domini tota familia debeat excommunicari:ſol.non:ſed interdici poteſt.c.ſi hæres.xxv. cauſa habet duas quæſtiones.In i,quæritur,an authoritate priuilegii, quis cõtra ius commune ualeat ſe tueri.ſol. ualet.§.ul.In 2.an ſequentia priuilegia derogent priorib. ſol:ſic, ſi detur ex tota ſciẽtia uel certa ſciẽtia.c.reſcripta. 26.cã habet vii.quæſtiones.In i.quæritur,an ſint ſortilegi, qui ſub ficto nomine religionis futura promittũt.ſol. ſunt.In ii.'an ſit peccatum eſſe ſortilegum.ſolu.ſic.ca.ſors. In iii.a quibus genus diuinationis ſumpſit exordium. ſol. a Perſis.In iiii. quot ſunt genera diuinationis, ſolut. quatuor ſecundum numerum: duo uero ſecundum formam. In v. an ſortilegi ſint excommnuicandi. ſolut.ſic.c.contra idolorum.In vi.vtrum excommunicatus ab epiſcopo poſſit reconciliari à præsbytero ? ſol non. inconſulto epiſcopo,niſi in cauſa neceſſitatis,c. ab infirmis,In vii. an moriẽtibus ſit pœnitentia indicenda? ſol, non. ſed innoteſcẽda. c.admoneant. 17.cauſa habet duas quæſtiones : in 1.quæritur,an coniugium poſſit eſſe inter uouentes,ſolu. nõ, ſi uotum ſit ſolemnizatum,ſecus ſi ſimples.c.i.& ii.in ſecũda an liceat ſponſæ a ſponſo recedere.ſol, non, ſi deſponſatio ſit de præſenti, c.'deſponſatam.28. cauſa habet tres quæſtiones.in prima quæritur,an ſit coniugiũ inter infideles ſol. nõ.c. nõ oportet. In ſecũda an liceat cõuerſo ad fidem ducere aliam uiuente priore,ſol.ſic, ſi diuiſus ſit ab infideli,c.ſi infidelis, In tertia an bigamus ſit, qui habuit unam uxorem ante baptiſma,& aliam poſt.ſol.ſic, & hoc ratione baptiſmi.29.cauſa habet duas quæſtiones. In prima quæritur, an ſit matrimonium inter ſeruum & ingenuam.ſol,ſic,niſi error impediat.in 2. cum deprehenderit illa fore ſeruum,an liceat ei ab illo recedere, ſolu. ſic.c.ſi quis ingenus.30. cauſa habet quinque quæſtiones in prima quæritur,an ſit debitum reddendum uxori, quæ proprium filium de fonte ſuſcepit, ſolu.ſic, niſi ex conſenſu utriuſque ſit factum.c. dictum eſt, in ii. an ſponſalia contrahantur inter infantes. ſol. non intra ſeptimum annum c.ubi non eſt.in tertia an ſpirituales uel adoptiui filii cum

naturalibus poſſint cõputari? ſol.nõ. c.1. In quarta utrũ liceat aliquem ducere commatrem uxoris ſuæ in uxoré? ſol.ſic.uxore mortua,ſi cõmaternitas præceſſit matrimonium.c.ſciſcitatur. In 5.an clandeſtina deſponſatio manifeſte præiudicet? ſolut. non quantum ad eccleſiam. Triceſimaprima cauſa habet.3.quæſtiones.In 1.quæritur, an poſſit duci in uxorem, quæ prius polluta eſt per adulterium.ſolut.poteſt, cum dederit ei fidem prius adulter.uiuente uiro:niſi machinatus eſſet in mortem eius.c. ſi quis uiuente.In 2.an filia ſit inuita tradẽda uiro alicui in uxorem:ſolut.non.c.1.§.1.In 3.an poſt patris ſponſionem,ipſa poſſit nubere alii ſolut.poteſt ſi nõn conſenſerit.

Triceſimaſecunda cauſa habet 8. quæſtiones.In 1. quæritur,an licet meretricem ducere in uxorem. ſolut. ſic, cũ renunciat.In 2.an ipſa ſit coniunx appellanda, quæ ducitur cauſa incontinentiæ. ſolut. eſt. In 3. cuius arbitrium ſequitur mulier,an aui liberi, uel patris originarii. ſolut. aui. In quarta an uiuente uxore liceat alicui ex ancilla filios quærere.ſolu.non In 5.ſi ea, quæ inuita opprimitur pudicitam amittere comprobatur. ſolu. non.§. 1. In 6.ſi adulter adulteram dimittere poſſit. ſolut. nõn. In 7. an uir dimiſſa uxore adultera & ea uiuente, poſſit aliam ducere.ſol.non. In 8. ſi hoc ſaltem caſu infidelẽ ducere poſſit,ea conditione ut reuertatur ad fidem. ſolut. non. cap. ſolum. Triceſimatertia cauſa habet v. quæſtiones. In prima quæritur,an propter impotentiam coeundi ſit aliqua a uiro ſeparanda. ſolut. ſic.c. ſi quis.In 2. an ſeparata poſſit ei nubere cum quo prius fornicata eſt.ſolut.poteſt pœnitentia peracta c. in adoleſcentia. In 3. an ſola contritione cordis poſſit deleri peccatum. ſolu. ſic ubi facultas confitendi non ſuppetit, ſi confeſſionem non contempſerit dum potuerit haberi.c.pœnitentes. Aduerte tamen quod iſta.3.q.non tractatur ſub forma aliarũ, ſed per modum tractatuli diuiſi in 7.diſt.quæ uocantur de pœnitentia.In 4.ſi tempore orationis uxoris quis debeat reddere debitum.ſol.ſic.In 4.an uir ſine cõſenſu uxoris poſſit uouere continentiam, uel e conuerſo.ſolut.non.Triceſimaquarta cauſa hẽt duas quæſtiones. In 1. quæritur, an rea adul-

adulterii ſit, quæ credens uirum mortuum nupſit alteri. ſol.non. In 2. an redeunte priore cogenda ſit redire ad primum, & recedere a ſecundo. ſol. ſic. Triceſimaquinta cauſa habet decem quæſtiones. In prima quæritur, an liceat aliquam ducere ex cognatione propria.ſol.non.In 2. an liceat aliquam dicere ex conſanguinitate uxoris ſuæ. ſol.non. In 3.uſque ad quem gradum debet quis abſtinere a conſanguineis ſuis & uxoris ſuæ. ſol.uſque ad ſeptimum, ſecundum antiquos.In 4. quæritur, quare uſque ad ſeptimum gradum computatur conſanguinitas.ſol.ad inſtar ſeptem ætatum huius ſeculi. In 5. quomodo gradus conſanguinitatis ſunt computandi.ſol.ſicut oſtenditur in arbore. In 6. qui iure propinquitatem firmare debeant. ſol. propinqui & uicini. In 7. an illi qui in inceſtu nati ſunt filii reputentur. ſol.non.In 8.ſi conſanguinei ignoranter coniuncti ſimul poſſint remanere. ſol.non. niſi ex diſpenſatione Romani Pontificis,in quinto gradu uel ſupra. In 9. an matrimonium ſeparatum per falſos teſtes,ſi poſtea apparuerit eccleſiam fuiſſe deceptam, ſit redintegrandum.ſol.ſic.c.quiſquis.In 10.ſi recta alicuius uiri ad ſecundas nuptias tranſierit:an proles ex eis ſuſcepta poterit copulari conſanguineis prioris uiri. Sol. non.

Triceſimaſexta cauſa habet duas quæſtiones. In prima quæritur,an is,qui uirginem oppreſſit, raptum commiſit. Sol.ſic.c.de raptoribus.In ſecunda an rapta raptori nubere poſſit patre conſenſum præſtante.ſol.ſic.cap. denique.

TErtia pars Decreti dicitur de. Conſecratione, eo quod ita incipit.Et eſt diuiſa in 5.diſt.In 1.agitur de conſecratione eccle.& celeb miſ.In 2.de ſacramento Euchariſtiæ.In 3.de feſtiuitatibus per circulum anni celebrādis.In 4.de Baptiſmo. In 5. de Confirmatione & ieiunio. Et ſic terminatur liber in duobus cap. de Spiritu Sancto.

TITVLI QVAE ET RVBRICAE VVLGO NVNCVPANTVR.

In vniuerſum Ius Ciuile, ex Holoandri recognitione adſcripti.

LECTORI.

Hos omnes, qui ſequuntur, iuris Imperatorij titulos non abſque labore ad hanc nouam, quam conſpicis Alphabeti ſeriem redigimus, Lector beneuole, quæ non tantum Noricæ, ſed etiam cuiuis æditioni reſpondere poteſt. Cæterum numerus notis quæ ſequuntur, ſingulis additus, Libros cuiuſque indicat.

CANON.

Inſt.	Inſtitutiones.
V.	ff. Vetus.
Inf.	ff. Infortiatum.
N.	ff. Nouum.
C.	Codex.
A.	Authentica.
F.	Feudorum uſus.

A

ABigeis. N.46. C.9.
Abolitione generali. C.9.
Abolitionibus. ibi.
Acceptilationibus. N.46. C.8.
Accuſationibus & inſcriptionibus. N.48. C.9.
Actionibus. Inſt. 4.
Actionibus empti & uenditi. V.19. C.4.
Actionibus hæreditariis. C.4.
Actione pignoratitia. Ibidem.
Actore a tutore, ſeu curat. dando. C.5.
Ademptione legatorum. Inſt. 2.
Ademptione libertatis. N.40.

Ad exhibendum.V.10.C.3.
Adimendis, uel transferendis legatis, & fideicommiſſis.V.33.
Adiutoribus quæſtoris.A.35.
Ad legem Aquiliam.V.9.
Ad legem Corneliam de falſis.C.9.& Sen.conſulto Liboniano.N.48.
Ad legem Corneliam de ſicariis.C.9.
Ad legem Falcidiam. inf.35.C.6.
Ad legem Flauiam de plagiariis.N.48.& C.9.
Ad legem Iuliam de adulteriis & ſtupro.N.48. & C.9.
Ad legem Iul.de ambitu.N.48.C.9.
Ad legem Iuliam de annon.ibid.
Ad legem Iuliam maieſt.N.48.C.9.
Ad legem Iuliam peculatus, & de ſacrilegiis, & reſiduis.N.xl viii.
Ad legem Iuliam repetundarum.N.48.& C.9.
Ad legem Iuliam de ſicariis,& ueneficiis.N.48.
Ad legem Iuliam de ui publica.N.ibi.
Ad legem Iuliam de ui priuata.Ibi.
Ad legem Iuliam de ui publica,ſeu priuata.C.9.
Ad legem Pompeiam de parricidiis.N.48.
Ad legem Rhodiam de iactu.V.13.
Ad legem Viſcelliam.C.9.
Adminiſtratione & periculo tutorum & curatorum qui geſſerunt, uel non: & de agentibus,uel conueniendis uno,uel pluribus.Inf.26.
Adminiſtratione rerum ad ciuitates pertinentibm.N.l.
Adminiſtratione tutorũ & curatorum: & de pecunia pupillo fœneranda.uel deponenda.C.5.
Adminiſtratione rerum publicarum.C.11.
Adoptionibus.Inſt.i.& C.8.
Adoptionibus & emancipationibus, & aliis modis quibus patria poteſtas ſoluitur.V.1.
Acquirenda & retinenda poſſeſſ.C.7.
Acquirenda uel omittenda.N.41.
Acquirenda uel amittenda hæreditate.Inf.29.
Acquirendo rerum dominio.N.41.

Ad quiſitione per adrogationem. Inſtit. 3.
Ad municipalem, & de incolis. N. l.
Ad Sen. conſult. Macedonianum. C. 4.
Ad Se. conſult. Orficianum. C. vi.
Ad Sen. conſult. Tertullianum. C. vi.
Ad Sen. conſult. Tertullianum & Orficianum. Inſ. 38.
Ad Sen. conſult. Trebellianum. Inſ. 36.
Ad Sen. conſult. Turpilianum. C. 9.
Ad Sen. conſult. Turpilianum, & de abdicationibus criminum. N. 48.
Ad Sen. conſul. Velleianum. V. 16. C. 4.
Adſertione tollenda. C. 7.
Aſſeſſorib. & domeſticis, & cancellariis iudicum C. 1.
Aſſignandis libertis, ſeu aſſignatione libertorum. Inſor. 38. Inſt. 5.
Aduocatis diuerſorum iudiciorum. C. 2.
Aduocatis fiſci. ibidem.
Aedificiis priuatis. C. 8.
Aequalitate dotis & donationis ante nuptias. Habet autem & alia capitula. A. 97.
Aeſtimaria actione, V. 19.
Aedilitio edicto, & redhibitoria actione, & quanto minoris. V. 21.
Aediliciis actionibus. C. 4.
Agentibus in rebus. C. 12.
An agnatus, uel filius defuncti, poſſit retinere Feudum repudiata hæreditate. F. 2.
An apud iudicem, uel curiam domini quæſtio. Feudi debeat terminari. ibidem.
An ille qui interficit fratrẽ domini ſui feudũ amittat. ibi.
An maritus ſuccedat uxori in beneficio. F. 1.
An mutus, uel alias imperfectus Feudum retineat. F. 2.
Agnoſcendis uel alendis liberis, uel parentibus, uel patronis, uel libertis. Inſ. 25.
Agricolis, & cenſitis, & colonis. C. 11.
Agricolis, & mancipiis dominis, uel fiſcalibus reipub. uel priuatæ. C. 11.
Albo ſcribendo. N. l.
Alea-

Aleatoribus.V.11.
Alendis liberis ac parentib.C.5.
Alexandriæ primatibus.C.11.
Alienatione feudi.F.1.
Alienatione,& emphyteoſi rerũ eccleſiaſticarũ.A.120.
Alienatione paterni feudi.F.2.
Alienatione iudicii mutandi cauſa facta.V.4.C.2.
Alimentis,vel cibariis legat.V.34.
Alimentis pupillo præſtandis.C.5.
Allodiis.F.2.
Alluuionibus, & palludibus, & paſcuis ad alium ſtatum translatis .C.7.
An per alium cauſæ appellationum reddi poſſint. N.49.
An remoueri debeãt teſtes qui partes eſſe deſierunt. F.2.
An ſeruus pro ſuo facto poſt manumiſſionẽ teneat. C.4.
Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuerſis temporibus, & exceptionibus,& præſcriptionibus,& interruptionibus earum.C.7.
Annonis, & cap.administrantium, vel aſſeſſorum, aliorumve publicas ſolicitudines gerentium & eorum qui aliquas conſecuti ſunt dignitates.C.1.
Annonis ciuilibus.C.11.
Annonis & tributis.C.10.
Annuis legatis & fideicommiſſis. inſ.33.
Apochis publicis, & de deſcriptionibus curialium, & de diſtributionibus ciuilibus.C.10.
Apoſtatis.C.1.
Apparitoribus præfectorum prætorio, & priuilegiis eorum.C.12.
Apparitoribus præfecti vrbis.ibid.
Apparitoribus Magiſtrorum militum, & priuilegiis eorum.ibid.
Apparitoribus Proconſulis & Legati.C.12.
Apparitoribus comitis Orientis.ibid.
Apparitoribus Præfecti annonæ.ibid.
Appellationibus.A.2.3.
Appellationibus, vt ſi mora apud appellationis iudicem cauſa, litigatores ad arbitros deueniãt,intereaq; tẽpo-

ris biennium decurrat, & contingat denuò cauſam ad appellationis redire iudicem: ne biennii decurſus obii ciatur. A.93.
Appellationibus,& conſultationibus.C.7.
Appellationib.& relationib.N.49.
Appellationibus recipiendis,vel non.ibi.
Apud eum a quo appellatur, aliam cauſam cogere compellendum.ibid.
Apud quem controuerſia feudi definiatur.F.1.
Apud quē oporteat appellationes in quinq; prouinciis, Caria,Cypro,Cycladibus inſulis,Myſia,& Scythia interpoſitas examinari.A.41.
Apud quos oporteat litigare monachos & aſcetrias. A.79.
Aqua quotidiana,& eſtiua.N.43.
Aqua,& aqua plu.arcen.N.39.
Aquæductibus.C.11.
A quibus appellare non licet.N.49.
Arbitrium tutelæ.C.5.
Arboribus cædendis.N.43.
Arborum furtim cęſarum.N.47.
Argentariorum contractib.A.136.
Argenti pretio quod theſauris inferunt.C.10.
Armeniis,vt & ipſi per omnia Romana ſequantur leges. A.21.
Armis.A.85.
Athletis.ibidem.
Attiliano tutore.inſt.1.
Auro,argento,mundo,ornamentis, vnguentis,veſte,vel veſtimentis,& ſtatuis legatis.Inf.34.
Aurio coronario.C.10.
Auri publici perſecutoribus. ibidem.
Authoritate præſtanda.C.5.
Authoritate tutorum.inſt.1.
Authoritate & cōſenſu tutorum,vel curatorum. Inf.26.

B

Beneficio fratris & qualiter frater in beneficium fratris ſuccedat.F.1.

Bonis authoritate iudicis poſſidendis ſeu venundandis, & de ſeparationibus bonornm.C.7.
Bonis damnatorum.N.48.
Bonis eorum,qui ante ſententiam, vel mortem ſibi conſciuerunt, vel accuſatorem corruperunt.ibid.
Bonis eorum qui mortem ſibi conſciuerunt.C.9.
Bonis libertorum.inf.38. & iure patronatus.C.6.
Bonis maternis,& materni generis.ibidem.
Bonis præſcriptorum ſeu damnatorum. C.9.
Bonis quæ liberis in poteſtate cõſtitutis, ex matrimonio vel aliter acquiruntur: & eorum adminiſtratione.C.6.
Bonis vacantibus.& incorporatione. C.10.
Bonorum poſſeſſionibus. Inſt.3.& Inf.37.
Bonorum poſſeſſione,furioſo,infanti,muto,ſurdo,cæco compet.Inf.37.
Bonorum poſſeſſione contratab.ibid.
Bonorum poſſeſſione ſecundum tabulas. ibid.& C.6.
Bonorum poſſeſſione contra tabulas,quam prætor liberis pollicetur.C.5.
Bonorum poſſeſſione contra tabul.liberti,quæ patronis, vel liberis eorum datur.ibid.
Bonorum poſſeſſione ex teſtamento militis.inf.37.

C

CAdaueribus punitorum.N.48.
Caducis tollendis.C.6.
Calumniatoribus.V.3.& C.9.
Canone frumentario vrb.Romæ.C.11.
Canone largitionalium.titulorum. C.10.
Capiendis,& diſtrahendis pignorib. tributorũ cauſa. ibi.
Capitaneo qui curiam vendidit. F.2.
Capitatione ciuium cenſibus eximenda.C.12.
Capite minutis. V.4.
Captis diminutione.inſt.1.
Capitulis Conradi.F.2.
Captiuis,& de poſtliminio, & de redemptis ab hoſtibus. N.49.
Carboniano edicto.inf.37.C.6.
Caſtrenſi peculio.N.49.

Caſtrenſi omnium palatinorum peculio.C.12.
Caſtrenſi peculio militum,& præfecti annonæ.ibid.
Caſtrenſiariis & miniſterianis.ibid.
Cauſis ex quibus infamia alicui irrogatur.C.2.
Cenſibus.N.50.
Cenſibus,& cenſitoribus,& peræquatoribus, & inſpecto ribus.C.11.
Ceſſione bonorum.N.42.
Claſſicis.C.11.
Cloacis.N.43.
Clerico qui inueſtituram facit.F.2.
Clericis qui a ſuis deſtiterunt eccleſiis. item de his, qui orat.ædificant.A.58.
Codicillis.inſt.2.C.6.
Cohortalib & Principi.cornicülariis,ac priuilegiis.C.12.
Collatione bonorum.inf.37.
Collatione donatorum, vel reuelatorum, aut translato rum,ſeu adæratorum.C.10.
Collatione æris.ibid.
Collatione fundorum fiſcalium,vel rei priuatæ, vel do minicæ,vel ciuitatis,vel templorum.C.11.
Collatione fundorum patrimonialium,& emphyteutica riorum.ibid.
Collationibus.C.6.
Collatoribus,& aliis.A.128.
Collegiatis,& chartopratis,& nummulariis.C.11.
Collegiis & corporibus.N.47.
Colluſione detegenda.N.40.C.7.
Colonis Illyricanis.C.11.
Colonis Paleſtinis.ibid.
Colonis Traceuſibus.ibid.
Comite Iſauriæ.A.27.
Comitibus & archiatris ſac.pala.C.12.
Comitibus conſiſtorianis.ibid.
Comitibus rei militaris.ibid.
Comitibus qui prouincias regunt.ibid.
Commeatu.C.12.
Commercii,& mercatoribus.C.4.

Comminationes, epiſtolas, programmata, ſubſcriptiones authoritatem rei iudicatæ non habere. C. 7.
Commoditati, vel contra. V. 13.
Commodato. C. 4.
Communi diuidundo. V. 10. C. 3.
Communi ſeruo manumiſſo. C. 7.
Cõmunia de legatis, & fideicommiſſis, & de in rem miſſ. tollenda. V. 6.
Communia de manumiſſionib. C. 7.
Communia prædiorum, tam vrbanorum, quàm ruſtico-rum. C. 8.
Communia de ſucceſſionib. V. 6.
Communia vtriuſque iudicii, tam familiæ erciſcundæ, quàm communi diuidundo. C. 3.
Communia de vſucapionibus. C. 7.
Communium rerum alienatione. C. 4.
Compenſationibus. V. 16. C. 4.
Concubinis. inſ. 25. C. 5.
Concuſſione. N. 47.
Condictione ex lege. V. 13.
Condictione cauſa data, cauſa non ſecuta. V. 12.
Condictione ex lege, & ſine cauſa, vel iniuſta cauſa. C. 4.
Condictione furtiua. V. 13. C. 4.
Condictione indebiti. V. 12. C. 4.
Condictione ob cauſam datorum. C. 4.
Condictione ob turpem cauſam. ibid.
Condictione ob turpem, vel iniuſtam cauſam. V. 12.
Condictione ſine cauſa. V. 12.
Condictione triticaria. V. 13.
Conditionibus, & demonſtrationibus, & cauſis, & modis eorum, quæ in teſtamento ſcribuntur. inf. 35.
Conditionibus inſertis, tam in legatis, quàm fideicom-miſſis, & libert. C. 6.
Conditionibus inſtit. inf. 28.
Conditis in publicis horreis. C. 10.
Conductoribus, & procuratoribus, ſiue exactoribus, præ diorum fiſcalium, & domus Auguſtæ. C. 11.
Confeſſis. N. 42. C. 7.

Con-

Confirmando tutore, vel curat. inf. 26. C. 5.
Coniugendis cum emancipato liberis eius. inf. 37.
Conſanguineis, & vter. frat. A. 84.
Conſortibus eiuſdem litis. C. 3.
Conſtituta pecunia. C. 4. V. 13.
Conſtitutio, quæ per dignitates & epiſcopale munus filios liberat poteſtate patria. A. 81.
Conſtitutio ſex habet Capitula. 1. Vt cum de appellationibus, & retractationibus, & relationibus iudicum cognoſcitur, ſecundum illas leges controuerſiæ decidantur, quæ tempore latæ ſententiæ & ſuggeſtionis obtinebant, non quæ poſtea promulgatæ ſunt. 2. Si altera litigantium pars renunciet, ſe allegationibus contentam fore, altera uerò differat, quaſi non contentat iudex dato vnius. item & alterius, & tertii menſis dilatione: his autem præteritis, non amplius expectato, ſed proferto ſententiam. 3. Quæ cauſæ ingratitudinis rationabiliter filiis obiici poſſint a parentibus. 4. Quæ rurſum cauſæ ingratitudinis rationabililer poſſint parentibus obiici a filiis. 5. Vt lugentes, & qui genere illis proximi ſunt, nulla de cauſa intra nonum diem comprehendantur, vocenturque in ius. 6. De conſtitutæ pecuniæ obligatione, & ſponſionibus, ſi quis ita pecuniā conſtituat, aut ſpondet, ſatis tibi facio, aut ſatis tibi fiet a me, & hoc & illo: aut, ſatis tibi fiet, a me, aut hoc, aut illo. A. 115.
Conſtitutiones feudales domini Lotharii Imperatoris, quas ante ianuam beati Petri in ciuitate Romana condidit obſeruandas. F. 1.
Conſtitutionibus principum. V. 1.
Conſuetudine recti feudi. F. 2.
Conſulibus. A. 105.
Conſulibus, & non ſpargendis ab his pecuniis, & de patriciis. C. 12.
Conſultationibus. A. 62.
Contentione inter dominum, & fidelem de inueſtitura feudi. F. 1.
Contentione inter me, & dominum de portione feudi, frat.

frat.mei deſun.ibid.
Contentione inter dominum & vaſſallum de inueſtitura feudi.ibid.
Contractibus iudicum, vel eorum qui ſunt citra eos: & inhibendis donationibus in eos faciendis: & ne adminiſtrationis tempore proprias ædes ædificent.C.1.
Contrahenda & empt & vend.C.4.
Contrahenda emptione, & de pactis inter emptorem & venditorem compoſiti,:& quę res venire non poſſint. V.18.
Contrahenda & commit.ſtipulat.C.8.
Contraria tut.& vtili act.inſ.27.
Contrario iudicio tutelæ.C.5.
Controuerſia inter epiſcopum & vaſſallum.F.2.
Controuerſia feudi apud pares tarminanda. ibid.
Controuerſia inter vaſſallum & alium de beneficio. ibid.
Controuerſia inter maſculũ & fęminam de beneficio.ibi.
Controuerſia inter dominum & emptorem feudi.ibid.
Gonueniendis fiſci debitorib.C.10.
Creditorem euict.non debere.C.8.
Crimine expilatæ hæreditatis.C.9.
Crimine peculatus.ibid.
Crimine ſacrilegii.ibid.
Crimine ſtellionatus.ibid.
Curatore bonis dando.N.42.
Curatore furioſi & prodigi.C.5.
Curatoribus.inſt.1.
Curatoribus,furioſo,& aliis extra minores dãdis.inſ.27.
Curialibus vrbis Romæ.C.11.
Curioſis,& ſtationariis.C.12.
Curſu publico,& angariis,& perangariis.ibid.
Cuſtodia reorum.C.9.
Cuſtodia & exhibit.reorum.N.48.
Cupreſſo ex luco Daphnenſi,vel Perſeis per Aegyptum non excidendis vel vendendis.C.11.

D

Damno infecto, & de ſuggrundis, vel protectionib. N.39.

Debito-

Debitoribus ciuitatum. C. 11.
Debitorẽ venditionẽ pignorum impedire non poſſ. C. 8.
Decanis. C. 12.
Decretis ab ordine faciendis. N. 50.
Decretis Decurionum ſuper immunitate quibuſdam concedenda. C. 10.
Decurionibus. A. 101.
Decurionibus & filiis eorum. N. 50.
Decurionibus & filiis eorum, & qui decuriones habẽtur & quibus modis a fortuna curiæ liberentur. C. 10.
Decurionibus, vt filiis ſuis decurionibus dodrantem relinquant. A. 38.
Decurionibus, vt accepta dignitate Præfectoria, tunc demũ curia liberenẽ, cũ in actu poſitã acceperint. A. 69.
Dedititia libertate tollenda. C. 7.
Defenſoribus & occultatoribus. C. 12.
Defenſoribus ciuitatum. C. 1. A. 15.
Delatoribus. C. 10.
Depoſiti, vel contra. C. 4. V. 16.
Depoſito & atteſtatione ad inquilinos facta: item de ſuſpenſione erogationis panum ciuilium. A. 88.
Deſcriptione quatuor Præſidum Armeniæ. A. 31.
Deſertoribus & occultatoribus. C. 12.
Dignitatibus. ibid.
Dilationibus. C. 3.
Diſcuſſoribus. C. 10.
Diſtractione pignorum & hypothecarum. V. 20. C. 8.
Diuerſis capitulis & ſolutione matrimoniorum. A. 117.
Diuerſis officiis, & apparitoribus iudicum, & probatoriis eorum. C. 12.
Diuerſis prædiis vrbanis & ruſticis templorum, & ciuitatum, & omni reditu ciuili. C. 11.
Diuerſis regulis iuris antiqui. N 50.
Diuerſis reſcriptis & pragmaticis ſanctionibus. C. 1.
Diuerſis temporalibus præſcriptionibus, & acceſſio. poſſeſſio. N. 44.
Diuidenda tutela, & pro qua parte quiſque tutorum conueniatur. C. 5.

Diuiſio-

Diuiſione ſtipulationum.inſt.3.
Diuiſione rerum,& qualitate.V. 1.
Diuortiis & repudiis.V.24.
Diuortio facto,apud quem filii nutriantur.C.5.
Dolo malo.V.4.C.2.
Doli mali,& metus exceptione.N.44.
Domeſticis,& protectoribus.C.12.
Donationibus.C.3.N.39.inſt.2.
Donationibus ante nuptias,vel propter nuptias,& ſponſalitiis.C.5.
Donationib. inter virum & vxorem.V.24.
Donationibus inter virum & vxorem , & a parentibus in liberos factis & ratihabitione.C.5.
Donatione mortis cauſa facta a decurionibus.A.87.
Donationibus quæ ſub modo,vel ſub conditione, vel ex certo tempore conficiuntur.C.8.
Dote relegata.Inf.33.
Dote cauta non numerata.C. 5.
Dotis collatione.Inf.37.
Dotis promiſſione,& nuda pollicitatione.C.5.
Duobus fratribus a capitaneo inueſtitis.F.2.
Duobus reis promittendi,qui vice mutua fideiuſſores accepti ſunt.A.99.
Duobus reis ſtipulandi.Inf.45.
Duobus reis ſtipulandi & promittendi.Inſt.3.C.8.

E

EA quæ raptori ſuo nubit. A.150.
Eccleſiaſticarum rerum immobilium alienatione,& ſolutione.A.46.
Eccleſiaſticis canonibus & priuilegiis quæ ſacroſanctas reſpiciunt eccleſias.A.131.
Eccleſiaſticis diuerſis capit.A.123.
Eccleſiis conſtitutis in Aphrica.A.37.
Edendo.V.2.C.2.
Edicto diui Hadriani tollendo , & quemadmodum ſcriptus hæres in poſſeſſionem mittatur.C.6.
Edictum de fide.A.132.
Edictum de formula artificum.A.122.

Edictum de his,qui luxuriantur contra naturam.A.141.
Effractoribus & expilatorib.N.47.
Emancipationibus liberorum.C.8.
Emendatione ſeruorum.C.9.
Emendatione propinquorum.ibid.
Emptione & venditione.inſt.3.
Eo,qui fecit finem agnato de feudo paterno.F.1.
Eo,qui ſibi,vel hæredibus ſuis maſculis & fœmi.inueſtituram accepit.ibid.
Eo,qui pro tutore,prove curatore negotia geſſit.inf.27.
Eo,quod certo loco dare opor.V.13.
Eo,qui pro tutore negotium geſſit.C.5.
Eo,per quem factum fuerit,quo minus quis in iudicio ſiſtat.V.2.
Eo,cui libertatis cauſa bona addicuntur.inſt.3.
Epiſcopali audientia,& diuerſis capitulis, quæ ad curam pertinent pontificalem.C.1.
Epiſcopis & clericis, orphanotrophis, & xenodochis,& procotrophis, & aſceteriis, & monachis,& priuilegiis eorum : & caſtrenſi peculio:& de redimendis captiuis: & de nuptiis clericorum vetitis,ſeu permiſſis.ibid.
Epiſcopum, vel abbatem, vel abbatiſſam, vel dominum plebis feudum dare non poſſe.F.1.
Equeſtri dignitate.C.12.
Erogatione militaris annonæ.C.12.
Errore calculi.C.2.
Errore aduocatorũ,& libellos,ſeu preces cõcipientiũ.ibi.
Etiam ob chirographariam pecuniam pignus teneri.C.8.
Etiam per procuratorem cauſam in integrum reſtitutionis agi poſſe.C.2.
Euictionibus.C.8.
Euictione & dupla ſtipulatione.V.21.
Eum qui appellauerit,in prouincia defendi.N.49.
Eunuchis.C.4.
Exactorum tributorum.C.10.
Exceptionibus.Inſt.4.
Exceptione rei iudicæ.N.44.
Exceptione rei venditæ.V.21.

Exceptionibus & præſcriptionibus.C.8.
Exceptionibus & præſcriptionibus & præiudiciis. N.47.
Excoctione,& tranſlatione militaris annonæ.C.12.
Excuſationibus articulum.C.10.
Excuſationibus munerum.ibid.
Excuſationibus tutorum & curatorum,inſt.1.C.5.
Excuſationibus tutorum & curatorum & de temporibus earum.inſt.37.C.5.
Ex delictis defunctorum quantum hæredes conueniantur.C.4.
Executione rei iudicatæ.C.7.
Executoribus,& exactoribus.C.12.
Executoribus, & his qui conueniuntur & reconueniuntur.A.96.
Exemplum ſacræ formæ de appellationibus.A.126.
Exemplum ſacræ pragmaticæ formę de vſuris.A.160.
Exequiis,quas fieri oporteat in defunctorum funerationibus.A.59.
Exhæredatione.liberorum inſt.2.
Exercitoria actione.V.14.
Exercitoria & inſtitoria actione.C.4.
Exhibendis & tranſmittendis reis.C.9.
Expenſis publicorum ludorum.C.11.
Expilatæ hęreditatis.N.47.
Ex quibus cauſis maiores in integrum reſtituantur. V.4.
Ex quibus cauſis pignus, vel hypotheca tacitè contrahitur.V.20.
Extraordinariis cognitionibus;& ſi iudex litem ſuam feciſſe dicetur.N.50.
Extraordinariis criminibus.N.47.
Extremis voluntatib.& bonorũ in filios diuiſio. A.107.

F

FAbricenſibus.C.11.
Falſa cauſa adiecta legato,vel fideicommiſſo.C.6.
Falſa moneta.C.9.
Familiæ erciſcundæ.V.10.C.3.
Famoſis libellis. C.9.
Feriis.C.3.

Feriis & dilationibus, diuerſis temporibus, & quibus cauſis feriæ non impediantur. V. 2.
Feudi cognitione. F. 2.
Feudo ſine culpa non amittendo. F. 1.
Feudo non habente propriam feudi naturam. F. 2.
Feudo Marchiæ, vel ducatus. F. 1.
Feudo fœminæ. F. 2.
Feudo dato in vicem legis commiſſariæ reprobando. F. 1.
Feudo Guardiæ & Caſtaldiæ. ibid.
Feudis datis minimis Valuaſoribus, quid iuris ſit. ibid.
Fideicommiſſis. C. 6.
Fideicommiſſ. hæreditatis petit. V. 5.
Fideicommiſſarii libertatibus. N. 40. & C. 7.
Fideicommiſſariis hæreditatib. & ad Senatuſconſultum Trebellianum. inſt. 2.
Fideiuſſoribus. inſt. C. 3.
Fideiuſſoribus minorum. C. 2.
Fideiuſſoribus tut. ſeu curatorum. C. 5.
Fideiuſſor & mandat. N. 46. C. 8.
Fideiuſſoribus, & nominatoribus, & hæredibus tutorum & curatorum. inſ. 28. & C. 8.
Fide inſtrumentorum, & amiſſione eorum. V. 22.
Fide inſtrumentorum, & amiſſione eorum: & apochis, & antapochis faciendis: & de his quæ ſine ſcriptura fieri poſſunt. C. 4.
Fide inſtrumentorum, & iure haſtæ fiſcalis: & de additionibus. C. 10.
Fiduciaria tutela. inſt. 1.
Filiis familiarum, & quemadmodum pro his pater teneatur. C. 10.
Filiis ante dotalia inſtrumenta natis. A. 19.
Filiis natis ex matrimonio ad Morganaticã cõtracto. F. 2.
Filiis officialiũ militarium, qui in bello moriuntur. C. 12.
Filios familias minor. C. 2.
Finium regundorum. V. 10. C. 3.
Fiſcalibus vſuris. C. 10.
Fluminibus, ne quid in flumine, ripave eius fiat, quo peius nauigetur. N. 43.

Fonte

Fonte.ibid.
Forma fidelitatis.F.2.
Fratribus de nouo beneficio inueſtitis.ibid.
Fructibus,& litium expenſis.C.7.
Frumento Alexandrino.C.11.
Frumentis vrbis Conſtantinopolitanæ.ibid.
Fugitiuis.V.11.
Fugitiuis colonis patrimonialibus, ſaltuenſibus, & emphyteuticis.ibid.
Fundo dotali.V.23.C.5.
Fundis limitrophis,& terris, & paludibus,& paſcuis, & limitaneis,& caſtellorum. C.11.
Fundis patrimonialibus,& ſaltuenſibus, & emphyteuticis,& eorum conductorib. ibid.
Fundis rei priuatæ,& ſaltibus diuinæ domus.ibid.
Fundis & ſaltibus rei Tamiacæ.ibid.
Furtis.N.47.
Furtis,& ſeruo corrupto.C.6.
Furti aduerſus nautas,caupones,ſtabularios.N.47.
Furibus balneariis.47.

G

Generalis forma,de proſpectu in mare, ſcripta Dominico glorioſiſ.Prætorum præfecto.175.
Gladiatoribus.C.11.
Glande legenda.N.43.
Gradibus cognationum.Inſt.3.
Gradibus & affinibus,& nominibus eorum.Inſ.38.
Grege dominico.C.11.

H

Hebrǫis,qũo oporteat eos ſcriptutas legere.A.146. Hæc conſtitutio interpretatur priorem conſtitutionem,quæ de his lata eſt,qui ingrediuntur monaſteria,& ſubſtantias ſuas conſecrant,& ex quo ipſam tempore valere oporteat. A.175.
Hæredibus.A.164.
Hæredibus inſtituendis.Inſt.2.Inſ.28.& quæ perſonæ inſtitui non poſſunt.C.6.
Hæredibus tutorum.C.5.

Hæredum qualitate & differentia.inf.2.
Hæreditate,vel actione vendita.V.18.C.4.
Hæreditatibus decurionum,nauiculariorum, cohortaliū militum,& fabricenſium.C.6.
Hæreditatibus,quæ ab inteſtato deferuntur.inſt.3.
Hæreticis,& Manichæis,& Samaritanis.C.1.
Hic finitur lex:deinde cōſuetudines regni incipiunt.F.2
His,qui propter metum iudicis non appellauerunt.C.7.
His per quos agere poſſumus.inſt.4.
His,q̄ ex publica collatione illata sūt,nō vſurpādis.C.10.
His,qui ex officio qd̄ adminiſtrarunt,conueniunt.C.11.
His,qui in priorum creditorum locum ſuccedunt.C.8.
His,qui ſe deferunt.C.10.
His,qui deiecerint,vel effuderint.V.9.
His,qui ad eccleſias confugiunt,vel exclamāt: & ne quis ab Eccleſia extrahatur.C.1.
His,qui in Eccleſia manumittuntur.C.1.
His,qui relicta ſunt eccleſiæ Myſiæ.A.65.
His,qui eunuchos faciunt.A.132.
His,qui in exilium dati,vel ab ordine moti ſunt.C.10.
His,qui numero liberorum vel paupertate excuſationem meruerunt.C.10.
His,qui feudum dare poſſunt & qui non:qualiter acquiratur,& retineatur.F.1.
His,quę vt indignis auferuntur. inf.34.
His , quibus vt indignis auferuntur hæreditates , & ſen. conſult.Sillaniano.C.6.
His,qui notantur infamia.V.3.
His,qui ſui,vel alieni iuris ſunt.inſt.1.V.1.
His , qui latrones , vel aliis criminibus reos occultauerint.C.9.
His,q̄ ſub modo legata,ſeu fideicōmiſſa relinquunt.C.6.
His,qui ſponte publica munera ſubeunt. C.10.
His,q ex publicis rationib.mutuā pecuniā acceperūt.ibi.
His,qui mutuum dant agricol.A.33.
His,qui in Oſdroena illicitas cōtrahunt nuptias.A.154.
His,qui nuptias iterant.A.22.
His,qui a non domino manumiſſi ſunt.C.7.
His,qui parentes,vel liberos occiderunt.C.9.

His,quæ pęnę cauſa relinquuntur.inf.34.
His, quæ pęnæ nomine in teſtamento vel codicillis ſcribuntur vel relinquuntur.C.6.
His,qui a principe vacationem acceperunt.C.10.
His,qui ad ſtatuas confugiunt.C.1.
His,qui nõ impletis ſtipendiis ſacramẽto ſoluti ſunt.ibi.
His,quæ pro vt ſcriptis habentur.inf.34.
His,qui ante apertas tabulas hęreditates trãſmittũt. C.6.
His, qui ſibi adſcribunt in teſtamento.C.9.
His,quæ in teſtamento delentur,inducuntur, vel inſcribuntur.inf.28.
His, qui potentiorum nomine titulos prædiis affigunt, vel eorum nomina in litem prætendunt.C.2.
His,qui veniam ætat. impetra.ibid.
His,quæ vi,metusve,cauſa geſta ſunt.ibid.
Honoratorum vehiculis.C.11.
Honoribus & muneribus non continuandis inter patrem & filium:& de interuallus.C.10.
Hortulanis. A.64.

I

IMpenſis in rebus dotalibus factis.inf.25.
Imponenda lucratiua deſcriptione.C.10.
Impuberum,& aliis ſubſtitutionibus.C.6.
Immunitate nemini concedenda.C.10.
Immenſibus donationibus collatis in filios.A.92.
Incendio,ruina,naufragio rate naue expugnata.N.47.
Inceſtis,inutilibus,& nefariis nuptiis.C.5.& A.12.
Incolis,& vbi quis domicilium habere videtur:& de his, qui ſtudiorum cauſa in aliena ciuitate degunt.C.10.
Indicta viduitate:& de lege Iulia Miſcella tollenda.C.6.
Indictionibus. C.10.
In diem addictione.V.18.
Indulgentia tributariorum reliquorum.A.148.
Infamibus.C.10.
Infantibus expoſitis.A.153.
Infantibus expoſitis liberis,& ſeruis . & de his, qui ſanguinolentos nutriendos acceperunt.C.8.
Infirmandis pęnis cœlibatus : & orbitatis, & de decima-

riis ſublat. C.8.
Ingenuis. inſt. 1.
Ingenuis manumiſſis. C.7.
Ingratis liberis. C.8.
Iniuriis. inſt. 4 C.9.
Iniuriis, & famoſis libellis. N.47.
In ius vocando. V.2. C.2.
In ius vocati vt eant, vel ſatiſdent. V.2.
Iniuſto rupto, irrito facto teſtamento. Inf.28.
In integrũ reſtitutione, poſtulata, ne quid noui fiat. C.2.
In integrum reſtitutionibus. V.4.
In integrum reſtitutionibus, nimirum 25. annorum. C.2.
In litem dando tutore, vel curat. C.5.
In litem iurando. V.12. C.5.
Inofficioſis donationibus. C 3.
Inofficioſis dotibus. ibid.
Inofficioſo teſtam. inſt.2. C.3. V.5.
In quibus cauſis coloni cenſiti dños accuſa. poſſunt. C.11.
In quibus cauſis feud. amittatur. F.2.
In quibus cauſis, militantes fori præſcriptione vti non poſſunt. C.3.
In quibus cauſis pignus tacitè contrahitur. C.8.
In quibus caſibus tutorem habenti, tutor vel curator dari poſſit. C 5.
In quib. cauſis in integrũ reſtitutio neceſſaria nõ eſt. C.2.
In quibus cauſis ceſſat longi temporis præſcriptio. C.7.
In rem verſo. V.15.
In quibus cauſis tutorem habenti, tutor vel curator dari poſſit. C.5.
Inſpiciendo ventre, cuſtodiendoque partu. Inf.25.
Inſtitoria actione. V.14.
Inſtitutionibus, & ſubſtitutionibus, ſeu reſtitutionibus ſub conditione factis. C.6.
Inſtructo, vel inſtru. leg. Inf.33.
Interdictis. inſt.4. C.8.
Interdictis, ſeu extraordinariis action. quæ pro his competunt. N.43.
Interdictis & relegatis, & deportatis. N.48.

Inter-

Interdicto matrimonium inter pupillum & tutorem, ſeu curatorem, filioſque eorum. C. 5.
Interrogationibus in iure faciendis: & de interrogatoriis act. ſublatis. V. 11.
Interpretatione a Principe facta. Et ut uſuræ particulatim ſolutæ, duplum ſortis non excedant. A. 138.
Inueſtitura de re aliena facta. F. 2.
Inueſtitura in maritum facta. ibid.
Inueſtitura, quam Titius accepit a Sempronio. ibid.
Inutilibus ſtipulationibus. Inſt. 3. C. 8.
Irenarchis. C. 10.
Itinere actuque priuato. N. 44.
Iudæis & cœlicolis. C. 1.
Iudicatum ſolui. N. 46.
Iudicibus. A. 125.
Iudicibus, & ne cũ iureiurando deligantur. Et ut iudices modis omnibus appellationes ſuſcipiant. Item ne iudices ſacræ alcui formæ, quæ lite pendente facta ſit de hoc, quomodo litem decidi oporteat, attendat. A. 82.
Iudicis. C. 3.
Iura agnationis & cognationis tollit, & præſcribi ſucc. ab inteſt. A. 118.
Iure aureorũ anulorũ. N. 40. & natalib. reſtituẽdis. C. 6.
Iure codicillorum. Inſ. 29.
Iure deliberandi, & adeũda, uel acq̃rẽda hæreditate. C. 6.
Iure deliberandi. Inſ. 28.
Iure dominii, impetrando. C. 8.
Iure dotium. V. 8. C. 5.
Iure emphteutico. C. 4.
Iure fiſci. N. 40. C. 10.
Iure immunitatis. N. 50.
Iure liberorum. C. 8.
Iure naturali, gentium, & ciuili. Inſt. 1.
Iure patronatus. Inſ. 57.
Iure perſonarum. ibid. Inſt. 1.
Iure reipublicæ. C. 11.
Iureiurando propter calumniam dando. C. 2.
Iureiurando, quod moriens de modo ſui patrimonii præ-

præſtitis.A.48.
Iureiurando,ſiue uoluntario,ſiue neceſſario,ſiue iudiciali.V.12.
Iuris formulis, & impetratione actionum ſublata. C.2.
Iuriſdictione.V.2.
Iuriſdictione omniũ iudicum, & de foro cõpetenti. C.3.
Iuris & facti ignorantia.V.22.C.1.
Iuſtitia & iure.Inſt.1. V.1.
Iuſiurandum quod præſtari ſolet ab his, qui officia ſuſcipiunt.A.9.

L

LATINA libertate tollenda; & per certos modos in ciuitatem Romanam transfuſa.C.7.
Legationibus N.l.C.10.
Legatis.Inſt.2. C.6.
Legatis & fideicommiſſ. liber primus.Inf.30.
Legatis & fideicommiſsis.liber ſecundus.ibi 31.
Legatis & fideicommiſsis liber tertius.ibid.32.
Legatis præſtandis contra tabulas, bonorum poſſeſſione petita.Inf.37.
Lege Aquilia.Inſt.4.C.3.
Lege commiſſoria.V.18.
Lege Conradi.F.2.
Lege Falcidia.Inſt.1.& C.7.
Lege Fuſia Caninia tollenda.Inſt.1.& C.7.
Legibus & conſtit.principum.C.1.
Legibus ſenatuſq; conſultis,& longe cõſuetudine.V.1.
Legitima agnatorum tutela,Inſt.1.
Legitima agnatorum ſucceſſ.ibid.3.
Legitima tutela.C.5.
Legitimis hæredibus.C.6.
Legitima parentum tutela.Inſt 1.
Legitima patronorum tutela.Inſt.1.
Legitimis liberis,& ex filia nepotib. ab inteſtato uenientibus.C.6.
Legitimis tutoribus.Inf.26.
Liberali cauſa.N.40.C.7.
Libellis dimiſſoriis,qui Apoſtoli dicuntur.N.49.
Libera-

Liberatione legata.Inf.34.
Liberis quomodo eos oporteat uel legitimos, uel natura les intelligi:& de indotatis nuptiis. A.74.
Liberis exhibendis, ſeu deducendis: & de libero homine exhibendo.N.43.& C.8.
Libero homine exhibendo.N.43.
Liberis præteritis,uel exhæredat.6.
Libertinis.Inſt.1.C.10.
Libertis,quòd eorum liberis.C.6.
Liberis,& poſthumis hæredibus inſtituendis, uel exhæredandis,uel præteritis.Inf.28.
Liberis uniuerſitatum.Inf.37.
Literarum obligationibus.Inſt.3.
Litigatoribus,& de ſportulis. & ut quæ iubentur,referendarii compleant, neque ſe cauſæ immiſceant, & per ſe exequantur.A.124.
Litigioſis.N.44.C.8.
Litigioſis,& de cautione, quæ ante reorum citationẽ præſtari debet ab actoribus: & quando actor priuilegio uti nequeat;quòd inuitus agere non compellatur. A.112.
Litis conteſtatione.C.3.
Littorum & itinerum cuſtodia.C.12.
Locatione & conductione.Inſt.3.
Locati & conducti.V.19.
Locato & conducto.4.
Locatione prædiorum ciuilium, uel fiſcalium, ſiue templorum,ſiue rei priuatæ,uel dominicæ.C.11.
Locis & itineribus publicis.N.4.
Loco publico fruendo.ibid.
Longi temporis præſcriptione,quę pro libertate, & non aduerſus libertatem opponitur.C.7.
Lucris aduocatorum, & commiſſ.officiorum,ſeu apparitorum.C.12.
Luitione pignoris.C.8.

M

MAGISTRATIBVS conueniendis,& eorum hæredibus.Inf.27.C.5.
Magiſtratibus municipalib.C.1.

Magiſtris ſacrorum ſcriniorum.C.12.
Maiuma.C.11.
Maleficiis & mathematicis,& cæteris ſimilib.C.9.
Mancipiis,& colonis patrimonialium, & ſaltuenſium, & emphyteuticorum fundorum.C.11.
Mandati uel contra.V.17.C.4.
Mandato.Inſt.3.
Mandatis principum.C.1.
Manumiſſionibus.N.40.
Manumiſſionibus quæ ſeruis ad uniuerſitatem pertinentibus imponuntur.ibid.
Manumiſſis teſtamento.ibid.
Manumiſſis uindicta.ibid.
Mendicantibus ualidis.C.11.
Menſoribus.C.12.
Metallariis,& metallis, & procuratotibus metallorum. C.11.
Metatis & epidemeticis.C.12.
Metropoli Berito.C.11.
Migrando.N.43.
Milite uaſſallo qui contumax eſt.F.2.
Militibus.A.116.
Militari teſtamento.Inſt.2.Inf.29.
Militari ueſte.C.12.
Minoribus 25.annis.V.4.
Moderatore Arabiæ.A.102.
Moderatore Helenoponti.A.28.
Modo multarum quæ a iudicibus infliguntur.C.1.
Monachis,& aſceteriis, & eorum conuerſatione.A.133.
Monaſteriis,& monachis,& eorum antiſtibus.A.5.
Monopoliis,& conuentu negotiatorum illicito,uel artificum, ergo laborum, nec non balneatorum prohibitis illicitis pactionibus.C.4.
Mortis cauſa donationibus.C.34.& C.8.
Mortuo inferendo,& ſepulchro ædificando.V.11.
Muliere raptum paſſa.A.143.
Mulieribus fide hæretici.C.109.
Mulieribus quæ ſe propriis ſeruis iunxerunt.C.9.

Mulieribus, in quo loco munera ſexui cõgruentia, uel honor. agnoſcant. C. 10.
Muneribus & honoribus. N. 59.
Muneribus patrimoniorum. C. 10.
Municipibus & originarijs. ibid.
Murilegulis, & gyneciariis, & procuratoribus gynecii: & de monetariis, & buſtagiariis. C. 11.
Mutatione nominis. C. 9.

N

NATALIBVS reſtituendis. N. 40.
Natura feudi. F. 1.
Natura ſucceſſionis feudi. F. 2.
Naturalibus liberis. A. 89.
Naturalibus liberis, & matribus eorum, & ex quibus cauſis iuſti efficiantur. C. 5.
Naufragiis. C. 11.
Nauibus non excuſandis. ibid.
Nauiculariis, ſeu naucleris public. ſpecies tranſportatantibus: & de tollenda luſtralis auri collatione. ibid.
Nauticis Tyberinis. ibid.
Nautæ, caupones, ſtabularii, ut recepta reſtituant. V. 4.
Nautico fœnore. V. 22 C. 4.
Ne ſanctum baptiſma iteretur. C. 1.
Ne quis cogatur bonis cedere. A. 135.
Ne decurio, aut cohorta: is p̄ducat̃ in ius, ſiſtatur ve iudicio citra iuſſionẽ Principus, quæ inſinuetur p̃ſe. A. 151.
Ne defuncti, ſeu reliquiæ eorum a crediroribus afficiantur contumelia: & ne aſſeſſores cognitionem cauſarum abſque iudicibus ſuſcipiant. A. 60.
Ne de ſtatu defunctorum poſt quinquennium quæratur. N. 40. C. 7.
Ne rei dominicæ, uel templorum uindicatio, temporis præſcriptione ſubmoueatur. C. 7.
Ne pro dote, mulieri bona mariti addicantur. C. 5.
Ne filius pro patre, uel pater pro filio emancipato, uel libertus pro patrono conueniatur. C. 4.
Ne fideiuſſores, uel mandatores dotium dentur. C. 5.
Ne fiſcus, uel Reſpublica procurationem alicui patrocinii

cinii

cinii cauſa, illicite præſtet. C. 2.
Ne fiſcus rem, quam uendidit, euincat. C. 10.
Ne ſacræ fortunæ, quæ de cauſis procedunt publicis, aliter robur accipiant, quam glorioſiſſ. prætoriorum Præfectis inſinuatæ ſint uel fuerint, illicque habeantur ratæ. A, 152.
Ne quid in flumine publico, ſiue in ripa eius fiat, quo aliter aqua fluat atque priore æſtate fluxit. N. 44.
Ne Iudæi, Samaritani, & Hæretici per cauſam religionis & cultus ſui, curiali fortuna liberentur, ſed dum curialibus muneribus ſubdantur, priuilegiis eorum non utantur. Item, ut iidem poſſint contra orthodoxos, qui curiali fortunæ ſubditi ſunt, teſtimonium dicere: ut qui præclare pro orthodoxa Republi. teſtimonium peribeant, A. 45.
Ne quis in ſua cauſa iudicet, uel ſibi ius dicat. C. 3.
Ne quis eum, qui in ius uocabitur, ui eximat. V. 2.
Ne quis liber, inuitus actum rei publicæ gerere cogatur. C. 11.
Ne libertini de cætero iure aureorum annulorum, & reſtitutorum natalium opus habeant. Item, ut dotalium inſtrumentorũ confectio in libertinabus ipſo etiam facto legitimas reddat nuptias, & ſuos patri filios. Si forte ea ancilla ſit, ut & ipſa dotis confectione libera exiſtat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filii patris ſui ſint. A. 78.
Ne in medio litis fiant ſacræ formæ, aut ſacræ iuſſiones, ſed ſecundum generales leges cauſæ decidantur. Et ut præſens conſtitutio ante perſonarum in iudicio confirmationem inſeratur actis iudiciariis. A. 113.
Ne quid in loco ſacro fiat. N. 43.
Ne quid in loco, uel itinere publico fiat. ibid.
Ne quo in loco, per imperium Romanum lenones ſint: A. 14.
Ne Chriſtianum mancipium hæreticus, uel paganus, aut Iudæus uel poſſideat, uel circuncidat. C. 1.
Ne rei militaris comitibus, uel tribunis lauacra præſtentur. ibidem.

Ne a mulieribus quæ ſe proſtituunt, fideiuſſor, aut iuſiurandum exigatur: quod hoc genus uitę deſerturæ non ſint. A. 51.

Ne quis quòd agricolæ mutuum pecuniam dedit, illius terram detineat: & quem uſurarum modum creditores accipere debent ab agricol. A. 34.

Ne quis mutuum dans agricolæ, terram eius teneat; item quam magnas uſuras creditores ab agricolis debeant percipere. A. 32.

Ne quid oneri publ. imponatur. C. 11.

Ne operæ a collatoribus exigantur. C. 10.

Ne quis oratorium citra ſcientiam Epiſcopi ædificet: & ut prius definiat, quæ ad curam & inſtitutionem oratorii ædificandi neceſſaria futura ſint.. Et ne Epiſcopi abſint a ſuis eccleſiis. Ac de alienatione immobilium rerum eccleſiaſticarum. A. 47.

Ne perſonæ, uel rei, uel auri alterius pro altero oppignerationes fiant, ſed oppigneratione oblæſo, eius quadruplum reſtituatur. Item, ne pro eo, qui uel percuſſit, uel alioqui damnum irrogauit, alius percutiatur, aut qualitercunque damnum ſentiat. Et ne donatio à priuato in Imperatorem facta, indigeat actorum publicorum confectione. A. 52.

Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præſtare, uel actiones in ſe transferre. C. 2.

Ne ſine iuſſu principis, certis iudicib. liceat cõfiſcare. C. 9.

Ne licet in una, eademque cauſa tertio prouocare: uel poſt duas ſententias iudicum, quas definitio præfectorum roborauerit, eas retractare. C. 7.

Ne ruſticani ad ullum obſequium deuocentur. C. 11.

Ne tutor, uel curator uectigal conducat. C. 5.

Ne uir ex dote, aut mulier ex donatione ante nuptias prouenienѕ, lucrum proprietatis iure teneant, ſed conſeruent dominium filiis ſuis: uel ſi ad ſecundas nuptias non ueniant, in lucro ſolum uſumfructum obtinentes. Et ut qui diuortio matrimonium dirimunt, ſi dotem, aut ante nuptias donationem lucrentur, ſimiliter & ipſi dominium filiis conſeruent, perſona, quæ uſumfructum

ctum, habet cogenda filios alere. Si uero bona gratia ſoluatur matrimonium, & uideantur quædam occaſione damni dati detenta eſſe: ut hac arte perempta, ea quæ detinentur, reſeruentur filiis. A.98.
Ne uis fiat ei, qui in poſſeſſionem miſſus eſt. N.43.
Ne uxor pro marito, uel maritus ꝓ uxore, uel mater pro filio conueniatur. C.4.
Neceſſariis, & ſeruis hæredibus inſtituendis, uel ſubſtituendis. C.6.
Negotiatores ne militent. C.12.
Negotiorum geſtorum act. V.3. C.2.
Nemini licere ſignum Saluatoris Chriſti, humi, uel in ſilice, uel in marmore ſculpere, aut pingere. C1.
Nihil innouari appellatione pendente. N.49.
Nili aggeribus non rumpendis. C.9.
Non alienandis, aut permutandis rebus eccleſiaſticis immobilibus, aut in ſpecialem hypothecam dandis creditoribus, ſed ut ſufficiant generalis hypothecæ. A.7.
Non eligendo ſecundo nubentes uxore. A. 2.
Non licere habitatorib. Matrocomiæ, loca ſua ad extraneum transferre. C.2.
Non numerata pecunia. C.4.
Notis ſeudorum. F.2.
Noua forma fidelitatis. Ibid.
Nouationibus & delegationibus. N.46. & C.8.
Noui operis nuntiatione. N.39.
Nouis operibus contra proſpectum in mare. A.63.
Noxalibus actionibus. inſt.4. C.3.
Nudo iure quiritum tollendo. C.7.
Nulli licere in frænis, equeſtribus ſellis, & balteis, margaritas, ſmaragdos, & hyacinthos aptare: & de artificibus palatinis. C.11.
Numerariis, actuariis, & chartulariis, & adiutoribus, ſiue ſcriniariis, & exceptoribus ſedis excelſæ, cæterorumq; iudicum, tam militarium: quam ciuilium. C.12.
Nundinis. N.l.
Nundinis & mercatoribus. C.4.
Nuptiis. inſt.1. C.5.

O

OBLATIONE uotorum.C.12.
Obligationibus.Inſt.3.
Obligationibus & actionibus.C.4.& N.44.
Obligationibus ex conſenſu.Inſt.3.
Obligationibus, quæ quaſi ex contractu naſcuntur. ibid.
Obligationibus,quæ ex delicto naſcuntur.Inſt.4.
Obligationibus,quæ quaſi ex delicto naſcuntur.ibid.
Obſequiis a liberis & libertis, parentibus patronis præſtan.37.
Obſequiis patrono præſtandis.C.6.
Officio aſſeſſoris.V.1.
Officio comitis Orientis.C.1.
Officio comitis rerum priuatarum ſacri palatii, ſacrique patrimonii.C.1.
Officio conſulis.V.6.
Officio comitis ſacratum largitionum.C.1.
Officio iudicis.Inſt.4.
Officio ciuilium iudicum.C.1.
Officio diuerſorum iudicum.ibid.
Officio eius cui mandata eſt iuriſd.V.1.
Officio militarium iudicum.C.1.
Officio eius,qui uicem alicuius iudicis, uel præſidis obtinet.ibidem.
Officio iuridici.V.1.
Officio iuridici Alexandriæ.C.1.
Officio magiſtri militum.ibid.
Officio magiſtri officiorum.ibid.
Officio præfecti auguſtalis.V.1.C.1.
Officio præfecti prætorio.V.1.
Officio præfecti uigilum.ibid.C.1.
Officio præfecti urbi.ibid.C.1.
Officio præfectio prætoriorum Orientis & Illyrici. C.1.
Officio præfecti prætorio Aphricæ, & de omni eiuſdem diœceſeos ſtatu.ibid.
Officio præſidis.V.1.
Officio prętoris.ibid.
Officio prætorum.C.1.

Officio procuratoris Cæſaris,uel rationalis.V.1.
Officio proconſulis & lagati.V.1.C.1.
Officio quæſtoris.V.1.C.1.
Officio rectoris prouinciæ,& ut nulli patriæ ſue adminiſtratio, ſine ſpeciali permiſſu principis, permittat.C.1.
Officio uicarii.ibid.
Officiis, quæ miniſtrant in ſacris appellationibus. A.20.
Officinis,ſiue tabernis Conſtantinopolitanæ urbis. & ut mille tantum & centum officinæ ſacroſanctæ maioris Eccleſiæ excuſentur:omnes reliquæ,ad quemcunq; dominum pertineant,conſueta obeant munia.A.43.
Omni agro deſerto, & quando ſteriles fertilibus imponuntur.C.11.
Operis noui nunciatione.C.8.
Operibus publicis.N.50.C.8.
Operis libertorum.Inf.38.C.6.
Operis ſeruorum.V.7:
Optione,uel elect.legata.Inf.33.
Ordine cognitionum.C.7.
Ordine iudiciorum.C.3.
Origine iuris, & omnium magiſtratuum, & ſucceſsione prudentum.V.1.

P

Pace Conſtantiæ compoſita inter Fridericum, & filiũ eius Henricum,& quoſdam nobiles Alemaniæ & ciuitates Lombardiæ,& Romandiolæ.F.2.
Pace iuramento firmanda.ibid.
Pace tenenda,& eius uiolatorib.ibi.
Pactis.C.2.V.2.
Pactis dotalibus.V.23.
Pactis conuentis tam ſuper dote, quam donatione ante nuptias,& paraphernis.C.5.
Pactis inter emptorem & uenditorem compoſitis.C.4.
Pactis pignorum.C.8.
Palatinis ſacrarũ largitionũ, & rerum priuatarum, C.12.
Palatiis,& domibus dominicis.C.11.
Partu pignoris & omni caſu.C.8.
Paſcuis publicis & priuatis.C.11.

Patria

Patria poteſtate. Inſt. 1. C. 8.
Patribus qui filios ſuos diſtrax. C. 4.
Peculio. V. 15.
Peculio legato. Inf. 33.
Peculio eius qui libert. meruit. C. 7.
Pedaneis iudicibus. C. 3.
Penu legata. Inf. 33.
Periculo & commodo rei uenditæ. V. 18. C. 4.
Periculo tutorum & curatorum. C. 5.
Periculo ſucceſſorum parentis. C. 10.
Periculo nominatorum. C. 11.
Periculo eorũ, qui pro magiſtratibus interuenerũt. C. 11.
Per quas perſonas nobis obligatio acq̃ratur. Inſt. 2. C. 4.
Per quos fiat inueſtitura. F. 2.
Perfectiſsimatus dignitate. C. 12.
Perpetuis, & temporalibus actionibus, & quæ ad hæredes, & contra hæredes tranſeunt. Inſt. 4.
Petitionibus bonorum ſublatis. C. 10.
Petitione hæreditatis. V. 5. C. 3.
Pignoratitia actione, uel contra. V. 13.
Pignoribus & hypothecis. C. 8.
Pignoribus & hypothecis, qualiter ea cõtrahantur. & de pactis eorum. V. 20.
Pignori dato feudo. F. 2.
Pittoribus. C. 11.
Plebeis prætoribus. A. 13.
Plus petitionibus. C. 3.
Plus ualere quod agitur, q̃ quod ſimulate cõcipitur. C. 4.
Pœna iudicis qui male iudicauit, uel eius, qui iudicem, uel aduerſarium corrumpere curauit. C. 7.
Pœna temere litigantium. Inſt. 4.
Pœnis. N. 48. C. 9.
Pœnis fiſcalibus credit. præferri. C. 10.
Pollicitationibus. N. 50.
Ponderatoribus, & auri illatione. C. 10.
Popularibus actionibus. N. 47.
Poſſeſſoria hæreditatis petitione. V. 5.
Poſtliminio, & redemptis ab hoſtibus. C. 8.

Poſthumis hæredibus inſtituendis, uel exhæredandis, uel præteritis.C.6,
Puſtulando.C.2.V.3.
Potioribus id munera nominandis.C.10,
Præbendo ſalario.ibid,
Precario,N.43.
Precario,& Saluiano interdict.C.8.
Præcepta præſidum.A.27.
Præcibus Imperatori offerendis, & de quibus rebus ſupplicare liceat,uel non.C.1.
Prædiis, & aliis rebus minorum ſine decreto non alienandis,uel obligandis.C.5.
Prædiis decurionum ſine decreto non alienandis. C.10.
Prediis decutionum ſine decreto non alienandis. C.10.
Prædiis,& omnibus rebusnauiculariorum.C.11.
Prædiis Tamiacis, & his qui ex colonis Tamiacis, aliiſq; liberæ conditionis procreantur.ibid.
Præfectis prætorio, ſiue urbi, & magiſtris militum in dignitatibus exequendis.C.12.
Propoſitis agentium in rebus.ibid.
Propoſitis laborum. ibid.
Præpoſitis ſacri cubiculij, & de omnibus cubicularii, & priuilegiis eorum ibid.
Præpoſitis ſacrorum ſcriniorum, cæteriſque quæ in ſacris ſcriniis militant.ibid.
Præpoſitis & tribunis ſcholarum.ibidem.
Præſide Piſidie.A.24.
Præſcriptione longi tẽporis,decem,uel xx.annorum.C.7.
Præſcriptione triginta,uel quadraginta annorum.ibid.
Præſcriptis uerbis,& in factum actione.V.19.
Prætore Siciliæ.A.104.
Prætore Lycaoniæ.25.
Prætore Paphlagoniæ.A.29.
Prætore Thraciæ.A.26.
Prætoribus, & honore præturæ & collatione, & gleba, & claui,& pholi, & ſeptem ſolidorum functione ſublata.C.12.
Prætorio pignore, & ut in actionibus etiam debitorum miſſio prætorii pignoris procedat.C.8.

Prætoriis ſtipulationibus.N.46.
Præuaricatoribus. N.57.
Primicerio,& ſecundicerio,& notariis.C.12.
Primipilo.C.12.
Principibus agentium in rebus ibid.
Priuatis carceribus inhibendis.C.9.
Priuatis delictis.N.47.
Priuilegiis domus Auguſtæ, uel rei priuatæ: & quarum collationum excuſationem habent.C.11.
Priuilegio dotis.C.7.
Priuilegiis corporatorum urbis Romæ.C.11.
Priuilegiis,creditorum.N.42.
Priuilegiis urbis Conſtantinopolitanæ.C.11.
Priuilegiis fiſciC.7.
Priuilegiis eorum,qui in ſacro palatio militant.C.12.
Priuilegiis ſcholarum.ibid.
Proconſule Cappadociæ.A.30.
Proconſule Palæſtinæ.A.103.
Pro derelicto.N.41.
Pro donato.ibidem.
Pro dote.ibidem.
Pro emptore.ibidem.
Pro hęrede,uel poſſeſſore. ibidem.
Pro legato.ibid.
Pro ſocio V.17.C.4.
Pro ſoluto.N.41.
Pro ſuo.ibi.& C.4.
Probationibus.C.4.
Probationibus & præſumpt.V.22.
Procuratoribus.C.2.
Procuratoribus & defenſoribus.V.3.
Profeſſoribus,& medicis.C.10.
Profeſſoribus qui in urbe Conſtantinopolitana docentes ex lege meruerunt comitiuam.C.12.
Prohibiti feudi alienatione per Lotharium.F.2
Prohibita feudi alienationeper Fredericum.ibi.
Prohibita ſequeſtratione pecu.C.4.
Prole partienda inter ruſticos.A.156.

Prouinciarum præſidibus.A.161.
Proxenetis.N.50.
Pupillari ſubſtitutione.Inſt.2.
Publicæ lætitiæ: uel conſulum nuntiatores, uel inſinuatores conſtitutionem,& aliarum ſacrarum, uel iudicialium literarum ex deſcriptione, uel ab inuitis, ne quid accipiant immodicum.C.12.
Publicis iudiciis Inſt.4.N.48.
Publicis tributis expediendis, & ſoluendis, neque non aliis capit.A.128.
Publiciana in rem actione.V.6.
Publicanis,& ueſtigalibus,& commiſſis.N.39.

Q

QVADRIENNI præſcriptione.C.7.
Quæ fuit prima cauſa beneficii amittendi.F.2.
Quæ in fraudẽ creditorũ facta ſint, ut reſtituantur. N.42.
Quæ res exportari non debeant.C.4.
Quæ res pignori, uel hypothecæ datæ obligari non poſſunt.V.20.
Quæ res pignori obligari poſſunt,uel non: & qualiter pignus contrahitur.C.8.
Quæ res uendi non poſſunt, & qui uendere, uel mercari uetantur.C.4.
Quæ ſit longa conſuetudo.C.8.
Quæ ſint regaliæ.F.2.
Quæ ſententiæ ſine appellatione reſcinduntur.N.49.
Quæſtionibus.N.48.C.9.
Quæſtore.A.80.
Quæſtoribus,& magiſtris officiorum, & comitibus ſacrarum largitionum,& rei priuatæ.C.12.
Qualiter olim poterat feudum alienari.F.2.
Qualiter iurare debeat domino vaſſallus fidelitatem. ibi.
Qualiter dominus proprietate feudi priuetur.ibid.
Quando actio de peculio annalis ſit.V.15.
Quando appellatum ſit, & intra quæ tempora.N.49.
Quando ciuilis actio, criminali præiudicet, & an utraquẽ ab eodem exerceri poſſit.C.9.
Quando decreto opus non eſt.C.5.

Quando dies legatorum, uel fideicommiſſorum cedat Inf.36.C.6.
Quando dies uſusfructus legati cedat,V.7.
Quando ex facto tutoris uel curatoris,minores, agere,uel conueniri poſſunt.Inf.26.C.5.
Quando fiſcus, uel priuatus debitoris ſeu debitor æs exigere poſſit.C.4.
Quando Imperator inter pupillo, & uiduas, uel alias miſerabiles perſonas cognoſcit:& ne exhibeantur.C.3.
Qñ libellus Principi datus litis faciat cõteſtationem.C.1.
Quando liceat ab empt.diſced. C.4.
Quando liceat unicuique ſine iudice iudicare ſe, uel pub. deuotionem. C.3.
Quando mulier tutelæ officio fungitur.C.5.
Quando non petentiũ partes, petentibus accreſcunt.C.6.
Quando prouocare non eſt neceſſe C.7.
Quando, & quibus quarta pars debetur ex bonis decurionum & de modo diſtributionis eorum.C.10.
Quando tutores,uel curatores eſſe deſinant.C.5.
Quando rerum actio non datur.N.44.
Quemadmodum ciuilia munera inducuntur.C.10.
Quemadmodum feudum ad filiam pertineat.F.1.
Quemadmodum ſeruitutes amittantur.V.8.
Quemadmodum teſtamenta aperiantur,deſcribantur, atque inſpiciantur.C.9.
Qui accuſare non poſſunt.C.9.
Qui ad bonorum poſſeſſionem, & infra quod tempus admittantur.C.6.
Qui bonis cedere poſſunt.C.7.
Qui dare tutores uel curatores poſſunt: & qui dari non poſſunt.C.5.
Qui ætare,uel poſeſ.ſe excuſ.ibid 10.
Qui ꝑ ſua iuriſdictione iudices dare,darive poſſunt. C.3.
Qui legitimam perſonam ſtandi in iudiciis habeant, uel non.ibidem.
Qui non poſſunt ad libertatem peruenire.C.7.
Qui manumittere non poſſunt, & ne in fraudem creditorum manumittantur.ibid.

Qui, & a quibus manumiſſi liberi non fiãt: & ad legem Aeliam Sentiam. N.40.
Qui ſine manumiſſione ad libertatem perueniunt. N.40.
Qui militare poſſunt, uel non: & de ſeruis ad militiæ dignitatem aſpirantibus: & ut nemo duplici militia, uel dignitate & militia ſimul utatur. C.12.
Qui morbo ſe excuſant, C.5. & 10.
Qui numero liber. ſe excuſant. ibid.
Qui numero tutelarum ſe excuſant. ibid.
Qui petãt tutores, uel cura. & ubi petantur. Inſ.26. C.5.
Qui potiores in pignore, hypotheca ue habeantur: & de his qui in priorum credit. locum ſuccedunt. V.20. C.8.
Qui ſint rebelles. F.2.
Qui, & aduerſus quos in integrũ reſtitui nõ poſſunt. C.2.
Qui ſatiſdare cogantur, uel iuramento promittãt, uel promiſſioni ſuæ committantur. V.2.
Qui ſucceſſores teneantur. F.1.
Qui ſucceſſores feudum dare teneantur. F.1.
Qui teſtamenta facere poſſunt, uel non poſſunt. C.6.
Qui teſtamentum facere poſſint, & quemadmodum teſtamenta fiant. Inſ.28.
Qui teſtamento tutores dari poſſunt. Inſt.1.
Qui teſtes ſunt neceſſarii, ad nouam inueſtituram probandam. F.2.
Quibus ad conductionem prædiorum fiſcalium accedere non licet. C.11.
Quibus alienare licet, uel non. Inſt.2.
Quibus muneribus excuſantur hi, qui poſt impletam militiam, uel aduocationem, per prouinciam ſuis commodis uacantes, commorantur: & de priuilegiis eorum, & de conductoribus uectigalium fiſci. C.10.
Quibus muneribus, uel præſtationibus nemini liceat ſe excuſare. ibid.
Quibus modis feudum conſtitui poſſit. F.1.
Quibus modis feudum amittatur ibid.
Quibus rebus ad eundem iudicem eatur. V.11.
Quibus ad libertatem proclamare non licet. N. 40. Et de rebus eorum, qui ad libertatem proclamare non prohi-

prohibentur. C. 7.
Quibus ex cauſis ſerui præmio libertatem accipiunt. ibid.
Quibus ex cauſis manumittere non licet. inſt. 1.
Quibus modis tollitur obligatio. inſt. 3.
Quibus modis re contrahitur obligatio. ibid.
Quibus modis ius patriæ poteſtatis ſoluitur. inſt. 1.
Quibus modis pignus, vel hypotheca ſoluitur. V. 20.
Quibus ex cauſis in poſſeſſionem eatur. N. 42.
Quibus non competit bonorum poſſeſſio. Inf. 38.
Quibus non obiicitur longi temporis præſcriptio. C. 7.
Quibus res iudicata non nocet. ibid.
Quibus ex cauſis maiores in integrum reſtituantur. C. 2.
Quibus modis tutela finitur. inſt. 1.
Quibus non eſt permiſſum facere teſtamentum. inſt. 2.
Quibus modis teſtamenta infirmetur. ibid.
Quibus modis vſusfructus, vel vſus amittatur. V. 7.
Quid iuris, ſi poſt alienationem feudi, vaſallus id recuperauerit. F. 2.
Quid ſit inueſtitura. ibid.
Quid præcedere debeat, an inueſtitura, vel fidelitas. F. 2.
Quibus & a quo appelletur. N 49.
Quis ordo in bonorum poſſeſſione ſeruetur. Inf. 38.
Quis dicatur Dux, Comes, March. F. 2.
Quo tempore miles inueſtituram petere debeat. F. 1.
Quo quiſque ordine conueniatur. C. 11.
Quòd conſtitutio, quę ex adſcriptitio & libera natos liberos eſſe vult: non his, qui ante, ſed qui poſt conſtitutionem nati ſunt proſit: Et vt venerabilium domuum ęconomi, immobilium ad inuicem rerum Eccleſiaſticarum commutationes faciant, decreto prius interpoſito, excepta ab hoc maiore eccleſia. A. 57.
Quod quiſque iuris in alienum ſtatuit, vt ipſe eodem iure vtatur. V. 2.
Quod iuſſu. V. 15.
Quod metus cauſa geſtum erit. V. 4.
Quod cum eo, qui in aliena poteſtate eſt, negotium geſtum eſſe dicetur. inſt. 4. V. 14. vel de peculio, ſeu quod iuſſu, vel de in rem verſo. C. 4.

Quod falſo tutore authore geſtum eſſe dicetur. Inf. 27.
Quod vi, aut clam. N. 43.
Quod cuiuſcunque vniuerſitatis nomine, vel contra eam agatur. V. 3.
Quomodo oporteat Epiſcopos & cęteros clerico, ad ordinationem perduci: & expenſis Eccleſiarum. A. 6.
Quomodo inſtrumentis, quæ apud iudices inſinuanda, ſunt, fidem opponere oporteat. A. 73.
Quomodo in læſæ maieſtatis crimine procedatur. F. 1.
Quomodo, & quando iudex ſententiam proferre debeat præſentibus partibus, vel vna parte abſente. C. 7.
Quorum appellationes non recipiuntur. C. 7.
Quorum bonorum. N. 43. C. 8.
Quorum legatorum. ibid. N. & C.
Quot teſtes ſunt neceſſaria ad probandam feudi ingratitudinem. F. 2.

R

RAptu virginum, ſeu viduarium, necnon ſanctimonialium. C. 9.
Ratam rem haberi, & de ratihabitione. N. 46.
Ratiociniis operũ publicorum, & ꝗ atribus ciuitatũ. C. 8.
Re iudicata. C. 7. N. 42. Et de effectu ſententiarum: & de interlocutoribus. N. 42.
Re militari. N. 49. C. 12.
Rebus alienis non alienandis: & prohibita rerum alienatione, vel hypotheca. C. 4.
Rebus corporalibus. inſt. 2.
Rebus creditis, & iureiurando. ibid.
Rebus dubiis. Inſ. 34.
Rebus eorum, qui ſub tutela vel cura ſunt; ſine decreto non alienandis, vel pignori obligandis. Inf. 27.
Rebus iudicis authoritate poſſidẽdis, vel vendẽdis. N. 42
Rei vendicatione. V. 6. C. 3.
Rei vxoriæ actione, in ex ſtipulatu actionem transfuſa: & de natura dotibus præſtita. C. 5.
Reis poſtulatis. C. 10.
Reis, qui ingrediuntur ad expediendam appellationem, deque inſtrumentis priuata manu conſcriptis, prolatis
ab eo,

ab eo, qui cum agitur. Item de iuramento delationis, vt iuramento calumniæ connectatur: quod ſemel tantum pro omni probatione præſtari ſolet. A. 50.
Rem alienam gerentibus, non interdici rerum ſuarum alienatione. C. 4.
Rem pupilli ſaluam fore, vel adoleſcentis. N. 46.
Rerum amotarum. Inſ. 25. C. 5.
Rerum permutatione. V. 19.
Rerum diuiſione, & acquirendo ipſarum dominio. inſt. 2.
Rerum permutatione, & præſcriptis verbis. C. 4.
Receptis arbitris. C. 2.
Receptis, qui arbitrium receperunt, vt ſniam dicant. V. 4.
Receptoribus. N. 47.
Referendariis ſacri palatii. A. 11.
Regula Catoniana. Inf. 34.
Relationibus. C. 7.
Releuatione tributorum publicorum. A. 163.
Religioſis & ſumptibus funerum: & vt funus ducere liceat 11. C. 3. Et Aleæ, luſu, & aleatoribus. C. 3.
Remiſſionibus. N. 43.
Remiſſione pignoris. C. 8.
Remiſſio pęnæ illicitè contractarum nuptiarum. A. 139.
Replicationibus. inſt. 4.
Repudianda bonorum poſſeſ. C. 6.
Repudianda, vel abſtinenda hæreditate. ibid.
Repudiis, & iudicio de moribus ſublato. C. 5.
Reputationibus quæ fiunt in iudicio, in integrum reſtitutionis. C. 2.
Requirendis reis. C. 9. N. 48.
Res inter alios acta, vel iudicata, aliis ne noceat. C. 7.
Reſcindenda venditione. V. 17. C. 4. Et quando non liceat ab emptione diſcedere. V. 18.
Reſtitutionibus. A. 108.
Reſtitutione dotalium rerum, & ad donationem ante nuptias pertinentium. Item de ea, quæ vndecimo menſe poſt obitum mariti parit. A. 39.
Reſtitutione militũ, & eorũ qui Reip. cauſa abſunt. C. 2.
Reuocandis donationibus. C. 8.

Reuocandis his,quæ fraudem alienata ſunt.C.7.
Ripa munienda.N.43.
Ritu nuptiarum.V.23.
Riuis.V.23.
Ruſticis,qui in alienis prædiis nuptias cõtrahunt. A.57.

S

SAcra fórma tranſmiſſa Dominiço glorioſiſ. Prætoriorum Illyricianorum pręfecto,de diuer.cap.A.162
Sacris iuſſionibus.A.114.
Sacrificiis paganorum,& templis.C.1.
Sacroſanctis Eccleſiis,& de reb.ac priuilegiis earum.ibi.
Salgamo hoſpitibus non præſtando.C.12.
Saluiano interdicto.Inf.43.
Samaritanis.A.144.
Satiſdando.C.2.
Satiſdationibus.inſt.4.
Satiſdatione tutor.vel curatorum.ibid.
Secundis nuptiis.C.5.
Seditioſis, & de iis, qui plebem audent contra rempubl. colligere.C.9.
Senatoribus.V.1.
Senatuſconſultis.C.1.
Senatuſconſ.Claud.tollendo.C.7.
Senatuſconſ.Macedoniano.V.15.
Senatuſconſ.Orphiciano.Inſt.3.
Senatuſconſ.Sillaniano & Claudiano,quorum teſtamenta nec aperiuntur.Inf.29.
Senatuſconſ.Tertulliano.inſt.3.
Senatuſconſ.Trebelliano.C.6.
Sententia quæ ſine certa quantitate profertur.C.7.
Sententiam reſcindi non poſſe.ibid.
Sententiam paſſis,& reſtitutis.N.48.C.9.
Sententiis contra fiſcum latis,retractandis.C.10.
Sententiis ex breuiculo recitandis.C.7.
Sententiis præfectorum prætorio.ibid.
Sententiis & interlocutionibus omnium iudicum.ibi.
Sententiis quæ pro eo,quod intereſt,proferuntur.ibi.
Separationibus.N.42.

Sepul-

Sepulchro violato.N.47.C.9.
Seruili cognatione.Inſt.3.
Seruo corrupto.V.11.
Seruo pignori dato manumiſſo. C.7.
Seruis fugitiuis,& libertis,mancipiisq.ciuitatum artificibus,& ad diuerſa opera deputatis,& ad rem priuatam, & dominicam pertinentibus.C.6.
Seruis reipub.manumittendis.ibid.
Seruitutibus.V.8.
Seruitutibus ruſticorum & vrbanorum prædiorũ. inſt.2.
Seruitutibus ruſticorum prædiorum.V.8.
Seruitutibus & aqua C.3.
Seruitute legata.Inf.33.
Seruis exportandis:& ſi ita mancipium venierit,vt manu mittatur: vel contra.V.18.
Si a non competente iudice iudicatum eſſe dicatur. C.7.
Si a parente quis manumiſſus fuerit.inſt.37.
Si aduerſus rem iudicatam reſtitutio poſtuletur.C.2.
Si aduerſus venditionem.ibid.
Si aduerſus venditionem pignoris.ibid.
Si aduerſus donationem.ibid.
Si aduerſus libertatem.ibid.
Si aduerſus tranſactionem vel diuiſionem in integrum minor reſtitui velit.ibid.
Si aduerſus ſolutionem a tutore,vel a ſe factam.ibid.
Si aduerſus dotem.ibid.
Si aduerſus delictum ſuum.ibid.
Si aduerſus vſucapionem.ibid.
Si aduerſus fiſcum.ibid.
Si aduerſus creditorem.ibid.
Si ſe abſtinuit hæreditate.ibid.
Si vt omiſſam hæreditatem vel bonorum poſſeſſionem, vel quid aliud acquirat.ibid.
Si aduerſus creditorem præſcriptio opponatur.C.7.
Si ager vectigalis vel emphyteuticarius petatur.V.6.
Si aliena res pignori data ſit.C.8.
Si antiquior creditor pignus vendiderit.ibid.
Si certum petatur.C.4.

Si certum petatur condictione. V.12.
Si communis res pignorata ſit. C.8.
Si contra ius vel vtilitatem publicam, vel per mendacia fuerit aliquid poſtulatum, vel impetratum. C.1.
Si contra matris voluntatem tutor datus ſit. C.5.
Si cui plus, quàm per Falcidiam licuerit, legatum eſſe dicetur. Inf.35.
Si curialis relicta ciuitate rus habitare maluerit. C.10.
Si de feudo defuncti contentio ſit inter dominum & agnatos vaſſalli. F.2.
Si de feudo vaſſallus ab aliquo interpellatus fuerit, & dominus eum defendere noluerit. ibid.
Si de inueſtitura feudi controuerſia fuerit. F.1.
Si de inueſtitura inter dñm & vaſſallum lis oriatur. ibid.
Si de momentaria poſſeſſione fuerit appellatum. C.7.
Si dos conſtante matrimonio ſoluta fuerit. 5.
Si ex falſis inſtrumentis, vel teſtimoniis iudicatũ ſit. ibid.
Si ex noxali cauſa agatur, quemadmodum caueatur. V.2.
Si ex plurib. tutoribus, vel curatoribus, omnes, vel vnus peragere rem minoris, vel conueniri poſſint. C.5.
Si familia furtum feciſſe dicetur. N.47.
Si in cauſa iudicati pignus captum ſit. C.8.
Si in communi, eademq; cauſa in integrum reſtitutio poſtuletur. C.1.
Si in fraudem patroni a libertis alienatio facta ſit. C.6.
Si is qui teſtamẽto liber eſſe iuſſus erit, poſt mortem dñi ante aditã hæreditatem ſubripuiſſe quid dicetur. N.47.
Silentiariis, & decurionibus eorum. C.12.
Si liberalitatis Imperialis ſocius ſine hærede deceſſerit. C.10.
Si libertus ingenuus eſſe dicetur. N.40.
Si maior factus ratum habuerit. C.2.
Si maior factus, venditionem factam ſine decreto ratam habuerit. C.8.
Si mancipium ita venierit, ne proſtituatur. C.4.
Si mancipium ita fuerit alienatum, vt manumittatur, vel contra. ibidem.
Si mater indemnitatem promiſit. C.5.

Si menſor falſum modum dixerit.V.11.
Si minor,ſe maiorem dixerit.C.2.
Si mulier ventris nomine in poſſeſſionem miſſa calumniæ cauſa eſſe dicetur,Inf.25.
Si cenſu,vel reliquis fundum comparari non poſſe. C.4.
Singulis rebus per fideicommiſſum relictis.inſt.2.
Si nuptiæ ex reſcripto petantur.C.5.
Si omiſſa ſit cauſa teſtamenti.C.6.
Si pars hæreditatis petatur. V.5.
Si pendente appellatione mos interuenerit.N.49.C.7.
Si p vim,vel alio modo abſentis poſſeſſio turbata ſit.C.8.
Si pignoris conuentionem numeratio pecuniæ ſecuta nō ſit.ibid,
Si pignori dato feudo,quid iuris ſit.F.1.
Si pignus pignori datum ſit.C,8.
Si plures vna ſententia condemnati ſunt.C.7.
Si propter inimicitias creatio facta ſit.C.10.
Si propter publicas penſitationes venditio fuerit celebrata.C.4.
Si poſt creationem quis deceſſerit.C.7.
Si quacunque præditus poteſtate,vel ad eum pertinentes ad ſuppoſitarum iuriſdictioni ſuæ nuptias tentauerit aſpirare.C.5.
Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur. inſt.4.V.9.
Si quid in fraudem patroni factum ſit.Inf.38.
Si qs aliquē teſtari prohibuerit,vel coegerit,Inf.26.C.6.
Si quis alteri,vel ſibi,ſub alterius nomine,vel aliena pecunia emerit.C.4.
Si quis cautionibus in iudicio ſiſtendi cauſa factis,non obtemperauerit.V.2.
Si quis eam,cuius tutor fuerit,corruperit.C.9.
Si quis ignorans rem minoris eſſe,ſine decreto comparauerit.C.5.
Si quis Imperatori maledixerit.C.9.
Si quis ius dicenti non obtemperauerit.V.2.
Si quis in ius vocatus non ierit , ſiue per eum cauerit per quem ex edicto non debuit.ibid,
Si quis omiſſa cauſa teſtamenti,ab inteſtato,vel alio modo

do poſſideat hæreditatem. Inf. 29.
Si rector prouinciæ, vel ad eum pertinentes, ſponſalitias dederint arras. C. 5.
Si reus, vel accuſator mortuus fuerit. C. 9.
Si ſæpius in integrum reſtitutio poſtuletur. C. 2.
Si ſecundo nupſerit mulier, cui maritus vſumfructum reliquit. C. 5.
Si ſeruitus vendicetur, vel ad alium pertinere negetur. V. 8.
Si ſeruus exportandus veneat C. 4.
Si ſeruus extero ſe emi mandauerit. ibid.
Si ſeruus, aut libertus ad decurionatum aſpirauerit. C. 10.
Si tabulæ teſtamenti extabunt. Inf. 37.
Si tabulæ teſtamenti nullæ extabũt, vnde liberti. Inf. 38.
Si tutor non geſſerit. C. 5.
Si tutor vel curator interuenerit. C. 2.
Si tutor vel curator falſis allegationibus excuſatus ſit. ibidem.
Si tutor reipublicæ cauſa aberit. ibid.
Si tutor vel curator, vel magiſtratus creatus appellauerit. N. 49.
Si vaſſallus feudo priuetur, cui deferatur. F. 2.
Si vendito pignore agatur. C. 8.
Si ventris nomine in poſſeſſionem calumniæ eſſe dicetur. Inf. 25.
Si ventris nomine muliere in poſſeſſionem miſſa, eadem poſſeſſio dolo malo ad alium translata eſſe dicatur. ibi.
Si vnus ex pluribus appellauerit. C. 7.
Si vnus ex plurib. hæredibus creditoris, vel debitoris partem ſuam debiti ſoluerit, vel acceperit. C. 8.
Si vſusfructus petatur, vel ad aliũ pertinere negetur. V. 7
Singulis rebus per fideicommiſſum relictis. Inſt. 1.
Societate. Inſt. 3.
Solutionibus & liberationibus. N. 46. & C. 8.
Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis, C. 11
Soluto matrimonio, quẽadmodũ dos petatur. inf. 25. C. 5
Spectaculis, & ſcenicis, & lenonibus. C. 11.
Sponſalibus. V. 3.

Sponſalibus,& arris ſponſalitiis,& proxeneticis.C.5.
Sportulis, & ſumptibus in diuerſis iudiciis faciendis: & de executoribus litium.C.3.
Stratoribus.C.12.
Statu hominum.V.1.
Statuis & imaginibus.C.1.
Statu liberis.N.40.
Statutis & conditionibus cōtra libertatem Eccleſiæ inductis,& immunitate locorū religioſorū,ubiq; morantiū & fori priuilegio,& Gazaris,& Patarenis,& aliis Hæreticis, eorumq; ſucceſſoribus, & nauigiis peregrinis, & aduenis quocunq; locorum hoſpitātibus, eorumq; ſucceſſoribus,& de agricolarum ſecuritatibus.F.2.
Stellionatus.N.47.
Stipulatione ſeruorum.Inſt.3.N.45.
Studiis liberalibus urbis Romæ, & Conſtantinopolitanæ.C.11.
Suariis,& ſuſceptoribus uini,& cęteris corporatis.C.11.
Succeſſione cognatorum.Inſt.3.
Succeſſione libertorum.ibid.
Succeſſione feudi.F.1.
Succeſſione fratrū,uel gradib.ſuccedētium in feudo.F.2.
Succeſſionibus ſublatis, quæ fiebant per bonorum uenditiones,& ſen.conſulto Claudiano.ibid.
Succeſſorio edicto.Inf.38.& C.6.
Succeſſoribus eorum,qui in Aphrica degunt.A.36.
Suffragio.C.4.
Suis & legitimis hæredibus.Inf.38.
Summa Trinitate & fide catholica, ut nemo publicè de ea contendere audeat.C.1.
Sūptus iniuncti muneris,ad oēs collegas pertinere.C.11.
Sumptum recuperatione.C.10.
Superactoribus.C.10.
Superficiebus.N.43.
Superindicto.ibid.
Supellectili legata.Inf.33.
Suſceptoribus,præpoſitis,& arcariis.ibid.
Suſpectis tutorib.uel curatorib.Inſt.1.Inf.26.C.5.

T

TAbellionibus,& vt prothocolla relinquant in chartis.A.44.
Tabulariis,ſcribis,logographis,& cenſualib.C.10.
Tabulis exhibendis.N.43.C.8.
Tempore actionum,quæ ſacris locis competunt.A.11.
Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ.A.100.
Tēporib.in integrū reſtitutionis, tā minorū,aliarūq; perſonarum, quæ reſtitui poſſunt.quā hæredū earū. C.2.
Temporibus & reparationibus appellationum, ſeu conſultationum.C.7.
Termino moto.N.47.
Teſtamentis,& quēadmodum teſtamenta ordinētur.C.6.
Teſtamentis ordinandis.Inſt.2.
Teſtamenta quemadmodum aperiantur, inſpiciantur,& deſcribantur.Inf.19.
Teſtamentaria tutela.Inf.26.C.5.
Teſtamentaria manumiſſione.C.7.
Teſtamento militis.C.6.
Teſtibus.V.22.C.4.A.90.
Theſauris.C.10.
Tigno iniuncto.N.47.
Tractatoriis,& ſtatuis.C.12.
Tranſactionibus.V.2.C.2.
Tranſitu militum.A.129.
Tributoria actione.V.14.
Tritico,vino,& oleo legato.Inf.33.
Tutela,& rationibus diſtrahendis, & vtili curationis cauſa actione.Inf.27.
Tutelis.Inſt.I.26.
Tutore,vel curatore,qui ſatis non dedit.C.5.
Tutorib.& curatorib.datis ab his,qui ius dandi habent:& qui,& in quibus cauſis ſpecialiter dari poſſunt.Inf.26.
Tutoribus vel curatoribus illuſtrium, vel clariſſimarum perſonarum.C.5.
Tyronibus.C.12.

V

VACATIONE & excuſatione munerum.N.50.

Vaca-

Vacatione publici muneris.C.10.
Vaſſallo decrepitæ ætatis.F.2.
Vaſſallo milite qui arma bellica depoſuit.ibid.
Vaſſallo qui contra conſtitutionem Lotharii beneficium alienauit.F.2.
Vbi quis agere vel conueniri debeat.V.5.
Vbi conueniatur,qui certo loco dare promiſit.C.3.
Vbi de criminibus agi oportet.ibi.
Vbi quis decuriali, vel cohortali,aliave conditione conueniatur.ibid.
Vbi fideicommiſſum peti oportet.ibid.
Vbi cauſa fiſcalis, vel diuinæ domus, hominumque eius agantur.ibid.
Vbi de hæreditate, agatur vel vbi hæredes ſcripti in poſſeſſionem mitti poſtulare debent.ibi.
Vbi de poſſeſſione agi oportet.C.2.
Vbi pupilli edocentur.C.5.
Vbi pupillus educari, vel morari debeat: & de alimentis ei præſtandis.Inf.27.
Vbi de ratiociniis tã publ. quã priuatis agi oporteat. ibi.
Vbi in rem actio exerceri debet.ibi.
Vbi, & apud quem cognitio in integrum reſtitutionis agenda ſit.C.2.
Vbi ſenatores,vel clariſſimi ciuiliter, vel criminaliter cõueniantur.C.3.
Vbi cauſas ſtatus agi oporteat.ibid.
Vbi petantur tutores,vel curatores.C.5.
Vectigalibus,& commiſſis.C.4.
Vectigalia noua iuſtitui non poſſe.ibid.
Venatione ferarum.C.11.
Vendendis rebus ciuitatis.ibid.
Venditione rerum fiſcalium, cum priuatis communium.C.10.
Ventre inſpiciendo,cuſtodiendoque partu.Inf.25.
Ventre in poſſeſſionẽ mittendo, & curatore eius.Inf.37.
Veſtibus ſoloberis, & auratis, & de tinctione ſacri muricis.C.11.
Verborum ſignificatione.C.6.N.50.

Verborum obligationibus. Inſt. 3. Inf. 45.
Veteranis. N. 49. C. 12.
Veteranorum, & militum ſucceſſione, Inf. 38.
Veteri iure enucleando & de authoritate iuriſprudentiũ, qui in Digeſtis leguntur. C. 1.
Veteris numiſmatis poteſtate. C. 11.
Vi & vi armata. N. 43.
Vi bonorum raptorum. C. 9. & de turba. N. 47. Inſt. 4.
Via publica, & ſi quid in ea factum eſſe dicatur: & de ea ex edicto ædilium curulium a ſingulis reficienda. ibid.
Vindicta, & apud concilium manumiſſione. C. 7.
Vnde vi. C. 8.
Vnde cognati. Inf. 38.
Vnde legitimi, & vnde cognati. Inf. 38. & C. 6.
Vnde liberi. C. 6.
Vnde vir & vxor. Inf. 38. & C. 6.
Vſu & habitatione. V. 7. Inſt. 2.
Vſu, & vſufructu, & reditu, & habitatione, & operis per legatum vel fideicommiſſum datis. Inf. 33.
Vſu Mediolanenſium ſecundum quoſdam. F. 1.
Vſucapionibus. N. 41.
Vſucapionibus, & longi temporis præſcriptionib. Inſt. 2.
Vſucapione pro emptore, vel tranſactione. C. 7.
Vſucapione pro hærede. ibid.
Vſucapione pro donato. ibid.
Vſucapione pro dote. ibid.
Vſucapione transformanda, & de ſublata differentia rerum mancipi, & nec mancipi. ibid.
Vſufructu. Inſt. 2.
Vſufructu accreſcendo. V. 7.
Vſufructu, & quemadmodum quis vtatur fruatur. ibi.
Vſufructu, vſu, & habitatione, & miniſterio ſeruorũ. C. 3
Vſufructu earum rerum, quæ vſu conſumuntur, vel minuuntur. V. 7.
Vſufructuarius quemadmodum caueat. V. 7.
Vſuris. C. 4.
Vſuris & fructibus, & cauſis, & omnibus acceſſionibus, & mora. V. 22.
Vſuris

Vſuris vel fructibus legatorum,ſeu fideicõmiſſorũ.C.6.
Vſuris pupillaribus.C.5.
Vſuris rei iudicatæ.C.7.
Vt actiones & ab hæredib.& cõtra hæredes incipiãt.C.4.
Vt quæ deſiunt aduocatis partium iudex ſuppleat. C.2.
Vt nemo inuitus agere,vel accuſare cogatur.C.3.
Vt clerici apud proprios epiſcopos primum conueniantur,& poſt hoc apud ciuiles iudices. A.83.
Vt clerici ex vna eccleſia in aliam transferantur ad ſupplendum deficientium ſtatuum numerum. A.16.
Vt determinatus ſit numerus clericorum ſanctiſſ.maioris eccleſiæ, necnon cęterarum ſanctiſſ. eccleſiarum huius auguſtiſſ. vrbis. A.3.
Vt de cætero commutationes eccleſiaſticarũ rerum nõ fictè fiant ad piiſſimum Imperatorem, & hoc modo ad alias perſonas,& legitimas tranſeant res, ſed hæc tãtũ modo fiant,ad Imperialẽ domũ.Et vt liceat perpetuas emphyteuſes agi ab oratoriis in oratoria,decreto videlicet interpoſito excepta ab hoc maiore eccleſia: ne tamen in priuatã perſonam tranſeat emphyteuſis. A. 7.
Vt nouæ conſtitutiones poſt alios duos menſes,quam inſinuatę fuerint,obtineant.Item parcit his,qui ſubtilitatem conſtitutionum in teſtamentis non obſeruant, relinquendo quadrantem,& hæredis nomen, aut non inſcribendo,aut non nuncupando. A.66.
Vt creditores primum aggrediantur principales debitores:mox illis ſoluendo non exiſtentibus, ſecundo loco mandatores etiam,aut conſtitutæ pecuniæ reos,aut fideiuſſores. A.4.
Vt intra certũ tempus criminalis quæſtio terminetur. C.
Vt deliberandi ius ẽt ad impuberes tranſmittatur. A.19.
Vt dignitatum ordo ſeruetur.C.12.
Vt donatio propter nuptiãs ſpecialis contractus ſit:& de aliis capitulis. A.119.
Vt primæ & ſecundæ dotis exactione inſtante, nẽpe viro ad ſecundas digreſſo nuptias, prior vxor, aut ex priore matrimonio ſuſcepti liberi præferantur, Vtque ſi vxor, aut is, qui dotem pro ea conſcripſit, in dotem con-

conſcripta tradere uoluerit; & maritus ea ſuſcipere diſ ferat:ſoluto matrimonio nihilominus ab eo per ipſum conſcripta exigatur donatio ante nuptias. Et he donationem ante nuptias præſtet, qui quo minus dotem acciperet, in cauſa non fuit. A.91.

Vt Eccleſia Rom. cẽtũ annorũ gaudeat pſcriptione. A.10.

Vt nemini liceat in emptione ſpecierum ſe excuſare:& de munere Sitoniæ. C.10.

Vt in flumine publico nauigare liceat. N.43.

Vt Anthimus, Seuerus, Petrus, Zooras, & reliqui hæretici Eccleſiaſtico gradu detrahantur. A.44.

Vt illuſtres in pecuniariis omnimodo per procuratores cauſas agant: cum verò de iniuria criminaliter agitur, duntaxat ſecundum priuilegium ipſis ad hoc conceſſum, Clariſſimis autem tam per ſe, quàm per procuratores liceat pecuniarias cauſas agere. A.42.

Vt Imperat. nomen in inſtrumentis & actis publicis præponatur:& ut tempora, quæ latinis deſignantur literis manifeſtius ſcribantur. A.47.

Vt lite pendente vel poſt prouocationem, aut diffinitiuã ſententiam, nulli liceat Imperatori ſupplicare. C.1.

Vt ea, quæ vocantur inſinuatiua, ſuper clericis in maiore quidem Eccleſia dentur: in aliis autem Eccleſiis penitus non dentur. A 56.

Vt omnes iudices, tam ciuiles, quàm militares, poſt adminiſtrationem depoſitam, quinquaginta dies in ciuitatibus certis locis permaneant. ibid.

Vt nemini liceat ſine iudicis authoritate ſigna rebus imponere alienis. C.2.

Vt legatorum, ſeu fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa caueatur. Inf.35.

Vt in poſſeſſiones legatorum, uel fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa eſſe liceat. ibi.

Vt ex legibus, ſenatusve conſultis bonorum poſſeſſio detur. Inf.38.

Vt ſi plures filii non ſint quàm quatuor, legitima portio cenſeatur triens: ſi ultra quatuor, ſemis. Et vt naturales liberi, nulla exiſtente prole legitima, vna, cũ matre

ab inteſtato ſextantem accipiant. Et vt collatio tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato competat, niſi expreſſis verb. teſtator id prohibeat. Et de diuiſione bonorum in liberos facta a parentibus: & de eo, qui proprium chirographum inficiatur: deque aliis capitulis. A. 18.

Vt nullam de cętero licentiam dux aliquis, aut cohibendis violentiis præpoſitus habeat ad vtranq; Phrygiam accedendi, aut quoſdam ſibi coniunctos eo dirigendi, vt aliquos comprehendant. Sed neque earum prouinciarum incolæ ad eos, qui tales magiſtratus in Lycaonia, & item Lydia gerunt, decurrant, apudq; ipſos contra aliquos querelam inſtituant: cum ciuiles magiſtratus abundè ſufficiant ad huiuſmodi emergentes caſus perſequendos. A. 45.

Vt qui contra naturam luxuriantur, & per Deum adiurant, item blaſphemias in Deum ingerunt, afficiantur ſupplicio. A. 77.

Vt omnes prouinciarum magiſtratibus obtemperent, ſiue de criminibus, ſiue de pecuniis agatur. Et vt cauſæ illic examinentur, nemine prorſus exempto per aliquod priuilegium, abſq; ſacra pragmatica forma. A. 63

Vt magiſtratus a depoſita adminiſtratione quinquaginta dies commorentur in ſuis prouinciis, ſiue militarem, ſiue ciuilem functionem geſſerint. A. 95.

Vt qui ſe res minorum obligatas habere perhibent, aut eis obligati ſunt, penitus ad illorum gubernarionē, & tutelam non accedant. Et vt curatores nullo modo ceſſiones ſuſcipiant aduerſus eos, quorum curam gerunt, geſſeruntve. Et vt hæc generaliter in omni curatione valeant, in quibus caſibus, leges curatores dari præcipiunt. Item de adminiſtratione pecuniarum illis competentium, & quando eis deponi oporteat, aut reditus ex eis computari. A. 72.

Vt mulieres, quæ nuptias iterant, electionem non habeāt in quem filiorum donationem ante nuptias conferant deque aliis capitulis. A. 2.

Vt nemo ad ſuum patrocinium ſuſcipiat ruſticanos, vel

uicos eorum.C.11.

Vt in poſſeſſionem legatorum, vel fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa mittatur: & quando ſatisdari debeat. C.6.

Vt ea quæ perfectis, aut largitionibus, aut rebus priuatis, aut ſacro patrimonio debentur in reliquis, in quacunque ſpecie vſque ad præteritam ſeptimam indictionem & ipſam indulgeant. A.147.

Vt præſides abſque vlla datione pecuniæ ad officia mittantur. A.8.

Vt præſides, qui interpellantis allegata audire differunt compellantur id facere ab epiſcopis. Et vt ſi quis præſidem ſuſpectum habet; in cognitionem litis adhibeat, ſocietq; etiam ciuitatis epiſcopum. Item, vt quia præſide offenſionem patiuntur & iniuriam, adeant ea de re epiſcopum. Deq; alia cautela, quæ ab epiſcopis omnino corroborari, fierive debet a præſidib. A.86.

Vt qui prouincialem hominem extra territorium ſuum in ius producit, cautionem prebeat, quod niſi litem obtineat, præſtaturus ſit quantum iudex eum qui calumnia tentatus eſt, eccipere ſtatuerit. Item vt qui libellum ſuſcipis, an deliberandum, in iudicio diſceptare velit, aut datum tolerare iudicem viginti dierum ſpatiũ habeat. Præterea, quòd qui poſt iuratoriam cautionem in iudicio non comparet, omnem litis expenſam debet actori perſoluere, & deinceps cauſam dicere, datis fideiuſſorib. Inſuper de hypothecis militiarum, quæ ex caſu vocantur; quæ perſonæ, & quando hoc ius habeant. Poſtremo, & de indotatis vxoribus, vt & ipſæ quartam partem in ſubſtantia viri habeant, & item vir in ſubſtantia vxoris, quando inops eſt, qui ſuperſtes manſit. A.53.

Vt res immobiles donationis ante nuptias a marito, ne conſentiente quidem vxore, vel pignori obligari, vel omnino alienari liceat: niſi poſtea æquè illi ſatis fieri poſſit, atque eadem & in dote obtineant. A.61.

Vt reſtitutiones fideicommiſ. vſq; ad unum gradum conſiſtant. A.159.

Vt in

Vt in priuatis domibus ſacra myſteria non fiant. A.47.
Vt fratrum ſuccedant pariter ad imitationem fratrum, aſcendentibus etiam extantibus, & ut mulieres non inſinuata ante nuptiali donatione non lædantur: nō inſinuans autem uir, etſi competat nuptiale lucrum, eo nō fruatur. Et rurſus ut mulieres non ſecundo nubentes, dominæ ſint partis ſponſalitiæ largitatis, quantum pars facit unius filii: & ut ſimiles ſint pœnæ utriuſque ſexus, dum ſine cauſa rationabili repudium mittitur. A.127.
Vt nemo priuatus titulos præſidiis ſuis, uel aliis imponat uel regalia uela ſuſpendat. C.2.
Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxiæ ſint. A.155.
Vt ſine ullo impedimento matres filiorum tutelam ſuſcipiant, licet eos ſibi habeant obnoxios, aut etiam ipſæ illis obnoxiæ ſint, quamuis iuſiurandum non præſtent, ꝙ nuptias iteraturæ non ſint. A.94.
Vt cauſæ poſt pubertatem adſit tutor. C.5.
Vt nullus ex uicaneis, pro alienis uicaneorum debitis teneatur. C.11.
Vicariis, ſeu locum tenentibus. Item de mulieribus adulterium committentibus, & aliis capitulis. A.134.
Vt particulares uſurarum ſolutiones in duplum computentur. A.121.
Vſuris nauticis. A.110.138.
Vti armorum uſus, inſcio principe, interdictus ſit. C.11.
Vti poſſidetis. N.43. C.8.
Vtrobi. N.43.
Vulgari ſubſtitutione. Inſt. 2.
Vulgari & pupillari ſubſtitutione. Inſ. 28.
Vxoribus militum, & eorum qui Reip. cauſa abſunt. C.2.

REPER-

REPERTORIVM NOVELLARVM constitutionum

SECVNDVM LITERARVM ordinem, prout uulgo allegantur, ex editione vetere.

A

ADminiſtrantibus in ſacris appellationibus.20.
Alienatione & emphyteuſi.&c.120.
Adminiſtratoribus.95.
Aequalite dotis & propter nuptias donationis.97.
Appllationibus.98.
Appellationibus,& intra quæ tempora.&c.23.
Apud quos opor.cauſas dic.79.
Armis.85.
C
COLLATORIBVS, & aliis capit.128.
Conſanguineis & uterinis fratribus.84.
Conſtitutio quæ dignitatibus.&c.81.
Conſtitutio quæ ex adſcriptio.&c.54.
Conſulibus.105.
D
DEFENSORIBVS ciuitatum.15.
Depoſito,& denuntiationem inquilinorum.88.
Duobus reis promittendi.99.
E
ECCLESIASTICIS titulis.131.
Eccleſiaſticarum rerum alinatione.46.
Executoribus,& de his qui conueniuntur & recóueniuntur.96.
Exhibendis & introducendis reis.53.
F
FIDEIVSSORIBVS & mandatoribus.4.

 Filiis

Filiis ante dotali.inſtru.natis.19.

H

HÆC conſtitutio interpretatur priorem conſtitutionem.75.
Hæc conſtitutio innouat conſtitutio. 111.
Hæredibus & Falcidia.1.
Hæredibus ab inteſtato uenientibus.118.
His, qui ingrediuntur ad appellat.50.

I

IMMENSIS donationibus.92.
In medio litis non fieri ſacras conſtitutiones.113.
Inceſtis & nefariis nuptiis.12.
Inſtrumentorum cautela & fide.73.
Interdictis colleg.hæreticorum.132.
Iudicibus, & ut nullatenus cum iureiurando eligantur.2.
Iuſiurandum quod præſtatur ab his.9.
Iureiurando a moriente præſtito.48.

L

LENONIBVS. 19.
Litigioſis, & decima parte litis, 112.

M

MANDATIS Principum.18.
Menſura ordinandorum clericorum.16.
Monachis.5.

N

NAVTICIS uſuris.110.
Neque uirum quod ex dote eſt.98.
Non alienandis, aut permutandis rebus eccleſiaſticis.7.
Non eligendo ſecundo nubentes mulieres.2.
Noui operis nuntiatione maritimi aſpectus.63.
Nullum credentem agricolæ &c.34.
Nuptiis.22.

P

PRIVILEGIIS dotis, hæreticis mulieribus non præſtandis.109.
QVAESTORE. 80.
Quibus modis naturales efficiuntur ſui.74.
Quib.modis naturales filii efficiuntur legitimi.89.

Quomodo

Quomodo oporteat epiſcopos, & cæteros clericos ad ordinationes perduci.6.

R

RAPTIS. mulieribus, quæ raptori nubunt. 143.
Referendariis ſacri palatii.11.
Reſtitutione fideicommiſſ.159.
Reſtitutionibus.108.
Reſtitutionibus, & ea quæ parit in undecimo menſe.39.

S

SANCTISSIMIS epiſcopis, & Deo amabilibus, & reuerendiſsimis clericis & monachis.123.
Scenicas non ſolum ſi fideiuſſores præſtent. &c.51.

T

TABELLIONIBVS. 44.
Temporæ non ſolutæ pecuniæ ſuper dote.c.
Teſtibus.90.
Teſtamentis imperfectis.107.
Triente & ſemiſſe.18.

V

VSVRIS nauticis.130.
Vt ab illuſtribus & qui ſuper eam dignitatem ſunt, omnimodo.&c.81.
Vt clerici apud proprios epiſcopos.83.
Vt clerici qui recedunt, aliis pro eis ſubrogatis.&c.58.
Vt cum de appellatione cognoſcitur.115.
Vt de cætero commutationes rerum eccleſiaſticarum non fortuitæ fiant.55.
Vt defuncti, ſeu funera eorum.&c.60.
Vt determinatus ſit numerus clericorum.3.
Vt differentes iudices.&c.86.
Vt diuinæ iuſſiones ſubſcriptionem habeant.114.
Vt ea, quæ uocantur inſinuatiua.57.
Vt eccleſia Romana centum annorum gaudeat præſcriptione.10.
Vt exactione inſtante dotis primæ. &c.91.
Vt factæ nouæ conſtitutiones.66.
Vt fratrum filii ſuccedant.&c.127.
Vt hi, qui obligatas ſe habere perhibent.&c. 92.

Vt

Vt immobilia ante nuptialis donationis,&c.61.
Vt in priuatis domibus ſacra myſteria non fiant.57.
Vt iudices non expectent ſacras iuſſiones.125.
Vt iudices ſine quoquam ſuffragio fiant.8.
Vt liberti de cætero aureo non indigeant annulo,78.
Vt liceat matri & auiæ.117.
Vt litigantes iurent in exordio litis.124.
Vt neque miles,neque fœderatus.116.
Vt non fiant pignorationes pro aliis perſonis.52.
Vt non luxurientur contra naturam.77.
Vt nullus fabricet oratorii domos.67.
Vt nullus mutuans agricolæ,teneat eius terram,33.
Vt nulli iudicum liceat habere loci ſeruatorem.134.
Vt omnes obediant iudicibus prouinciæ.68.
Vt ordinatæ perſecturæ,&c.69.
Vt præponatur nomen Imperatoris documentis.47.
Vt ſine prohibitione matres.&c.94.
Vt ſponſalitia largitas ſpecialis ſit contractus.119.

TITVLI CONSTITVTIONVM EXTRAVAGANTIVM,

Quas collationem 11. appaſlant.

QVi ſint Rebelles. eſt Federici 2 a Bartolo gloſſis illuſtrata.Titu.2.Colla.11.

Quomodo in læſæ maieſtatis crimine procedatur eſt eiuſdem Imper.& a Bartolo quoque ex poſita, titu.1.ibidem.

De pace, Conſtantiæ condita a Friderico.1. & fratre ſuo Henrico 6. per Bald.nobiliter explanata. Eſt liber ſingularis,quo uolumen clauditur.ti.3.ibid.

Statutis,& conſuetudinibus, contra libertatem Eccleſiæ editis & immunitate locorum religioſorum ubique morantium,& fori priuilegio, & Gazaris,& Patarenis, & alijs Hæreticis, eorumque ſucceſſoribus: & nauigiis peregrinis, & aduenis quocunque locorum hoſpitantibus, eorumque ſucceſſoribus, & de agricola-

rum-

rum ſecuritatibus. Eſt appandix libri. 2. Feud.

Digeſti Veteris.

Primus liber habet ti. 22.
Secundus. 15.
Tertius. 6.
Quartus. 9.
Quintus, habet, ti. 6.
Sextus. 3.
Septimus. 9.
Octauus. 6.
Nonus, habet ti. 4.
Decimus. 4.
Vndecimus. 8.
Duodecimus. 7.
Tredecimus. 7.
Decimus quartus. 6.
Decimus quintus. 4.
Decimus ſextus. 3.
Decimus ſeptimus. 2.
Decimus octauus. 7.
Decimus nonus. 5.
Viceſimus. 6.
Viceſimus primus. 3.
Viceſimus ſecundus. 6.
Viceſimus tertius. 5.
Eiceſimus quartus. 2.
Et ſunt ſimul. 155.

Infortiati.

Primus liber habet. tit. 8.
Secundus, 10.
Tertius. 10.
Quartus. 8.
Quintus. 7.
Sextus liber habet ti. 1.
Septimus. 1.
Octuus. 1.
Nonus. 1.
Decimus habet. ti. 9.
Vndecimas. 3.
Duodecimus. 4.
Tredecimus. 15.
Decimus quartus. 18.
Et ſunt ſimul. 105.

Digeſti Noui.

Primus liber habet. ti. 6.
Secundus. 16.
Tertius. 11.
Quartus. 9.
Quintus. 32.
Sextus habet titu. 7.
Septimus. 3.
Octauus. 8.
Nonus 23.
Decimus habet titulos. 24.
Vndecimus. 18.
Duodecimus. 17.
Et ſunt ſimul. 174.

Codicis.

Primus liber habet. tit. 58.
Secundus 59.
Tertius. 43.
Quartus 66.
Quintus habet. ti. 75.
Sextus. 61.
Septimus. 75.
Octauus. 59.
Nonus liber habet ti. 51.
Decimus. 76.
Vndecimus. 77.
Duodecimus. 64.
Et ſunt ſimul. 764.

Authenticorum ſiue Nouellarum

rum conſtitutionum.
Prima collatio habet tit. *6.*
Secunda. *6,*
Tertia. *7,*
Quarta. *7.*
Quinta habet tit. 20.
Sexta 14.,
Septima habet. tit. 10.
Octaua, 13.
Nona 15.
Et ſunt ſimul. *98.*

Decima collatio Authenticorum, ſiue Nouellarum conſtitutionum, aut liber ſiue Vſus feudorum habet titulus. 87.

Inſtitutionum.
Primus lib, habet titulos 26.
Secundus, 25.
Tertius. 30.
Quartus. 18.
Et ſunt ſimul. *99.*

F I N I S.

Pertinet ad locu Sti [illegible]
de Vrbe

FLORES LEGVM SECVNDVM ORDINEM ALPHABETI,

CVM ADDITIONIBVS ET CONcordantiis doctorum.

Per D. Lucium Paulum Roſellum, Patauinum, I.V. doctorem, denuo recognitis & additis.

ANTE primum nihil eſt. in proœ. ff. eod. §. nos uero. & ff. de uerb. ſig l. proximus.

Ad præſens oua, cras pullis ſunt meliora. ff. de tranſac. l. cum hi.

Aliquis firmiter non debet aſſerere quod ignorat. ff. de act. emp. & uend. l. Iulianus. §. quidam tamen.

Artifex commendat opus ſuum. ff. de in integ. reſt. l. 1.

Artifex præſumitur uiuere ex artificio. glo. in l. ſi quis argentum. C. de dona. in uerbo quantum.

Anima eſt præferenda cæteris rebus. C. de ſacroſan. eccle. l. ſancimus. §. penult.

Audacia quæ uertitur circa licita approbatur. ff. de lib. & poſthu. l. Gallus. §. uidendum. ſed audacia circa illicita reprobatur. l. ſi quis in tantum. unde ui.

Animalia naturalis iuris peritia cenſentur. l. 1. ff. de iuſti. & iure. §. penult.

A iure naturali deſcendit maris & fœminæ coniugatio, & liberorum procreatio, & educatio. l. 1. §. penult. ff. de iuſti. & iure.

Ab omni malitia ſerui prohibentur, alioquin capite puniuntur. ff. de re mil. l. ab omni.

Alicui non prodeſt, nec nocet iuſiurandum inter alios factum. l. 1. ff. ſi mulier in poſſeſſione uentris nomine cauſa.

tiea.lum.cau.

Abſens reus per procuratorem cauſam abſentiæ reddere poteſt.l.abſens.ff.de procura.

Ad crimen publici iudicii proſequendum fruſtra interuenit procurator.l.pen.§.ad crimen.ff.de publi. iudi. ſed bene pôt pro allegeante cām abſentiæ.c.tuę de procur.

Appellatione armorum fuſtes & lapides continētur.l.armorum.ff.de uerb.ſig.inſti.de interdicti.§.qui autem.

Appellatione mulieris & virgo viri potens continetur. ff.de uerb.ſign.l.mulierum.

Appellatione parentum non tantum pater & auus & proauus continetur:ſed & mater & auia & proauia.l. parētum appellatione.ff.eo.

Appellatione patroni & patrona cōtinet̄.l.patroni.ff.eo.

Appellatione tigni omnis materia continetur.ex qua edificia conſtant.l.tigni.appellatio.ff.eo.

Appellatione hæreditatis bo.poſ.continentur.l. hæreditatis appellatio.ff.eo.

Appellatione liberti & liberta continetur.l.liberti. ff eo.

Appellatione carbonum materia non continetur.l. Carbonum appellatio. ff.eo.

Appellatione hæreditatis etiam damnoſa hæreditas continetur.l.hæreditatis appellatio.ff.eo.

Appellatione familiæ & ipſe princeps familiæ continetur.l.familiæ appellatione.ff.eo.

Appellatione fundi omne ædificium & omnis ager continetur. l. fundi appellatione.ff.eo.

Appellatione liberorū nepotes & pronep.cęteriq; qui ex his deſcēdunt continent̄.l.liberorū appellatione. ff.eo.

Appellatione tali continetur ferrum,fuſtis,lapis, & omne quod nocēdi cauſa habetur.l.ſi pignore.ff.de furtis.

Appellatione rei & pars continetur.l.appellatione rei.ff. de verb.ſign.

Appellatione partis uel portionis dimidia pars continet̄. l.dominia quæ partis.ff.eod.& l.nomen ſi.§.portionis.

Auctoritas maiorum non ſunt reprobandæ.C.ad exhi.l. ad exhibendum. & ff.de iudi.l.Iulianus.

Adhibenda eſt fides peritis in arte.ff.de uent.in poſſ. mit-

ten.l.1.§.1.

A perſona in qua eſt compromiſſum non eſt recedendũ. ff.de verb.obl.l.ſi quis arbitratu.in fi.& C. de contrahemptio.l.fi.Contra de.l.ſi ſocietatem.ff.pro ſocio & ff. de dotis promiſ.l.3.

Aliquis non præſumitur immemor ſuæ ſalutis. C. ad l. Iul.repe.l.fi.adde de iure canonico in c.ſácimus.ſ. q.7.

Ablatiuus abſolutus facit conditionem.ff.de condi.& de mon.l.à teſtatore.

Alteri ſtipulari nemo poteſt.l.ſtipulatio iſta. §. alteri. ff. de uerb.obl.& inſti.de inutil.ſtip.§.alteri.

Alienum factum nemo permittere poteſt inſti.de inuti.ſti pu. §.ſi quis alium,& ff.de uerb.ſign.l.ſtipulatio iſta.in princip.

Affirmanti incũbit probatio & nõ negãti.l.2.ff. de prob.

Accuſatus non poteſt aliũ accuſare pẽdẽte illa accuſatione.l.neganda.C.qui accuſa.non poſ.nã relatione crimi nũ non purgatur crimen.l.is qui reus.ff.de publ. iudi.

Ars imitatur naturam in quantum poteſt inſtit. de adop. §.minorem.

Ars fit ex experientia:uide Spec.in prohem.4.partis.

Approbatum non debet reprobari.l.Pompo.ff.de negot. geſt.

Approbari poteſt factum:& eius qualitas reprobari.Bal. in l.1.col.2.uer item poteſt quis.C.de fur.

Armis arma repellere licet.ff.de ui & ui arm.l.1.§.uim ui & l.3.§.cum ergo eo.tit.

Anguſtia temporis aliquãdo uitiat ſtipulum. ff.de uerb. obl.l.continuus ſi.cum ita.& inſti.eo.§.loca.

Arbiter quandoque accipitur pro iudice delegato.l. fi.ff. de iudic.

Aliquis non grauatur ex ſola præſumptione.ff.de pęn.l. abſentem.

Aduocati æquiparatur militibus.l.aduocati.C.de aduoc. diuer.iudi.

Armarium eſt locus ubi libri reponũtur.ff.de fur.l. uulg. in gl.& ff.de leg.3.l.librorum appellatione.§.cartis.

Aſſeuerare eſt aliquod uerum uel falſum ſine interroga-

tione affirmare.l.non nud.in gl.C.de proba.

Actor agit quãdo uult,ſed reus nõ.l.pure.§.fi.ff.de dona. matr.excep.& l.ſi quando lex eſt.C.de dilat.

Actus ſtipulantis & promittẽtis debet eſſe continuus.ff. de uerb.obl.l.1.§.1.

Affectus tantum punitur ſicut effectus.C.ad l.Cor.de ſic ca.l.is qui cum telo.

Aliquis non auditur ſi dicat ſe ignorare quæ tractauit in proç.fforum.& ff.ad ſenatuſ.Velle.l.quanquam.

Abigei ſunt quibus eſt cura alienis animalibus inſidiati & ea alibi tranſponere in auth.de nup.§.ſi ergo ſecũdum Odof.collatio.4.

Abſentia eius qui reipub.cauſa abeſt.neque ei neque alii debet eſſe damnoſa.ff.de reg.iur.l.abſentia.

Aliquando contentum ponitur pro continere.ff.de pac.l. iuriſgentium.§.quod fere ubi pactorum.i.inſtrumẽto rum quibus pacta inſeruntur.

Ad ueritatem copulatiuæ requiritur quod utraq; pars ſit uera.l.ſi quis ita ſtipulatus fuerit.ff.de uerb.oblig.cum ſuis alleg.

Ad ueritatem uniuerſalis requiruntur omnes ſingulares eius eſſe ueras.l.ſi is quæ ducenta.ff.de reb.du.

Abſens per diſtantiam habetur.ff.de ritu.nup.l.in eo.§. de inde.& ff.de arbi.l.ſicuti.

Aliquid publice permittitur quod priuatim non permitteretur.ff.de re.diui.l.in tantum.§.ſacræ autẽ res ſunt quæ publice &c.

Alterius temeritas non debet alii nocere.ff.quemadmodum teſ.or.l.conſulta.

Acceptilatio eſt liberatio per mutuam interrogationem quæ utrique contingit ab eodem nexu abſolutio.l.1.ff. de acceptil.

Acceptilatio in diem facta nullius eſt momenti.in diem. ff.eo.tit.

Acceptilatio ſub conditione fieri non poteſt.l.acceptilatio ſub conditione.ff.eo.tit.

Acceptilationis factæ in fraudem creditoris qualiter reuocatio petatur.uide Spe.de re.ec.non alien.

Abſurdum ſequitur ad abſurdum. No.gl.ff. ſolu.mat.l.di uor.ſuper uerbo alioquin.

Aliud eſt pęna:& aliud eſt fraus. Nam fraus ſine pęna eſſe pôt,pęna autem ſine fraude eſſe non poteſt. Pęna enim eſt noxæ uindicta:ſed fraus ipſa noxa dr̃ & quaſi pęnæ quædã pparatio.l.aliud eſt fraus.ff.de uerb. ſign.

Actus ſecundum naturam ſui ſubiecti regulatur.l.eius.ff. de oper.lib.contra.ff.ad l.acquil.l.2.in fine.

Acta ſunt perpetua:in ſpe.de reproba. §. uidendum. uer. hoc quoque,& ſe & de inſtru.edi. illud autem §.ſatis utiliter.uer.Item quid.& §.oſten.uer.& ſcias.& in ver. in quibus.

Actiones creditorum ſeu cauſæ non debent differri.§. cũ igitur inſti.de bo.puſ.

Actio furti competit cuius intereſt rem ſaluam eſſe, licet non ſit dominus inſt.de ob.quæ ex delic. naſ. §. furti actio.

Audacia mulierum eſt reprehendenda,quia non eſt licitũ iniicere manus in uiros ſuos ĩ auth.de nup.§.rurſus

Arrogo qui ſuus eſt,ſed hẽt meus eſſe neceſſe. No. gl. patris adopto ſuum ſed patris permanet idem inſtitu. de adop.§.imperatoris auctoritate.

Aurum dicitur præcioſius metallo:& poſt aurum argentum.Not.gl.in aut.de conſulibus.§. quantumcunque. uer.ſolum uero aurum.colla.4.

Ad remunerationem quilibet obligatur.l.ſed ſi l.cõmiſſori.l.conſulti.ff.de pet.hær.iuncta.l.ſi uero non remunerandi.§.idem Papinianus.ff.de manda. & l.ſi non ſortem.ff.libertus.de condi.& demon.

Appellatione præſidis continetur quilibet rector prouinciæ l.1.ff.de offi.præſi.

Appellatione fratrum & ſorores continentur. l. Lucius Titius.§.quæſitum eſt.ff.de leg.3.

Amicus ex mente debet perpẽdere uoluntatem amici ſui & ſeruare:alias non eſt bonus amicus.l. Pamphilo.ff. de leg.3.

A uerbis legis non eſt recedendum.l.non aliter.ff.de leg. 3.facit.l.unum.§.item Imperator.ff.de leg.

Appel-

Appellatione mulorum & mulæ continentur quéadmodum appellatione ſeruorum & ſeruæ continentur, & ita ſub maſculino genere continetur fęminium.

A Deo auté totius mundi elementa proceſſerunt & eorũ diſpoſitio in orbem terrarum producta eſt l.1.in prin. C.de vete.in enucl.

Aſſeris,id eſt aſſertiue dicis:ita exponit gl.1.C.de nõ numerata pecunia.

Aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt. l.eum a quo cum l.ſe.C.de ſolutio.ff.ſi cer.pet.l.2. §. 1.C.de ſecun.nup.auc.ſed ſi aurum.Sed hoc fallit. ff. de reg.iur. l.non dubium §.ſi cum multis alleg.in glo. dictæ leg. eum a quo.C.de ſolutionibus & liberationibus.

Adulterium proprie dicitur innupta: quaſi tranſitus ad alterius thorũ:ſtuprũ in uirginẽ uel uiduã.ff.ad l. IuL. de adul.l.inter liberas:pro hoc gl.ſuper rub.C.eo. tit.

Actio iniuriarum non competit hæred.ff.ſi quis cautio.l. ſi cum in iudicio.§.qui iniuriarum.

Actio iniuriarum datur contra iudicem qui uolentem fideiubere detinet in carcere.Bar.in l.ſi uero. §. qui pro rei.in 3.no.ff.qui ſatiſ.cog. quod no.contra indoctos: & Alex.in l. 1. ſi quis in ius uoc.non ierit.

Accuſatoribus falſorum monetariorum immunitatem permittimus.l.1.C de fal.moneta.

Aduocatorũ officium neceſſarium & laudabile eſt.l.laudabile.in prin.C.de aduo.diuer.iu.

Aliud pro alio ſoluitur inuito creditore. C. de don.l.ſi quis ar.in principio,& ff.de leg.1.l.ſi domus.§. qui cõfitetur.& de re. iu.l.miles.

Abrogare eſt penitus corrigere ſiue remouere. derogare tamen eſt corrigere in parte tantummodo.ff.de uerb. ſig.l.arogare.

A capite edenda eſt ratio.ff.de eden.l.argentarius. §. edi.

A dignioribus eſt inchoandum.inſti.de iur.na.§.ſi.

A fine denominatᷓ res.l.ſi quis a multis.ff. de noxalib.C de iud.l.rem non nouam.§.ſi.& ff.de leg.3.l.ex imperfecto contra de l.3.§.ſcio.ff.de mino.

Abinitio licitum eſt cõtrahere,ſed ex poſt facto nõ licet

reſilire l.ſicut initio. C.de act. & obl.& ff. cõm.l.1. commodato.§.ſicut.& C.de reſcin.vẽ.l.de cõtractu.& C.de tranſac.l.quamuis.& C.de contrah.empt.l.nõ id circo. in fi.& C.ſi cer.pet.l.eo quod,& ff.mandati.l. ſi mandauero.§.ſicut.& inſti.eo.§.pe.ff.de iud.l. interdum.§. ſi penator.& ff.de cura.fur.l.cuius bonis in prin. & C. de dona.l.ſi quis arg.§.fi.

Aliquis non debet duplici pęna ex eodam delicto puniri.l.ſanctio legum.ff.de pęnis.

Actio ſemel extincta non reuiuiſcit amplius.l. ſi unus.§. ſed ſi pactũ.ff.de pact.& ff.de noxa.ac. l. electio. cũ ibi no.contra de no.per gl.in l.metum.la.3.§. uiolenti.ff. quód me.cau.

Authoritati ruſticorum creditur.ff. de leg.3.l.ſi chorus.

Annalia ad agẽdum ſunt temporalia ad excipiendum. ff. de excep.do.l.pure.§.fi.

Actiones ſequuntur uniuerſalem hæredem non particularem.ff.ad treb.l.1.§.ſi hęres,cum ibi no.

Ambigua ſolutio pro meliori,& certiori parte eſt interpretanda & intelligenda.ff.de uſur.l.creditorum. cum ibi not.

Anima ſedendo & quieſcendo fit prudens & ſapiẽs ſeptimo phyſicorum uide Ang.in §.1.inſti.de offi.iud.

Anima in principio ſuæ creationis eſt tanquam tabula in qua nihil depictum eſt,depingibilis tamen uirtutibus & ſcientiis,tertio de anima.

Alteri non parceret qui ſibi ipſi non parcit. ff. de bonis eo.qui ante ſen.mor.ſibi conſci.l.fi.

Actio de dolo non patitur aliam actionem ſecum concurrere ff.de dolo l.2 §.act.

Ad intentionem proferentis ſermonem eſt reccurendum ff.de leg.1.l.ſi quis.

Alienatio eſt actus,per quem dominium transfertur.C. de fundo dotali.l.1.

Ancilla aliquãdo emitur,ut pariat ff.de leg.2.l.Pãphila.

Alienationis uerbo non tantum continetur dominii trãlatio & ſeruorum manumiſſio,ſed etiã uſus & uſufructus conſtitutio & pignoris uel hypothecę obligatio,

& ſeruitutis impoſitio,& etiam contractus emphyteuticus.l.fi.C.de reb.alie.non ali.

Ad officia ſeu munera publica minus idonei aliis deficientibus ab initio eligũtur.l.generaliter.§.ſpurios.ff.de decur.& extra de reli.do.c.inter.

Acceſſorium ſequitur naturã ſui principalis.l.3.C.de po.& ff.de regu.iur.l.cum principalis.& l.hæres a debitore.§.quod ſtipulator.ff.de fideiuſ.Sed contra.de lega.1.C.de iud.

Acceſſorium nõ poteſt eſſe maius principali.l.iuſtiſſime.§.1.ff.de ædil.edic.inſt.de fideiuſ.in §.fideiuſſores in fi.in l.ſi emptione.§.1.cum gl.in uer. acceſſio.ff.de contrahen.emptio.contra.de.§.purpuram.de re.di.inſ.

Aliquis nõ debet eſſe iudex in ſua cauſa.ff.de arb.l.penu.C.ne quis in cauſa ſua in rubro & nigro.Contra de l.ſi libertus.ff.de oper.libe.ff.de contrahen.emp.& uend.l.hæc uen.

A ſẽtẽtia arbitraria nou appellatur.C.de arb.l.1.& ff.de arb.l.diem.§.ſtari. Contra de lege ab arbitrio.ff.qui ſatiſ.cogan.C.de iud.l.1.

Ad ueritatem diſiũctiuæ propoſitionis ſufficit alterã partem eſſe ueram ff.de uerb.ob.l.ſi ita quis. & l.ſi quis.§.utrum.ff.de reb.dub.Contra de l.cum quidã.C.de uer.ſign.C.de inſt.& ſubſt.l generaliter.ſol. iſtud fauore liberorum gl.in l.ſi quis ita.ff.de uerb.obli.

Allegans contraria non auditur.C.de fur.l.1.ff.de cõd.& demo.l.Titius contra.ff.de inof.teſt.l.Papinianus.§.ſed nec impuberis.ff.de colla.bo.l.nunquam.

Ad augmentationẽ delicti, ſequitur augmentatio pœnæ.C.de ſer.fug.l.quicunque.C.de epiſco.aud.l.3.contra inſt.ui bo.rap.in prin.& §.1.& de le.l.Celſus.ff.de arbit.l.in certo.§.pen.inſt.de iniur.quia maius eſt delictũ offendere legem,quam eius miniſtrum,& tamẽ qui offendit minus punitur.

Affectus nõ punitur,niſi ſequatur effectus.l.cogitationis.ff.de pœ.& ff.quod quiſq; iur.l.1.in fi.cõtra.C.de furt.l.ſi quis non dicam.Contra de.§.beſtias.in l.1.ff.de poſtu.in glo.

Amor calefacit in auth.quibus natu.effi.l.ſerui.§.illud.
Arma magis quam iura miles ſcire debet.l. ſancimus.in prin.C.de iure deliberandi.
Aliquis non debet uenire contra ſuum factum tex.in c.ueniens de fil.presb.ff.de adop.l.poſt mortem.C.de contrah.empt.l. non idcirco.ff.de ſeruit.ruſt.præd.l.& per fundum.C.de ſeruo communi pigno.dato.l.ſi creditori bus. & C. de reuo.do l.cum profitearis.C.de remiſ.pigno.l.1.Sed contra C. de agri. & cenſi.l. quemadmodum,& C.de lib.cauſa.l.1.& C.de anno.ciui.lib.11.adde. c.noſti.de elec.
Actor debet ſequi forum rei.C.de iuriſd.om.iud.l.in criminali, & c.ſane extra de fo. compe. Contra. C. ubi in rem ac.l.fi.in fi.& extra de fo.comp.c. cum ſit generale.
Agentes & conſentientes pari pœna puniantur.l. iubemus.§.œconomus.C. de ſacroſanc.ecc.contra de l.quidam ergo.ff.qui not.infa.contra inſtit.de oblig.quæ ex delic.naſcun,§.hi.& C.eod.l.eos.
Ad quem ſpectat onus,& emolumentum.ff.de re iudi.l.ſecundum naturam,& l.fi.§.ſed cum.C.de fur.Contra in ſti.de legi.paren. tut.in fi. & de nego. geſt.l.ſi negocia, & l.qui proprio.ff.de procur.
Actore non probante reus abſoluitur.l.qui accuſare.C.de eden.l.actor. C.de probat. Contra. ff. de eden.l. quiſquam,& l.1.§. edenda.eod.titu.
Appellationis remedio extinguitur pronunciatum.l.1.in fi.ff.ad turp.l.2.ff.de pœ.Contra.ff.de his qui not. infa. l.furti ſecũdo reſponſo.in fin.quia ſuſpenditur:& ideo proſequitur retro habet effectum.C.de temp.app.l.fin. §.illud.
Argumentum a contrario ſenſu fortiſſimum eſt in iure.l. 1.§. huius rei. ff. de officio eius cui manda. eſt iuriſd. inſt.de liberti in prin.eſt clarior tex.in l.inter ſocerum. §.cum inter.ff.de pac.dot.Contra.C.de epi.& cle.l.cõuenticulum.& l. nemo.C.de iudi.
Argumentum a contrario ſenſu an, & quando locum habeat. uide Specul.de diſpu. & alleg.§. poteſt.uerſic,uel non obſtat, & Alexand.in l. 1. de offic. eius ubi ponit

an habebat locum in reſcrip. & an in ſententia, & an in contractibus:& an in vlti. voluntatibus,& an in negatiuis.

Aliquis non debet poſtulare illud cuius cõtrarium in caſu contrario non eſſet poſtulaturus. C de ſol.l.pen.C. de vſu.l.ſi ea lege. Contra.ff.loca.l.ea lege.ff.de procu. l.qui proprio.§.procurator.

Aliquis non poteſt renunciare iuri quod ſibi ignorat cõpetere. C.de fur.l.fin.ff.de inoff.teſta.l.mater.& l.eum qui in prin.eo.tit.Contra C.de tranſac.l.qui ſub prætextu.ff.de verb.obl.qui Romæ.§.ſi.

Aliud eſt reddere,aliud eſt de ſuo dare.ff.depo.l.1.§.eleganter.Contra.ff.de verb.ſign.l verbum.§.reddendi.& ff. de aur.& arg.leg.in prin.l.qui vxori.

Aliquis magis debet velle mori quam peccare. ff. quod met.cau.l.iſti quidam.§.pen. & c.ſacris ex eod.tit. Lotharius.31.q.3.Contra.ff.de qui.an bo.eo.ſen.mo.l.1. & de C.auth.15.q.6.

Actori incumbit onus probandi.l.qui accuſare.C.de edẽ. Contra imò vtriq; incumbit onus probandi. l.vbi.C. ad leg. Fal.& l.fallaciter.C.de abol.

Aliquid non debet eſſe ſuperfluũ in regula.C.de no.Co. com.po.conſti. l.vncia, contra medium. ff.de euict.l.ſi ita quis.Contra quia diu ſunt omnes ſimiles,ergo vna earum ſuperfluit.l.ſi quis in conſcribendo.C.de pac.& de epiſc.& cle.l.raptores.C.de raptu virg.

Allegans impoſſibile non auditur. l.confeſſionibus cum alleg.in gl.ff. de interro.ac.& l.inde Neratius.§.fin.in gl.ff.ad leg.Aquil.Contra omne argumentum vt iacet eſt neceſſarium l.lege. C.de leg perp. ff. qui & a quib. ergo omne argumentum a contrario ſenſu eſt impoſſibile.l.1.ff.ad municip.inſt.de furt. §.nec ingratus cum ſimilibus, ſed allegans argumentum a contrario ſenſu auditur, vt dictum eſt ſuperius ab eo plura exiguntur cui plura committuntur, l.ſi fugitiuum. C.de ſer.fug. & l.præsbyteri. C.de epiſ. & cle.Contra de l.nemo.C. de ſum.Tri.& fid.cath.& l.fi.C.vt nemo priua. l.in ſeruorum.ff.de pœ.

Aliquid

Aliquid eſt iuſtum cuius contrarium eſt iuſtus. l.exhibẽdum.C.de procu.& per gl.no.ſuper verbo iniuſti. aliquid eſt malum cuius contrarium eſt deterius, vt ff.de re.iur.l.quoties.Contra oppo.

Alteri per alterum non debet iniqua conditio afferri.l. non debet.ff.de reg.iu & dicit pro,& contra in gl.Item Inſti. de autho tutorum,in prin.quia pupillus ſiue authoritate tutorum non obligatur, cum authoritate vero ſic.

Aliqua tranſeunt cum vniuerſitate,quæ per ſe non tranſirent.l. in modicis cum alle.in glo.ff.de contrah.emp. & vend.Contra de l.quia peinde.ff.ad Treb.cum alleg. in glo.

A iuuene & cupido credatur reddita virgo. Not.gl.ff.mã l.ſi vero remunerandi.§.ſi adoleſcentes.

Aliquis non præſumitur donare ſuum.ff.de prob. l.cum de indebito.uerſi.ſi uero.Contra.ff.man.ſi vero . §.inde Papinianus.

Aliquis non tenetur diuinare.ff.mand.ſi & fideiuſſor.§.ſi cum debitor, & l.ſi putator.ff.ad leg.Aqui.Contra inſt. de le.pa.tu.& ff.de au.& ar.le. l.qui uxor.ff.ſi pars hæ. pe.l.antiqui.

Aliquis non debet locupletari cum alterius damno.l.nã hæc natura.ff.de cond.inde.Contra inſt.de uſucap.per totum:quia quis per vſucap.locupletatur.

Aliquis non debet ſubire uicem duorũ.ff.de pac.l.ſi plures cum ibi alleg.Contra de l.ſi conſultus.ff.de adopt. cum al.in d.l.ſi plures.

Agnitione poſthumi rumpitur teſtamẽtum inſt.de exhæreda.lib.in prin.Contra de inoff.teſt.l.ſi mater.

Apud Deum non eſt acceptio perſonarum.§.hinc nobis. in auth.de mona.colla.

Argumentum per ſimile diſſoluitur per diſſimile. C.de commer.l.2.extra qui fil.ſint leg. c.per venerabilem in antiquis.

Argumentum a contrariis an valeat uide Bal.in l.conuenticulam in 2.col.in fi.verſ.Item eſt arg.a contrariis.C. de epiſco.& cler.& in l.eam quam 12.colum.in verſic.

Item

Item dubitatur.C.de fideicom.quod ſic.

Auaritia eſt radix omnium malorum, uel mater in auth. ut iudices ſine quoquo ſuffrag.§.in fi.col.2.

Aliquid probatur eo ipſo, quòd contrarium oſtenditur l.ſuper ſeruis.C.qui mili.non poſſ.lib.12.

Aliquis non debet repoſcere res ſuas per rixas uel conté tiones,ſed amicabiliter.l.ſi ex plagis. §. tabernarius.ff. ad leg.Aquil.

Accidens magis inſpicitur quam natura.l.1.§.beſtias.cum alleg.in gl.ff.de poſtu.Contra de l.fi. C.de his qui ueniam ætatis ſuæ impe.& de §.panonum.inſti.de re. diui.& in l.qui hæc.ff.de tute.

Aliquis non cogitur aliud uendere uel emere. C.de iure deliber. l.inuitum.C.de contrah.empt.& uendi. l.non enim.ff.de actione re.amo.Contra de §.pe inſti de his qui ſunt ſui uel alieni iuris.& §.nō ſolum.inſt.de leg. & §.fi.inſt.de dona.

Aliqua per obliquum conceduntur, quæ directo non cōceduntur ſiue alia per alium conſequuntur,quæ per ſe ipſum non conſequerentur. ff. quæ res pig. obl.poſ.l. Ariſtot.in fi.& uide ibi in gl.Contra de l.qui alienam. ff.de neg.geſ.§.quanquam.& uide gl.ſuper uerbo quia nec ipſam.

Ante litem conteſtatam quis non dicitur petere;ſed petere uelle.l.uelle.ff.rem ratam haberi.

A ſententia interlocutoria nō appellatur. C.de epiſ.aud. l.2.& l.non recipi.C.de appel,l.ante finē temporis,& ibi uide l.pro hac parte.Contra ff.qui ſatiſd.cog.l.arbitrio.& l.2.ff.de appel.reci.uel non reci. Et ibi uide pro iſta parte l.ſopitum de iure canonico.c.cordi. extra de appella.lib.6.

Accipiendo ſortem quis dicitur tacitè renunciare intereſſe.ff.ſi quis caut.l.2.1.reſpon.& ibi uide l.pro illa parte.& l.centum caput.& l.fi.quòd cer.loco . Contra de l.cum ſtipulatus ſum.ff.de uerb.obl.& C.de iud.l.1.uide de hac materia reportata. & ff.de do. l.eleganter. §. non ſolum.

Ad præſumptionem tunc eſt recurrendum cum ueritas

ſciri

ſciri non poteſt.ff.de leg.3.l.nummis.& ff.ſi pars hære. pet.l. antiqui.

Alternatiua petitio non eſt admittenda. ff.de ſtip. ſer. l.ſi ita.& ff.de reſti. tutor. ita recte: & ff de iniur.l.prætor edixit.§.quòd autem.& ibi uide concor.in gl.

Aliquis punitur ſi mandatum exceſſerit uel non bene geſſerit.ff. mand. l diligenter.

A perſona in qua compromiſſum eſt,non eſt recedendũ, ff.de uerb.obl. l.ſi quis arbitraria.

Ars mathematica: uel diuinalis quod idem eſt, damnabilis & interdicta eſt,C.de male.& mathe.l.2.

Ambulatoria eſt defuncti uoluntas uſq; ad ultimum uitæ exitum,ut ff.de ademptione,lib.l.4.§.fi.

Actio ſemel extincta nõ reuiuiſcit.ff.de ſo.l.q̃ res.§.arena

Aduerſus fiſcum ſolnmmodo emptores petitioni pretii compenſationem iure obiicere prohibentur l.ſi ex uenditione in fi.C.de compenſa.

Alearum uſus res antiqua eſt in auth.alearum uſus,C.de relig.& ſump.fu.& animæ uſu.

Annua ſi debes exordia perſpicis anni. Annuo ſi debes in fine tenebris anni.gl.no.hos uerſus,inſt.de uerb. obli. §. ſed & ſi ita.

A Deo gubernatur imperium & per eum refrenata ſunt bella,pax decorata, & ſtatus reipublicæ ſuſtentatus.l. 1.in ſui principio,C.de ueteri iure enucl.

Affectus punitur ultra quã ſe extendat l.q̃m multa,C.ad l.Iul.de ui.publ.& priua.qa qui ſolã poſſeſſionẽ habere affectauit,nõ occidere,punitur capitali ſupplicio unde uoluntas & propoſitũ hic non diſtinguunt maleficiũ quod eſt alibi:ut ff.ad l.Corn.de ſiaca.l. 1.§.diuus.

Arguendũ eſt deultimis uoluntatib.ad contractus,l.cum quidam,in fi.C.de uer.ſig.& de contractib. ad ultimas uoluntates.l.fi.C.de lega.& l.teſtamentum,de teſtam.

Aſſertio partis an ueniat appellatione probationis . uide latè Crot.in l.ſi conſtante.in 14.col.ſol.mat.

Ad ea quæ nõ habent atrocitatẽ facinoris uel ſceleris in his ignoſcitur ſeruis,ſiue dominis, ſiue his qui uice dominorum ſunt ueluti tutoribus, & curatoribus obtempe-

tempe-

temperauerint.ff.de reg.iur.l.ad ea.

Alimenta ſi denegat vir dare vxori excommunicatur de iure canonico gl. eſt. in l.ſi cum dotem. §. ſinautem.in ver.quantitatem.ff.ſol.mat.

Appellatione fratris & ſoror continetur.l. tres fratres.ff. de pac.l.Lucius.§.quæſitū.ff.de le.3.l.Lucius in prin. ff.fa.her.l.Lucius.§.Meuia.el.2.ff.ab.Treb.& quid i ſta tutis.vide omnino pro & contra multa per Decium in l.2.in 19.ff.de re.iur.& Iaſ.in d.l.tres fratres vbi latiſſime limitat.

Appellatione hominis tam fęmina quam maſculus continetur.l.hominis.ff.de verb.ſign.an comprehendat poſt humū dici ꝙ nō caſus eſt in l.cū inter.ibi, hō fieri ſperatur.C.de fideic.li.Barba.in l.cū acutiſſimi. in 53.col.

Appellatione domini filius continetur.l.1.§.domini appellationem.ff.ad ſena.conſul.Sylla.

Appellatione rei perſona continetur vide notabile dictū in Apoſtil.ad Bar.in l.& ſeruorum. ff.de ſta.homin.l. omnia.§.fi.ff.de leg.2.l.Paulus.§.fi.ff.de pig.& tex.in c. cognoſcentes.ibi,rem ubi no.Fel.Deci.de conſtitu.cōtra de l.ſerui electione.§.Labeo.& ibi not.Iaſ.in 2.not. reſponde ut per ipſum.

Attinentes qui dicantur Bald.in c. in literis de teſt. vide Barba.in l.cum acutiſſimi in fi.col.

Aptius ad bonum propinquius eſt bono aptitudine quā id quod eſt minus aptum.quia cum inſtrumenta conuenientiora habea ad bonum facilius excitatur ad actum cum præexiſtat in potentia.l.ita.§.ſi ſub conditione.ff. de leg.2.Bal.in c.1.de conſtit.in tract. fratrum tit.primo.ſexto prædicta.

A certo propter incertum non eſt recedendum.l.ſi idem. §.quod ſi mutuo.ff.de iur.om.iu.l.partū. C.de rei vēd. l.1.ff.de in lit.iuran.

Approbatus reprobari non poteſt.c. quemadmodum. de iureiur.glo.latiſſime in c.2.de except.l.ſi vxor. in fi.ff. de adult.& l.Pomponius.ff.de nego. geſt. contra de l. gratim.§.reprobari.ff.de mu.& hon.reprobari.ff.de accu.tut.dic ut per glo.& doct.in d.c.2.

Aſſue-

Affuerint & ad fuerunt quid differant, tex. eſt in l. diuus. §. 1. ff. qui pet. tut.

Actori in principio litis vtrique in medio, in fine reo fauetur l. de die in princip. ubi Barto. ff. qui ſatiſd. cogan. & Bar. in l. inter ſtipulantem. §. 1. ff. de ver. obl. gl. in c. cum ad ſedem. de reſtitu. ſpolia. Iaſ. late in l. exigendi. in 3. col. C. de procu.

Agere quis dicit per litis conteſta. l. item illa. §. fi. ff. de cō ſti. pec. Iaſ. in l. ita demum. in 2. col. C. de procu.

Allegans fruſtratoria non auditur. l. vlti. quando prouo. non eſt neceſſe. iuncto tex. in c. conſuluit. de offic. delega. facit cle. ſæpe. de verb. ſigni. & tex. in l. hi qui fiſco. C. de conuen. fiſ. debit.

Appellare nullus poteſt ab aliquo iudice, niſi grauetur. extra de appel. vt debitus.

Aduerſarius proprie dicitur is qui in iudicio contendit, ſecus ſi extra iudicium. l. cum aliquis. C. de iure delib. tenet Fely. in c. cum ſuper de offi. deleg. in 1. col.

Admitti non debet quis ad probandum illud quod probatum non prodeſt. C. de proba. l. ad probationem & extra de ſimo. c. per tuas. in fi. verſ. quoniam & ſi probata.

Attendendus eſt ſemper modus agendi uel excipiendi ad quem finem tēdat ita dicit gl. maior. ad fi. in c. hoc quippe. 3. q. 6. quam appellat Bald. valde ſing. in l. Papinianus. pe. col. C. de ſen. & in c. paſtoralis. extra de excep.

Allegans impedimentum non excuſatur probando impedimentum, niſi probet ſe adhibuiſſe diligentiā: & non potuiſſe actum expedire. Inno. in c. ex tranſmiſſa. & ibi ſequuntur omnes extra de præſcrip. & glo. in c. cupiētes. §. ꝗ ſi per 20. in verbo propoſita. de elect. in 6.

Accuſatori in quinque peccare poteſt: aut errore decipit aut temeritate, ſeu calore iracundiæ ad accuſandum prouocatur: aut calumniatur, aut præuaricatur, aut tergiuerſatur, ſed in omnibus hic caſibus ſi deſiſtit impetrata abolitione quacunque non punitur, nec infamis, eſt ut. C de aboli. l. 1. & 2. item ſi non impetrauit abolitionem, parcitur ei in duobus primis caſibus. vt in c. ſi quē pœnituerit §. notandum 2. q. 3. ſecus ſi eſt

vel

vel calumniator, vel tergiuerſator, calumniator tenetur ad pęnam talionis. ut eod. cap. & q. c. 2. & 3. Præuaricator poſtea neminem poteſt accuſare, & extra ordinam punitur, ut in d. §. notand. in fi. Tergiuerſator punitur in quinque libris auri ff. de priua. l. 3. in fi.

Actor & reus ſi concurrant in probando, probationes actoris prius recipiuntur. Spe. de proba. §. 1. verſ. 11. Bal. in l. exceptionem. 2. col. C. de proba.

Ad quæſtionem facti non reſpōdet iuriſconſultus. ff. de iudi. l. eum quem temere contra de. l. Aretu. ff. de ſta. homi. vide hoc qualiter intelligatur per Decium. in c. paſtoralis. col. 2. de reſcrip.

Appellatione pecuniæ omnis res ſignatur. ff. de calumnia l. 1. & C. de conſti. pecu. l. receptitia. §. & neminem. & de iure canonico eſt tex. in c. totum quicquid. 1. q. 3.

Appellatione filii omnes liberi continentur, etiam nepotes. l. vxorem. §. cum concubina, de leg. 3. l. filii. ff. eod.

Allegans ſuam turpitudinem non auditur. C. de condi. ob turp. cauſ. l. mercedem. C. de tranſact. l. tranſactione ad de c. inter de don. & l. ſi creditoribus. C. de ſer. pig. da. ma. contra de lib. cau. l. 1. C. ſol. illud amittitur fauore libertatis. ut gloſſ. ibi.

A digniori res denominari debet. l. cum ex aliqua. ff. de acquir. rerū do. & l. quæritur. ff. de ſta. homi. l. non quicquid. §. ſi inter partes eod. tit. l. & ſi non ſint. §. perueniamus. ff. de auro & arg. leg. c. quod in dubiis. de conſe. eccleſi. vel alta. contra quia coniunctio maris & fęminæ denominatur à matre, quia dicitur matrimonium & non patrimonium. inſti. de nupt. in princ.

Authoritates philoſophorum & poetarum ſunt tenendę & allegandæ. l. ſeptimò menſe. ff. de ſta. hom. l. ſi pater. ff. de ſolut. Adde l. fulſimus. ff. ex qui. cau. in poſſ. ea. & l. ſi vxor. ff. de adul. contra. ff. de rap. l. neceſſarium. C. de contrahen. emp. & vend. l. fi. contra de l. ſi ſocietatē. ff. pro ſocio. C. de do. pro. l. 3. & vide quæ alias copioſe diſſerui in repertorio meo ad Franciſcum de Aretio.

Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates valet. l. ſeruū filii. §. cū qui. cū l. ſeq. l. qui chirographū.

de lega.1.vide de iſto argumento Decium in l.in teſtã mentis.ff.de regu.iur.& Iaſ.in l.fin.in 6.col.C.de pact. idem Iaſ.ponit ſeptem differẽtias in quo differunt cõ tractus & vltima voluntas in l.diuiſionis.in prin. ff.de pact.ar.inſtr.de leg.fu.can. tol.in glo. contra de. §.impoſſibilis inſti.de inut.ſtip.

Ad ea quæ frequenter accidunt iura ſe adaptant: & nõ ad ea quæ raro.l.nam ad ea.ff.de leg. & l. iura.cum l. ſeq. & l.4.ff.de fidei.lib.c.ſæpe.de reſtitu.ſpol. Barbat.in l. cum acutiſſimi in 97.col.C.de fidei.contra de.§.inſula. inſti.de rerum.diuiſ.

Argumentum ad identitatem rationis in odioſis non ualet etiam ſi omnimoda ſimilitudo eſſet. Io. And.in regu la odia de reg.iur. Anto.de Buc.in c fi. de conſue.

A volnntate procedit cauſa vitii atque virtutis. 56. diſt.c. naſci.& c.ſciendum. 7. q. 1.hinc dicit text.in c.non eſt. 16.q.1.Nemo tenetur ad culpam niſi propria voluntate diflexerit & in c.diſplicet circa medium. Nemo dã natur niſi merito male voluntatis.

Afflicto non eſt danda afflictio. c.ex parte. de cle. ægro.l. Diuus.in prin.ff.de offi.præſi.& ff.de iuriſd. om.iud.in l.ſi idem.& naui.ff.ad leg.Rhod.de iac.

Aduocatus cogitur ferre patrocinium gratuitũ pro pauperibus.Fel.in rubrica,de offi.ordi.

Ad quæ ſpectat onus & emolumentum.12.q. 2. charitatem.& c.quicunque.& c.eccleſiaſticos. & l. ſecundum naturam.ff.de re iud.& l.fi.§.ſed cũ ff.de fur. & non eſt ferendu is qui iunctum amplectitur onus autem ſibi re recuſat.C.de cadu.tol.l.una.§.pro ſecundo.

Ablatiuus in conſequentia ponitur & habetur pro conditione.l.à teſtatore.ff.de cõd.& de.l.euectis.ff.de vſur.

Nullus amor vincit p̃nũ.l.cũ furioſis.§.fi. C.de cu.fur.

Ars imitatur naturam.§. minorem.inſti.de adop.

Annua ſi debes tunc inſpicias caput anni.l. 1. & ibi.no. C.quando dies.leg.ce.

Annua ſi debes in fine teneberis anni.l. qui hoc an.& ibi no.ff.de verb.oblig.

Actio proprie dicitur perſonalis tantum, petitio in rem

per-

perſecutio vtriuſque cauſa vt ff.de actionib. & obliga. l.actionum genera.& l.actio in perſonam ita dicit Azo in ſumma.C.de eden.Bar.in l.vxorem.§.agri plagam.ff. de leg.3.

An cauſa dicatur actio ſicut apud dialecticos propoſitio aſſumptio & concluſio dicitur argumentum.Azo diſputat & tenet quod non in ſumma.C.de eden.

Si quis habet auxilium cōmune,non debet ei concedi extra ordinarium.l.in cauſæ.la 2.& ibi no.ff.de mino.25.

Non eſt inconueniens quod duo remedia extra ordinariam concedantur circa idem.l.cum filiusfamilias.& ibi non.ff.ſi cer.pet.

Altare vnum non debet diſcooperiri ut aliud cooperiatur.l.fi.§.ſed & ſi quis.& ibi Bal.in 3.col. in ver. not.q non debet.C.communia de leg.Bal.in aut.niſi in 2.col. in princ.ſuper tex. in ver. alimentis. C.ad Treb.glo.in aut.quomodo opor.epiſcopos. §.ſed neq; effuſas.l.ſine āt.§.fi.ff.de aqua plu.arc.adde Bar.in l.aſſiduas.in 1. col.in ver.no.ex §.exceptis.C.qui potio. in pig. hab.

Amicus clā de amico cōquerat̄.Car.in cle.1.§.1.de iu.iur.

Amor paternus vincit omnē aliū.l.iſti quidē.§.fi.ff. quod me.cau.in Spec.de procur.§.2.ver.ſed quando.l. fin. in prin.C.de cur.furi.quod eſt verum etiam ſi ſint inuicē inimici.Cy.in l.propter inſidias.C.qui accu. non poſſ.

Antiqui poſſunt corrigere minores de malis moribus.l.1. C.de emen.propin.& Bal.in l.ſi filius.C.de pat. pote.

Punitur affectus ſicut effectus.l.ſi quis ſeruo. C. de furt. Quicquid agunt homines intentio indicat omnes.

Argumentari quando liceat ab authoritate Bar.in l.1.circa medium.ff.ſi cer.pet.

Accuſare ponitur pro agere.l.qui accuſare.C.de edendo. & e contra agere,pro accuſare,ut ibi not.

Interdum à doctoribus adducitur authoritates authorū ſcribentium in humanitate.vt facit d.Iaſ.in l. qui accuſare.C.de eden.gl.in l.Gallus in prin.Bar. in l. Barbarius.ff.de offi.prætoris.

Alternatiuæ natura eſt quod donatur inter diuerſa.l. hæc uerba ille ff.de verb.ſign.

Nemo ſine actione experitur. l. ſi pupilli. §. uideamus. ff. de nego. geſt.

Appellatione rerũ mobiliũ, & imobiliũ nõ ueniũt actiones & iura. l. à diuo Pio. §. in uenditione. ff. de re iudi.

Inanis eſt actio creditoris quam inopia debitoris excludit. l. naturalis. ff. de dolo.

Arg. de ſeparatis ad coniunctum. no. Soci. in l. 1. in 19. col. ff. de uulga. & pupil.

Antiquius præfertur. inſt. de re. diui. §. ſingulorum. ergo dignius facit. l. ſemper. ff. de iure immuni. non tamen ſemper præfertur antiquius neque eſt dignius. auth. de monachis. §. fi. in princ. col. 1.

Apertum ius dicitur, quando redditur ratio. l. à teſtatore. & ibi no. ff. de condi. & demon.

Affectiouis ratio habetur etiam in iudiciis ſtricti iuris no. in l. & tantum. §. 1. ff. de ſeruo cor.

Abundans cautela non nocet. l. teſtamentum. C. de teſta.

Ius accreſcendi eſt irreuocabile, nec poteſt accreſcere reuocabiliter. l. ſi ex pluribus. ff. ſi pars hære. peta.

Alterum unũ ex duobus: & non eundem ſed alium ex eis.

Alterutrum de duobus quem uelit, & eundem, & aliũ gl. in l. ſe ex toto. §. 1. ff. de leg. 1. & ibi Bar. no. eam.

Adiectiuũ refert ad omnia p̃cedẽtia, licèt ſint diuerſi numeri ſi conueniat oĩbus. l. hæres meus. §. pe. ff. de leg. 3.

Antichriſtum naſciturũ ponit pro re certa ſicut diẽ mortis glo. in l. ſi pupillus. §. ſi ſub conditione. ff. de noua.

Propenſiores eſſe debemus ad liberandum, & abſoluendum quam ad condemnandum. l. Arrianus. ff. de actio. & oblig. l. ſi reſpuendum. ff. de pęnis. no. in c. fi. de tranſactio. ſanctius eſt impunitum relinqui facinus nocẽtis quam innocentem damnare. l. abſentem. in princ. ff. de pœnis. no. in cap. fi. de poſtu. cauendum eſt ne prætextu nocentis innocentes puniantur. l. 2. C. de his qui latro. occulta. in fi.

Amicus dicitur frater, uel habetur tanquam frater. l. nemo dubitat. ff. de hære. inſtit. facit l. latæ culpæ. §. amicos. ff. de uerbor. ſignificat. ubi amicus dicitur eſſe ille qui honeſtis rationibus familiaritatis eſt coniunctus, quam-

quamuis eſt arg.contra.ff. eo. de uerb.ſign.l.maſſurius. ubi tractatur de amico.

Aduocatus peſſimam cauſam facit uideri bonam,& econtra.l.quod ſi nolis.§.culpam omnem.ff.de edi.edic.ubi not.& dicit Abbas in gl.uel prohe. de cre.in prin. ꝙ ſiniſtra ſuſpicio oritur contra diffuſius,& plura quã neceſſe ſit allegantem, & facit uideri iniuſtam cauſam.

An annuum debeatur in initio cuiuſque anni an in fine text. in l. nec ſemel dicit conſiderandam eſſe mentem teſtatoris,cuius cauſa talem legati dilationem fecit : ut ſi uideatur uoluiſſe releuare hæredem teneatur in fine: ſi uerò uoluit prouidere legatario teneatur in initio.

Quando relinquitur annuum ſunt plura legata,ſed ſi ſtipulamur eſt una ſtipulatio.l.ſeruatur.§.fi.ff.de do.cauſa mort.plures rationes aſſignat Azo in ſumma. C. de contra.ſtipu.in 2.col.ſed illa bona quia in ſtipulatione cadit ſemel dies ad hoc ut debeatur. l. ſi filiuſfa. ff. de uerbo. obligat. in legato cadit ſingulis annis. l.cum in annos. l.nec ſemel. ff.quando di.leg.ced.

B

BENEFICIVM principis debet concedi ſine alterius præiudicio.ff.ne quid in lo.publ.l. 2.§.ſi quis a principe. C.de eman. libe.l. nec auus.contra ff.ex quib.cauſ. ma.l.ſciendum.ff.de relig.& ſump.funerum. l. quis ſepulchrum.

Bonafides in contractibus eſt ſeruanda. C.de poſi.l.bonafides.& C.de act.& obli.l.bonam fidem.contra de l. in cauſæ.& l.3.§.pen.cum ibi alleg.ff. de mil. teſt.

Bona uſurarii an ſint tacite hypothecata pro uſurarum reſtitutione,& quomodo & qualiter diſtribuantur,& an poſſint alienari.Bald.in l.executorem. C. de execu.rei iudic.in 1.col.quod ſic. Item quid de emptis ex pecuniis uſurariis uide idem Bald.ut ſupra.

Bonum uoluntarium eſt magis præmiandum quam neceſſarium.ff.de oper.lib.3.& l.mater. Contra de l. ſi fideiuſ.§.ſi neceſſaria.ff. qui ſatiſda. cogan.

Bona fides non patitur ut bis idem exigatur.ff.de reg.iu.l. bona fides,& eod. titu. libr. 6. Contra inſt.ſi qua. pau,

feudi.§.fin.

Beneficium principis eſt latiſſime interpretandum. ff de conſtit.prin.l.fin.adde Pet.de Rauen.in alphabeto ſuo in uer.beneficium.contra de l.ſi quãdo.C.de inof. teſt. cum alleg.

Boni iudicis intereſt lites dirimere.C.de iudi.l.properandum.& l.ſi quidam.ff.ſi cer.pet.

Bonus præſumitur qui de bono genere natus eſt ĩ Auth. de referen.colla.2.in fi.gl.ff.de ali.& ciba. l. cum unus. adde tex.in l.quod ſi nolit.§.qui man.ff.de edi. & edic. & ibi gloſſ.

Benefacientibus nobis bene facere tenemur. Nam beneficii receptor naturaliter obligatur ad antidota.l.ſed & ſi lege.§.conſuluit ſenatus.ff.de pet.hære.uide Pet.de Rauen.in ſuo Alpha.in uerb.benefacienti.

Bene autem uniuerſa geruntur,& competenter ſi rei principium fiat decens,& amabile Deo.in authẽ.quo oporteat epiſc.& cle.ad ſa.or.coll.1.

Bona eccleſiæ ſunt bona pauperum in authen.de emphy. conc.collatione 2.

Boni mores præualent diuitiis.l.ſcire oportet. §.cum reliquis.ff.de tu.& cu.& prouer.c.22.diſt.

Benignius eſt dare quam accipere.Not.glo.ff. commo. in rub.adde tex.in c.prædicator.16.q.1.& c.cum Marthę. §.ſane.de cele.miſ.& ibi glo.ponit ſibi uerſus. temporibus noſtris quicunque placere laborat det,capiat,quærat,pluria pauca,nihil.

Bona presbyterorum uel clericorum ſine hærede decedentium eccleſiis debent aſſignari. l. ſi quis presbyter. C.de epiſc.& cle.

Bonum quanto communius tanto melius uel dignius in auth.de reſti.& ea quæ parit in 11.menſe. §. liceat col. 4.C.de cadu.tol.l.unica.in fi.

Benignior ſententia eſt in dubio præferenda. ff. de reg.iu. l.benignior.

Bene merentibus præmia tribui oportet.ut C.de ſtatuis, & imagi.l.& uirtutum præmia. cum ibi alle.

Benignius leges interpretandæ ſunt ut uoluntts earum con-

conſeruetur.ff.de legibus & ſena.l.benignius.
Bonum eſt coarctare iuueniles calores ne cupidini dediti triſtem exitum ſentiat.C.de bonis quæ libe. l. cum nõ ſolum.§.ipſum autem.
Breuitate gaudent moder.l.1.in gl.ff.quod met. cau. cum ibi alleg.
Bonum eſt habere bonum nomen.C.de ſum.tri.& fi.ca.l. 1.§ hāc enim legem.uide gl.in prohe.cle.& prouer.22.
Benignitas rigori præfertur.l.fi.in fi.ff.de offi. præſi.& C. de iudi.l.placuit.& ff.de pac.l.maiorem.
Bonum initium eſt ſpectandum:inſti.de uſucap. §.diutur na.& C.de uſu.tranſ.l.unica.
Bonum publicum & commune præferendum eſt priuato. in auth.de non ali.& permuta.§.oporter enim.colu.2.
Boues magis armentorum quam iumentorum generis ap pellantur.ff.de uer.ſig.l.boues.
Bona fides tantum poſſidenti præſtat quantum ueritas. quoties lex impedimento non eſt uniuerſali.iur.ff.
Bis factum dicitur frequenter factum, & ter factum dici-tur ſæpiſſime factum Rochus ubi plura alleg.in c.fi.in 77.col.in fi.de conſue.
Bene uelle ſufficit licet non poſſis bene poſſe ut.C.de ap pel.quoniam iudices.
Bononienſes aliud ore,aliud corde gerunt.gl. in l. obſer-uandum.ff.de offic.præſi.
Bononia.id eſt bona per omnia.gl.in cle.1.de magis Bar. Bolo.in authen.habita.fol.11.col.2.in fi.
Bartolus fuit ſubtilis homo & doctor meus: tamen ſem-per tenebat opiniones multum placẽtes laicis.ita Bal. in c.1.in 5.col.de ſucceſ.feudi in uſi.feu.
Beneficia eccleſiarum ꝑpter officia diuina cõſtituta fue-runt.12.q.2.cõceſſio.16.q.5.generaliter.& 1.q.2.c.ul-ti.argum.C.de mili.teſt.l.pen.& 20. q.3.c. Cyprianus.
Bonus non eſt qui malos non tolerat.23.q. 4.hæc autem uita &c. tu bonus.
Beneficium non confertur in inuitum.l.fi.C.unde leg. & l.nec emere.C.de iu. delib. uide glo. in c.clericis.de ui. & hoc cle. quæ alleg. bona iura. & limita ut per Alb. col.fi.

cõſi.91.nu.21.pri.parte ſed contra hoc uidetur facere, l.ſeruus.ff.de uer.obl.& l.non ſoluendo.ff.de neg.geſt.

C

CIuilis ſapientia eſt ſacratiſſima philoſophia. C. de his qui.ut indig.l.1.

Ciuilis ſapientia precio non eſt æſtimanda. ff. de uar.& extraord.cogni.l.1.§.proinde.

Ciuilis ſapientia omnia decem domini mandata ambit. Primo Deum credere iubet.C.de ſum.trin.& fid. cat.l. 1. Secundo quod uetat aſſumere nomen Domini in uanum. C. de re. cre. & iureiurando. l. iuſiurandi.Tertio cum reuereniam parentibus præſtare mandat. ff. de in ius uoc.l.parentes. Quarto adminiculum iuſtitiæ diebus feſtiuis uetat facere. C. de fer. l. actus. & l. feſtos. Quinto quenquã interficere prohibet quanquam uilem.ff.ad l.Corne.de ſicar. l. 1. §. præterea. Sexto furta committere contemnit & famoſitatem omnimodo ut. C.de fur.& ſer.corrupt.l.in ciuilem.& ff.de fur. l.ſi pignore.§.ſpecies.Vnde Cato. alienum noli concupiſcere.Idem Cato.Propria iuuant:furtiuo nocent.Septimò adulteros non immerito corrigit & illos qui mœchantur coherceri iubet:ut.C.de rap.uirgi.l.1. Adde tex.opti.in l.1.ff.extraor.crimi. Octauo falſa teſtimonia omnino prohibetur.ff.ad l.Cor.de ſica.l.1.§. præterea.

Ciuilis obligatio ciuilia iura corrumpere poteſt: naturalia uero non utique.inſtit.de legitima agnatorum tutela.§.fi.contra de §.cum autem.inſti.de capi. dimi.

Cuilibet permittitur ſanguinem ſuum redimere.ff.de bo. col.l.1.& ff.de præuarica.l.fin.

Contractus non debet claudicare. l. Labeo.ff.de uer.ſign. l.ſi cum dies.§.pen.ff.de arbit.

Contra inſti.de au.tu.§.1.& ff.de acq.emp.l.Iulianus.§.ſi quis à pupillo.

Conditio debet eſſe de futuro non de præterito non de præſenti.l.inſtitutio.§.2.ff.de condi. inſtit.contra de l. quibus diebus §.2.ff.de condi.& demonſt.quia legatur ſub iſta conditione ſi moritur.

Conditio de futuris uide in nota.q. Anto. in 3. parte ſum

mæ

mæ fol.286.in fi.colla.

Culpa ſimilis eſt tam prohibita dicere quam docere.l.culpa.C.de malef.& mathe. contra de l.quicunque. C.de hære.& Manichæis.

Cui licet quod maius eſt non debet quod minus eſt non licere.l.nõ debet.ff.de reg.iu.l.Marcellus. ff.de do.cau. mor.contra quia maius eſt damnare in metallum quàm deportare: quia primum inducit maximam capitis di. ſecundum mediam inſtit.de cap.di.§.media. & §.maxima. & tamen præſes prouinciæ poteſt damnare in metallum,& non poteſt deportare.l.illicitas.§.uniuerſas. ff.de offi.præſi.iuncta.l.1.§ diſpoſitione.ff.de leg.3.

Cui damus actionem multo fortius damus exceptionẽ.l. cui damus.ff.de reb.iud.ſed arguitur contra de l. ſi quis conductionis.§.locati.

Culpa eſt immiſcere ſe rei alienæ ad ſe non pertinenti. l. culpa.ff.de regu.iur.contra de leg.Nam & ſenilis.ff.de neg.geſt.quia negotiator ſe immiſcet alienis negotiis, & tamen non eſt culpabilis.

Ceſſante cauſa impedimenti ceſſat impedimentum liberorũ.§.1.ff.de his qui no.infa. l. ſi thorus.ff.de leg.3.§. fi.contra.de l.2.ff.de mi.l.ſi ſerui. ff.de adi.le.& ff.de po ſtu.l.1.§. ſexum.

Clam delinquens magis punitur quam qui palam. ff. de admi.tut.l.non exiſtimo.& ff.de ritu nu p.l.fi.C.de sũma trinitate & fi.cat.l.nemo.& C.de ſeruis fugitiuis in auth.ibi poſita ſed nouo iure.

Charitas ordinata incipit à ſeipſo.C.de ſer.& aqua.l.præſes.extra de præben.& pig.c.dilecto in antiquis.contra ff.quod met.cau.l.iſti quidam.& inſti. de noxa.ac.§.fin. cum all.

Clauſula generalis plura cõtinens ad omnia refertur.l.talis ſcriptura.ff.de le.1.& C.de li.præ.uel exhi.l.1.cõtra ff.de in ius uocã.l.fi.& ff.de uerb.oblig.l. doli clauſula.

Cõuentio partium eſt ſeruanda. ff.depo.l.1.§.ſi conuenerit.& C.de op.lib.1.Contra.ff.de pac.l.nouiſſima.

Cõſuetudo uincit legem.C.de ædifi.priua.l.an in totum. & contra.C.quæ ſit lon. conſuet.l.2 & ibi uide ſecun-

dum legem.

Circuitus eſt vitandus. ff. de condi. inde. l. dominus teſtamento. & C. de adop. l. fi. contra. ff. ad l. Rho. de iac. l. 2. in prin. ff. de vſufruct. & quemadmodum ea. l. ſi vſufructuarius in prin. adde. cle. auditor. de reſcrip.

Caſus fortuitus non liberat homines ab obligatione. C. de pignora. acti. l. quæ fortuitis. & cod. l. ſi creditor. Cõtra. ff. de furtis. l. ſubtractus. & ff. de condi. indeb. l. cum quidam. & ibidem. vide.

Cuaſa debet præcedere effectum. l. neque. C. de furtis. & ff. quæ res pig. poſſ. l. Titius.

Conſulte agit qui præcepto legis obtemperat. C. de furtis. l. in ciuilem. & de colla. l. filiæ licet.

Creſcente malitia creſcere debet & pęna. C. de ſer. fug. l. quicunque. & c. quoniam. §. fi. vt li. non conteſt.

Commodum eius eſſe debet cuius eſt periculum. inſt. de contrahen. emp. §. fi. poſt in fi. & C. de furtis l fi. §. ſed cũ in ſecundam in fi. adde regulam in contrarium quod ſi decreſcit emolumentũ & onus decreſcit. l. fin. §. fin. ff. de leg. 3

Cauſarum merita partium aſſertione pãdnntur. C. ſi per uim vel alio modo. l. fi. & c. tam literis de in integ. reſt.

Communis patit diſcordiam. l. cum pater. §. dulciſſimus. ff. dę lega. 2

Caſus omiſſus diſpoſitioni iuris communis relinquitur. l. voluntatis. C. de fideiuſ. & ff. de li. & poſt. l. commodiſſime & l. cum prætor. cum ſuis ſi. ff. de iudi.

Contra maiorem nemo præſumat honorem. No. gl. ff. de alie. iu. mu. cauſa facta. l. 3.

Cuiuſcunque rei principium potiſſima pars eſt vnde no. gl. dimidium facti qui bene cœpit habet. ff. de origine iuris. l. 1. in prin.

Cui plurima dedit Deus faciliter dare debet. in aut. de nõ ali. aut permu. re. ec. §. finimus.

Conceſſio uno. conceduntur omnia ſine quibus non peruenitur ad illud. ff. de iuriſdi. om. iu. l. 2. & no. in. §. fi. de ſer. ru. prę. & ibi vide glo.

Cõditio ſexus, ætas diſcretio fama. Et fortuna fideſ in teſtibus

ſtibus iſta requires. No.gl.in l.teſtium.ff.de teſt.

Contra verboſos noli contendere verbis.
Sermo datur cunctis animi ſapientia paucis.

Not.glo.de ali.mu.iud.cauſa fac.l. 2.adde. l. quiſquis.C. de poſtula.& l.quoniam.C.de teſta.& l.quidam. ff.de verb.oblig.

Conſuetudo eſt alterata natura. No.gl.ff.de lib.& poſth. l.ſi quis poſth.ſuper verbo conſuetudo.

Cum homines dediti ſunt ad malum nihil eſt quin inueniant.in aut.de eo qui rem ec.ſuper verbo dudum alle. eſt in ti.de non ali.vt permu.§.lex col. 2.& eſt tex.expreſſus in aut.vt q obli.q.ſe hab.prohi.res.mi. in prin.

Cuilibet experto in ſua ſcientia credendũ eſt.l.ſeptima.ff. de ſtatu.homi.

Clerici debent eſſe audaces ad defendendum legem Dei, in aut.de non ali.aut permu.re.ec.§.diligen.col.2.

Comparatiuus præſupponit poſitiuum.l.cum furt. ff. de condi.furti.

Caput eſt principale membrorum hominis. ff. de reg. & ſump.fu.l.cum in diuerſo.

Conſiderari non debet illud quod veraciter euenire non poteſt vel non ſolet.& maxime ſi ſit odioſum.ff. de cõtrahe.emptio.& vend.in emptione.§.liber eam. & inſtit.de inuti.ſtip.§.1.

Clemẽtia nõ facit pares Deo in quantũ noſtræ fragilitati poſſibile eſt.No.gl.de nup.l imperiales & C..de don. inter vir.& vxor.l.fin ſi.cõtra.ff.de poſtu.l.1.§.ſexũ.

Cũ ſancto ſanctus eris,& cum peruerſo peruerteris. No. glo.in l.ſi finita.ff.de damn.infec.§.ſed ſi in plures. ſuper verbo vnica.

Certi debemus eſſe de facto ꝓprio.l.q ſquis.C. de reſcin. emp.l.de acqui hær.l.ſed & ſi de ſua. & l. cum falſum. contra imo aliquando eſt iuſta ignorantia in facto proprio. ff.de cõd.& de.l.ſed & ſi ius. ff.de pac.l. inter.§.1.

Conſuetudo patriæ eſt attendenda.ff. de leg.1. l. ſeruus ple.in fi.& ibi vide gl.

Cum lex in præteritum indulget, in futurum vetat quod indulſit vt.ff.de legi.& ſenatus.l.cum lex.

Contrahentes licet inter ſe decipere. ff. de mi.l.in cauſæ. §.pen.

Cenſeri idem eſt quod conſtituere uel præcipere.l. ccenſeri.ff. de verb.ſignif.

Conſtat plus ualere ueritatem quam ſimilarem geſtum. vt C.plus valere quod agi l.1.

Conatum fieri nõ nocet ut effectus ſequatur.ff.de reg.iu. l.ſi ſe.§.damnatum.

Coacta uoluntas excuſatur.C.de ſepul.uio.l.ſi ſeruus.

Cum iudicatur rem meam eſſe,ſimul iudicatur iſtius non eſſe de procur.l.Pompo.ſcribit.

Cum prætor vnum ex pluribus uetatcæteris committere uidetur.vt ff.de iudici.l.cum prætor.contra.C.ad legem Iuliam de adulte.& ſtu.l.1.in fine.

Crimen legis Cor.de ſica. committitur cum contrahitur ſi uoluntas nocendi intercedat.l.1.C.ad l.Cor.de ſica. & ff.eo.l.3.§.diuus.& l.diuus.& l.infans.& ar.ff. de iniur.l.iniu.& inſtit.de obl.quæ ex ce naſ.§ placuit.& ff. de pe.l.reſpiciendum.

Culpa,ſine uolũtate delinquẽdi cõmittitur. l. qui occidi. §.pe.ff.ad l.Aquil.& ff.de mi.l.ex cauſa. §. ſimiliter cũ.

Calliditas non debet alicui prodeſſe & alteri nocere.ff. ad exhib.l.ſed ſi hæreditas.§.interdum.& ff.ſi quis cau. l.ſi duo.in prin.& ff.de dolo.l.1.ſ.pro ſocio. l. uerum. §.tempus.

Conuentio duorum eſt lex.l.ex lege.C.de condi. ob cau. datorum.

Contractus ex conuentione legem accipiunt.l.1.C. commo.& ff.depo.l.1.§.ſi conuenerit.& facit.ff.loca.l.ſi domum.& ff.de contrahen.empt.l.ſi quis fundum cap. contractus de re iudi.lib.6.

Calamitas matris non debet nocere ei qui in utero eſt.l.& ſeruorum.§.fi.ff.de ſta.ho.& inſti.de ingenuis. §. contrario.

Cuilibet habere concubinam lici um eſt,niſi ſit minor annis.l 1.in fi.ff.de concu.

Coniuncti loco unius habentur.No.gl.ſi forcidianum.C. de leg.& C.de cadu.tol.l.ſi uero.quidam. & §.ſin autẽ

diſiun-

diſiunctum.& ff.de leg.1.l.ſi pluribus.

Curator furioſi nullo modo libertatem poteſt præſtare. l.fi.ff.de cura.fu.

Citatio ſine die non valet.ar.l.ita.ff.de verb.obli.

Citatio facta die referiato ut fiat actus die feriato non valet.ar.l.pro parte.ff.de ſerui.quia res peruenit ad talẽ caſum a quo incipere non poteſt.

Contractio,eſt admonitio de loco ad locum.l.3.§. ſi rem. ff.de acq.poſ.

Coniunctio diſiunctiua poſita inter perſonas pro coniuncta habetur.l.pe.C.de verb.ſign.vt ſi teſtator diceret Titium aut Meuium inſtituo hæredem, iſta coniunctio aut habetur coniuncta & ſic vterq; eſſet hæres. Secus autem ſi poneretur inter res quia tunc haberet vim ſuam:ut in eadem .l.cum quidam.

Cum quid impeditur propter unum eo demoto tollitur impedimentum.ff.de diuor.& repud.l.pe.in gl.

Coniunctio diſiunctiua aliquando ponitur pro copulatiua.l.generaliter.C.de inſti.& ſubſti.

Clerici ſunt digniores militibus. C.de ſum.tri.& fi. cat.l. nemo.

Cui plus committitur ab eo plus exigitur. l. præsbyteri. C.de epiſ.& cle.

Conſobrini de iure ciuili poſſunt coniungi per matrimonium inſt.de nup.§.duorum autem fratrum.

Cum principalis cauſa non ſtet nec etiam ea quæ ſequuntur.ff.de reg.iur.l.cum principalis cauſa.

Cum rex iuſtus ſederit ſuper ſedem ſuam non aduerſabitur ſibi quicquam malignum. in epiſtola inter claras circa prin.C.de ſumma trinitate & fide cathol.

Conſanguinei ſunt qui ex eodem patre nati ſunt ; & non ex eadem matre.inſti.de leg.ag.ſuc.§.1.

Conditio videtur eſſe adimpleta ex quo non remanet per eum qui eam uult adimplere.l.d.edi.§.fin. ff. de condi. cau.da.cauſa non ſecu.

Conditio furtiua eſt rei perſecutio.l.1.C.de condi. fur.

Cum quid conceditur & omnia ſine quibus eſſe non poteſt.l.1.ff.de iuriſd. om.iudi.& C.de or.iud.l.1.& C.de iud.

iud.quoties.& ff.de alimentis & cibariis legatis.l.legatī & ff.de off.eius cui mā.eſt iuriſ.in fi.ff.qué ad teſt. ape. l.2. §.inſpectio.& ff.de vſufruct.l.1.§. 1.de ſeruitu.ru. præ.l.1.§.qui hét.& ff.de ꝓcur.l.a die.& l.ad legatum.
Cui mandatur præcedentia & ſequentia uidentur manda C.de procur.l.inuitus.& ff.de cód. inde.l. indebitum.
Cauſa eſt illius ad quem pertinet emolumentum.l. damnum.§.in propria ff.quando appellandum ſit.
Cauſa eſt addenda quotiens fit aliquid ff.de tranſ. l. eum qui.§.in cauſa.C.de teſt.& ff.de ſuſpec.tu.l.4.§.fi.
Confeſſio in carcere facta non ualet.l.qui id carcerem.ff. quod me.cauſa.& ff.de quæſtionibus.l.1.§.diuus. & §. quæſtioni.poteſt tamen facere teſtamentum.ff.de teſta. l.qui a latronibus.
Contumax dicitur ille qui ternis edictis citatus eſt uel uno peremptorio pro omnibus copiam ſui facere contemnit.ff.de re iud.l.contumacia.
Cauendum eſt de eo quod faciendum in futuro.l.in omnibus.ff.de iudi.
Cauſa affectionis ſuſpicionem remouet. ff.de ritu. nup.l. non ſolum.§.de uno.
Conductor non tenetur de caſu fortuito inſti.de locatione & condu.§.qui pro vſu.uide ſupra Caſus fortuitus.
Conſentaneum eſt verbis factam obligationé poſſe aliis uerbis diſſolui.inſti.qui.mo.tol.obli.§. quo genere. ff. de reg.iur.l.nihil tam na.
Cómentarienſis dicitur princeps carceris qui ponit alios cuſtodes ſub ſe.Not.gl.l.pe.C. de cuſto. eo. & deberet puniri ſi captiui fugerent quos in cuſtodia & habebat, quia capitaliter punietur ſi per dolum ſuum effugerint uel per culpam. Si autem caſu fortuito euaſerint carcerem,non tenebitur.
Crimina & infamia reſpiciunt corpus delinquentis, iniuria bona ſolummodo.ff. de accu.l.ex iudiciorum pu.
Ceſſante legis ratione ceſſat lex uel ipſum ius. ff. ad ſilla. l.fi.ff.de adul.& l.ſi maritus.§.ſcripſit.& C.de præſcri. long.temporis.l.finali.
Conſuetudo dat ordinariam iuriſdictionem.l.inſpeximus

in glo.ſuper verbo conſuetudinem. C.de emanci.

Cur debetur aurum vel argentum poteſt ſolui pecunia.l. ſi quis argentum. C.de don. & ff.de auro & arg. le.l.1. §.fin.contra.ff.de ſolu.l.pau.

Cum res ad eum caſum venit a quo incipere non poteſt, talis actus non valet.l.pro parte.ff.de ſerui.

Clericus eſt miles cœleſtis. inſti. de excu.tut. §. idem in milite. in glo.ſuper verbo nolens.

Coacta voluntas,eſt voluntas.ff. quod met. cau.l. antep. in glo.ſuper verbo voluimus.

Ciues non debent alias quam per portam ingredi. Alioquin capite punientur.l.fin. ff.de re.di.

Conditio debet adimpleri in forma ſpecificata & reali.l. Meuius. ff.de condi & demon.

Cum tempus in teſtamento addicitur credendum eſt pro hærede adiectum,niſi alia[ſ]uens fuerit teſtatoris, ſicut in ſtipulationib. promiſſoris gratia tempus adiicitur regula eſt iur.ff.

Cum amplius ſolutum eſt quam debeatur:cuius pars nõ inuenitur:quæ repeti poſſit:totum eſſe indebitum intelligit̃ manẽte priſtina obligatione:regula eſt iuris.ff.

Conditio habetur pro cauſa.l.cum ad præſens. vbi Bart. ff.ſi cer.pe.& l. Titio.& ibi Bar.ff.de verb.oblig. & Iaſ. in d.l.cum ad præſens.quod facit ad declarationem. l. iuriſgentium.§.ſed cum nulla.ff.de pac.

Certum eſt quod is committit in l.qui legis verba complectens contra legis nititur volũtatẽ de reg. iur. li.6.

Cur non ſtat per eum ad quem pertinet quo minus conditio impleatur haberi debet perinde ac ſi impleta fuiſſet regula.lib.6.contra ut ibi per Dy.

Cum quid vna pia prohibetur alicui ad id alia non debet amitti.c.tuæ de procur.de reg.iur.lib.6.cum quid.

Cum quid prohibetur prohibentur omnia illa quæ ſequuntur ex illo regula lib.6.& l.oratio. ff. de ſponſa.

Cum quis ſuccedit in ius alterius iuſtã ignorantiæ cãm habere p̃ſumitur.ff.de re.iur.qui in alterius.eo. ti.li.6.

Certitudo dummodo habeatur non curatur de modo.l. quoties. §.ſi quis nomen, & ibi. Imol. ff. de hære. inſti.

inſtit.l.item veniunt.§.a quo.de pet.here.
Conſenſus tacitus limitatur ſecũdum actum ex quo col ligitur.l.fi.C.ne vxor pro mar.& quod mo.Bar. in l.1. §.ſi quis hoc interdicto.in fi.ff.de inter. act. Decius in c.1.26.col. de iudic.
Cauſatum ſapit naturam ſuæ cauſæ.§.i.inſtit. de perpe. & tem.act.
Cautionis euentus eſt incertus. l.pupilli.ff. qđ cũ fal.tu.
Cautio ſuperuacua dř.l.hæc ſtipulatio.ff.vt leg.no. cap.
Compenſatio eſt facta ſolutio. l. Iulianus.ff.de cond.& de.l.ſi peculium.§.1.ff.de ſta.libe.vide Io. de Monteſer.in repe.l.omnes populi.fol.12.in 2.col.
Clamor impedit animũ ne poſſit cernere verũ.ff.de ap.ſi cõſtat.& ff.q. & a quib.ſi ꝑuocotus Bal.in c.2.de elec.
Complacentia non eget verbis tex.iuncta gl.& doc. Bar. in l.triticum ff.de verb.obl.
Cauſa mediata eſt proximior cauſa remota. l.cum quæritur de except.rei iudic.l.ſi mulier.ff.rerum amo. Bald. in l.1.r.in 3.coll.ſolut.mat.
Coram dicitur eſſe aliquis quando ſe oſtendit.l.nemo dubitat.ff.de hær.inſti.vide tamen tex.qui videtur facere in contrarium in c.cupientes.ibi curam nobis perſonaliter.de elect.lib.6.
Charitas prima ĩcipit a ſeipſo.l. præſes.ff.de ſer. & aqua.
Commendatitiæ literæ & familiares non cenſentur emiſſe animo obligandi ſed commendandi.l.dominos. quæ eſt fi.C.quod cum eo qui in alie.pot.
Caute tñ & ſi nõ caſte eſt vulgare Io.An.in c.vlti.de acc.
Conſenſus eſt ſubſtantia contractus.l.3.ff.de contrahenda emptio.
Conceſſo principali conceditur acceſſorium 8. di.quo iure.& 16.q.1.ſi monachus.& ff.de iur.om. iud.l.2.& ff. de re iudic.quædam. C. vbi & apud quos.l.vlt.& extra de reſtit.ſpo.cauſa.
Conceſſio facta aliquibus debet intelligi de habilibus.l. gradatim.§.lege.ff.de mu. & ho.& inhabiles & odioſi in dubio cenſentur excluſi, vt late per illum tex.dicit Iaſ.in l.2.§. prætor.in princip. not. qui ſatis cog. facit
tex.

tex.in l.lucius de le.2.& l.teſtamento. Centuario.§.cũ ita.ff.de manu.teſta.

Communis vſus loquendi derogat proprietati uocabuli ut dicit Bar.in l.Labeo.ff.de ſuppel.lega.& Fel.in pro he.Grego.col.vſque ad 8.

Contractus in dubio magis ex forma quam a denominatione cognoſcitur.l.inſulã.ff.de præſcript.ver.l.ſi vno in prin.ff.loca.

Cauſa viduarum non ſpectat principaliter ad eccleſiam niſi quo ad protectionem & defenſionem extra de ver. ſigni.ſuper quibuſdam.87.diſt.c.1.& 2.

Conſuetudo & lex quantum ad obſeruantiam & deciſionem negociorum parem vim obtinent.l. de quibus.§. inueterata.ff.de legi.

Ceſſante neceſſitate debet ceſſare quod vrgebat. 1. q. 7. quod pro remedio.l.liberorum.cum.glo. ff.de his qui no.infa.Bar.in l.1.ff.ſol.ma.c.de Syracuſanæ.28.diſt.

Cupiditas diſcendi eſt optima ratio viuendi.l.apud Iuliã num.ff.de fideicom.liber.

Cui non conuenit res diſpoſita nec conuenit diſpoſitum l.hos accuſare.§.omnibus.ff.de accu.& l.4. §. toties.ff. de dam.infec.

Cauſa pauperis eſt tractanda prius quam diuitis: ut 16. q.6.de lapſis.& C.de epiſ.& cle.ſi quis ad declinandã.

Conſuetudo cuius initii memoria non extat vim habet priuilegii.etiam in quæſibilibus ſolo priuilegio. c. ſuper quibuſdam de verb.ſigni.

Conſuetudo eſt pactum tacitum ciuium,ideo non extenditur ſicut nec pactum.l.ſi vnius.§.ante omnia.ff.de pactis.ita Bal.in c.1.ad fi.principii de feudi cogni.

Cauſa ſuper rebus quæ breui tempore corrumpuntur terminari debet iudicio adeo celeri quod res nõ corrũpantur.Bar.in l.prius.10.q.ff.de ope.no.nun.

Concilium prouinciale non poteſt pronunciare Epiſcopum eſſe deponendum.Abb.in c.non poteſt. de ſen. & re.iu.

Compromiſſum fieri non poteſt ſuper cenſuris. Abb.in repe.c.per tuas.42.col.de arbi.

Cito creſcit mulier ſicut mala herba. glo.in l.2. C. de his qui veniam æta.impetra.

Cauſa naturalis potentior eſt quam cauſa accidentalis.l. 3.§.1.ff.de teſt.tutel.Barto. in l.proconſul. ff.de offic. proconſ. & leg.

Communis error facit ius.ff.de off.præſi.l.barbarius.ff.de ſup.leg.l.3.Adde tex. not qui loquitur in filio familias qui reputabatur paterfamilias dicit tex. quod non habet locum maced.l.ſi quis patrem.ff.ad Maced.contra.ff.de leg.l.quod non ratione.ff.de aur.arg. leg.l.ornamentum.

Citatio alternatiua ualet.Imo.in cle.cauſam.8. col. ibi ad ſecundum de elect.:vt ſi iuſſit iudex citare ad domum vel perſonaliter:ſed citatio debet eſſe certa.

Citatio verbalis non poteſt fieri per partem abſque commiſſione iudicis glo.no.& ibi Abb.in c.cum ſit Romana.de appel.

Conuerſatio nimia parit odium & contemptum.l.obſeruandum de of.præſi.86.diſt.quando. & c.ſi Iudæos de iud.ubi Abb.dicit verum inter ruſticos:quia inter prudentes auget amorem & amicitiam.l.3. de pecu. Nam nihil tam amicorum proprium eſt:quam ſimul viuere vt ſentit Ariſt.lib.8.Ethicorum & per Feli. in d. ca.ſi Iudæos.

Culpa eſt immiſcere ſe rei ad ſe non pertinenti in Spec. de aduo.§.1.ver.item quod non habet.

Coniuncta perſona poteſt agere pro coniuncta ea inuita quando agitur de intereſſe ſuo.l. 1.2.& 3. ff. de lib. cau.l.non tamen.ff.de appella.

D

DVO impedimenta plus impediunt quam unum: & duæ rationes plus operantur quã una: & duo vincula fortiora ſunt uno.inſtit.de adop.§.ſed hodie. & C.qui teſta.fac.poſſ.l.diſcretum. contra. ff.de his qui ſunt ſui vel alie.l.patre furioſo.& l.nam & ſi parentibus. ff.de inoff.teſt.

Diſpoſitio temporis inhabili facta ſi tempore habili offeratur, valida reputatur.ff.de verbo. obl. & deſer. ex-

por.

por.l.ſi minor. Cõtra de l.qđ.ſponſa.C.de do.an.nup.

De ſe confeſſã nõ creditur ſuper crimine alieno.C.de accu.l.ſi.cõtra.C.de cõfeſ.l.vnica.& C.de fa.mo.l.1.i pri.

Diſpoſitio facta ſub conditione non extitura conditione pura reputatur.ff.de noua.l.ſi pupillus,contra de l.q bus diebus.ff.de condit.& demonſt.

Delictum patris filio nocere non debet.ff.de in ius voc.l. adoptiuum.in fi.& inſt.de inge.§.1.cõtra.ff.ad leg.Iul. ma.l.quiſquis.§.item delictum debet nocere delinquẽti.C.de pę.l.ſancimus.Modo pater & filius eadem perſona cenſentur,vel eſſe reputantur:vt l.ſi.C.de impu. & aliis ſubſti.& in auth.iureiur.colla.6

Digniora ſunt præponenda. No.gl.inſt.de iur.na.gen.& ci.§.ſi.Contra quia teſtamentum militis eſt dignius teſtamento paganorum. Item difficiliora ſunt digniora facilioribus:& tamen de facilioribus determinatur vel præmittitur.inſt.de iuſt.& iure.§.his igitur.

De caſu legis non plus facienda eſt quæſtio. C.de fur.l. ancillæ.ff.de conſti.pen. l.1.§.de pul. contra quia imperator. in tit. de pac. facit quæſtionem in l. ſi quis in conſcribendo. C. de epiſc.& cler.ita poteſt opponi de aliis legib.ſimilib.

Duo non poſſunt eſſe domini eiuſdem rei inſolidum. ff. commo.l.ſi vt certo. §. ſi duobus vehiculum. Et ff.de leg.2.l.Mæuius.§.duorum.& ff.de re iudic.l. quidam. §.prouide.Contra quia ſi loco tibi rem in emphyteuſim ego ſum dominus,& tu etiam quia habes rei ven. ergo &c.ff.ſi ager.uect.pe.l.1.& ff.de ſuperfi.l.1. quod ait.l.ſi.iuncta.l.in rem.ff.de rei vend.

Duo non poſſunt eandem rem poſſidere ſimul. ff. de acqui.poſ.l. 3.§.e contrario.in prin. & ff. commo.l. ſi vt certo.§.ſi duobus.Contra de.l.ſi duo.ff.vti poſſid.& in l.poſſideri.§.e contrario.ver.Sabinus.de acqui. poſ.& l.clam poſſidere. §. qui ad nundinas , quia ille qui eſt abſens retinet poſſeſſionem,& ſi eam.eam ago.ſi.poſ. tunc eam vſucapiam.ergo &c.

Duæ propoſitiones vniuerſales contrariæ,& cõtradictoriæ nõ poſſũt eſſe ſimul veræ,ſed bñ falſæ.ff.de re iud.

l.qui ducenta.§.utrum:cõtra,nam promiſi plures ſtare in iudicio ſunt omnes præter unum.l. dicit, q̃ iſta propoſitio eſt uera omnes ſtantes non eſſe:ergo nulli ſteterunt,ergo duæ cõtrariæ ſunt ſimul ueræ. Itẽ nullo modo quis obligatur,& aliquis obligatur.ff.de fide.l.Græcè.§.illud.iuncta.l.1.§.fi.ff.de uerb. oblig.

De modico non eſt curandum.ff.de oleo leg.l.ſi oleum.§.ſi.cum ll.ſeq. & ff.commo.l.in rebus,§.poſſunt.& ff.de in inte.reſt.l.ſcio.& ff.de contrahẽ.emp.l.ſi res. Cõtra, ff.de iud.l.ſi debitor.in glo. & ff. de dam. infec.l.ſi proprietarius.& §.gallinarum.inſti.de re.diui.

Duæ negationes æquiualẽt uni affirmationi.l. duobus.ff. de uerb.ſig.& ff.de iud.l.nunquam.Cõtra.ff.de leg.3.l. fideicommiſ.& C.de ſer.fug.l.1.& §.ſeruus.inſt.de inu. ſtip.& de c.& ſi Chriſtus.de iureiur.

Donare eſt perdere.ff.de do.l. filiusfam.

Dubium enim non eſt eum qui inferendæ eius uoluntate præceſſerat iure ceſſum uideri.C.ad leg.Corne.de ſica. l.ſi ut allegas.

Diſpoſitio uidetur facta in locum in quo eius cõſequitur effectus.l.confirmatur.l.concupiſce.ff.de ac.& ff.de bo. auth.iud.poſſ.l.3.Contra.ff.de conſti.pec.l. eum qui.

De duobus malis minus eſt eligendum.ff.de reg.iu.l.quoties.cum ibi alleg.Contra ad leg.Aquil.l.ita uulnerata.

Deus non vult mortem peccatoris,ſed vt conuertatur,& uiuat. in auth. ut non luxuri.ho.contra na.col.6.& C. de nupt. l.imperialis.

Dignitas filii,& gloria eſt & laus patris.in authen.cõſtitutio quæ de dignita.col.6.

Durum eſt,& inhumanum rei familias detegere paupertatem.C.quãdo & quib.quarta pars deb.ex bo.l.2.li. 10.

Diſcipulus debet opinionem ſui magiſtri excuſare. ff. de arb.l. æqualem.§.nunc uidendum.& cap. cum beatiſſimus.24.

Difficile eſt aſſuetũ relinquere.ff.de ædil.edic.l.præcipua.

Defenſor propriæ ſalutis in nullo peccaſſe uidetur. l.ſi ut allegas C.ad leg.Cor.de ſica.

Diſpoſitio ſuper iure fauorabili ualidius inducit ſuũ effe-

ctum

ſtũ q̃ ſuper odioſo.ff. de cond.inde.l.qui exceptioné.

Dominus membrorum ſuorum nemo uidetur. l.liber homo.ff.ad leg.Aquil.

Debitor eſt ſeruus fœneratoris.No.gl. ff. de le. 3. l. fidei comiſ.§.ſi rem ſuper uerbo.

De non apparentibus, & non exiſtentibus idem eſt iudicium.ff.de contrahen.emp.l.in lege.

Diſpoſitio facta in vno coniunctorum ad reliquum extenditur.C.de fur.l.ancillæ.

Dolo petit,qui petit quod reſtitutus eſt.ff.de excep.do.l. dolo.c.dolo.de reg.iur.lib.6.Contra de l.1.§.rediguntur.ff.quorum lega.

Difficilior eſt progreſſus,de non eſſe ad eſſe,quam de eſſe ad eſſe perfectius.ff.de hær. inſtit.l. talem. concor.l.ab eo.ff.de contrahen.emp.l.4.

De his quæ raro accidunt miraculum eſt,in auth.de conſulibus.colla.4.

Diligentem non eſſe uerißimile errare.ff. de pro.l.cum de indebito.in gl.cum ibi alleg.

Deceptis,& non decipientibus iura ſubueniunt. ut.ff. de pig.ac.l.ſi rem.§.omnis pecunia.glo.fin.

Doctor debet aliqua habere vltra illa quæ dixit ſuis ſcholaribus not.glo.in proęmio.ff.§.his igitur ſuper uerbo peritia. & ibi uide.

Dat Galenus opes, dat ſanctio Iuſtiniana. Ex aliis paleas ex iſtis collige grana.No.gl.in proęmio.ff.§.nos uerò. ſuper verbo doctißimi.Itẽ ſi modo pau p eges,ne plus egeas lege leges. Grandia lucra leges fertilis illa ſeges.

Difficile eſt plures in unum conuocare.de iuſt.& iur.l.ex hoc iure.ff. de ar.Item l.ſi unus.l.fin.ff.& inſtit. de iur. nat.gen.& ci.§.ſenatuſcon.& ibi vide.

Dignitas & fama cuſtodiri debent.ff.de uen.inſp. l.1.

Decipi non reputatur ille qui ſcit ſe decipi.ff.de ædil.edi. l.1.§.intelligitur.& ibi uide.

Domus eſt cuique tutiſſimum refugium,atque receptaculum.l.plerique.ff.de in ius uoc.

Deterior dolus eius qui interruptam litem deſeruit quã qui ſemel acceptam derelinquit: vt in auth. de iud.

Dolus cum dolo compenſatur.l.de vno.ff.ſolu.mat.& l. ſi ambo.ff.de compen.& l.ſi duo.ff.de dolo.

Dolus alicuius non debet alicui eſſe damnoſus. l. elec. §. pe.in ſi.ff.de noxa.cum alleg.pro hoc in l. 3. ff.de tranſac.contra de l.fi. C.depo.& facit pro & contra. ff.de in offi. teſt.l.ſi quis in ſuo.§.fi.

Dulcior eſt fructus poſt multa pericula ductus.No.gl.in l.non moriturus.C.de contrahen.& commit.ſtip.

Deus eſt ſolus ſcrutator cordium.No. gl.in l.3.in ſi.ff.de interro. ac.tex.in c. nouit de iud.

Deus iudicat de voluntatibus & ſenſibus,nec violatur caſtitas,niſi de conſenſu mentis.32.q.5.in princ.

Destructo principali,deſtruitur acceſſorium.ff.de pec.lega.3.l.cum principali.ff.de re iud.

De quibus non habet tranſigi nec ſtipulari. l. ſi quidam. C.de contrahen.emp.& vend.

Delegatus delegare non poteſt.ff.de iuriſ.om.iudi.l.more maiorum.& C.de iud.l.a iudice.

De præſenti præſumitur in futurum.l.ſi quis adulterii in gl.C.ad leg.Iul.de adul.& C.de na.l.cum quis & in authen.de reſti.& quæ pa.§.verum ſi quidam,& §.mulier enim & in auth.vt nul.iud.§.ſi quis vero accuſatus.

Duæ res valent vnam inſtit.de ac.§.ſed hodie.C.de edic. diui Adr.tol.l.fi.niſi vna ſit melior,quam duæ.ff.de in of.teſt.l.nam ſi pa. & in authen. de conſan. & vterinis fra.§.fi.col.6.

Deportatus pro mortuo habetur.ff.de bo.poſ. contrà tabulas.l.1.§.ſi quis in alium,

Deportatus tanquam peregrinus capere nō poteſt l.1.C. de re.inſti.

Duo teſtes ſufficiunt ad probandum aliquid vbi vnus teſtium de iure non adiicitur.ff.de teſti.l.vbi.

Duo homines non faciunt turbam, nec tres, ſed decem vel.15.de vi bo.rap.l.prætor ait.§.1

Debitor alternatiuus poteſt eligere quam rem voluerit ad dandum ſuo creditori.C.de condi.indeb.l.pen.

Datum ob cauſam;cauſa non ſecuta poteſt retractari.l.eā lege.C.de condi.ob cauſ.dat.

Delictum patris non debet uocere filio.C.ne ſi. pro pa.p to.& de in ius voc.l.adoptiuum.

De modicis expenſis non eſt curandum.ff.de impen.in re dot.facti.l.omnino.

Duæ vices faciunt conſuetudinem,& delicta iterata plus puniuntur.l.3.in fin.C.de epiſc.aud.& ff.de iure pat.l. 1.& ff.de pœn.l.autem damna.§.quiſquis. & C.de ſer. fug.l.quæcunque. Contra de c.cum eccleſia Sutrina. de cau.poſſ.& propriet.ubi duæ vices non faciunt con ſuetudinem.

Difficili dignoſci poteſt liber homo à ſeruo:l.liberi in fi. & ff.de contrahen.emp.& vend.

Dies naturalis continet 24.horas: & incipit media nocte vſque ad mediam noctem ſequentem more Romano. l.more.ff.de feriis.

Domum ſuam vnicuique reficere licet inuito altero:dum tamen non officiat alteri ædificio in quo ius non hēt de reg.iur.l.domum.

Donari videtur, quod nullo iure cogente conceditur. ff. de reg.iur.l.donari.

De apicibus iuris non eſt curandum.ff.man.l.ſi fideiuſſor. §.quidam tamen.ff.ad leg. Aquil.l.ita vulneratus.

Donationis cauſa mor. legatis comparantur. ff. de don. cauſa mor.l.illud.

Dignitas & authoritas ſeruanda eſt quantum ad mūdū. ff.de poſt.l.2.in gl.& ff.de offi.præſi.l.obſeruandum & ff.de ven.inſpi.l.1.§.ſi ſeruus.facit text.in c.1.de ma.& obed.Non quo ad Deum cum ibi omnes ſint æquales vt ar.in authen.de mona.§ 1.colla.1.

Dubitantes de ſuo ſtatu,vel errantes non poſſunt facere teſtamentum.ff.de teſta.§.de ſtatu.

Dum defunctus habet defenſorem,bona ſua non debent vendi.inſt.de eo,cui liber.cau.§.hoc.

Defenſor idoneus eſt,qui de ſolido cauet.in eod. §.præ-valle.

Depoſitarius & commodatarius non poſſident.inſt.de in terdic.§.poſſidere autem.

Dos non conſtituit nuptias, ſed coniunctorum affectus

in authen.de trien.& ſe.§.ſed nec.col. 3.
Dubitare de ſingulis non eſt inutile.No.gl.C.de ſum.tri. & fi.ca.l.nemo.ſuper uerbo requirens.
Duo ſimul eſſe non poſſunt.ff.de ſta.hom.l. Arethuſa. & l.ſeq.& de nequi.poſ.l.3.§.econtrario.
Donatio inter uirum,& uxorem non ualet.l.1. ff. de dona.inter uir. & vxo.
Domine nuper audias me patienter. ff. de his qui in teſta. delen.l.proximæ.
Differentia eſt inter multam,& pœnam. ff. de uerb. ſigni. l.ſi qua pœna,quæ eſt antepenul.
Dies incertus cõditionẽ facit in teſtamento. l. dies incertus.ff.de cond.& demo.& l. extraneum.C.de hær.in ſti.
Domus tuta debet eſſe.ff.ad ſen.conſ.Clau.l.1.
Dignum eſt,ut cuius pręcellimus munere illi,& omnino pareamus in operatione, in titu. de pace te. & eius uio. in prin.col.10.
Deſiit eſſe miles ſeculi qui factus eſt miles Chriſti. c.unico.de vaſſallo mi.q arma bellica depoſuit.col. 10.in fi.
Delicti enim ueniam petentibus damus.l. manichæos.C. de hære.& mani.
Deſolatis,& triſtibus eſt conſulendum.l.1.in fi. C. de his qui ante ape.tab.hæred.tranſ.
Dignum eſt fraudem in ſuum authorem retorqueri. l.pe. C.de leg.unde Ouidius: Diſcat in authorem pœna redire ſuum.
Deus eſt totius operis p̃ſul.l.1.in prin.C.de uet.iur.enu. & per eum omnia facta ſunt.l.2.§.omnia.C. co.
Derogare eſt aliquid legi in parte ſubtrahere.l. derogare. ff.de uerbo.ſignific. Prorogare eſt legem proferre ſeu promulgare. Subrogare eſt in parte legi aliquid detrahere,& in parte adiicere.]Obrogare eſt in parte legi aliquid adiicere nihil detrahere. Abrogare eſt pęnitus legem tollere.
Difficilius tollitur ius commune quam priuilegium,quia difficilius inducitur.in auth.de reb.alien.non ali. §.ſed quia uerius ſimili in fi.l.eius militis.§. militia miſſus.ff. de mili.teſt.

Deſtruere

Deſtruere aliqua in dedecus alterius:& quæ ſibi non proſunt hominibus non eſt permittendum.l.pro uoluntariis circa fi.ff.de impen.in re. do. fac. & eſt tex.& ibi no. gl.in l.Senatus.§.Marcellus.ff.de leg.1.

Duo principalia habentia unum effectum quantumcũq; ponatur diuerſimode, & in diuerſis nominibus debent habere nihilominus eundem effectum.tex. eſt iũcta gl. in l.neque.ff.de impen.in re.do.fac.

Dapifer quando nõ poteſt aliud cineré ſurripit. Mar.Anto.Baue.in repe.l.cum filio.col.fi.in fi.ff.de leg.1.alleg. illud Virgilii. Quid domini facient, audent cum talia fures.& alia plura glo.magna circa fin. in l. Iulianus de act.empt.

Debitum naturaliter nõ dicitur propriè debitum ſed abuſiuum.l.fideiuſſor obligari.§.fideiuſſor.ff.de fideiuſſ.

Duæ excuſationes imperfectæ nõ faciunt vnam perfectã l.2.in fi.ff.de excuſa.tut.& l.ſpadonem.eo.ti.c.quorundam.23.de hoc eſt uerum ſi ſunt diuerſæ ſpeciei, ſecus ſi eiuſdem.Bar.in l.admonendi. in 10. col.de iure iur.

Duæ præſumptiones faciunt plenam probationem.gl. in l.2.§.remittit.in uerſ.legitimos.ff.de excuſa.tut.

Denominari debet res a cauſa proxima.l.quiſquis.§. hæc uerba.ff. de uulg. & pup.

Donare ſæpe eſt melius quàm uẽdere.l.tutor ad utilitatẽ ff.de admi.tut.Bal.in rub.de procur.in 2.col.

Diſpendium minimè quis pati non debet; vnde premium meretur.c.2.de fideiuſſ.

Doctor perdit memoriam in conſulendo, uel legẽdo ſi eſt debitum ſalarium non ſoluatur.Vnde uerſus.Muneris infundas oleum fuge nomen auari.Sic ægrę menti poterit medicina parari.ita Car.in cle.1.§. excellẽtiſſimũ de reli.& ue.ſan.

Diuinare nos cogit difficultas contrariorum.ita Bar.in l. ita ſtipulationes.in fi.9.col.ff.de verb. obli.

Dictum non reſtringit rationem generalem ſed non eſt nouum,quod ratio generalis reſtringatur ꝑ dictũ ſpeciale text.eſt & gloſſ.unica.in §.fratres.inſti. de emp.& quòd dictum aliquando ſit generalius ratione Corn.

conſ.13.in litera B.4.volum.alleg.l.proſpexit.qui & à quibus.cum aliis.

Decipi quis nō debet.auth.l.ſi.C.de his qui ve. æta.impe.

Dicitur aliquid haberi quando habetur vſque ad mortē l.pater filium.§.Iulianus Agrippa.ff.de.leg.3.

Doloſa perſuaſio plus quàm violenta coactio. ff. de libe. ho.exhib.l.3.§.ſi quis volentem 2.reſponſo. & de ſeruo corrup.l.1.§.perſuadere.glo.eſt etiam quæ hoc adducit in c.certe.13.q.1.

Dignitas vbi eſt maior prioritas temporis non attenditur gl.in c.placuit in verſ.Iſidorus,16. diſ.nō.in c. ſtatutū. de ma.& obe. per Fel.in c.clerici.in 4.col.de iud.

Dolus dicitur eſſe delictum,tex.bo.in l.1.§ nunc tractemus.ver.plane.ff.de tut.& ratio diſt.& l. ſi ex cauſa.§. nunc videndum.ff.de mino.l.1.§.ſi apud.ff.depoſi.

Doctor cum eſt ſibi contrarius in duobus locis: illa opinio ſequenda eſt vbi pleuius ſcribit,l.diui.ff.de iur.pat. notat.Abb.in c.bonæ col.fi.de poſtu.præl.

Diſſimilia videntur contraria Bal.in l.filiæ. ff. de colla.

Dubitanti potius eſt imputandum quā ignoranti, quia dubitās pōt inquirere quis dubitationē ſoluat:ſed ille qui errat ſeu ignorat credit illud firmiter eſſe quod nō eſt, Bal.in c.1.§.perſona ꝑ quos fiat inueſti.in vſi.feu.

Dominica dies incipit à veſpere ſabbati, quoniam tunc incipit dies ſecundum canonicam computationem:ſiue quo ad officiō,extra de fer.quoniam.& 65. diſt.quod a patribus.

Diſcretio eſt mater omnium virtutum,1.q.5. præſentiū. c.1.de offi.cuſt.& cle.paſtoralis.§.verum.de reg.iur.

Debilitas vel infirmitas corporis non impedit iudicium animi,tex.in l.2.§.debilitas corporis.ff.de vaca. & mu. & in c.1.de renunt.Vbi eſt notabile unum dictum Bal. quem vide.Ad idem Phi.Deci.poſt Bal.in c.ſi pro debilitate.de offi.deleg.Contra de l.1.C.de ſa.ſan. eccl.l. quoniam. C. de teſta.

Doctorum authoritas ubi deficit lex pro lege ſeruanda eſt,l.ſi idem cum codē.ff.de iuriſdic.om.iudi.ubi Ange. hoc notat.& Hoſt. in c.inquirendi.de pecu.cle. & vide

de latiſſime in tracta. canonicorum regularium in ſecunda parte principali.tit.7

Detractio.vel adiectio facit unum ius.tranſire.in ſpeciem alterius.l.ius.ciuile.ff.de iuſt.& iu.

Doctor debet eſſe breuiloquus glo. in c. cum ſit ars. de æta.& qualit. & eſt tex.in auth.de referen. circa fi.vide Abb in prohe.decre.in 2.col.

Docendo quis fit peritior.l.1. C de excu.ar. libro 10.tenet Abb.in proœ.primo Gregorii in 2. col. ubi ponit verſus quos ibi ponit gl.

Doctor non debet ita eſſe breuis vt non perfecte dicat: vel non intelligatur.glo.in clem.conſtitutioné in verſic.de nouo.in fi.de elect.& quod no.Io.And. in c.bonæ.de confir.util.uel inuti. & illud Horatii Breuis eſſe laboro obſcurus fio.

Dos nulla dr ſoluto matrimonio. l. 1. in fi. ff. pro dote.

Dos æs alienum dicitur.l.Labeo.ff.pro ſocio.

Dos niſi deſeruiat onerib. matrimonii nulla eſt. l.ſi is qui Stichum.& l.ſi pater.ff.de iu.dotium.

Dignitas doctoratus non liberat a patria poteſtate.Bar.in l.item in poteſtate.in fin ff.de his qui ſunt ſui uel alie. iu.Adde l.ſi maritus.& ibi Bal.C.d.pat.pote. Bal.in l. 2.C.de caſt.pecu.lib.12.

Deus cóſtituit de cęlo Imperatores ad hoc ut per ora eorum diuinitus leges conderent. §. quia igitur. in auth. de inſt.cau.& fi.& ideo ab Imperatore dicuntur leges emanare diuino quodã motu.l.fi.C.de præſc.lóg.tẽpo.

Delictum ſuperueniens,uel nouam cauſam: non uitiat legitime factũ.3.q.1.noſſe.& c.dictum.& 55. diſt. præcepta.32.q.7.hi qui.1.q.5.quicũq;.& q.7. ſi quis omné.

Dignitates & matrimonia nó dént eẽ venalia. 1.q.7.ſancimꝰ.ff.de do.íter vi.& ux.l.2.& l.1.ff.ad l.Iul.& ibi gl.

Delegatus non habet plus iuriſdictiouis,quam delegans ſiue par ſit alias delegatus.cap.1.94.di.ar.ff.de dam.infect.l.qui bona.§.ult.ſiue ſit maior. ff. de offic. eius cui mand.eſt iuriſd.& l.ſi prætor.quandoque tamen habet minus quis ſi ex delegatione cognoſcat quam ſi ex iure ſuo, extra de offic. delegato. ſuper quæſtionum.§. ſi uero.

ſi uero.C.de procu.maritus.

Duæ uel plures rationes uincunt unã. Spec. in tit. de feu. §.2.uerſ.16.Bal.in l.1.uerſ.ſed contra.C.de leg.hæred. Panor.in c.ſuggeſtum.in fin.de iure patron.Iaſon in l. re coniuncti.ff.de leg.3.

Duo ſpecialia circa idem non debent concurrere.l.1. in fi. cum glo.C.de do.promiſ.gl.in l. cum poſt. §. gener.ff. de iure dot.

Dictum doctoris debet intelligi ſecundum tex. quẽ allegat.Bar. in l.non ſolum.§.liberationem.ff.de lib.leg.

Dignus eſt mercenarius mercede ſua.ff.de do.l.ſi pater.& ff.quòd me.cau.l.metum.§.ſed licet.& Matthæi.10.adde tex.in c.1.de ſepul.& c.quicunque.12.q.1.& c.quoniam.88.diſt.& tex.bonus qui loquitur de præmio ſtudii.in l.1.C.de acceſſo.

Diſtingue tempora,& concordabis ſcripturas l.apud antiquos.C.de fur.in gl.§.ſin autem.ſuper uerbo diſcretis. vide gl.i c.habeo.15.diſt.& tex.in c.ſi peccauerit.2.q.1.

Damnum quod quis ſua culpa ſentit ſentire nõ uidetur. l.quod quis.ff.de reg.iur.alias dicitur:ſibi debet imputari,& non alii.de reg.iur.lib.6.c.damnum.

Delegati iuriſdictio expirat ſententia lata, & executioni mandata.c.in literis.de offi.delega.item finitur mortuo iudice cui proprio nomine ſcribitur.c.quoniam abbas à contrario ſenſu. item per mortem illius contra quem literæ impetrãtur re integra.de reſcri.c. ſignificauit.itẽ reuocato mandato.ff.de iudi.iudicium ſoluitur. & per ſecundas literas expreſſam facientes mentionem de primis.de reſcript.cæterum.Item ſi iudex remittit cauſam ſuperiori.de offi. leg. licet Tran. Item elapſo termino commiſſionis.de offi.deleg.de cauſis.Item ſi re integra moriatur delegans.de offic.deleg.gratum,& c.licet.Itẽ per legitimam recuſationem de foro competen. licet. de appell.ſecundo requiris.Item per appellationem legitimam extra de appel. ut debitus. Item per delationem appellationis argu.extra de appellat.ſæpe.& c.interpoſita.

Deus non poteſt facere ea quæ implicant contradictionem.

nem Bald.in l.eam quam. uer. circa autem quintum genus.C. de fideicom.

Deliberãdum eſt poſt ſomnum ſtomacho ieiuno. in Spe. de pęn.ſent.

Delinquens in uno factus eſt omniũ reus. in Spe. de teſt. §.1.uerſ.item quod in aliis.

Deliberadũ eſt in dubiis. in Spe.de aduo.§.3.uer. habito.

Diuinare nõ eſt in poteſtate noſtra.unde annuntiare quę futura ſunt ſolus Dei eſt Maria.Socy.in conſi. 6.incip. prædicta conſultatio uer.ad cuius clarioremcirca. me. in prima parte.

Diuinatores non ſunt conſulendi.l.nemo.ubi Saly. C.de ma.& mathe.

Diuinatorem qui conſuluit comparatur homicidæ & cuilibet criminoſo in Spec.de accu.uer.Item quòd eſt homicida.

Diuinare per inſpectionem iecoris animalium non licet ſub pœna capitis.l.3.C.de ſacri.paga.

Damni dans cauſam damnum feciſſe uidetur.c. ſicut.de re ſti.& atte.85. 1.di paſce.ff.ad leg.Cor.de ſic. nihil interest. ff.de offi.præſid.l.illicitas.§.ſicuti.

Declaratio iuramenti:ſiue interpretatio cum de ipſo dubitatur pertinet ad Papam.de iureiur.c.quanto. de eccle. ædifi.c.ulti. de elect.uenerabilem.ad ſi.

E

EX conuerſatione æquali naſcitur contentio dignitatis.ff.de offi.præſi.l.obſeruandum.

Error in nomine non uitiat actum qui geritur.C. quemadmo.teſt.ape.l.ſi nomine.cõtra.ff.de hære.inſti.l.quoties.& facit pro utraque parte,& uide eam.

Exteriora iudicant interiora inſti.de re.di.§. pauonũ.& l. ſi.inciuile.C.de fur.& l.non codicillum.C.de teſt.Cõtra.ff.de offic. pręſid.l. obſeruandum. & l.emancipare. ff.de adopt.

Extra territorium ius dicenti impune nõ paretur. ff.de iuriſd. om. iu.l.ſi.& l.præſes.ff.de offi.præſi. Contra de l. mancipati. ff. de adop.& l.2. de offi.proconſu.& le.

Effectus eſt aliquando dignior ſua cauſa.ff. de adop. lib.l. quod

quod ex liberta.& inſti.de ingenuis.§.1.contra in auth. conſtitu.quę de dignita.§.ergo.col. 4.& C.ad l.Iul.ma. l.cum quis.cum ſua. glo.

Erubeſcimus ſine lege loqui.in auth.de trien. & ſe.§.cõſideremus.col.3.& C.de conſul.l. fin.lib.12. adde l.illã. C.de colla.l.qui filium.§.Sabinus.ff.ad Treb. Cõtra de l.cum qui.ff.de do.& de omnibus legi. de quibus arguitur a contrario ſenſu.

Exitus acta probat.l quædam.ff.de re.du.& C.de his qui. ut indig.l.cum Sylleianũ.& ff.de publi.l.his qui. & C. de iudi.l.rem nouam.§.fi.

Ex diuerſitate locorum non debet oriri diuerſitas iurium niſi ex diuerſitate locorum oriatur diuerſitas actionis.

Eius eſt periculum cuius eſt commodum.inſti.de cõtrah. emp. & uen.§.ſed ſi poſt.& C.de tẽpo.in inte.reſti.l.ſuperuacuã.& inſti.de uſu.in prin. in glo.contra.ff. de eo quod certo loco.l.ideoque,& l.2.ff.de offi.proco.& le.

Eccleſia nõ claudit gremiũ redeunti.C.de ſum.tri.& fi.ca. epiſt.inter claras.in fi.contra C.de apoſt.l.3.& ibi uide.

Ex una re eademque cauſa non debent oriri diuerſi effectus.C.unde ui.l.meminerint,& ff.de ſo.l.qui hominẽ. contra de l.in numerationibus.eo.tit.

Ei qui dicit,incumbit onus probandi.ff.de proba.l.ei qui. & C.eo.l.actor.contra de.l.faciliter.C.de abo.& de l.ſiue poſſide.C.de proba.

Expreſſa nocent: non expreſſa nõ nocent.l.expreſſa.ff.de re iud.in l.nonnunquam.ff.de condi.& demon.

Et expreſſa nõ proſunt quæ nõ expreſſa nõ proderint.C. de noua.l.fi.& in aũt.de duo.re.§.hæc ita.& C.de inſti. & ſubſti.ſub condi.fa.l.fi.iuncta.l. præcipimus.in prin. & aliis ſubditis contra.utrunque.ff.ſi cert.petat.l. cum quidam.

Exẽplis nõ eſt iudicandũ ſed legib.l.nemo.C.de ſen.& in terlo.om.iud.Cõtra.ff.qđ quiſq; iur.in rubro.& nigro.

Ex his quæ nulla proueniunt cauſa non poteſt imputari.l. C.de lib.præte.l.maximum uicium.

Euentus iudiciorũ ſunt dubii.ff. de pact.l.quod debetur.

Exẽpla ponimus nõ ut uera ſint:ſed ut ſciant,q addiſcũt. ff.de

ff.de act. & oblig.l.obligationum.ſub.in fi.& ff.de col-la.bo.l.prætor.§.uideamus.

Expenſæ faciendæ ſunt ſecundum ſtatum ſuum a quocun que, ſiue facultates, ſiue ſecundum ſuam nobilitatem. de admin.tuto.l.cum plures.§ cũ tut. & arg.l. qui ult. ff.de negot. geſt. & in authen.ut deter.ſit nu.cle.§.cum Deo uero amabilis in fi.col.1.

Eadem res non debet diuerſo iure cócedi. ff. de uſucap.l. eum qui ædes.

Ea quæ fiunt contra leges pro non factis habentur.l.non dubiũ.C.de legi. C.de ſacra. eccl.l. iubemus,§. prædia autem.

Aes noſtrum eſt quod nobis ab aliis debetur. æs alienum eſt quod aliis debemus l.cedere diem.ff.de uer.ſig.

Ex conuentione partium contractus legem accipiũt.C.de cód.ob cauſa.da l.ea lege.& ff.depoſi.l.1.§.ſi cóueniatur.

Ex eodem facto non debet quis pœnam & præmiũ habe-re.ff. de neg. geſt.l. ſiue hæreditaria & de interdi. & re. l.relegatorum.§.fin.adde ff.ex qui.cau. ma.l. fin. & l.ita demum.ff.de arbi.contra ff. de ex tuto.l.ſed & cui licet, §.ſed ignominia.c.inter de ſpon.& ma.

Eccleſia non poteſt pati damnum perfectũ prælati. C.de ſacroſan.eccl.l.iubemus in glo. ſup uerbo corrigimus.

Ea quæ ſunt in domibus non poſſunt per alios explicari quam per illos de domo.l.conſenſu. C.de repu.contra C.de teſt.l.& ab.

Ex perſona actoris ius in re metimur.l. Ponponius.ff.ſi pars hære.petatur.

Edita actio ſpeciem futuræ litis demonſtrat.ut C.de eden. lib.2.

Ea quæ de facto fiunt non ſortiuntur effectum.§. fina. in ſtit.de inge.

Aequiſſimum eſt laboré cuiuſque dignâ recompenſatio ne remunerari:quia, Cum labor in damno eſt mo. ac-creſcit egeſtas:ut ait Cato. C. de allu.l.fi.§.ſimiliter.

Error falſæ cauſæ ratione boni finis non defenditur. C.de uſuris.l.pro dote.

Error falſę cauſę uſucapioné nó parit.C.de ꝓ ſuc.§.error.

Expoliatus fortunis ſuis non debet inſolidum damnari. inſti.de act.§.ultimo.

Aequitas præfertur rigori.ff.ſi pars hære.pe.l.1.§.ſi ego. & C.de iud.l.placuit.

Aedicta prætorum non debent eſſe illuſoria. l.ſi prætor. ff.de iud.& l.fi.ff.ne quid in lo.pu.fi.

Error communis facit ius.l.1.C.de teſta.& ff.de offi.præſi.l.2.in fi.

Ex nudo pacto non oritur actio.ff.de pac.l.iuriſgentium. §.ſed cum nulla.

Ea quæ primo dicuntur poſtea repetita eſſe uidētur.ff.de verb.obl.l.Titia.§.reſpondet,& ff.ſi cer. pet. l.lecta.

Error proprii nominis non uitiat actum dum tamen de corpore agatur.l.ſi frumentum,& l.idem Pomponius. §.pe.ff.de rei uen.& C.quemad.teſta.aperi.l.ſi in nomine.contra ff.de leg.1.l.4.& de hoc habetur.inſti.l.quoties.

Ex maioritate delicti maior pœna imponitur. C. ad leg. Iul.de ui priua.l.1.& inſti.de interdi.§.qui autem.

Eius eſt nolle qui poteſt & uelle.ff.de reg.iur.l.3.

Ea quæ impoſſibilia ſunt uel quæ in rerum natura non ſunt pro nō adiectis habentur.ff.de re.iur.l.ea quæ impoſſibilia.

Ex qua perſona quis lucrum capit eius factum præſtare debet.ff.de reg.iur.l.ex qua.

Eadem mulier duobus uiris nupta eſſe non poteſt. inſtit. de nupt.§.affinitas.

Aetas impuberum ignorat quod uiderit. l. 1.in fin.C. de fal.mo.

Ea quæ ab hoſtibus capiuntur noſtra ſunt.No.gl.l.hoſte. ff.de uer.ſig.& inſt.de re.di.§.item ea.

Extrinſecus actus probat intrinſecum animum. ff.de tut. & cura.da ab his.l.hi qui.

Eruiſti animam meam de inferno inferiori. No. glo.ff.de uer.ob.l.conductio in præteritum.

Eſt pila pes pontis, pila ludus, pila taberna.
Pila terit pultes, in bellis pila geruntur.
Qui terit eſt pilus, pilus eſt in fronte capillus.

Ad tractum pilli mille ruere pilli.
Iſta metra no.gl.l.item Mella.in prin.ff.ad leg.Aquil.
Aere ſuo pignus crure penus luce tenebras.
Dicitur & luere quando ſalitur eius.
No.gl.l.licet certis.C.de lo.& conduc.
Emptio tam purè quam ſub conditione contrahi poteſt. inſti.de emp.& uend.§. emptio cauſa ſub.
Ex ſententia trans fertur dominium,inſtit.de offic. iud.§. fin.Contra.inſt.de excep. §. his quoque.
Exceptio competés principali competit fideiuſſori. l.tam man.C.de non nu.pec. cum ibi not.
Exemplaribus teſtamenti non creditur.l.1.§.ſi quis duobus.ff.de ſecund.nup.in glo.1.
Exiguum munus cũ det tibi pauper amicus. Accipito placide plenè laudare meméto.No.gl.quiſquis circa med. C.de poſtu.in l.
Exceptio debet eſſe de regula,& ſub regula continetur.l. quod liquido.ff.de penu.leg.
Eadem eſt ratio finis,& eorum quæ tẽdunt ad fi. l.oratio. ff.de ſpon.
Exemplum peſſimum eſt fœminino uocabulo etiam maſculos contineri. l.ſi ita ſcriptum.ff.de leg.3.
Ex duobus contrariis fit optimum temperamentum. nd. gl.l.2.§.ſi quis tamen.ff.ſi quis caut.& l.continuus.§.ſi quis inſulam.ff.de uerb.obl.
Eſt homo Matt.uitulus Lucas,Leo Marcus;in auth.iuſiurandum quod præſtatur.&c.in princ.col.2.
Excommunicati eiiciuntur a gremio matris eccleſiæ,no. gl.l.pe.C.de ſac.ſan.eccl.ſuper uerbo acrimoniam.
Aeſtas incipit ab æquinoctio uernali,& finitur in æquinoctio autumnali.Et ita ſenis menſibus æſtas atq; hyems diuiditur,l.1.§.æſtatem.ff.de aqua quot.& æſti.
Excommunicationis ſententia, ſiue iuſta, ſiue iniuſta timenda eſt.11.q.3.c.1.& 2.
Erroris in labirinthum incidit qui iudicat priuſquam intelligat.c.ſciendum ubi domi.29.diſt.Dec. in c.cum uenerabilis.in glo.2. de excep.
Expreſſum ſi non ualet,nec tacitũ.l.3.§.qui habet.in.fi.ff.

de

de ſer.ruſt.præd.l.ſi ſponſus.§.ſi maritus.ff.de dona.inter uir.& uxor.

Exigere eſt ab inuito extorquere.l.fideicommiſſa.§.in rẽ de leg.2.Contra de l.ſi pupilli.§.fi.ff.de neg.geſt. Iaſ. in l.non ſolum.in 3.col.ff.ſol.matr.

Ex eo non debet quis fructum conſequi, quod nixus eſt impugnare.c.ex eo.de reg. iur.lib.6. Contra.ff.de his qui.ut indig.l.poſt legatum.

Exceptionem obiiciens non uidetur de intentione aduerſarii confiteri:regula iur.exceptionem.in 6.eſt.tex. in c.cum uenerabilis.de excep.l.non.utique.ff.de excep.

Excuſatio neceſſaria non eſt ubi aliquid non tenet ipſo iure.l.ſcire oportet.§.diui.ff.de excu.tut.

Excipiens dicitur controuerſiam mouere.l.ſi controuerſia.ff.de euict.

Extraiudicialis denunciatio non conſtituit aliquem in mala fide.l.pe.ff.pro.empt.Alex.in l.de pupillo.§.nuntiationem.in 3.col.ff.de oper.noui nunt. Decius in l.4.in 2.col.de reg.iur.

Exceptione non oppoſita poſſumus ſine actione experiri.l.poſthumi.ff.de inof.teſt. l.cum putarem. ff. fa. erc. Hieron.But.in l.poſtquam.C.de pac.

Eſtimatio non eſt omnino uera uenditio.Aret.in l.ſi rem. ff.de acquir.poſſ.

Emendans ſubtiliter factum laudabilior eſt eo, qui prius inuenit.l.1.§.quod autem.uerſicu.nam qui.C.de ueteri iur.enucl.

Exempla omnia mala ſunt orta de bonis rebus.gl.in rub. C.ne liceat pot.

Exempla maiorum imitanda ſunt.l.apud Iulianũ.§. Antiſtia.ad Trebel.

Exceptio litis finitæ ita demum repellit agentem ſi opponatur ad proceſſum:ſecus ſi ad merita cauſæ. Batto. in l. cum quærebatur. in fi.ff.iud.ſol.tenet. Hieron. But. in l.poſtquam liti.C.de pac.

Eſtimatio incerta eſt.gloſſa in l.rei iudicatæ.ff.ſoluto matrimonio.

Expreſſio cum adiectione alicuius qualitatis non dicitur

pro-

proprie tale ſed impropriè, Bar. in l. Lucius. §. quæſitũ. ff. de leg. 3. ubi dicit, quod appellatione fratrum nõ ueniunt fratres patrueles propriè, cum illi nõ appellẽtur fratres ſimpliciter, ſed cum illa adiectione patrueles.

Exceptio eſt de regula ſecundũ quid, non quo ad omnes eius partes. l. nummis. ff. de in lit. iur.

Exceptio eſt contra regulã. text eſt norabilis. in l. his. ubi glo. & Bar. ff. de legi. & in regula Catoniana. Contra de l. nam quod liquide. ff. de ſuppel. leg. uide Deciũ in l. 1. in 2. & 3. col. ff. de reg. iur.

Expreſſo uitiato nõ uitiatur tacitum æque principale. l. ſi fideiuſſor. in princ. ff. de lega. 1. & l. 1. §. qbus mod. pig. uel hypot. ſol. & hoc ubi nõ eſt eadem ratio. Alex. in §. 1. hoc edicto. §. nuntiatio. in 9. colũ. ff. de ope. no. nunt. contra de ſer. ruſt. præd. l. item §. qui habet.

Ex ſeparatis non recte infertur. l. Papinianus. ff. de mino.

Ea quæ ſunt ſuperflua nõ ſunt in legibus inſerẽda tanquã nullus utilitatis l. 1. ff. quod met. cau. inſtit. de act. §. in perſonam, ubi Ang. & Iaſ. in uerſ. ſuperuacua.

Emendatus præſumitur qui poſt peccatum operatur bonum, uiuens laudabiliter cum poſſit peccare. Petr. de Anan. in regula ſemel. 6. col. uer. 4. quæro. Bald. in l. nõ ignorabat. C. ad exhib. & Bart. in l. 2. de bono. poſſ. ſur. infam. & dela.

Expreſſum dicĩ illud quod fit ſpecialiter per uerba clara & aperta nõ per ſignum, uerba generalia. c. 2. de reſcri. lib. 6. in cle. appellanti. de app. præpo. in c. tuæ. in 4. col. de ſpon. l. ſi. C. de noua. l. non ignorans. C. de dona.

Emptio frequentior eſt aliis cõtractibus. l. iuſto. ff. de uſu cap. glo. in l. 2. ff. pro empto. de mutuo, quod ſit frequẽtior. eſt text. in l. certi condictio. §. ſi nummos. ibi cum quotidie credituri. ff. ſi cer. pet.

Extraordinariũ dicitur illud quod officio iudicis expeditur. l. pecuniæ uerbum. §. perſecutionis, ff. de uerb. ſign. Decius in rub. de iudi. in 8. col.

Emens ſcienter rem alienam non habet regreſſum de emptione, l. ſi fundum. C. de euic. cõtra de l. fin. C. communia de leg. & l. 1. C. ſi uen. pig. ac.

Epiſtola alicuius facit præſentiā eius.c. nō debet,65. diſt.
Extrema generalia declarant media. l. ſi ſeruus pluriū.ff. de leg. 1.l.ſi idem cum eodem.ubi moder.ff.de iuriſ.om. iud.l.3.ff.de lib.& poſthum.
Exempla ſæpius repetita reſtringunt regulam.glo. diœceſanos.in cle.1.de iu.pat.Gramma.in trac.permu.
Aequitas non ſcripta præfertur rigori ſcripto,uidelicet ſi pro ea eſt pręſumptio.gl.pe.in c.ſciſcitata.de reſt.in integ.ſecundum Domi.in c.diſciplina.45.diſt.
Exempla regulam non reſtringunt.l. damni infecti.ff.de dam.infect.l.regula.ff.de iur.& fac.igno.
Ea quæ ſunt infirma, & minus ualida per cōfirmationem Papæ recipiunt firmationem.c.1.de tranſac.
Eligendus potius eſt qui peccauit,& pœnituit:quam qui nunquam peccauit:quia magis ſcit compati peccatoribus.c.conſiderandū.50.diſt.& c.ſequens. nam infirmus fortior reſurgit.de pœ.diſt.3.ille tex.
Epiſcopum oportet ſacrarum literarum habere peritiam; unde in ueteri teſtamento inter cætera ornaméta,Pontifex rationale ferebat in pectore, in quo ſcribebatur manifeſtatio,& ueritas: quia in pectore Pontificis manifeſta debet eſſe cognitio ueritatis: non enim ſufficit prælatis bona conuerſatio. & morum honeſtas:niſi addatur ſcientia doctrinæ:tex.eſt ita dicens.in c. qui eccleſiaſticis.§. ecce. in princip. & in uer. ex quibus omnibus.36.diſtin.
Ex alicuius nomine ſeu appellatione nonnunquam pro eius uel ſtultitia uel prudentia ſumimus argumentū:ut dicit Panor.in c.cum ſecundū.col.2. de præb.& eſt bo. tex.cū gl.in l.facta.§.ſi uero nomina ferēdi.ff.ad Treb.
Excōmunicatus poteſt appellare, & proſequi appellationem, & omnis legitima defenſio ſibi in iudicio reſeruatur.c.ſignificauerunt, extra de excep.
Longum iter eſt per præcepta breue & efficax per exempla,inquit Seneca : ex his enim exemplis res fit magis clara & manifeſta ut in l.prętor.§.quoties.ff.de col.bo. & inſti.de gra.in §.hactenus.

Filius

F

FILIVS poteſt corrigere patrem. ff. de conditi cau. da. cau. non ſe.l.3.§.ſi quis cõtra.in authen.de nup.§. rea. & §.ſecundum ſtatutum.col.4.

Frangẽti fidem fides frangatur eidem.l.cum proponas.C. de pac.& ff.de inof.teſt.l.eũ qui.§.1.& extra de iureiu. peruenit.cum ibi no.Contra de tranſac.l.cum mota.

Futurũ ius remitti poteſt.l.1.C.de pac.Contra.ff.de ſuc ceſ.edic.l.1.§.decretalis & ff.de pac.dot.l.pactum.

Fruſtra fit per plura quod poteſt fieri per pauciora.l.3.ff. uer.ue.du.in princ.& l.generaliter. C.de inſt.ſub cond. fac.l.in don.C.de dona.& inſt.quod cum eo qui in alie na poteſtate in prin.Contra inſt.de le.§.1.& C.de epiſ. & cle.l.raptores.C.de rap.uir.l.raptores.

Fraus & dolus prodeſſe alicui, & etiã nocere ſimplicitati alterus non debent.ff.de do.l.1.& l.ex dolo. C.de lega. l.ſi in fraudem Contra.ff. de mi.l. in cauſæ cognitione & l.ſequen.& l.ſi pretio.§. quemadmo dum. ff. loca & conduc.

Fruſtra expectatur euẽtus,cuius nullus ſortitur effectus. C.qui admi.ad bo. poſ.l.fi. & ff. de iudi.l.non uidetur. Cõtra de l.quibus diebus.§.2.ff.de cõdi. & demo. & l. 4.§.1.eo.titu.

Fœmininum non concipit maſculinum & l. ſi ita ſcripto. ff.de leg.2.Contra.ff.de iure pa.l.adigere.

Facilius impeditur acquirendum quam impediatur acquiſitum.ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iu.l.patre furioſo & ff.de poſtu.l.1.§. caſum. Contra de l. non diſtinguemus.§.ſacerdotio.ff.de arb.& ff.de relig.l.ſunt perſonæ.

Finis actus eſt attẽdendus,uide gl.in c.ſcientes de cenſi.C. ad Silleya.l. cum Silleyanum & C. de no. compo.l.1. in princ.Contra imo principium.ff.de ori.iur.l.1.C.de pign.act.l.creditor.l.ſi quis a multis.ff.de noxa.

Fauorabilia ſunt amplianda, & odia ſunt reſtringenda.l. cum quidam.ff.de lib. & poſthu. & ibi uide de hoc. C. de edict.diui Hadr.tol.in fin.& inſt.de uſuca.in prin.in gl.contra.ff.de his qui not.infa.l.2.

Facienda eſt interpretatio,ut magis actus ualeat quam pa-
reat. l. quoties. ff. de uer. ob.ff.de reb. dub. l. quoties
Contra.ff.de reb.du.l.fiunt.l.contraxiſſe.ff.de teſt.tut.
l.duo ſunt Titii.

Factum vnius alios non debet trahere in periculum. ff.
ad.leg. Aqui.l.ſeruus ſeruum. §. cœterùm ſi alius. & ff.
de offic.præſi.illicitas.§.ſicut.

Filiusfami.non poteſt facere teſtamentum.C.qui teſt.fac.
poſ.l.ſeruum quidam.§.filium.Contra:quia filius quo
ad ea quæ ſunt publici iuris habetur pro patre fa-
mil. de his qui ſunt ſui uel alie.iur.l.filius. ſed teſtamẽ
tum eſt publici iuris.l.3.ff.de teſt.ergo &c.

Fauorabiliores ſunt ultimæ uoluntates contracti bus.ff.
de reg.iu.l.in teſtis.& ibi vide pro concor.l.quę cõdi-
tio.ff.de condi.& demo.& l.qui inſulam. ff. de ver. ob.

Contra quia ultima uoluntas conditionalis non tranſmit
titur ad hęredem,& contractus ſic.inſt. de uerb.obl.§.
ex conditionali.iuncto.§.ſin autem.& C.de cadu. tol-
len.l.unica.§. ſin autem iuncta.l.ſi pactum ff.de proba.

Falſa demonſtratio uitiat actum qui geritur. l. ſi ſic.ff.de
leg.C. de her.inſt.l.ſi pater.Contra.de l. falſa demon-
ſtratio.ff.de condi.& demon.

Falſa cauſa non uitiat actum qui geritur. l. lege demon-
ſtrante.ff.de condi.& demon. & l.in ſuam.§.illud.ff.eo.
tit.& C.de fal.cau.adie.l.1.& C.de pac.l.ſi cum te.

Facies humana ad ſimilitudinem faciei diuinę eſt facta.
C.de pę.l.ſi quis in metallum.

Fines mandati ſunt diligenter obſeruandi.ff.mand.l.dili
genter.§.ſi iter ſi.Contra.ff.quemad. ſer.amit.l.ſi cui.

Fatu a facta non ſunt ſequenda: ſed dirigendum eſt de
his.C.de legi.l.fi.gl.

Fidelitas pręualet diuitiis.ff.de uerb.obl. l. ſi quis ſtipu-
latus.§.ſi ita.& de tuto.& cura.dat.ab his.l.ſcire opor-
tet. §.reliquis.

Fortunæ euentus,uel effectus ſunt tollendi ſiue boni ſi-
ue mali. ff.de aqua plu.ar.l.2. §. apud naturalem.

Facta prudentiſſimos homines fallũt.de iur. & fac.igno.
& l.2.in fin.

Filius

Filius non eſt homo integer ſed pars patris.l.cum ſcimus. C.de agric.& cenſi lib.11.circa princ.

Fruſtra pręcib.impetratur quod iure communi cōceditur C.de theſau.l.1.li.10.& C.de edi.prin.l.ſi ut proponis

Forma eſt quæ dat eſſe rei, & conſeruat eam in eſſe. ff. ad exhi.l.Iulian.ſcribit.§. ſed ſi quis, & ff.de au.& ar.le.l. ſæpe & l.is qui quadraginta.§. quædam.ff. ad leg. Fal.

Fruſtra inuocat legis auxilium qui in eã committit.l. auxilium in fin.ff.de mi.& auth.nauigia.C.de fur. Pet. de Anc.in c.1.in 1.col.C.de reſcr.lib.6.

Fratrum dura eſt ſeparatio.l.poſſeſſionũ.§.1.C.communia utriuſque iud.tam fami.her.quam commu. diui.

Fides ueritatis uerborum adminicula non deſiderat. C. ſi mu.ſe ab hære.abſti.l.1.

Furtum eſt contrectatio rei alienę frauduloſa.inſti.de ob. quæ ex quaſi delic.naſ.§.furtum.

Furioſus non poteſt facere codicillos ſicut nec teſtamentum l.nec codicillos.C.de codicillis.

Fama pręponderat emolumento pecuniario.ff.de re.iudi. l.ſi duobus.

Fama eſt de foro clerici.C.de epi.& cle.l.2.

Fides eſt facienda iudici.l.1.C.de conditio.ob turp.cauſ. C.de eden.l.procurator.

Furioſi uel eius cui bonis interdictum eſt nulla eſt uoluntas.ff.de re.iur.l.furioſi.

Fere in omnibus pœnalibus iudiciis ætati & imprudentiæ ſuccurritur.l.fere.ff.de re.iur.

Factum a iudice quod ad officium eius non pertinet non eſt ratum.l.factum.ff.de re.iud.

Furtum a furno.id eſt,nigro dicitur,quia clam & occultè fit.inſti.de ob.quæ ex delict. naſ.§.1. titul.1.libr. 4. idē no.ff.de uent.inſpi.l.1.§. luminaria.

Factum alicuius ipſum iudicat.ff. de prob.l.comprobatio.

Fructus & partus futuri recte emunt.l. nec emptio.ff. de cōtrah.emp.& obli.ff.de pigno.l.& qui nōdũ in princ.

Fideiuſſor fideiubendo pro minore tenetur, nec habet actionem manda contra minorem.ff.de ap.l.in cauſæ.

Fides aſt credulitas ſpe rãdarũ rerum, argumentũ non ap-

parẽtiũ, pro hoc gl.ſuper rub.C.de ſum.tri. & ſi.cath.
Furioſus loco abſentis eſt.ff.de iu.codi.l.2.§.ſi.
Furor aliquem excuſat, nam ſi quis furioſus hominẽ occiderit non tenetur.l.diuus Marcus.ff. de offic.præſi.& ff.ad leg.Cor.de ſic.l.in ſans,& ff. ad leg. Pompeiam de pari.l.pe.in ſi.
Furtum facit is qui iumenta ſibi commodata longius duxerit, uel alio modo inuito domino uſus fuerit. ff. de fur.l.qui iumenta.& iuſti.eo.ti.§.furtum autem.
Fideiuſſor in pęnis non tenet.l.libertus in ſi.ff.ad munici.
Fama plus eſt cuſtodienda, quam oculi.l. infamia. C.de de curi.lib.10.
Furtum ſine affectu furandi non committitur.l. furtũ.ff. de uſuca.& inſtit.eod.§.idem ſi is ad quem.Cõtra de l. qui factum,& l.fullo.§.qui ancillam. ff. de fur. & ff.de condi.ob cau.l.cum ſeruus.
Fauorabiliores ſumus ad liberandũ q̃ ad obligandũ.l.Arrianus.ff.de ac.& obli.& ff.de reg. iur.l.fauorabiliores.
Forte philoſophicũ eſt temperamentum. l. fideicom.§. ſi rem ſuper uerbo forte,& ff.de le.3.ubi ſub dubio forte reſpondent ſæpe periti,& in authẽ. quomodo oportet epiſ.§.ſemel ſuper uerbo forte col.1.& ff.de ar.l.ſi du.
Ficta ignorãtia neminẽ excuſat.C.de bo.lib.l.ſi liberti
Facere actus ſuos immoderate in iure reprobatur. ff. de neg.geſt.l.ſed ante ultro.§.ſi.cum l.ſequen.& ff.de pig. l.ſeruo alias de pig.act.l.in ſeruos.
Furioſæ matris curatio ad filiũ ꝑtinet l.furi.ff. de cur.fu.
Filii non debent eſſe caſtigatores parẽtum, in authent. de nup.§.ſed quod ſancitum eſt col.4.
Fallit iurantem iuratio facta per artem. Not.gl.in auth.iu ſiur.quod præſtatur ab his circa prin.col.2.
Falſa cauſa non eſt cauſa.ff.de uerb.ſig.l. Paulus.
Fiſcus ſemper preſumitur locuples ſoluẽdus & idoneus ſucceſſor ff.de fun.do.l.ſi.
Falſus ꝓcurator nõ eſt ꝓcurator.ar.l.Paulus.ff.de uer.ſi.
Falſum ſine dolo nõ committitur.l.nec exemplum.C.ad l. Cor.de fal.l.impuberem.ff ad leg.Cor.de fal.
Fictio ſeu præſumptio non operatur, niſi in eo, in quo ue-

ritas

ritas poteſt locum habere ff.lo. & códu.l. qui ad certū. & C.loca.& condu.l.legem.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum. Caſus dementis correctio fit ſapiētis.glo.alle.iſtos uerſus in §.tit. in auth.de mand.in prin.col.3.

Fiſcus eſt pſona imaginaria in paucis ęqua.& in multis rigoroſa.C.de priuil.fiſc.l.1. ubi doct. & ff.de iur.fiſ.l.1. & lib. 10.eo.ti.

Fraus debet in ſuum authorē retorqueri.l. pe.in fi. C.de le. unde Ouid. Diſcat in authorem pœna redire ſuum.

Fieri quod debet nocet omiſſum ff.de tranſac.l. cū hi.§.ſi prętor.& C.arb.tut.l.quicquid.Cōtra ff.de adopt.l.his uerbis ff.loca.l.fundum meum.C.de his qui.ut indig.§. non oportet.

Facti quæ ſunt ad alios non traſeunt.l.unica §.ne autem. C.de cad.tol.ff.de ſta.lib.ſtatu liberi.§.ſi quis Stichum. & §.fi.& l.qui hæredi.ff.de condi. & demon.

Facit quis qđ nō uult.C.de teſt.mi.l.ſi Ruff.ff.q.mo.pig. vel hyp.ſol.l.1.§.1.ff.de neg.geſt.§.at ſi.& ff.de cōd.inde.l.quidam §.ſi.contra de l.in ambiguo.ff.de re.du.

Facti cauſa potius attenditur quā ipſum factum.24. q.8. occidit,& q.3.ſi eccleſiam.& 7.q.1.ſcias.Contra quia illud quod eſt dignius debet attendi.l.cum diuerſo.ff. de relig.& ſumpt.fu.ſed factum quia dicitur effectus eſt dignius cauſa l.quod ex liberta ff.de ope. lib.§.1. Inſt.de ingenuis.imo.factum debet attendi.

Furtum unum magnum æquipollet tribus;& ideo pro illo fur ſuſpēdi poteſt.Bal.per illū tex.in auth. ſed nouo iure.in fi.pen. col.C.de ſeru.fug.per tex.ſing.in l.ſi is & tres.§.pen.ff.de excuſa.tut. tenet Iaſ.in §.ex maleficiis. in 2.col.inſti.de actio.

Falſus rumor non ſoles obeſſe.l.fi.ff.de hære.inſti.

Factum quod eſt pro non facto habetur;nihil intereſſe an quid nō fiat,an inutiliter.l.quod is qui ff.de verbo.oblig.33.q.5.notificaſti ff.q.ſat.cog.l.quoties. & l.de die. §.quæ mulier.C.de li. cau.nec ſi uolens. Contra quod non eſt factum habetur pro facto ff.de contrahenda emptione l.Labeo.ff.pro ſolu.l.2.ff.de adopt.l.his verbis.

C.de inoffi.teſta.l.ſi matre,

Frater appellatio poteſt qui diligit fraterna dilectione.l. nemo dubitat.§.1.ff.de hære.inſti.d. Abb. in c. corã.in gl.1.de offi.deleg.

Facere intelligitur quod non debet qui non facit quod facere debet.ff.de ædil.edic.l.quid ſit.§.idem. & §.fi.86. diſt.non ſatis.

Fieri quod debet non quod fit attẽdendum eſt. ff. de offi. præſi.ſed licet:extra de elect.c. cum cauſam. & l.fi.ff.de iuſti.& iure.

Factum iudicis cenſetur factum ab ipſa parte.l. ſi ob cauſam.C.de euict.

Fictio idem operatur in caſu ficto quod ueritas in caſu uero l.certum.ff.loca.

Fruſtra precibus implorat quod alicui iure communi cõceditur.l.unica.C.de theſau.lib.10.

Forũ ſortiri, & ſtatutis ligari à pari procedũt.c.2.de cõſti. lib.7.per Phil.Dec.latius.in c.2.in 25.col.de iudi.

Fruſtra uelociter currit,qui priuſquã ad metas perueniat deficit.de pœn.diſt.3.c.incaſſum.

Familiaritas nimia parit contemptum.l. obſeruandum.ff. de offi.præſi.quod eſt uerum inter fatuos.86.diſ.c. quãdo.ita no.Abb.in prohe.Gregorii el.2.in princ.

Fortuna cõis eſt l.filiusfa.§.diuus Seue.ff.de leg.2.

Fortunæ uerbum accipitur in malã partem. text.eſt in l. reddantur.C.de profeſ.& medi.li. 10.l.licet C.de pact.

Fieri ab alio nõ ſufficit quod facere teneor,l.ſi opus. ff.quod ui aut clam.l. locum.§.cõdemnatum ff.de tab.exhib.& l.Titia.ff.ad municip.

Fauori pro ſe introducto põt qs renuntiare.l. Titio cẽtũ ff.de cond.& dem. Contra de.c.ſi diligenti.de fo.comp.

Fraus & dolus nemini patrocinari debet.ca.ſedes.de reſcr. l.in fundo.ff.de rei uendi.

Forma dat eſſe rei: & ubi mutatur forma intelligitur etiã eſſe mutata res l.Iulia.§.ſed & ſi qs.& ibi no.ff.ad exhi.

Faciens actu uidetur ſe aſtringere legi de illo actu loquẽti Bal.in l.ſi duo.per illum.tex.ff.de acqui.hæred.

Facientes & conſentientes pari pęna conſtringuntur. cap.

quia quæſitum de offi. deleg. ſic. 2. q. 1. notum. 81. diſt. facientes ar. Contra quòd magis puniuntur conſentiẽtes quam agentes. 24. q. 4. qui aliorum. & 11. q. 3. qui cõſentit. l. quidam ff. de his qui no. infa. & inſti. de fur. §. hi. Ad hoc no. quòd quadruplex eſt conſenſus, ſcilicet negligentiæ, conſilii, cooperationis, & authoritatis ſeu defenſionis. In primo caſu, ſcilicet negligentiæ minus peccat conſentiens quam faciens. niſi forte negligentia nimis craſſa fuerit: ut in prelato. ut 1. q. 1. quicquid inuiſibilis. & 88. diſ. conſentire. & c. nihil. In ſecundo caſu. ſ. conſilii minus punitur: plus tamen quam negligens. ar. 86. di. tanta. In tertio caſu cooperationis æqualiter peccant facientes & conſentientes: & ſecundum hoc intelliguntur oẽs authoritates quæ dicunt quòd æqualiter puniuntur. In quarto caſu authoritatis ſiue defenſionis magis peccat conſentiens defendendo & authoritatem preſtando quam faciens: & magis puniẽdus eſt 24. q. 3. qui aliorum. & 11. q. 3. qui conſentit.

Factum legitime irritatur delicto ſuperueniente. 1. q. 7. ſi quis. 27. q. 2. qui dormierit. 30. q. 1. de eo. & c. ad limina Contrarium, uide ſupra in litera. D. in ver. delictum.

Familiares inimici ſunt peſtiferi. ar. C. de dolo lata. c. 1. 93. di. vnde Boetius Nulla peſtis efficacior eſt ad nocẽdum quam familiaris inimicus.

Filius impugnare poteſt teſtamentum patris allegando ipſum fuiſſe manifeſtum uſurarium. Signorol. de Homodeis conſ. 15. quidam Bartholomeus. & ad hoc facit tex. in c. quanquam. de uſur. in 6.

Facta pro infectis haberi nequeunt. l. in bello. §. facti. ff. de cap. & poſtlimi. reuer. §. 1.

Filii comitum viuente patre dicuntur comites. glo. fi. in c. fi. 24. quæſt. 1.

Forus conſcientie eſt forus boni & equi: & tribunal veritatis & non fictionis, nec in eo apices excuſant. ita Bal. in l. unica. in 3. col. C. de confeſſ.

G

GAVDENT breuitate moderni. no. glo. l. ff. quòd met.

cau.

cau. & l.ampliorum.§.in refutatoriis.C.de appell. facit glo.in l.1.ff de off.præfect.præto.
Genus mulierum auariſſimum eſt. ff. de donatio. inter uir.& uxor.l.ſi ſtipulata
Grex ad minus continet decem oues.ff.de abigeis.l.oues.
Genus dicitur quod prædicatur de pluribus differentib. ſpe.ſecundum Porphirium.No.gl.2.ff.de re.cre.& inſt. de iu.na.gen.& ci.§.plebiſcitum.ſuper uerbo plebs au té.l.ſi quid earũ.§.inter.ff.de leg.3.Bar. in l.1.de re.ca.
Generale dictum generaliter eſt intelligẽdum.ff. de ſeru. urb.præ.l.ſi ſeruitus.ff.de publ.l.de precio. Adde c.1. 19.di.& c.ſunt nonnulli. 1. q.1.c.ſolite. de ma.& obe. Contra.ff. de in ius uoc.l.quamuis.limita.ut per Cępo. in l.ſi de certa.in princ.C.de tranſact.
Generalitas non trahitur ad futurum niſi exprimatur.l.ſi a colono.ff.de uerb.obli.nec ad ea quæ ueriſimilia sũt. ff.de pig.l.obligatiõe.Cõtra C.quæ res pig.ob.poſ.l.fi.
Gratificationi locus eſt.ff.de reli.l.fi.in prin.& ſi ad Syl-la.l.3.§.ſi quis cum omnes. & de leg.2.l.ſi quis ſeruũ. §.inter duos.adde tex.in l.ſi chorus ff.de leg.3. actione. §.renuntiare.ff.pro ſocio. & l.1.de procur. Contra.C. de lega.l.ſi duobus.in prin.& l.quoties.ff.de uſufr.
Generi per ſpeciem derogatur.ff.de re.iu.l.in toto. & ff. de leg.3.l.ſeruis vrbanis.de fundo inſtruct.l.cum de la nionis §.cui fundi.& §.ſequenti.Contra.ff. de ſuppel. le.l.legata.& de ali.le.l.uerba. uide gl. de hac materia. dic ut l.communi cum §.pen.ff.de feudo.inſtru.
Generale tantum ualet in omnibus, quantum ſingulare in ſingulis ff.de admi.tut.l.ſi duo ar.ff.de legat.2.l.vnũ ex familia.§.duos.Cõtra ff.de acq.hered.l.ſi mihi bona. §.ſed utrum ſi quis l.ſed & ſi rei capitalis. §. cõmuniũ.
Generalib. ſpecilia inſunt.No.gl.ff.de ſeruit. urba præd. l.ſi ſeruitus.
Gloſæ non debent pro tex. allegari.No.gl.ff. de offi.præ fi.l.ſed licet.
Graue eſt naturam fallere.C.de inoffi cioſo teſtamento l. ſi quis ſuo.
Graue eſt fidem fallere ff.de conſti. pec.l. 1.in princ.
Galli

Galli ſunt ſubdici Imperatori.C.de offic præfec.præ. Af fri.l.in nomine domini.& iubemus.

Generaliter verba emiſſa cauſa commendandi, non obligant dicentes.ff.de ædil.edict.l.ſciendum tamen in fi.& de act.& oblig.l.obligationum ſubſtantia eſt tex. in c. cum veniſſent extra de inſt.

Generalis ratio præualet ſpeciali. Not.gl.inſt. de vſuc.§. quod autem dictum ſuper verbo uſucapio. & de nup. §.affinitatis, & §.ſocrum.Contra ff.de edendo. l. quædam unde quod ibi oratio generalis procedit a lege,& ſpecialis ab homine in §. quod autem dictum utique procedit a lege.

Grauius eſt offendere æternam maieſtatē quā temporalē ut i auth.gazaros C.de hære.c.uergētis extra de hære.

Generaliter cum de fraude diſputatur non quid habeat actor,ſed quid per aduerſarium habere non potuit cōſiderandum eſt.ff.de reg.iur.l.generaliter.

Genus quod non poteſt uerificari niſi in una ſpecie habetur pro ſpecie.l.2.& 3.ff.de libe.& poſthu.c.ex parte 1.de offi.deleg.& c.quoniam eo.tit.

Geminatio mandati nihil operatur,ar.l.cum procurator. §.ſi dñs.ff.de no.ope.nūc.Bal.in rub. de proc.in 3.col.

Generaliter & regulariter quid differunt. Decius late in l.1.in 2.& 3.col.ff.de re.iudi. Præpo.in c. ſinodum.17. diſt.Abb.in c.uenerabilem de elect.& c.quoniam ut lit. non conte.uide omnino apoſtillam ad Dyn. in proœ. de reg.iur.lib.6. in princip.

Generi per ſpeciem derogatur.c.generi de reg. iur.in 6.

H

HVMANA natura quodammodo labitur ad delicta in aut.de mo.§.ſi uero col. 1.c.omnis ætas.12.q.2.

Hō eſt digniſſima creaturarū.l. iuſtiſſime.ff.de ædi edic.

Honor eſt præferendus omni commodo pecuniario. C. de inſt.& ſubſti.l.reprehendenda.

Homines ſunt faciles ad diſcendum. ff.de arb. l. nō cogēdū cū ibi alle.& Iaſ.i d.l.ſed & ſi §. pror ait ubi late.

Homo non habet facere aliis quod ſibi fieri nō uult arg. ff.de ſolu.l.1.& ff.quod quiſque iur.per eo.

Hæres conueniendus eſt vbi defunctus debuit.l.hæres abſens.ff.de iudi.

Hæreticis ſunt excommunicandi.C.de ſum.tri.& ſi.cat.l.2.quia vero.& § 1.& 2.

Herba mala cito creſcit.l. omnes. C. qui ve. æta. impe.in glo.& l.eſt enim.

Honor onus habet inſt.de iure natu.§.ſed quod prnicipi.

Hominis hominem beneficio affici intereſt ff. de ſer.export.l.ſeruus eadem lege.

Hominis gratia omnes fructus natura comparauit.§. in pecudum.inſtit.de re.diu.

Hoſti fides eſt ſeruanda.ff.legatio l.fin.

Honeſtum, neceſſarium, & poſſibile æquiparantur.ff. ex quibus cau.ma.l.in eadem.§.fi.& l.nec non. §.fi.

Abundans cautela non nocet.C.de teſta.l.teſtatur, & l.teſtamentum.Contra ff.de re.iu.l.actus.

Onus ſecundum emolumentum regulatur.C.de fur.in fi. §.cum in ſecunda,& ff.ad ſe.con.trebel.l.1. Contra inſtit de pa.tu.iu fi.ff.de procura.l.qui proprio.

Hæres hæredis eſt hæres primi teſtatoris.l.qui liberis.C. de hære.inſtit.

Hoſtes ſunt quibus bellum popu.Rom.decreuit,uel ipſi populo Rom.l.hoſtes.ff.de c.& poſtli.re.& l. hoſtes.ff. de verb.ſigni.

Homini hoiem inſidiari nephas eſt,cum inter nos cognationě quădă natura cőſtituit.l.ut vim.& ff.ď iuſt.& iu.

Hæredis appoſitio non ſolum ad proximum hæredem refertur:ſed etiam ad ulterioré.l.hæredis.ff.de verb. ſig.

Hæres eſt ſucceſſor lucri & viciorum defuncti. l.an vitiũ & l.cum hæredes.ff.de diuer.& tẽpo.præſcri.& l. apud de excep.do.§.exactorem,& §.fi.

Honorum augmentum non ambitioſe ſed labore contingit ad unnmquemque deuenire.C.de neg.ne militant. ideſt contra publica.lib.12.

Honeſti viri debent eſſe in ſuis domibus nocte adueniente.ff.de ori.iur.l.2.§.& quia magiſtratus.

Honeſtus modus eſt ſeruandus non immoderata cuiuſq; luxuria.l.ex damni.§.1.ff.de dam.infect.

Hæres & defunctus eadem perſona reputantur, in auth. de iure.iur.§.preſti.circa prin. & col.5.C. de impu. & ali.ſubſti.l.fi.in fi.Contra.ff.de pact.l.qui in futurum. & l.qui libertis.§.hoc verbo.ff.de vul. & pu. ſub. l.eo. quod hæres hæredis eſt hæres teſtatoris.C.de hære. in ſti.l.fi.§.ſed ſi idem.

Honeſtus amor pendet ex animo non ex lucro not. glo. l.hęc ratio.in prin.ff.de dona.inter.vir.& vxor. Sic etiã dicitur ad cor reſpicit Deus:ut, ff.de verb.obl.l.ſi ſtipu latus fuero.in fin.

Hæreditas nihil aliud eſt, quam ſucceſſio in uniuerſum ius quod defunctus habuit tempore mortis.ff. de regu. iur.l.hæreditas.

Honorat defunctum qui voluntatem eius adimplet in auth.de nup.§.vnde ſancimus.col.4.

Homines non debent procedere ad litigandum: inſtitu. de pe.te.lib.in prin.Nam boni iudicis intereſt lites dirimere.ff.ſi cer.pet.l.quidam.

Humanitatis habenda eſt ratio.ff.ex qui.cau.ma.l.ſi cui in prouincia.in fin.

Homo non debet eſſe mitior lege,in auth.de iudicibus.§. oportet.

Homines inferioris dignitatis maiori perſonæ debent reuerentiam exhibere.glo.in l.1.§.ſicut autem.ff.de aqua pluuia arcenda.

Honor eſt eſſe hæredem.l.Iulianus ſcribit.ff.ſi quis omiſſa cauſ.teſtat.

Humana natura appetit diſcere.l.legatis. §. ornatricibus. ff.de leg.3.

Habendus eſt quis prout in ciuitate æſtimatur ſua.l.1.ff. de quæſtionibus,tenet.Abb.in c.poſtquam.in vltimo. per illum tex.de elect.

Honor maior debetur principali quàm adminiſtratori.l. ſed & ſi §.fin.ff.de in ius vo.quod facit ad intelligen.c. ſane.el.2.de offic.dele.ubi vide Decium.

Humilitas dum in nimium ſeruatur regendi frangitur au ctoritas.c.quando 86.diſt.

Honeſtum & iuſtum ſi concurrunt ſimul potius attendi debet

debet quod eſt iuſtum, text. eſt in c. bonæ. el. 2. circa fi. ubi Abb. in pe. no. de poſtu. præla. ſed ubi concurrunt honeſtum & licitum potius attenditur honeſtum gl. ſing. in l. contractibus. ff. de reg. iur. & eſt tex. in l. ſemper. ff. de ri. nup. & tex. quem ibi no. Abb. in c. 3. de ſpõſa. Barba. in ru. de of. deleg. in pen. col. Decius in c. 2. in princ. de iudi. & ibi etiam uide quæ dicit do. meus Ludouicus Gomeſius.

Homo ſimpliciter non eſt homo, ſed ſignificat hominem glo. inſti. de actio in prin. tenet Bar. in l. Mæuius. §. duobus. nu. 9. de leg. 2. Præpoſit. in c. ſi. de conſau. & affini. in formatione arboris. col. 12. uerſi. Iac. But.

Homo mortuus non proprie homo. glo. in l. 1. in princi. ff. de pac. tex. in l. ſeruum manumiſsũ. ff. de cõd. indebi.

Honor & uita æquiparãtur. l. iuſta cauſa. ff. de manu. uin. & ita licet defendere honorem ſeu famam ſicut uitam. facit gl. in §. ſuſpectus autem. in uer. ob culpam. inſtit. de ſuſpec. tuto quod eſt uerum de honore magno, ſecus de leui. l. iniuriarum. §. ſi quis de honoribus. ff. de iniu. uide Iaſ. in repe. l. admonendi. in 96. de iur. iur.

Hæreditas coacte adita confundit actionem. tex. ſingu. in l. debitor. ff. ad Trebel. quod non ad intelligendum. & limitandum. l. debitori. C. de pac. ubi Hiero. But. uide in ſimili ſing. l. non iuſtam. C. ad Trebel.

Hæres pro ea parte pro qua eſt inſtitutus repreſentat perſonam defuncti. gl. 2. in l. 2. ff. de præto. ſtip.

Honor eſt grauamine non reſultat. l. non quaſi. §. ſi plures. ff. de fideicommiſ. li b. l. ab eod. C. de fideicommiſ.

Hæres mariti non tenetur ultra quam facere poteſt, pro dote etiam legata uxori, ut tenet Alex. in l. etiam in fi. principii. ff. ſolu. matrimo. per l. quod ſi maritus de cõſti. pecu.

Honor in lucro eſt præferendus, ut l. Iulianus. & ibi. gl. ff. ſi quis ob ca. te.

Honores gradatim conferri debent. ff. de mune. & hono. l. ut gradatim & qui promouentur de minori ad maius promoueri debent. 63. di. legimus in fi.

Habitus ſolus ſine promiſſione non facit monachum ex-

tra de reg.porrectum,& qui cle.uel uocen.c.conſuluit.

Hæreticus poſt mortem per ſententiam declarari poteſt hæreticus,c.accuſatus.ad ſi.uer.in eo uero caſu.de hære ti.in.6.& ibi gl,in uer.poſt mortem.

I

IN nomine domini noſtri Ieſu Chriſti,hæc uerba ſcripta ſunt l.in nomine domini.C.de offic.præfec.prę to.Af,

Ignoratus principiis ignoratur & ars.ff.de iuſt.& jur. l.1 in prin,& in authen.de non alie,iud.§. ſcimus. no. per. Dy.in regula nullus.de reg.iur.

Iuramentum contra bonos mores preſtitum , nullum eſt in auth.de iureiuran.a mo.præſ.propter menſuram ſub ſtantiæ. §.non ſolum.col.5.

In re ſua quilibet eſt moderator & arbiter.C.de man. l.in re mandata,& l.Polla.C.de his qui.ut indig. Contra in ſtit.de his qui ſunt ſui,uel alie.iur.§.1.

Iuniores ſunt habiliores ad quodcunque artificium quā ſenes.l.præcipiūt.ff.de ædil.edic.facit.§.1.in auth. de in ſti.cau.& fi.Contra.C.de poſtu.l.prouidendum.

Imperator eſt lex animata in terris , in auth,de conſu.in princ.col.4.

Imperator eſt dominus totius mundi.ff.ad l. Rhodiam de iac.l.de præcario.C.de quadri præſcrip.l.bene a Zeno ne.Contra quia tunc eſſent duo domini eiuſdem rei, puta rei meæ,ſ.Imperator,& ego,quod eſt contra. l.ſi ut certo.§.ſi duobus ue.ff.commo,

Iuſtitia eſt conſtans & perpetua uoluntas ius ſuum unicuique tribuens.inſti.de iuſt.& iur.in prin.& ff. eo.tit,

In alternatiuis eſt electio promiſſorum. l. in emp. §. emptio.de contrahen. emp.ff.de eo quod certo lo. l. non utique. primo reſponſ. & poteſt mutare uoluntatē, ff.de uerb.oblig,l,eum qui.§.fin,

In alternatiuis rei eſt electio ff.de iur.do.l.plerunq;.§.fi,

In alternatiuis ſufficit alteram partem adimplere.l,generaliter,C.de inſtit.

In pari cauſa turpitudinis potior eſt cauſa poſſidētis.l.2. in fi.C.de condit.ob tur.cau.C.de tranſact.l.ſi ob tur-

pem

pem cau.ff.de reg.iur.l.1.pari.ff.ne quid in loc.publi.l.
l.ait prætor.§.idem.ff.de calum. l. in hæredem. de do.
ex.l. apud Celſum.§.Marcellus.

In pari cauſa turpitudinis melior eſt cauſa prohibentis.l.
Sabinus.ff.communi diuidundo.

In genere ſtipulationis eſt electio promiſſoris. inſtit. de
act.§.hinc autem.

Iugenus eſt qui ſtatim ut natus eſt, liber eſt. inſtit.de in-
ge.in princip.

Incertitudo vitiat actum.l.ſi frumentum al. & l. idē Pōp.
ff.de rei uen.§.fi.& inſtit.de leg.§.incertum.

Initium litis fit per conteſtationem, l. 1. C. de plus pe.de
iudi.l.apertiſſimi.& C.vbi de crimine agi oportet. l. 1.

In teſtamentis plenius noluntates teſtantium interpreta
mur.l.in teſta.ff.de reg.iur.

Is damuum dat qui iubet dare. Eius vero nulla culpa eſt
cui parere neceſſe eſt.ff.de reg.iur.lib.6.ne.

In penalibus cauſis benignius interpretandum eſt. l.beni
gnius.ff.de re iud.

Illi debet permitti penam petere qui in penam non inci
dit.ff.de re.iur.eo.l.

In penis uno ſoluente alter nō liberatur.ff. de iuriſd.om.
iudi.l.ſi quis id.§.fin.& l.ſed. & ff. ne quis eum qui in
ius vo.eſt.l.pen.§.fi.& C.de condi.fur.l.1.

In contractibus arue latinorum rei eſt electio. ff. de iure
do.l.plerunque.§.ſi ſed in iudicis actoris.ff de no. ope.
nū.l.ſtipulatio.§.1.& in dubio dicto ēt. ff. de iu.l.ſi qs.

Illi qui iudicem recuſant ſunt compellendi ut eligant ar
bitros.C.de iudi.l.apertiſſimi.

In dubiis benigniora proferenda ſunt.l.ſemper.ff.de regu
lis iuris.

In generali ſermone non continetur perſona loquentis.
l.1.in fi.ff.de ſena.C.de ſolu.l.inquiſitio.& ff. de actio.
empti.ſi mercedem.§.fi.& ff.cōmunia præ. l. quicquā.
contra.ff.de ædil.edic.l. quod ſi nolit.§.1.& ff.de in diē
adiec.l.quod ſi ſuo.& l.antepe.& ff.de pig.l.pau. §.fin.
vide glo.in c.ſi non.23.q.5.

Iudex debet oīno inquirere veritatē l.is.apud.C.de eden.

Illud

Illud quod meretrici datur repeti non poteſt.ff. de cõdic. ob tur.cau.l.item ſi ob ſtuprum.§. ſemper & quod meret.de do.l.affectionis.

In maiori ſumma minor ineſt.ff.de uerb.ob.l.1.§.ſtipulanti.& de inter.ac.l.ſi defenſor.§. qui interrogatis. Cõtra in tit.de inuti.ſtipu.§.præterea in prin.

Inter patrem & filium nulla exceptio cõtrahi poteſt.l.inter patrem.ff.de contrahen.emp.ſed de rebus caſtrenſibus poteſt ut iure.

Intereſt reipublicæ ne crimina maneant impunita.ff.ad l. Aquil.l.ita vulneratus.ff.de iud.l.ſi lõgius §.1. & ff.de po l.bona.ff.de nox.l.4.§. cum dominus.ff. de fideiuſſ. l.ſi à reo.§.fin.C.de pœnis.l.ſi operis.ff.de ſolu.l.ſi Stichum aut Pamphilum.in fin.primi reſp.& C. de defenſ. ci.l.per omnes.

In uenditionibus non debet cõſiderari affectio uendẽtis: ſed debet æſtimari quantum res communiter ualet. Nã precia rerum ſecundum ueritatem non ex affectione ſingulorũ uel utilitate ſunt æſtimanda.ff.ad l. Falc.l. precia,& l.præce.ff.ad l.Aquil.l.ſi ſeruus.§.6.

In toto & pars eſt.l. ſi quis cũ totum.ff. de excep. rei iudi.

In omnibus obligationibus in quibus dies nõ ponit: præſenti die debetur.l.in omnibus.ff.de iu.

In perſonam ſeruilẽ nulla cadit obligatio.ff. de reg.iur.l. in perſonam.

Inuito beneficium non datur.ff.de reg.iur.l.inuito.

Impoſſibilium nulla eſt obligatio.ff.de reg.iur.l.impoſſibilium:& l.ſi ſtipuler.ff.de uerb.oblig.Contra.ff.de cõdi.& dẽ.l.Mæuius.§.1. & inſtit. de his qui ſunt ſui uel alie.iu.§.ei expedit.

Inter ſi & cum non debet eſſe aliqua differentia.ff.de uerbo.obli.l.quicunque.Cõtra.C.quando dies leg.ce.l.ex his.ff.de condi.& demon.l.quibus diebus.

Inuitus nemo cogitur defendere.ff.de reg.iur.l.inuitus.

In multis iuris articulis deterior eſt conditio fœminarum quam maſculorum.l.inuitus.ff.de ſta.ho.& uide glo.

Imperfectum teſtamentum ſine dubio nullum eſt : inſtit. qui.mo.teſt.infir.§.nam imperfectum.

Inter dominum & eum qui eſt in eius poteſtate nõ naſcitur aliqua obligatio. inſti. de noxa. §. ſi ſeruos.

Inter patrem & filiũ nulla lis eſſe poteſt, niſi ex caſtrenſi peculio. l. lis nulla. ff. de iud. & uide glo.

Iuriſdictio eſt iudicis dãdi licẽtia. ff. de iur. om. iu. l. 3. in fi.

Iure & nõ ui debitor cõueniendus eſt. ff. quod met. cau. l. extat. & ff. de ac. & ob. l. negantes.

Iniuria quæ fit exemptori uenditorem non debet contingere. ff. de euic. l. ſi per imprudentiam.

Iuſte poſſidet qui authoritate prætoris poſſidet. l. iuſte. ff. de acquir. poſſ.

Ius publicum pactis priuatorum mutari nõ poteſt. ff. de pac. l. ius publicum.

Inſtitutio & ſubſtitutio non habent locum in codicillis. l. non codicillis. C. de teſtam.

Infans dicit̃ minor ſeptẽ annis. l. ſi infanti. C. de iur. delib.

Ignorantia facti aliquẽ excuſat. l. nihil. §. ſicut filius. ff de inoff. teſta. quia erranti ſuccurritur.

In contractu emptionis & uenditionis requiritur conſenſus, & ideo furioſus non poteſt contrahere emptionẽ, nec uenditionem. C. de contrahen. emp. & uend. l. 2.

Inuidia reprobatur. inſtit. de le. fu. circa prin.

Iuſta deprecãtibus nihil debet denegari. ff. de his qui ſunt ſui uel ali. iu. l. ſi dominus. §. ſed dominorũ, inſtit. eod. §. dominorum.

In eo qđ plus eſt, ſemꝑ ineſt minus. ff. de reg. iu. l. in eod.

In toto etiam pars continetur. ff. de reg. iur. l. in toto.

Imputatur ei qui ſe ponit in periculis. ff. ad l. aq. l. itẽ Mella. in princ.

Illud quod ſemel approbatur non debet reprobari, nam quod approbo nõ reprobo. ff. de neg. ge. l. Pomponius.

Ius eſt ars boni & æqui cuius merito nos quis ſacerdotes appellat. ff. de iuſti. & iur. l. 1.

Ius eſt lex firmiſſima quo ad mundũ: inſti. de re. di. §. ſanctæ quoque res.

Ius eſt res ſanctiſſima quo ad animã: quia eius ꝓcepta cõcordant cũ diuinis. ff. de iuſti. & iu. l. iuſtitia. § iur. præ.

Iuris præcepta ſunt hæc, honeſte uiuere: alterum non lædere:

lædere:ius ſuum unicuiq; tribuere,inſti.de iuſtit.& iu. §.iuris præcepta.
Ius publicũ eſt quod ad ſtatim rei Romanæ ſpectat. inſti. de iuſti.& iu.§.pen.
Ius priuatũ eſt quod ad ſingulos pertinet,inſtitu.e.§.eod.
Ius generale eſt quod natura omnia animalia docuit.inſti. de iure natu.gen.& ci.in prin.
In cognitione iudicii, maioris quæſtio minori præfert.l. 1.C.qui ac.non poſ.hoc eſt uerũ niſi minor ſit præ iudicialis maiori ut.C.ad.l.Iul.de adulte.l.quoniam.
Inſpiciẽdum eſt quod euenire poteſt.inſtitu.de re di.§.illud quæſitum.ff.ad l.Fal.l.in quantitate.§.magna. ff.de iuriſ.om.iu.l.ſi idem.circa fi.ff.loca.l.ſi quis domũ.Adde tex.in l.ſeruo cum libertate.ff.de adim.leg. & tex. in §.itaque.& ibi glo.inſt.de ſing.re per fidei.relic.uide ſupra in littera F.futura ſunt præcauenda. Contra de l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de uer.ob.& inſti.de inutil. ſtip.in prin.
Iuramentum obtinet locũ probationis. ff. de re.cre.l. ſed & ſi poſſeſſoris.§.fi.
Iuſſus prætoris aliquẽ excuſat.ff.de iuriſ.om.iu.l.ſi quis id.§.doli mali.ff.de mi.l.ait prætor. §. quid tamen.
Iuramentum factum in pacto a iure communi remoto nõ eſt obſeruandum.ff.de pact.l.iuriſgentium.§.fi.
Illa pacta uidentur ineſſe in contractibus.fi. quæ dant legem cõtractui.l.quæ ingreſſu cõtractus facta ſunt.ff. de pac.l.iuriſgentium §.idem Marcellus.
Ius dicitur locus in quo ius redditur.ff.de iuſti. & iu.l.fi.
Iure naturali omnes homines liberi naſcebantur.l.manumiſ.ff.eo.titu.
Iuris nomẽ a iuſtitia appellatur.l.1.in prin.ff.de iuſt.& iu.
Ius publicũ in ſatis,in ſacerdotibus,in magiſtratibus, cõſiſtit.ff.eo.l.1.§.publicum.
Ius gentium ex quo gentes humanæ utuntur.l.1.§.fi.ff.de iuſti.& iu.& l.omnes.in fi.
In ciuilibus uel criminalibus cauſis non admittitur iuramentum.no.gl.l.maritus. ff.de pœn.
In omnibus hominibus terminus uitæ eſt mors.iu auth.

de hæ. & Fal. §. ſed allegatur. colum. 1.
In multis ſimilia ſunt iudicia & arbitria. ff. de arb. l. 1.
Ipſis rebus & non uerbis legẽ imponimus. C. communia de leg. l. 2. in fi. & de uſuris. l. fi.
Infans tuetur innocẽtia. l. infans. ff. ad. l. Corn. de ſica.
Infœlicitas furioſum excuſat. eadem l. infans.
Iuſſus iudicis aliquem excuſat. ff. de aqua plu. arc. l. quamquam autem. ff. de iuriſ. om. iud. l. ſi quis id. §. dolimal i. ff. de his qui not. infa. l. furti. §. qui iuſſu. ff. quod ui aut clam. l. 3. §. nõ iure. ff. pro con. ſal. tuto. aut. l. interdum. Contra de app. l. quoniam.
In diem acceptilatio facta nullius eſt momenti. l. in diem. ff. de acceptil.
In incertis & nõ certis locus eſt coniecturis. l. continuus. ff. de uerb. obl. §. cum ita in fi.
Illud quod fauore aliquorum introductum eſt non debet ad eorum læſionem retorqueri. l. quod fauore. C. de le.
Imperator reprobat audaciã. C. unde ui. l. ſi quis in tantã. Contra. ff. de lib. & poſthu. l. Gallus. §. nunc uidendũ.
Ius ciuile eſt quod in totum a iure natu. uel gen. recedit nec per omnia ei ſeruit. ff. de iuſti. & iur. l. ius ciuile.
In ambiguis rebus humanior ſententia eſt proferenda. ff. de re. du. l. ſi fuerit. in fi.
In neceſſitatibus nemo liberalis extitit. ff. de adi. lega l. rẽ legatam. in fi.
Interpone tuis interdũ gaudia curis. No. gl. in prohemio. ff. §. ne autem tertii anni.
Iudex non iure pronuncians facit iniuriam. inſt. de iniur. circa prin. ff. de euic. l. ſi per prudentiam.
In re propria furtum committi poteſt, inſtit. de obli. quæ ex male. §. interdum.
Iuſta ignorantia & probabilis debet excuſare. inſti. manda. § . ſed utilitas.
Illud poſſumus quod commode poſſumus, inſti. de inuti. ſti. §. fi. in gl. c. facit. 22. q. 2. l. nepos, pcul. de uerb. ſigni.
In alternatiuis eſt electio debitoris. inſtitu. de ac. §. ſi quis ita. ff. de iu. do. l. plerunque in fin.
Infamis poteſt eſſe procurator inſtitu. de excu. §. fi. & c. arbitri.

bitri.ff.de arbi.l.Pedius & Pomponius ſcribunt.

Iudices & alii duces debent large de rebus ſuis diſtribuere,& maxime eccleſiis in auth. de eo qui eccleſiaſticam parua pēſione.§.quid enim cauſetur coll.2. alias eſt aute.de non alie.aut permu.reb.eccleſ.

Intereſt iudicis ſubiectos habere locupletes in auth ut iudices ſine quoquo ſuffra.§. conſideramus enim col.2.

Iuran's debet tenere & tangere ſanctuaria ſine librum ſupquo iura.in aut.iuſiu.ꝙ præſtatur ab his in princ.col.2.

Ius ciuile eſt quod legibus,plebiſcitis,ſenatuſcōſultis,decretis principum,auctoritate prudentum conſtat.ff. de iuſtit.& iu.l.ius ciuile.

Ius prætorium eſt quod prætores introduxerunt adiuuādi,ſupplendi , uel corrigendi iuris ciuilis gratia propter utilitatem pu. & honorarium dicitur ab honore prætoris,ff.de iuſt.& iu.l.ius autem ci.in fine.

Ius autem honorarium eſt quaſi una & uiua uox iuris ciuilis.l.nam ipſum.ff.de iuſti.& iure.

Ingenui ſunt qui ex matre libera nati ſunt.ff.de ſta.homi. l.& ſeruorum.§.ingenui.

In rebus nouis conſtituendis euidens eſſe debet utilitas ut recedatur ab eo iure quod diu æquum uiſum eſt. ff. de conſtit.prin.l.in rebus.

In re non poſſeſſa furtum committi nō poteſt.ff.ſi quis in te.l.iuſſus eſſe fuerit.§.Scæuola.

Illud eſt perfectum quod ex omnibus partibus ſuis conſtat.l.1.§.1.ff.de origine iuris.

In ciuile eſt niſi tota lege inſpecta aliqua eius particula propoſita iudicare uel reſpondere.l.ciuile.ff.de leg.

In conditionibus teſtamētorum potius uoluntatem quā uerba conſiderari oportet.l.patri ſemen.ff.de condi. & de.ff.de leg.1.l.penul.

Iudex non debet aliquem ſine cauſa citare uel accuſ.l. cū hi.ff.de tran.

Interdictum unde ui requirit uiolentiam l.cum quærebatur.C.unde ui.

Iſtud uerbum idem eſt quod tantū.l.armorū.ff.de uer.ſig.

Inter priuationem & habitum non eſt dare media. ff.

cau. & l.ampliorum.§.in refutatoriis.C.de appell. facit glo.in l.1.ff de off.præfect.præto.

Genus mulierum auariſſimum eſt. ff. de donatio. inter uir.& uxor.l.ſi ſtipulata

Grex ad minus continet decem oues.ff.de abigeis.l.oues.

Genus dicitur quod prædicatur de pluribus differentib. ſpe.ſecundum Porphirium.No.gl.2.ff.de re.cre.& inſt. de iu.na.gen.& ci.§.plebiſcitum.ſuper uerbo plebs au tē.l. ſi quid earū.§.inter.ff.de leg.3.Bar. in l.1.de re.ca.

Generale dictum generaliter eſt intelligēdum.ff. de ſeru. urb.præ,l.ſi ſeruitus.ff.de publ.l.de precio. Adde c.1. 19.di.& c.ſunt nonnulli. 1. q.1.c.ſolite. de ma.& obe. Contra.ff.de in ius uoc.l.quamuis.limita.ut per Cepo. in l.ſi de certa.in princ.C.de tranſact.

Generalitas non trahitur ad futurum niſi exprimatur.l.ſi a colono.ff.de uerb.obli.nec ad ea quæ uериſimilia sūt. ff.de pig.l.obligatiōe.Cōtra C.quæ res pig.ob.poſ.l.ſi.

Gratificationi locus eſt.ff.de reli.l.ſi.in prin.& ſi ad Syllā l.3.§.ſi quis cum omnes. & de leg.2.l.ſi quis ſeruū. §.inter duos.adde tex.in l.ſi chorus ff.de leg.3. actione. §.renuntiare.ff.pro ſocio. & l.1.de procur. Contra.C. de lega.l.ſi duobus.in prin.& l.quoties.ff.de uſufr.

Generi per ſpeciem derogatur.ff.de re.iu.l.in toto. & ff. de leg.3.l.ſeruis vrbanis.de fundo inſtruct.l.cum de la nionis §.cui fundi.& §.ſequenti.Contra.ff. de ſuppel. le.l.legata.& de ali.le.l.uerba. uide gl. de hac materia. dic ut l.communi cum §.pen.ff.de feudo.inſtru.

Generale tantum ualet in omnibus, quantum ſingulare in ſingulis ff.de admi.tut.l.ſi duo ar.ff.de legat.2.l.vnū ex familia.§.duos.Cōtra ff.de acq.hęred.l.ſi mihi bona. §.ſed utrum ſi quis l.ſed & ſi rei capitalis. §. cōmuniū.

Generalib. ſpecialia inſunt.No.gl.ff.de ſeruit. urba præd. l.ſi ſeruitus.

Gloſæ non debent pro tex. allegari.No.gl.ff. de offi.præſi.l.ſed licet.

Graue eſt naturam fallere.C.de inoffi cioſo teſtamento l. ſi quis ſuo.

Graue eſt fidem fallere ff.de conſti. pec.l.1.in princ.

Galli

Galli ſunt ſubdici Imperatori.C.de offic præfec.præ. Afri.l.in nomine domini.& iubemus.

Generaliter verba emiſſa cauſa commendandi, non obligant dicentes.ff.de ædil.edict.l.ſciendum tamen in ſi.& de act.& oblig.l.obligationum ſubſtantia eſt tex. in c. cum veniſſent extra de inſt.

Generalis ratio præualet ſpeciali. Not.gl.inſt. de vſuc.§. quod autem dictum ſuper verbo uſucapio. & de nup. §.affinitatis, & §.ſocrum.Contra ff.de edendo. l. quædam unde quod ibi oratio generalis procedit a lege,& ſpecialis ab homine in §. quod autem dictum utique procedit a lege.

Grauius eſt offendere æternam maieſtatē quā temporalē ut i auth.gazaros.C.de hære.c.uergētis extra de hære.

Generaliter cum de fraude diſputatur non quid habeat actor,ſed quid per aduerſarium habere non potuit cōſiderandum eſt.ff.de reg.iur.l.generaliter.

Genus quod non poteſt uerificari niſi in una ſpecie habetur pro ſpecie.l.2.& 3.ff.de libe.& poſthu.c.ex parte 1.de offi.deleg.& c.quoniam eo.tit.

Geminatio mandati nihil operatur,ar.l.cum procurator. §.ſi dñs.ff.de no.ope.nūc.Bal.in rub. de proc.in 3.col.

Generaliter & regulariter quid differunt. Decius late in l.1.in 2.& 3.col.ff.de re.iudi. Præpo.in c. ſinodum.17. diſt. Abb.in c.uenerabilem de elect.& c.quoniam ut lit. non conte.uide omnino apoſtillam ad Dyn. in proœ. de reg.iur.lib.6. in princip.

Generi per ſpeciem derogatur.c.generi de reg. iur.in 6.

H

HVMANA natura quodammodo labitur ad delicta in aut.de mo.§.ſi uero col. 1.c.omnis ætas 12.q.2.

Hō eſt digniſſima creaturarū.l. iuſtiſſime.ff.de ædi edic.

Honor eſt præferendus omni commodo pecuniario. C. de inſt.& ſubſti.l.reprehendenda.

Homines ſunt faciles ad diſcendum. ff.de arb. l. nō cogēdū cū ibi alle.& Iaſ.i d.l.ſed & ſi §. ptor ait ubi late.

Homo non habet facere aliis quod ſibi fieri nō uult arg. ff.de ſolu.l.1.& ff.quod quiſque iur.per eo.

Hæres

Hæres conueniendus eſt vbi defunctus debuit.l.hæres abſens.ff.de iudi.

Hæreticis ſunt excommunicandi.C.de ſum.tri.& fi.cat.l.2.quia vero.& § 1.& 2.

Herba mala cito creſcit.l. omnes. C. qui ve. æta. impe.in glo.& l.eſt enim.

Honor onus habet inſt.de iure natu.§.ſed quod prnicipi.

Hominis hominem beneficio affici intereſt ff. de ſer.export.l.ſeruus eadem lege.

Hominis gratia omnes fructus natura comparauit.§. in pecudum.inſtit.de re.diu.

Hoſti fides eſt ſeruanda.ff.legatio l.fin.

Honeſtum, neceſſarium, & poſſibile æquiparantur.ff. ex quibus cau.ma.l.in eadem.§.fi.& l.nec non. §.fi.

Abundans cautela non nocet.C.de teſta.l.teſtatur, & l.teſtamentum.Contra.ff.de re.iu.l.actus.

Onus ſecundum emolumentum regulatur.C.de fur.in fi. §.cum in ſecunda,& ff.ad ſe.con.trebel.l.1. Contra inſtit de pa.tu.iu fi.ff.de procura.l.qui proprio.

Hæres hæredis eſt hæres primi teſtatoris.l.qui liberis.C. de hære.inſtit.

Hoſtes ſunt quibus bellum popu.Rom.decreuit,uel ipſi populo Rom.l.hoſtes.ff.de c.& poſtli.re.& l. hoſtes.ff. de verb.ſigni.

Homini hoiem inſidiari nephas eſt,cum inter nos cognationẽ quãdã natura cõſtituit.l.ut vim.& ff.d iuſt.& iu.

Hæredis appoſitio non ſolum ad proximum hæredem refertur:ſed etiam ad ulteriorẽ.l.hæredis.ff.de verb. ſig.

Hæres eſt ſucceſſor lucri & viciorum defuncti. l.an vitiũ & l.cum hæredes.ff.de diuer.& tẽpo.præſcri.& l. apud de excep.do.§.exactorem,& §.fi.

Honorum augmentum non ambitioſe ſed labore contingit ad unumquemque deuenire.C.de neg.ne militant. ideſt contra publica.lib.12.

Honeſti viri debent eſſe in ſuis domibus nocte aduenientẽ.ff.de ori.iur.l.2.§.& quia magiſtratus.

Honeſtus modus eſt ſeruandus non immoderata cuiuſq; luxuria.l.ex damni.§.1.ff.de dam.inſect.

Hæres & defunctus eadem perſona reputantur, in auth. de iure.iur.§.pręſti.circa prin. & col.5.C. de impu. & ali.ſubſti.l.fi.in fi.Contra.ff.de pact.l.qui in futurum. & l.qui libertis.§.hoc verbo.ff.de vul. & pu. ſub. l.eo. quod hæres hæredis eſt hæres teſtatoris.C.de hære. in ſti.l.fi.§.ſed ſi idem.

Honeſtus amor pendet ex animo non ex lucro not. glo. l.hęc ratio.in prin.ff.de dona.inter.vir.& vxor. Sic etiã dicitur ad cor reſpicit Deus:ut, ff.de verb.obl.l.ſi ſtipu latus fuero.in fin.

Hæreditas nihil aliud eſt, quam ſucceſſio in uniuerſum ius quod defunctus habuit tempore mortis.ff. de regu. iur.l.hæreditas.

Honorat defunctum qui voluntatem eius adimplet in auth.de nup.§.vnde ſancimus.col.4.

Homines non debent procedere ad litigandum: inſtitu. de pe.te.lib.in prin.Nam boni iudicis intereſt lites dirimere.ff.ſi cer.pet.l.quidam.

Humanitatis habenda eſt ratio.ff.ex qui.cau.ma.l.ſi cui in prouincia.in fin.

Homo non debet eſſe mitio lege,in auth.de iudicibus.§. oportet.

Homines inferioris dignitatis maiori perſonæ debent reuerentiam exhibere.glo.in l.1.§.ſicut autem.ff.de aqua pluuia arcenda.

Honor eſt eſſe hæredem.l.Iulianus ſcribit.ff.ſi quis omiſſa cauſ.teſtat.

Humana natura appetit diſcere.l.legatis. §. ornatricibus. ff.de leg.3.

Habendus eſt quis prout in ciuitate æſtimatur ſua.l.1.ff. de quæſtionibus,tenet.Abb.in c.poſtquam.in vlti.no. per illum tex.de elect.

Honor maior debetur principali quam adminiſtratori.l. ſed & ſi §.fin.ff.de in ius vo.quod facit ad intelligen.c. ſane.el.2.de offic.dele.ubi vide Decium.

Humilitas dum in nimium ſeruatur regendi frangitur auctoritas.c.quando 86.diſt.

Honeſtum & iuſtum ſi concurrunt ſimul potius attendi debet

debet quod eſt iuſtum, text.eſt in c.bonæ.el.2. circa fi. ubi Abb.in pe.no.de poſtu. præla.ſed ubi concurrunt honeſtum & licitum potius attenditur honeſtum gl. ſing. in l.contractibus.ff.de reg.iur.& eſt tex. in l.ſemper.ff.de ri.nup.& tex.quem ibi no.Abb.in c.3.de ſpõſa.Barba.in ru.de of.deleg.in pen.col. Decius in c.2.in princ.de iudi.& ibi etiam uide quæ dicit do.meus Ludouicus Gomeſius.

Homo ſimpliciter non eſt homo,ſed ſignificat hominem glo.inſti.de actio in prin.tenet Bar.in l.Mæuius.§.duobus.nu.9. de leg.2. Præpoſit.in c.fi.de conſau.& affini. in formatione arboris.col.12.uerſi.Iac.But.

Homo mortuus non proprie homo.glo.in l.1.in princi. ff.de pac.tex.in l.ſeruum manumiſſũ.ff.de cõd. indebi.

Honor & uita æquiparãtur.l.iuſta cauſa.ff. de manu.uin. & ita licet defendere honorem ſeu famam ſicut uitam. facit gl.in §.ſuſpectus autem.in uer. ob culpam. inſtit. de ſuſpec.tuto quod eſt uerum de honore magno, ſecus de leui.l.iniuriarum. §. ſi quis de honoribus. ff.de iniu.uide Iaſ.in repe.l.admonendi.in 96.de iur. iur.

Hæreditas coacte adita confundit actionem.tex. ſingu.in l.debitor.ff.ad Trebel.quod non ad intelligendum.& limitandum.l.debitori.C.de pac.ubi Hiero. But. uide in ſimili ſing.l.non iuſtam.C.ad Trebel.

Hæres pro ea parte pro qua eſt inſtitutus repreſentat perſonam defuncti.gl.2.in l.2.ff.de præto.ſtip.

Honor eſt grauamine non reſultat.l.non quaſi.§. ſi plures.ff.de fideicommiſ.li b.l.ab eod. C.de fideicommiſ.

Hæres mariti non tenetur ultra quam facere poteſt, pro dote etiam legata uxori,ut tenet Alex. in l. etiam in fi. principii.ff.ſolu.matrimo.per l.quod ſi maritus de cõſti.pecu.

Honor in lucro eſt præferendus,ut l.Iulianus. & ibi.gl. ff.ſi quis ob ca.te.

Honores gradatim conferri debent.ff.de mune.& hono.l. ut gradatim & qui promouentur de minori ad maius promoueri debent.63.di.legimus in fi.

Habitus ſolus ſine promiſſione non facit monachum ex-

tra de reg.porrectum,& qui cle.uel uocen.c.conſuluit.

Hæreticus poſt mortem per ſententiam declarari poteſt hæreticus,c.accuſatus.ad ſi.uer.in eo uero caſu.de hære ti.in.6.& ibi gl,in uer.poſt mortem.

I

IN nomine domini noſtri Ieſu Chriſti,hæc uerba ſcripta ſunt l,in nomine domini.C,de offic.præfec.pre to.Af.

Ignoratus principiis ignoratur & ars.ff,de iuſt.& iur. l.1 in prin,& in authen.de non alie,iud.§. ſcimus. no, per, Dy.in regula nullus.de reg.iur.

Iuramentum contra bonos mores preſtitum, nullum eſt .in auth.de iureiuran.a mo.præſ.propter menſuram ſub ſtantiæ. §.non ſolum.col.5.

In re ſua quilibet eſt moderator & arbiter.C.de man. l.in re mandata,& l.Polla.C,de his qui.ut indig. Contra in ſtit.de his qui ſunt ſui,uel alie.iur.§.1.

Iuniores ſunt habiliores ad quodcunque artificium quã ſenes.l.præcipiũt.ff.de ædil.edic.facit.§.1.in auth. de in ſti.cau.& ſi.Contra.C.de poſtu.l.prouidendum.

Imperator eſt lex animata in terris, in auth,de conſu.in princ.col.4.

Imperator eſt dominus totius mundi.ff.ad l. Rhodiam de iac.l.de præcario.C.de quadri præſcrip.l.bene a Zeno ne.Contra quia tunc eſſent duo domini eiuſdem rei, puta rei meæ.ſ.Imperator,&ego,quod eſt contra. l.ſi ut certo.§.ſi duobus ue.ff.commo,

Iuſtitia eſt conſtans & perpetua uoluntas ius ſuum unicuique tribuens.inſti.de iuſt.& iur.in prin.& ff. eo.tit,

In alternatiuis eſt electio promiſſorum. l. in emp. §. emptio,de contrahen. emp.ff,de eo quod certo lo. l. non utique. primo reſponſ. & poteſt mutare uoluntaté, ff.de uerb.oblig,l,eum qui.§.fin,

In alternatiuis rei eſt electio ff.de iur.do.l.plerunq;.§.ſi,

In alternatiuis ſufficit alteram partem adimplere.l,generaliter,C.de inſtit.

In pari cauſa turpitudinis potior eſt cauſa poſſidẽtis.l.2. in ſi.C.de condit.ob tur.cau.C.de tranſact.l.ſi ob tur-

Illud quod meretrici datur repeti non poteſt.ff. de cōdit. ob tur.cau.l.item ſi ob ſtuprum.§. ſemper & quod meret.de do.l.affectionis.

In maiori ſumma minor ineſt.ff.de uerb.ob.l.1.§.ſtipulanti.& de inter.ac.l.ſi defenſor.§. qui interrogatis. Cōtra in tit.de inuti.ſtipu.§.præterea in prin.

Inter patrem & filium nulla exceptio cōtrahi poteſt.l.inter patrem.ff.de contrahen.emp.ſed de rebus caſtrenſibus poteſt ut iure.

Intereſt reipublicæ ne crimina maneant impunita.ff.ad l. Aquil.l.ita vulneratus.ff.de iud.l.ſi lōgius §.1. & ff.de po l.bona.ff.de nox.l.4.§. cum dominus.ff. de fideiuſſ. l.ſi à reo.§.fin.C.de pœnis.l.ſi operis.ff.de ſolu.l.ſi Stichum aut Pamphilum.in fin.primi reſp.& C. de defen. ci.l.per omnes.

In uenditionibus non debet cōſiderari affectio uendētis: ſed debet æſtimari quantum res communiter ualet. Nā precia rerum ſecundum ueritatem non ex affectione ſingulorū uel utilitate ſunt æſtimanda.ff.ad l. Falc.l. precia,& l.præce.ff.ad l.Aquil.l.ſi ſeruus.§.6.

In toto & pars eſt.l. ſi quis cū totum.ff. de excep. rei iudi.

In omnibus obligationibus in quibus dies nō ponit: præſenti die debetur.l.in omnibus.ff.de iu.

In perſonam ſeruilē nulla cadit obligatio.ff. de reg.iur.l. in perſonam.

Inuito beneficium non datur.ff.de reg.iur.l.inuito.

Impoſſibilium nulla eſt obligatio.ff.de reg.iur.l.impoſſibilium:& l.ſi ſtipuler.ff.de uerb.oblig.Contra.ff.de cōdi.& dē.l.Mæuius.§.1. & inſtit. de his qui ſunt ſui uel alie.iu.§.ei expedit.

Inter ſi & cum non debet eſſe aliqua differentia.ff.de uerbo.obli.l.quicunque.Cōtra.C.quando dies leg.ce.l.ex his.ff.de condi.& demon.l.quibus diebus.

Inuitus nemo cogitur defendere.ff.de reg.iur.l.inuitus.

In multis iuris articulis deterior eſt conditio fœminarum quam maſculorum.l.inuitus.ff.de ſta.ho.& uide glo.

Imperfectum teſtamentum ſine dubio nullum eſt : inſtit. qui.mo.teſt.infir.§.nam imperfectum.

Inter dominum & eum qui eſt in eius poteſtate nõ naſcitur aliqua obligatio.inſti.de noxa.§.ſi ſeruus.
Inter patrem & filiũ nulla lis eſſe poteſt, niſi ex caſtrenſi peculio.l.lis nulla.ff.de iud.& uide glo.
Iuriſdictio eſt iudicis dãdi licẽtia.ff.de iur.om.iu.l.3.in fi.
Iure & nõ ui debitor cõueniendus eſt.ff.quod met.cau.l.extat.& ff.de ac.& ob.l.negantes.
Iniuria quæ fit exemptori uenditorem non debet contingere.ff.de euic.l.ſi per imprudentiam.
Iuſte poſſidet qui authoritate prætoris poſſidet.l.iuſte.ff.de acquir.poſſ.
Ius publicum pactis priuatorum mutari nõ poteſt.ff.de pac.l.ius publicum.
Inſtitutio & ſubſtitutio non habent locum in codicillis.l.non codicillis.C.de teſtam.
Infans dicitũ minor ſeptẽ annis.l.ſi infanti.C.de iur.delib.
Ignorantia facti aliquẽ excuſat.l.nihil.§.ſicut filius.ff de inoff.teſta.quia erranti ſuccurritur.
In contractu emptionis & uenditionis requiritur conſenſus, & ideo furioſus non poteſt contrahere emptionẽ, nec uenditionem.C.de contrahen.emp.& uend.l.2.
Inuidia reprobatur.inſtit.de le.fu.circa prin.
Iuſta deprecãtibus nihil debet denegari.ff.de his qui ſunt ſui uel ali.iu.l.ſi dominus.§.ſed dominorũ, inſtit.eod.§.dominorum.
In eo qđ plus eſt, ſemꝑ ineſt minus.ff.de reg.iu.l.in eod.
In toto etiam pars continetur.ff.de reg.iur.l.in toto.
Imputatur ei qui ſe ponit in periculis.ff.ad l.aq.l.itẽ Mela.in princ.
Illud quod ſemel approbatur non debet reprobari, nam quod approbo nõ reprobo.ff.de neg.ge.l.Pomponius.
Ius eſt ars boni & æqui cuius merito nos quis ſacerdotes appellat.ff.de iuſti.& iur.l.1.
Ius eſt lex firmiſſima quo ad mundũ:inſti.de re.di.§.ſanctæ quoque res.
Ius eſt res ſanctiſſima quo ad animã:quia eius ꝑcepta cõcordant cũ diuinis.ff.de iuſti.& iu.l.iuſtitia.§.iur. præ.
Iuris præcepta ſunt hæc, honeſte uiuere: alterum non

lædere:

læderе:ius ſuum unicuiq; tribuere,inſti.de iuſtit.& iu. §.iuris præcepta.

Ius publicũ eſt quod ad ſtatim rei Romanæ ſpectat. inſti. de iuſti.& iu.§.pen.

Ius priuatũ eſt quod ad ſingulos pertinet,inſtitu.e.§.eod.

Ius generale eſt quod natura omnia animalia docuit.inſti. de iure natu.gen.& ci.in prin.

In cognitione iudicii , maioris quæſtio minori præfert.l. 1.C.qui ac.non poſ.hoc eſt uerũ niſi minor ſit præ iudicialis maiori ut.C.ad.l.Iul.de adulte.l.quoniam.

Inſpiciẽdum eſt quod euenire poteſt.inſtitu.de re di.§.illud quæſitum.ff.ad l.Fal.l.in quantitate.§.magna. ff.de iuriſ.om.iu.l.ſi idem.circa fi.ff.loca.l.ſi quis domũ.Adde tex.in l.ſeruo cum libertate.ff.de adim.leg. & tex. in §.itaque.& ibi glo.inſt.de ſing.re per fidei.relic.uide ſupra in littera F.futura ſunt præcauenda. Contra de l.inter ſtipulantem.§.ſacram.ff.de uer.ob.& inſti.de inutil. ſtip.in prin.

Iuramentum obtinet locũ probationis. ff. de re.cre.l. ſed & ſi poſſeſſoris.§.fi.

Iuſſus prætoris aliquẽ excuſat.ff.de iuriſ.om.iu.l.ſi quis id.§.doli mali.ff.de mi.l.ait prætor. §. quid tamen.

Iuramentum factum in pacto a iure communi remoto nõ eſt obſeruandum.ff.de pact.l.iuriſgentium.§.fi.

Illa pacta uidentur ineſſe in contractibus.ſi. quæ dant legem cõtractui.l.quæ ingreſſu cõtractus facta ſunt.ff. de pac.l.iuriſgentium §.idem Marcellus.

Ius dicitur locus in quo ius redditur.ff.de iuſti. & iu.l.fi.

Iure naturali omnes homines liberi naſcebantur.l.manumiſ.ff.eo.titu.

Iuris nomẽ a iuſtitia appellatur.l.1.in prin.ff.de iuſt.& iu.

Ius publicũ in ſatis,in ſacerdotibus,in magiſtratibus, cõſiſtit.ff.eo.l.1.§.publicum.

Ius gentium ex quo gentes humanæ utuntur.l.1.§.fi.ff.de iuſti.& iu.& l.omnes.in fi.

In ciuilibus uel criminalibus cauſis non admittitur iuramentum.no.gl.l.maritus. ff.de pœn.

In omnibus hominibus terminus uitæ eſt mors.iu auth.

de hæ.& Fal.§.ſed allegatur.colum.1.
In multis ſimilia ſunt iudicia & arbitria.ff.de arb.l.1.
Ipſis rebus & non uerbis legē imponimus. C.communia de leg.l.2.in fi.& de uſuris.l.fi.
Infans tuetur innocētia.l.infans.ff.ad.l.Corn.de ſica.
Infœlicitas furioſum excuſat.eadem l.infans.
Iuſſus iudicis aliquem excuſat.ff.de aqua plu.arc.l.quamquam autem.ff.de iuriſ.om.iud.l.ſi quis id.§.dolimal i. ff.de his qui not.infa.l.furti.§.qui iuſſu.ff. quod ui aut clam.l.3.§.nō iure.ff.pro con.ſal.tuto.aut.l. interdum. Contra de app.l.quoniam.
In diem acceptilatio ſacta nullius eſt momenti.l. in diem. ff.de acceptil.
In incertis & nō certis locus eſt coniecturis.l. continuus. ff.de uerb.obl.§.cum ita in fi.
Illud quod fauore aliquorum introductum eſt non debet ad eorum læſionem retorqueri.l.quod fauore.C.de le.
Imperator reprobat audaciā. C.unde ui.l.ſi quis in tantā. Contra.ff.de lib.& poſthu.l. Gallus.§. nunc uidendū.
Ius ciuile eſt quod in totum a iure natu. uel gen. recedit nec per omnia ei ſeruit.ff.de iuſti. & iur.l.ius ciuile.
In ambiguis rebus humanior ſententia eſt proferenda.ff. de re.du.l.ſi fuerit.in fi.
In neceſſitatibus nemo liberalis extitit.ff. de adi. lega l.rē legatam.in fi.
Interpone tuis interdū gaudia curis.No.gl.in prohemio. ff.§.ne autem tertii anni.
Iudex non iure pronuncians facit iniuriam.inſt.de iniur. circa prin.ff.de euic.l.ſi per prudentiam.
In re propria furtum committi poteſt,inſtit. de obli. quæ ex male.§. interdum.
Iuſta ignorantia & probabilis debet excuſare. inſti. manda.§.ſed utilitas.
Illud poſſumus quod commode poſſumus, inſti.de inuti. ſti.§.fi.in gl.c.facit.22.q.2.l. nepos ,pcul.de uerb. ſigni.
In alternatiuis eſt electio debitoris.inſtitu.de ac.§.ſi quis ita.ff.de iu.do.l.plerunque in fin.
Infamis poteſt eſſe procurator inſtitu.de excu.§.fi.& c.arbitri.

bitri.ff.de arbi.l.Pedius & Pomponius ſcribunt.
Iudices & alii duces debent large de rebus ſuis diſtribuere,& maxime eccleſiis in auth. de eo qui eccleſiaſticam parua pēſione.§.quid enim cauſetur coll.2. alias eſt aute.de non alie.aut permu.reb.eccleſ.
Intereſt iudicis ſubiectos habere locupletes in auth ut iudices ſine quoquo ſuffra.§. conſideramus enim col.2.
Iurans debet tenere & tangere ſanctuaria ſine librum ſuper quo iura.in aut.iuſiu.quod præſtatur ab his in princ.col.2.
Ius ciuile eſt quod legibus,plebiſcitis,ſenatuſcōſultis,decretis principum,auctoritate prudentum conſtat.ff. de iuſtit.& iu.l.ius ciuile.
Ius prætorium eſt quod prætores introduxerunt adiuuandi,ſupplendi, uel corrigendi iuris ciuilis gratia propter utilitatem pu. & honorarium dicitur ab honore prætoris,ff.de iuſt.& iu.l.ius autem ci.in fine.
Ius autem honorarium eſt quaſi una & uiua uox iuris ciuilis.l.nam ipſum.ff.de iuſti.& iure.
Ingenui ſunt qui ex matre libera nati ſunt.ff.de ſta.homi. l.& ſeruorum.§.ingenui.
In rebus nouis conſtituendis euidens eſſe debet utilitas ut recedatur ab eo iure quod diu æquum uiſum eſt. ff. de conſtit.prin.l.in rebus.
In re non poſſeſſa furtum committi nō poteſt.ff.ſi quis in te.l.iuſſus eſſe fuerit.§.Scæuola.
Illud eſt perfectum quod ex omnibus partibus ſuis conſtat.l.1.§.1.ff.de origine iuris.
In ciuile eſt niſi tota lege inſpecta aliqua eius particula propoſita iudicare uel reſpondere.l.ciuile.ff.de leg.
In conditionibus teſtamētorum potius uoluntatem quam uerba conſiderari oportet.l.patri ſemen.ff.de condi. & de.ff.de leg.1.l.penul.
Iudex non debet aliquem ſine cauſa citare uel accuſ.l. cū hi.ff.de tran.
Interdictum unde ui requirit uiolentiam l.cum quærebatur.C.unde ui.
Iſtud uerbum idem eſt quod tantū.l.armorū.ff.de uer.ſig.
Inter priuationem & habitum non eſt dare media. ff.

de uerb.ſig.l.hæc uerba.Cõtra de l.1.§.ſciendum.ff.de tribu.& ibi in gl.

Infinitum in iure probatur.C.de ſacroſanct.eccle.l.fi.extra de reſcri.c.cum in multis.lib.6.Cõtra.ff.de in lit.iuran.l.uideamus.§.iurare.

Inſtar ſacrilegii eſt diſputare de principis poteſtate.C.de cri.ſa.l.2.

Iuſtũ eſt ut ille qui alium decipere credit,ſuã ſentiat iacturam,in authen.de emphy.contract.§.ſi qui.colla.2.

Ius naturale eſt immutabile.inſti.de iure natura.§.ſi. Contra.ff.de uac.te.l.2.& ff.de cõd.inde.l.nam natura. & inſtit.de uſuc.in prin.

In ambiguis orationibus,accipianda eſt mens proferentis l.inter ſtipulantem.§.1.ff.de uerb.ob.& de re.iu.l.in ambiguis.Contra.ff.de pac.l.ueteribus.cum alle.

Inſtrumentum exemplarem copiam non probat.C.de diuer.reſcri.l.ſancimus.auth.ſi quis in aliquo documẽto. C.de eden.Cõtra.C.de teſt.1.publicari authenti.ut fratrum filii.§.illud.col.9.

Illa quæ ſunt eadem non debent diuerſis nominibus nuncupati.C.de codi.l.ſi idẽ. Cõtra idẽ eſt codicillus & teſtamentũ: & tamen diuerſis nominibus nuncupantur. C.de teſta.mil.l.fin.& C.qui teſta.face.poſ.l.hac conſulti.§.1.

Iudex quilibet poteſt de qualibet cauſa cognoſcere quia ille poteſt &c. cuius officium eſt altiſſimum.l.ubi autem non apparet.§.1.ibi & cum appoſitionem. & ff.de uerb.obl.modo officium iudicis eſt altiſſimũ. ff. de iuriſ.om.iudi.ergo quilibet iudex poteſt.&c.p l.1.de donat. Contra. l. de magiſtratus. & l.2.ff. de iuriſdictio.om.iud.

In facto quod ſe habet ad bonum & malum magis de bono quã de malo præſumitur.ff. pro ſocio.l. merito pro ſolutione.& l.Quintus Mutius.ff.de dona. inter uir.& uxor.ad l.ſi defunctis.C.arbitr.tu.

Idem eſt iudicium de toto quo ad totum:& de parte quo ad partẽ.ff.de rei uendi.l.quæ de tota.ff. de uerbo. obl. l.à Titio.Contra de l.naue. & l. mille.ff. de euic, & l.ſi.

de in

de in ius uo.ut cant aut ſatiſdent.

Ignorantia peccatum excuſat. C.de ſer.fug.l.quæcũque.l. in omni parte.ff.de iuris.& facit contra. C. vnde ui.l. ſi quis in tantam.

Illa quæ ad unum finem ordinantur.non debent cõtraria operari. C.de le.l. qđ fauore. & iuncta ratione illius.§. fortiſſimi.

Annua ſi debes &c.inſtitu.de uerb.obl.§.ae ſi ita.& de inu til.ſtip.§.qui hoc anno.Cõtra.ff.quod quiſq; iur. in ru bro & nigro.& inſtit.de auth.tu.§.neq;.

In habentibus ſimbolũ facilior eſt trãſitus inſti.de adop. §.fi.ſed hodie.& l.hac cõſultiſſima.§.ex imperfecto. & §.fi.C.de teſt.& l.ſi in rem.§.ſed ſi quæcunque.ff.de rei ven.Bald.no.is. cõtra quia maiorem habet conuenientiam frumẽtum quam moneta,quia naturaliter conuẽniunt in forma naturali: ſed moneta in forma accidentali: quo uon eſt tanta: & tamen ſi immiſceas frumentum tuum cum meo non erit commune: quamuis ſecus in pecu.ar.l.ſi alieni.ff.de ſolu.§.quod ſi frumentum.in ſti.de re.di.

Ira impedit animum ne poſſit tenere uerum.no.gl. in authen.de appel.§.4.in fi.colla.4.

Idem eſt de his quæ non ſunt & quæ non apparent.l.in lege.ff.de contrah.emp.& uend.uide infra in litera N.

Intereſt reip.ne ſua re quis male utat̃,inſti. de his qui sũt ſui uel alie.iur.§.ſed maior.in fi.

Iuſtus dolor ſ aliquo excuſat.C.ad l.Iul.de adulte.l. Gracchus.& ff.ad l.Cor.de ſicar.l. 1.& ff.de adulte.l.ſi adulterium.§.Imperatores.

Inanis eſt actio quam excludit inopia debitorem.ff.de dolo.l.non bis.

Initium eſt ſpectandum.l.Pompon.l.2.ff.de neg.geſt.

Inuidioſus ego non inuidus eſſe laboro.no.gl.in l. unica C.de cad.tol.circa prin.ſuper uerbo inuidioſum.

In maleficiis uoluntas expectatur,nõ exitus.ff.ad l.Corn. de ſicar.l.diuus Adrianus.

Iniquum eſt ut maritus pudicitiam ad uxore exigat quam ipſe non exhibeat.ut ff.de adul.l.ſi uxor.§.iudex.

Ius naturale non conſtituitur p̄ adoptionem, ff. de adop. l.quæ in adop.nec per epiſtolam.C.de proba.l. non nu dis.& l.non epiſtolis.

Imperator eſt pater legis: in auth. de inceſt. nup.§. dubitatum itaque, coll. 3.

Iudex debet ſententiā ferre in ſcriptis l.ſtatutis. C.de ſen ten.ex breui.reci.

Iracundia excuſat a culpa.no.gl.in l.3.ff. de diuor. re.Itē minuit delictum.C.de adult.l.Gracchus.& C.de aboli. l.2 Item contractum reſcindit, ff.de public.l. licitatio, & l.quanquam ff.de re.iu.Contra C.de iniur. & ſi non conuicii.§.ſi in rixa.

Ignorans regulariter de uicio nō tenet̄,ff.de act. empt. & uen.l.Iulianus.§.item.qui furem.niſi in quinque caſi bus enumeratis in gl.illius.§.

Ingratitudo eſt prima cauſa feudi amittendi: ut in 1.c. in princ.quæ fuit prima cauſa feu.amitt.colla.x.

Iuramentum non tollit ius commune l.vlt.C.de nō num. pec.& de tranſac.l.ſi ex falſis.

Iudex non debet eſſe mitior l. in auth. de iudi.§. oportet.

Iudex poteſt ſuum errorē corrigere ſi male ſit interlocutus l.quod iuſſit,ff.de re iudi.extra de appell.c. cū ceſſante de ſen.excomm.c.ſacro.& extra de accu. c. qualiter & quando.quod facit contra aduocatos & conſiliarios principum,qui ſuum errorem ſuſtinent.

Iniuriæ inde naſci non debent unde iura naſcunt̄ l. memi nerit.C.vnde ui.& extra de accuſ.c.qualiter & quando. no.Abb.in c.cum inter.in ult.notabili.de excep.

Ignorantia præſumitur niſi ſcientia probet̄.ff. de probat. l.verius.cum ibi not.licet ar.contra l.cum indebito, in eodem ti.in fine primi.reſpon.& no.in c.ad audientiam noſtram.extra de reſcr.c.ſi. & uide tex.contra in l.ſi. de ſponſa.

Inſpectio oculorum eſt reprobata.l.in deorum C.quā do tuto.uel cura.eſſe de ſi.& inſti.qui.mo.tut.ſi.in principio.

Iura ſanguinis nullo iure ciuili dirimi poſſunt.l.iura.ff.de regu.iur.

Imaginaria uenditio nõ eſt ꝑcio áccedẽte.regula. iur.ff.e.
In omnibus cauſis pro facto accipitur id in quo quis aliũ perhorreſcit quominus fiat,ff.de reg.iur.l.in omnibus.
Iuriſconſultus aliquando faciendo legem ad eius deciſionem ſeipſum allegat:ut puta cum lex ſit Pauli, poteſt dici in ea Paulus reſpon. & ſic loquitur idem Paulus de ſeipſo in 3.perſona l.4.§.Cato.ff.de uerb.ob.l.liber homo.§.1.ff.de ſtip.ſer.
Inducta ad unum finem non debent contrarium effectũ inducere l.qui hominem.§.fi.ff.de ſol.ubi ſolutio non debet operari obligationem.l.ſi certis.C.de pac.Cõtra de l.in numerationibus.ff.de ſolu.
Is damnum dat qui iubet damnum dare: eius uero nulla culpa eſt,cui parere neceſſe ſit. Quod pendet non eſt pro eo quaſi ſit,ff de reg.iur.l.is damnum.
In contrahenda uenditione ambiguum pactum contra uẽditorem interpretandum eſt. Ambigua autẽ intentio, ita accipienda eſt: ut res ſalua actori ſit, ff.de reg. iur.
Iuuare ſe quis poteſt ex eo quod impugnauit quando eſt error Bar.in l.poſt legatum.in 3.col.ff.quib. ut indig.
In contractibus mens & uoluntas contrahentium magis debet attendi quam uerborum conceptio.tex.formalis in l.fi.C.quę res pig.obl.poſ.Iaſ.in l.in conuentionib. in 1.col.de verb.obl.
Iuſtinianus quando aliquid de nouo ſtatuit,utitur longa præfatione,& iſta eſt conſuetudo ſua,Crottis in l.ſi cõſtante.ubi alleg.tex.in 8.col.ff.ſo.mat.
Ius patronatus habens non dicitur locupletior. l.nemo poteſt.§.1.ff.de re.iur.l.plane.§.fi.leg.Crot.in l.ſi conſtante.in 25.col.ibi.ſol.mat.
Incertitudo cauſat tolerantiam contractus, c.nauiganti. de vſur.l.ſi ea.C.e.Barb.in l.cum acutiſſimi.in 87. col.
Imperitia culpæ adnumeratur regula iur.ff.l.imperitia.
In malis ꝓmiſſis fidẽ nõ expedit obſeruare.de re iu. li.6.
Imputari non debet ei per quẽ non ſtat ſi non faciat qđ per eum fuerat faciendum.de reg.iu.lib.6. ibi uide contraria per Dyn.& ff.de condit.iuſti.l.quæ ſub conditione.§.quoties.

In argumentum trahi nequeunt quæ propter neceſſitatẽ aliquando ſunt conceſſa.in argumentum reg.iur.lib. 6.
In generali conceſſione non veniunt quæ quis non eſſet in ſpecie veriſimiliter cõceſſurus.reg.iu.in gñali.eo.ti.
Irritum,id eſt,irritandum.tex.iuncta.glo.in l.non omnia ff.de mino.in l.1.ff.de reſcin.uend.Lancelo. Decius in l.cum poſtquam.per illum tex.C.de pac.
Iuriſconſulto quando aliquid proponitur, præſupponitur quòd omnia alia ſunt expedita & clara.gl.in l. Gallus eſt 3.gl.ff.de lib.& poſth. Hier.But.in l.pactum qđ dotali.C.de pact.adde l.ſi quæramus. ff.de teſt. c. 1. de ęta. & qual..lib. 6.
Iuriſperitus quãdoque errat.l.3.§.Neratius ff.de acquir. poſſ.& in l.mutuis.& ibi no.ff.pro ſocio. Alex.in l. 1.in 5.col.ff.ſi cer.pet.facit tex.in l.eſt differentia. ff.in qui. cau.pigno.ta. contra. & l. ſed an ultro. §.fina.ff.de nego.geſtis.
Ius commune in dubio præſumitur non priuilegium.l. quanquam.C.de teſta.milit.
Inſpicimus in obſcuris quod & uerilimilius eſt,uel quod plerunque fieri conſueuit.reg.iu.inſpicimus. in 6.
Inſpicimus ea quæ aptitudine eſſe poſſunt, licet actu nõ ſint l. ſiquis poſthumos.§.1.ff.de libe.& poſth.
Impedimentum impediens aliquem uenire ad aliquod ius:licet poſtea ceſſet ille non poteſt admitti, text. eſt in l.ſi a primo.ff.de libe.& poſthu.facit.cap.ſi eo tempore,de reſcri.lib.6.
Impenſę uoluntariæ mutant naturã earũ ratione rei ubi ſiũt.tex.eſt in l.quòd ſi hęc res ff.de impẽ.in re.do.fac.
Ignorantia in facto proprio aliquando ex interuallo admittitur.Bar.in l.ſi res.ff.de leg. 1.in l.ſi quis delegauerit. in fi.de noua.non ob.e.pro illorum.de ſent. exc.qa ibi fuit in continenti,& ita intelligitur. l. quiſquis. de contrah.emptione.
Incidens in pęnam aliquam propter ſpretum aliquod, ẽt incidit ſi effectus nullus potuiſſet ſequi. l. 1. §.ſi quis longo.ff.de agnoſ.lib.
Iudex uocatur princeps.l.ſi ſpadonem.§.ſi ciuitatis.ff.de exeu-

excu.tut.& dicitur viua uox iuris ciuilis.l.nam & ipſum de iuſt.& iure.

Imperfecta duo nõ faciunt unum perfectum.l.ſi ſpadonē §.qui multa.ff.de excu.tuto.

Iudex dicens aliquem debitorem videtur eum condemnare.l.prætor in princ.ff.de iudi. & ibi Bal.l.1.ff.de calū.

Ingratitudo deſiccat fontem pietatis.l. ſi non ſortem. §.libertus.ff.de cōd.inde.Ang.de Maleſi.fo.7.in 3.col.

Iudęi peiores ſunt aliis infidelibus.c.nonne.1.q.1.Decius in c.1.col.12.de proba.

Intentio hominis comprehendit caſus futuros, etiam ſi de illis de præſenti non cogitauit.l.qui iure militari.ff. de teſt.mili.Decius in l.1.col 4.C.de eden.

Ignorantiam allegans non tenetur eam probare, ſed aduerſarius tenetur probare ſcientiam.l.fi. C. de ſponſa. Contra de l.qui cum alio contrahit ff.de reg. iur.& l. 2.in fi.ff.de fideiuſſ.vide Ale.in l.2.i 6. col. ſol.mat.ff.

Inſtitutus ubi non adiit hæreditatem, ſubſtitutus dicitur directo heres teſtatori.gl.in l.ex duobus.in verſi.adiit. ff.de vulg.& pupil.

Ius canonicum dicitur diuinum c.nimis.de iureiu.& c. qualiter.el.2.de accu. Fel.late in prohe.decre. in prin.

Itali dicuntur miſeri l.1.& ibi gl.C.de vſuca. transfor.

Intellexiſſe quem ita veriſimile eſt,ut verba eius ſonant. l.nemo dubitat in gl.ff.de hær.inſt.l. Labeo de ſup.leg.

Ius accreſcēdi idem operatur,quod principale.l.ſi Titio. §.vſumfructum. ff. de uſufru.ubi dr̄, q̄ portio accreſcit portioni,ut alluuio.ad idem.l.interdum.§. 1. ff.de vſufru.accreſ.& eſt tex.no.in l.pe.ff.ut leg.not. ubi fideiuſſor qui ſtricte obligatur tenetur non ſolum pro parte legati pro qua fideiuſſit,ſed etiam obligatus intelligitur pro alia parte,quæ uirtute iuris accreſcendi acquiritur.Decius in l.edicta in 6.col.C.de eden.

Inſpiciendum non eſt cum quo quis [illegible]itur,ſed in quē diſpoſitionis effectus dirigatur.l.cum pater.§.donatio. ff.de leg.2.Rochus in c.fi.in 118.col.de conſue.

In baculo ineſt dolor.ff.ad leg.Aquil.l.ſi ex plagiis.§.tabernarius.

Iniquum eſt eum qui non fecit teneri.l.ſuper.§.apud ferocem ff.de acqua plu.ar.Contra de l.4.§.Cato.de uer. obl.ubi Iaſ.in 3.not.

Impunitascontinuum effectum tribuit delinquendi. l.ſi quis.C.de fur.c.vt clericorum de vita & ho.cle.

Inconſtantia permittitur.ff.de ac.emp. l. ſi ſterilis. §. qui domũ in gl.Cõtra.ff.de proc.in cauſæ in prin. & ibi gl.

Intellectus noſter plerũq; eſt tãquã oculus noctuæ ad lucẽ diei.2.Metha.refert Ange.in rub.inſt. de iuſt.& iur.

Iudex poteſt prohibere alicui ne propter inimicitias trãſeat per domum meam.Bar.in l.ꝗ iuſſit.ff.de re iudi.

Iudicandum eſt idem de re mea,quam ſum alii reſtiturus quam de re aliena.l.in bello.§.ſi quis ſeruo.ff.de capit. qui eſt ſing.& ſecundum Hier. But. in l.debitori.C.de pact.eſt tenendus mẽti ad intelligen.l.debitor.ad Treb. quæ ita debẽt intelligi.

Iudicis male iudicantis dolus præponderat culpæ non appellantis Bar.in l.1.in fi.prin.ff.quòd quiſque iur.Hieron.Buti.l.cum poſtea quam.C.de pac.

Iuuenis rixoſus,ſi non apparet per quinquennium præſumitur mortuus.Alex.conſil.4.in 6.col.in 2.vol.Hiero.But.in l.licet.C.de pac.Bar.in trac.de teſte.

Immemor ſalutis æternæ nemo præſumitur.l.fi.C.repet.

Ius in re & ad rem quid ſint tex.in l.ſciendum.§.cum fundus.ff.qui ſatiſdad.cog.

Iure ſuo renunciare præſumitur qui iuri ſuo contrarium facit c.gratum de offi.deleg de teſt.cum ueniſſet de appe.ſolicitudinem,de his quæ fi.à ma.par.ca.c.ex ore.de ui.& hone.cle.c.ult.C.de iu.do.imp.l.2. & ff.de mino. l.ſi filius,ff.de inof.teſt.l.ſi exhæredatus,& l. ſi proponas.§.1.& 63.diſt.cum Adrianus.

Impeditus non dicitur is qui de facili impedimentum remouere poteſt Bal.in l.ſed & ſi per prætorem.§.1.ver. ſed nec ad nos.ff.ex qui.cau ma.& idem Bal. in l. quib. diebus in prin.de cond.& demon.per tex.in l. qui põt facere.ff.de reg.iu.& eſt tex.vbi no. Abb.in c. fi.de elec.

Iudici non eſt obediendum ſi euidenter iniquum eſt mãdatum ipſius ſiue contra ius.23.quæſt.prima qui culpatur.

patur.& 11.q.3.non ſemper,& 2.c.ſeq. & diſt. ſi quis præpoſtera.

Imperator proprie dicitur Imperator poſt triplicem coronam ſuſceptam,ſcilicet ferream in Alemania, coronam argẽteam in Mediolano,& auream,de quibus per gl.in cle.de iureiur.ante autem coronationem uocatur Rex.ut c.uenerabilem.extra de elec.

Iudex ratione amicitiæ poteſt remittere pœnam.c.niſi de of.leg.50.diſt.clerico.& 35.quæſt.9.ueniam. licet precio non poſſit eam remittere.extra de ſimo. nemo. & 1.q.1.nullus.

In generali permiſſione ea non ueniunt quæ ſpecialiter quis non concederet.ff.de pecu.§.qui peculii.

Iudex non dicitur niſi ſit iuſtus, & cum iuſtitia iudicet.c. ius generale.1.diſt.

Iurare coguntur presbyteri in ſex caſibus quos enumerat glo.in c.quoties.in fi.1.q.7.hoc uidelicet modo: ut ſit recta fides,ut obediat,ut bona fama,ne verũ pereat: ne res ſacra,uel data damna.28.diſt.de Syracuſanæ.

Ignorantia excuſat delictum Bal.in cap.a nobis de excep. Bar.in l.fi.ff.ſi quis teſt.lib.

Iudex ſecularis cognoſcere poteſt ubi in facto eſt dubium an quis ſit excommunicatus.Domi.in c.fi.in fin.de foro compe.in 6.

Iudex tenetur ſequi opinionem ſuam nõ uolũtatem gl.1. in fi.in c.iudicet.3.q.6.facit.l.1.§.1.ff.ad Turpi. ibi. nõ ſecundum uoluntatem iudicis: ſed ſecundum authoritatem legum feratur ſententia.

Iuramentum de reſtituendo poteſt largo modo dici cautio pignoratitia.gl.in uerbo pignoribus in c.epiſcopus in ſynodo.35.q.1.

In incertis non incertis locus eſt coniecturis.l continuus. §.ſtipulatus in fi.iũcta gl.in verbo nullius.ff.de uer.ob.

Iudex eſt comparandus medico qui ex tactu.uita præcedẽti,& urina iudicat de infirmitate.& ita non ſemper habet quidem cauſam infirmitatatis,ſed aliquãdo præſumptiuam.Bal.in rub.de proba.C.col.2.

Intellectus ex quo reſultare poteſt inhumanitas eſt fugiendus,

gjendas,& prorſus explodendus.l. furti. §. pactum.ff. de his qui;not.infa.

Imperator legitimando remouet nubeculam quæ diceba tur ſpurietas.ita no.dicit in l.manumiſſiones.in 2.opp. ff.de iuſt.& iure.Bal.& dicit etiam idem Bal.iu l.ſi te pa rens.C.de ſuis & leg.ꝙ eſſe ſpurium eſt quoddã uelamen quo quis impeditur ſuccedere, ut filius, & illud uelamen legirimatione ſubmouetur, per tex. in l.imperialis. C.de nup.ibi omni macula, per quẽ tex.dicit ibi Bal ꝙ ꝑ legitimitatẽ tollitur oĩs infamia ſpurietatis,ita ꝙ amplius ſpurius dici non dẽt aut nuncupari.

Idem eſt iuris de toto quo ad totum ſicut de parte quo ad partem.l.quæ de tota.ff.de rei uend.cum ſimi.

Iudæus eſt perſona odioſa & infamis. c. cum nimis.extra de Iudæis c.nulla.54.diſt.c.conſtituit.17.q.4.

Introductum ad compendium non debet ad diſpendium pertrahi.c.quod nonnullis extra de priuileg.& c.fi.eo. ti.c.quod ob gratiam de reg.iur.in 6.

Iudex ex officio repellere debet teſtes indignos. Abb.in c.cũ L.& A.de ſen.& re.iud.gl.1.in c.quærẽdũ. 2.q.7.

Iura canonica ſemper præualent legibus in cauſa matrimoniali, etiam in terris imperii, tex.eſt, & ibi notant Arch.& Do.in §.hic colligltur in fi. 2.q.3.

Idem operatur oppoſitum in oppoſito quod propoſitum in propoſito.l.fi.in prin.ff.de leg.3.l. is qui contra. ff. de vulg.& pup.ſubſti.

L

LEx eſt donum Dei.l.3.ff.de legibus.

Lex non debet fieri propter bonas.feminas,quia raræ ſunt ſed propter malas,quia multę ſunt: ut in auth. ut fine prohi.ma.& cre.§.quia uero col.5. Nam ex his quæ forte aliquo caſu accidere poſſunt iura non conſtituuntur.l.ex his.ff.de legi.

Leges ſunt ſacratiſſimæ,& ab omnibus ſciri debent. l.leges ſacratiſſimæ.C.de legibus.

Leges dant formam futuris negociis.l.leges.C.de legi.

Libertus tenetur preſtare reuerentiam patrono ſuo.l.1. C.de obſequiis.

Licet unicuique ſanguinem ſuum redimere.l.fin.ff.de receptatoribus

Ludus tabularum eſt prohibitus.in auth,de ſan,epiſ,§.in dicimus,colla.10,

Ludus ſcachorum eſt permiſſus:quia conſiſtit in ingenio naturali.no. in auth.interdicimus,C.de epiſ.& cle,

Legitimum tẽpus eſt triennium.l,properandum.C.de iu,

Leges non permittunt aliquem in paupertate uiuere, nec in anxietate mori.in auth.de hær,& Falc.in ft.col.1.

Licet prefationibus uti,ff.ſi cer pet,l.1.

Legibus expreſſum eſt,illicite rei,iuſiurandum non oportere ſeruari:in auth.quod eis.C.de nup,

Libellus eſt breuis ſcriptura narrationem actoris in ſe cõtinens,ut C.de appel,l.ampliorem.§.litigatores. &c.

Libellorum dictatores non debent uti uerboſis aſcriptionibus. l,ampliorem,§.in refutatoriis.C.de appel.

Legem ſuperiorum tollere nemo poteſt.ff.de arbit.l,nam magiſtratus.

Legatarius non poteſt eſſe teſtis in cauſa teſtamenti. ff. de teſta.l.qui teſtamentorum.inſtit.eo.§. pen. Contra quia nemo teſtis in ſua cauſa &c,ff.de teſta,l.nullus.C, eo.l.omnibus,

Libertas omnibus fauorabilior eſt,ff.de re.iur. l.libertas.

Libertas eſt res ineſtimabilis,ff.de reg,iur.l. libertas.

Libertas eſt naturalis facultas eius,quod cuique facere libet, niſi ui aut iure prohibetur fieri.inſt.de iur.pſo. §.1.

Leges ab omnibus debent obſeruari.l.3.C,de leg,

Leges egent armis.ff.de rei uen,l.qui reſtituere,

Lex eſt commune preceptum,uirorum prudentum conſultũ,delictorum que ſponte uel ignorantia contrahũtur coertio,communis reipu,ſpoſio.ff.de legi.l.1,

Legis uirtus eſt imperare, uetare,permittere, punire,ff, eo.l.lege.

Lex eſt quod populo Rom.ſenatorio magiſtratu interrogante conſule conſtituebat:inſti. de iur.nat.§. lex eſt.

Lex debet eſſe de bono, & de difficili uicem. l. Labeo.ff. ad Carb.

Lex eſt ſanctio facta,iubens honeſta, prohibens contraria

ria.l. nam & Demoſthenes.ff.de leg.cum ibi no.
Libertini ſunt, qui ex iuſta ſeruitute manumiſſi ſunt, inſti. de liber.in princ.& ff.de ſta.homi.
Legitime factum nullam pœnam meretur.C.ad l. Iul. de adul.l.Gracchus.& C. de admin.tut.l.ſancimus.& ff.de reg.iur.l.nemo damnum.Sed contrà.C.de fecun. nup. l.1.& in auth.l.quotiens,C.ne tu. uel cu.l.1.& C.rem alienam gerentibus. l.1.
Longum tempus dicitur decennium.ff. de uſur.l.cum de in rem uerſ.in gl. ſuper uerbo longe,& C.de præſcrip. lon.tempo. 10.uel 20.ann.in rub.
Latrones poſſunt qõnari die feriato forte die Paſchæ : & poſſunt condemnari.l.prouinciarum. C de feriis.Contra.l. 3.C.de epiſco.aud.ubi dicitur:omnia uincula diſſoluuntur de Paſchæ.
Liberum corpus non recipit æſtimationem. l. 1. §.ſed cũ liber & l.fi.i fi.ff.de his q deie.uel effu.& ff.ſi qua. pau. fecit.dicatur,l. ex hac ſic.ff.de rerum diui.§.ſacra. & §. finali.
Libertas ſemel competens non poteſt retractari.inſtit.de eo cui li.cau.§.hi autem quos.in fi.
Longe commodius eſt poſſidere quam petere:inſti. de interdi.§.commode autem.
Lapis dicitur quaſi lædens pedem.No.gl.inſtit. de condi. in princ.
Longa dilatio non debet eſſe damnoſa.l.2.§.omnes autẽ, ff.de iudi.
Leo eſt fortiſſimus beſtiarum.No.gl.in auth.de nup.§.2. colla.4.
Largius expendit qui ſperat ſibi aliqua euenire.,.de pe. hær.l.ſed.& ſi.
Legum correctio eſt euitãda.C.de appel.l. precibus in fi.
Legatum eſt donatio quædam in teſtamento relicta. l legatum.ff.de leg.
Licet mihi aliquis fraudem faciat non propter hoc aliis facere debeo.l.ſi pater eius.C.de nouationibus.
Libertas præferenda eſt commodo pecuniario.inſt.de eo qui liber.cau.bo.adiiciuntur.§.hii qui autẽ quos,in fi.

Lex eſt quotidiana ergò utilis.l. certe.§.fi. ff. de preca. & materia quotidiana eſt melius & ſubtilius examinanda. Bar. in l. in prin.ff.de ſuſpe.tuto.

Lex obſcura nobis inſidiatur.gl.in l. 1.ibi legem inſidiantem. C. de no. co. compo. & nihil tám proprium legi quam claritas.ut in auth. de teſta.imperfe.§. 1.

Lex non facit quòd ea quæ ſunt non ſint: ſed fingere bene poteſt.l. 2.ff.de uſu.ea.re. quæ uſu conſu.

Labor & pecunia diuiſionem recipiunt.l. Scio. §. 1.ff. de annu.le.

Legibus & non exemplis iudicandum eſt,l.nemo, C. de ſen.& inter.om.iud.contra de c.afferte.de præſump. cũ uulg. ſolo. illud procedit quando exempla non ſunt a principe approbata ut in contrariis.

Leges debent intelligi ſecundum ſubiectam materiam.l. quòd ſi quinto anno.ff.commo.

Lex quæ facit uim in uerbis,eſt in l.ſi quis Sempronium. §.fi.de hæ.inſti.& tex.in c.ſolitæ.de ma.& obe.

Leges nobiliſſimos aperiunt theſauros. §. nos uero. in prohe. ff.

Leges dicuntur emanaſſe diuino quodam motu & ſubtiliſſimo animo.l. fi.C.de præſcrip.lon.tempo.

Leges ut cōderēt Deus de cœlo cōſtituit Imperatores,§. quia igitur.in auth.de fi.inſt. col.6.c. quo iure 8.d iſt.c. fi. 16.q̃ſtio.3.Feli.in phe.decreti.humanũ in priñ. Idē in c.eccleſia in is & ſeq.col.de cōſtit. Abb.in c.ſup Spe. in pen.col.ne.cle. uel mo, Bal.in cōſi. ſciſmatis.i 1.col.

Leges debent introducere quod ſit utile animæ, & auditui & corpori.§.cunq. hoc.ubi no. Ang. in prohe.inſti.

Lex aliquando fit de non dubio propter rudes. ca.1. de no.for.fidelit.l.quæro.ff.de nat.reſti.

Legi locus non eſt, ubi hæreditas ſoluendo non eſt.l.ſi quis ſolidum.ff.de hære.inſti.

Leges diuinitus per ora principum fuerunt promulgatæ. l.fi.uerſi.ideo,quod enim.C.de præſcr.lon. temp. & in auth.de fi.in ſtru.§. quia igitur.in prin.col.6.8.diſt.quo iure.& clarius.16.q.3.nemo.

Labor non debet eſſe ſine mercede.c. ibi adunati 7.q. 1.

& 12.q.2.charitatem.& in auth.de iudi.§.ne autem.col la.6.vbi dicitur ꝙ labor non debet eſſe ſine fructu.

Legitimatus dicitur filius abuſiuus: Bal.in l. Paulus.ff.de ſta.homi.

Lucrari dicit̃ qui rem ex arbitrio agit:licèt diſpẽdioſè.gl. fi.in l.cum ſeruus.ff.de cond.cau.data cau.nón ſequuta.

Loca non ſanctificant homines.c.non loca.& c.fi.40.diſt. & non ſatis eſt Hieroſolymis fuiſſe: ſed Hieroſolymis bene uixiſſe.c.gloria epiſcopi.12.q.2. & nõ ſufficit ſtu duiſſe niſi bene,ut eſt gl.in l.unicuique.C. de proxi.ſa cro ſcri.lib.12.

Lachrymæ debent eſſe arma clericorum.c.conuentor.23. quæſt.8.

Lata culpa eſt ignorare.ff.de ver.ſig.l.latæ culpæ, & l.leges ſacratiſſimæ.C.de legi.

M

MEDIVM eſt eligendum,in auth.de conſul.circa princ. col. 4. vnde dicitur medium tenuere beati, & facit ad hoc.ff.de offi. procon.l.ſolent.§.1.inſti. de re.di. §. cum ex aliena materia.

Mos maiorum eſt ſeruandus. l. more maiorum.ff.de iuriſ. om.iud.& C.de teſta. l.teſtamento omnia.iuncta.l.maximum vitium.C.de lib.prҿte.& exhæ.

Minime ſunt mutanda quæ interpretationem ſemper habuerunt certam.l.minime.ff.de leg.

Manumiſſio libertatis eſt datio. ff.de iuſti.& iure.l.manu miſſiones.

Minor 14.annis non poteſt eſſe iudex l.quidam conſulebant.ff.de re iudi.

Mutus,ſurdus,abſẽs,nõ poſsũt ſtipulari.l.1.ff.de ver.ob.

Melior eſt conditio poſſidentis.C.de rei vend. l. fin.inſti. de interdic.§.commode, & ff.de uerb.ſigni.l.ſi ſeruum.

Momentanea poſſeſſio dicitur quæ parum poteſt durare penes poſſidentem:quia ſtatim poteſt agi cõtra ipſum iudicio poſſeſſorio.ff.de acqui.poſ.l.non uidetur.

Multum facit oculorum inſpectio.l.ſatiſque.in fi. ff. de in ius uoc.& ff.de acqui.poſ.l.quod.§.ſi venditorem.

Mulier eſt auara:Nam facilius ſe obligat quàm alicui donet.

net. l. ſed ſi ego in ſi. ff. ad ſe. con. uel ibidem not. glo. q̄d genus mulierum eſt auariſſimum in donando. C. de do nat. ante nupt. l. ſi à ſponſo. ff. de donat. inter uir. & uxo. l. ſi ſtipulata. in ſi.

Mulier eſt ſagacior. l. 2. §. fęminas. C. de his qui ue. æta. im pe. & ibi no. gl. quod mala herba cito creſcit.

Mulieres ſunt loquaces. ff. de poſtu. l. 1. §. ſexum.

Mulieres ſunt falſæ, fragiles, & corruptibiles. ff. de teſta. l. qui teſtamento. §. mulier. inſti. de teſta. §. teſtis.

Mulier minus audet quàm maſculus. C. ad leg. Iul. maie- ſta. l. ſi. §. ad filias.

Mulieres non poſſunt accuſare, niſi res ad eas pertineat. l. ſequi. C. qui accu. poſ.

Mulieres non poſſunt poſtulare. l. 1. §. ſexū. ff. de poſtula.

Mulier nō pōt eſſe procurator. ff. de procu. l. neq; fęmina.

Mulieres nō poſſunt pro alio interuenire. l. 1. ff. ad ſe. con. Vel. niſi in ſex caſibus poſitis. in l. 1. in glo. ff. eo. tit.

Mulieres ſunt remotæ ab omnibus officijs publicis, vel ciuilibus. ff. de re. iu. lib. 2.

Mulier non poteſt eſſe iudex. l. cum prætor. §. non autem. ff. de iud.

Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento. ff. de teſta. l. in teſtamento. §. mulier.

Mulier debet præſtare operas, & ad illud officium depu- tatur. ff. de oper. lib. l. ſicut.

Mulier in poteſtate ſua liberos non habet: inſtit. de ado- ptio. §. fœminæ.

Mulier nullam diſcretionem habet. ff. de iu. l. cum prętor. §. non autem.

Malitiis hominum obuiandum eſt. ff. de rei vend. l. in fun. alie. §. penul. vide omniuo ornatum ad iſtam regulam per Hyppo. ſingul. ſuo. 127.

Morte extinguitur crimen. l. 1. C. ſi re. uel accu. mor. fu.

Minores 25. annis hæredes ſcripti non tenentur uindica- re mortē teſtatoris, ſi teſtator ab aliquibus interfectus fuerit. l. minoribus. C. de his qui ut indi. ſecus ſi maio- res eſſent. 25. an. quia tenerentur uindicare mortem te- ſtatoris: vt in ca. l. minoribus. §. quod ſi maiorum, & ſi

unus illorum qui interfecerunt teſtatorem fuerit accuſatus & appellet tunc maiores hæredes ſcripti tenentur defendere appellationem, ibidem.

Maritus cōmittit lenociniū duobus modis. Primo, quando uxorem ſuam uendit. C. de condi. ob tur. cau. l. liner calem. Secundo modo, quando maritus uxorem condemnatam de adulterio habet uel ſciens eam adulterā retinet. ff. ad leg. Iul. l. 2. §. 1. & l. mariti. C. eo. tit. l. 2.

Maior 14. an. poteſt facere teſtamentum. ff. de teſt. l. qua ætate, & inſti. qui. cau. ma. non licet. §. cum ergo certus modis conſtitutus.

Mulier grauida excuſatur ſi non uenit ad iudicium, licet non ſit ualetudine impedita. l. 2. §. ſi non propter. ff. ſi quis cau.

Meretrix non eſt infamis: no. glo. ff. ſi quis a parentibus fuerit ma. l. Panconius, quod intellige in infamia facti eſſe uerum ſecus in infamia iuris. ut ibi nota.

Mutus, ſurdus, furioſus, impubes non poteſt eſſe iudex. ff. de iudi. l. cum prætor. §. non autem.

Mulieres non debent conueniri ob culpam maritorum, l. 2. C. ne uxor pro ma.

Melius eſt nocentem dimittere quàm innocentem puniri. ff. depo. l. abſentem.

Melius eſt pauca cautè agere quàm multis intereſſe periculoſe: in auth. de tabellio, circa medium. col. 4.

Monachi licet dicantur oues: tamen quandoque dicuntur lupi rapaces. no. glo. in epiſtola inter claras, & illa parte reddentes, uerſ. omnes uero ſacerdotes. ſuper uerbo archimandritæ. C. de ſum. tri. & fi. cat.

Melius eſt pignori incumbere quàm in perſonam agere, inſt. de fur. §. furti autem.

Melius eſt intacta iura ſeruare, q̃ poſt cauſam uulneratam remedium quærere. C. in qui. cau. integ. reſtit. l. fi. & C. quando unicuiq; licet, ſic in l. 1. glo. in c. ſuſcepimus, de homi. Maria. in c. ſententiam. q. 24. in fi. ne cle. uel mo.

Melius eſt delinquere in faciendo quā in omittēdo l. Iul. §. 1. ff. de act. emp. & l. ſi ſterilis. §. cū p uēditorē. eo. tit.

Mulier dānauit & ſaluauit. in auth. ut liceat ma. & aui. §l fi.

Malum

Malum eſt peccare:diabolicum perſeuerare,not.glo. C. quomodo & quando iudex ſen.fer.de.l.cõſentaneum.

Medium tenuere beati:in auth.de conſul.in prin.col.4.ff. de offi.proconſul.l.ſolent.§.fin.& inſti.de re.di.§.cum ex aliena.& inſti.ex qui.cau.ma.non licet.§.pen.glo.in l.1.uerſi.Labeo.ff.de aqua plu.arc.

Malum exemplum debet reprobari.l.obſeruandum.ff.de iudi.& ff.ad Sen.conſ.Maced.l.1.

Multa impediunt contrahenda quæ non impediunt iam contracta ff.de his qui ſunt ſui uel alien.iu.l.4.§.patre furioſo.adde tex.in l.1.ff.de feriis.Contra de.l.non dubium.C.de legi.& ibi uides.10.diſt.

Mala herba cito creſcit.no.gl.C.de his q ueiæta. imp.l.2.

Manifeſta probatione non indigent,l.ſi uero.§.1.ff.qui ſatiſda.cog.& ff.de act.emp.l.exempto.in fi.primi reſpõſi.& ff.de do.præleg.in fi.& C.de accuſ.l.ea quidem.

Mulier non poteſt eſſe teſtis in teſtamento.ff.qui teſta.fa.poſ.qui teſtamentum.

Materfa.dicitur quæ eſt notæ authoritatis,& honeſte uiuit in domo ſua,ff.de lib.exhi.l.3.§.fin.& ff.de his qui ſunt ſui aut &c.l.nam ciuium.

Minor 14.ann.non poteſt teſtari.l.qua ætate.ff.de his qui teſta.face.poſſ.

Melior conditio domini per ſeruos fieri poteſt,non deterior.ff.de re iud.l.melior.

Melius eſt habere actionẽ q̃ rem,ff.de reg. iur. minus eſt.

Matrimonium eſt uiri & mulieris coniunctio indiuiduam uitæ conſuetudinem retinens.inſti.de pa.pot.§.1.

Mulier quæ mortem filii uult perſequi, prius debet probare ſe matrem,l.non ignorat.C.qui accu.non poſſ.

Maior caſtitas requiritur in muliere quàm in uiro, C. ad Sen.Orfi.l.ſi qua illuſtris in authẽ. quomodo oporteat epiſcop.& cle.&c.§.oportet.col.1.

Mors omnia ſoluit.in auth.de nup.§.deinceps col.4.

Miles non poteſt aliquẽ accuſare niſi ſuam uel ſuorũ iniuriã proſequatur,l.non prohibetur.C.qui accu.non poſ.

Miles nõ poteſt eſſe procurator,l.militem. C. de procur.

Miles magis ſcire debet arma quàm leges l. ſancimus.

§.ex omnibus.C.de iur.delib.
Melius poteſt quis uidere alienum errorē quā ſuum: ut patet in ludo de ſcachis: nā melius uidet qui ibi aſſiſtit quam luſor.no.gl.l.error.in fi.gl.C.de iur.& fac.igno.
Mandatum contra bonos mores non eſt obligatorium.inſtit.man.§.illud quoque.
Mandatū re integra ſola reuocatione finiri poteſt, inſtit. man.§.recte quoque.
Mandatum debet eſſe gratuitum, inſti. eod.§.fin. & l.1.§. mandatum.ff.eod.
Milites nō poſſunt eſſe aduocati:inſti. de excep.§. penul. quia debent intendere uel uacare circa arma. C. de iu. delibe.ſan.circa prin.
Mulier tranſiens ad ſecundas uota tria optima neglegit, Deum,defuncti memoriam,& filiorum charitatem: in auth.de nupt.§.nos autem iuramus.col.4.
Minus tribuit qui nihil tribuit.no.inſtit.ꝗ cum eo qui.§. cum duas,& ff.de tribu.l.illud.§.ſi cuius dolo. & ar. de uerb.ſig.minus,& l.uerbum amplius.
Minus peccat qui illicita docet, quam qui addiſcit.l.2.C. de hære.
Mandatum ſuſcipere liberum eſt, ſuſceptum autem conſumandum eſt,inſti.manda.§.pe.
Milites dicuntur defenſores noſtri domini.l. ab hoſtibus. C.de poſtli.reuer.& redem.ab hoſti.
Miles autem appellatur a militia,ideſt,duritia; quā pro nobis ſuſtinent.l.1.ff.de teſta.mili.§.ult.
Mala electio eſt in culpa.l.item uidendum.ff.de pe. hære. & ff.de neg.geſt.l.nam & ſeruus.§.fi.
Metus eſt inconſtantis uel futuri periculi cauſa: mentis trepidatio.l.1.§.metus.ff.quod met.cau.
Multa priuilegia dantur aduocatis.l.ſancimus. C. de aduoc.diuer.iudi.
Morte nihil certius eſt:nil uero incertius eſt eius hora.l.1. ff.de condit.& demonſt.
Modus ita exceditur in eo quod eſt amplius, ſicut in eo quod eſt minus.c.cuſtos. de officio cuſtodis.l.1. diſt.q in aliquo 45.di.diſciplina,41.di.quiſquis, & ff.de pe. reſpi-

reſpiciēdum.C.de cu. & ex.re.ſi quis,in fi. & de uita & honeſt.cleri.c.clericus,& ſic media uia tenenda,eſt unde uerſus, Cum media ſem℗ gaudebam ludere forma. Maior.n.mediis gratia rebus ineſt.& illud inter vtrũq; uola, medio tutiſſimus ibis, & medium tenuere beati.
Melius eſt pauca idoneę effundere quam multis inutilib. corda hominũ prægrauare.l. tanta. C.de uete.iur.enu.
Melior conditio noſtre per ſeruos fieri pōt,deterior fieri non poteſt.l.ſeruus.C.de pac.l.melior.ff.de reg.iur.
Maturius mihi ſcribas rogo, tex.l. miles.§. quidam.ff.de adult.
Manus ſtrictio ſignificat unionem,& ſignum pacis.c. fundamenta.ubi gl.de elec.lib.6.
Mora ſua cuilibet eſt nociua.regula iur.mora lib.6.
Mutare conſilium quis non poteſt in alterius detrimentum,eo.tit.& lib.
Melius eſt non ſoluere quam ſolutum repetere.l.3. ff. de compenſatio.
Mulier incontinens eſt dedecus totius agnationis, tex.eſt in l.1.C.de ſena.conſul.Clau.tol.
Mulier dum meretrix nō eſt,inhoneſtum facit, ſi quid inhoneſti faciat, ſed quādo meretrix eſt honeſtum facit, quia ea quæ mereticis ſunt facit.l. 3. ſed quod meretrici. ff.de condi.ob tur.cau.
Mulier in quinquageſimo anno perdit fœcunditatem.l.ſi ſterilis.§.1.ff.de ac.emp.Cōtra de l.ſi maior. C.de leg. hære.uide Soc.conſi.126.in prin.col.3.lib.
Mater multum amat filium.l.1.ff.de Car.edic.
Mixtum ſub ſimplici continetur.l.2.in prin.ff.de uer.ob. Contra de l.ſi ita quis.ff.de lib.& poſthu.
Mandatum habens adpetendum pecuniam uidetur habere mandatum ad ſolutionem recipiendam.l. quod ſeruus,& l.ſi ſeruus.ff.de ſolu. Iaſ.poſt Alex.in l.filius.in 2.col.C.de pactis.
Magiſter nobilior fit per ſcholarem,pater per filium, & præſes per ſubiectos,in auth.conſt.quæ de dig.§. generaliter.ubi gl.in uerb.nobiliores,& honor eſt magiſtro habere optimos ſcholares, in gl.prohe. ff.§. accipite.

Meretrix dr illa quæ duos tm̃ admiſit c- q̃ſtus.l. palã.ff. de ri nup.do.Abb.in c.cũ decorẽ,cir.fi. de ui.& ho. cle.
Meretrix mater, filiam meretricem exhæredare non poteſt.l.in arenam.ubi.Bar.C.de inoſ.teſt.
Mutari dicitur teſtamentum, ubicunque aliquid additur. tex.in l.idem eſt.ff.de teſta.milit.arg. contra de l. hæredes.ff.de teſtamen.
Multitudo onẽroſa nil habet honeſti.c. cum ſit.de æta. & quali in auth.de refe.§.1.col.2. Contra de c.extra conſcientiam.64.di. & cap. prudentiam de off. dele. & l. fi. C.de fideicom. ubi no. per ampliores homines perfecta ueritas reuelatur.
Melius eſt partem habere quàm toto priuari. inſt. ad leg. Falci.§.ex diuerſo.
Mens retenta nihil operatur.l.ſi repetendi. C. de condit. ob.l.ſi maiores,C.de tranſac.
Merum dicitur ab omnia alia re ſeparatum.l. qui res.§. in Romæ,& ibi gl.ff.de ſol.l.ſic,ubi Moder. poſt Ang. de leg.1.gl.in §.1.in uer.a mero.de diui.ſtip.inſti.p Iaſ.in l.ſtipulationũ aliæ.in prin.per illum tex.ff.de uer. obl. Adde Pau.de Caſt.in l. Imperium.ff.de iur.om.iud.
Matrimonium contrahens ſupponit ſe fortunæ ſicut nauigans gl.1.in c.nos nouimus.17.q.2.
Malos mors infirmitas animi non excuſat.l. 1. C. ſi aduerſ.deiict.
Mitius agitur cum lege quam cum eius miniſtro.l. & ſi poſt tres.ff.ſi quis cau.& l.Celſus.ff.de arbi. Contra de l.ſi fœmina.ff.de arb.& l.ſi tamen.§. pe. de compenſ.de l.ſi libertus.ff.de iurepa. ubi alienatio facta in fraudem hominis tenet.Pro reſolutione uide.d.Car.in cle. conſtitutionem.§.in ſuper.in 1.q.de elec.per Iaſ.in §.item ſi quis in fraudẽ in 2.col. de act. inſt. & Decius format etiam contrarium in l.imaginaria.ff.de reg.iur.
Mala ſimpliciter ſunt magis deteſtanda quam mala ſecundum quid.ff.de contrah.emp.l. ꝙ ſæpe.§. ueneni mali.
Mandatũ intelligitur,ſecundum,ꝙ dñs conſueuit mandare.l.Titianus. ff.ꝙ cũ eo. Bal.in rub. de proc. in 3.col.
Monachus antiquitus habebat proprium, gl. per text.ibi

in l.ſi quis præsbyter.C.de epiſ.& cle.

Mille hominum ſpecies,& rerum diſcoloroſus,Velle ſuũ cuique eſt nec uoto uiuitur uno:Perſius,& gl.in l.Barbarius.ff.de offi.præto.glo.fi.

Mores boni potius & prius attendi debent quam diuitiæ & dignitates quæ non ſunt ita ſufficientes:ut in l. ſcire.§.cum reliquis.ff.de tut.& cur.dat.ab his.

Mores poſteriores derogant prioribus.Bal.in l.ſi filia.ff. de inof.teſta.

Mors eſt caſus fortuitus.l.licet.C.de pac. l. interdum. ff. de iudi.l.2.§.ſi eo tempore.ff.de admi.re.ad ciui.per.

Magis expreſſe credendum eſt teſtibus deponentibus , & affirmantibus , quam illis qui non expreſſe affirmant. iuxta notata in l.teſtium.C.de teſti.cum ſimi.

Magis credendum eſt teſti deponenti de viſu quam deponenti de auditu:arg. eorum quæ not.in l.teſtium. C.de teſt.& in c.cum cãm,el primo, extra de teſti.cum ſimi.

Melius eſt eſſe popularẽ unius nobilis ciuitatis quã nobilẽ eſſe mediocris ciuitatis ita Bar.ĩ l.1.C.de Ale. pri ma.li.11.per illũ tex.& illud dictũ Bar. ĩ d. l. extollit Lu.Rom.in rep.l.ſi vero.§.de uiro,in 14 fall.ff.ſol.ma.

Multa promittuntur cã neceſſitatis quæ alias non promitterentur,c.ſi quis propter,de fur. cũ multis ſimi.vt per Iaſ.in l.1.in 20.col.ff.de offi.eius cui man.eſt iuriſ.

Mulierum genus auariſſimum eſt in donando.l.ſi a ſpõſo. C.de dona.ante nup.& ff.de dona. inter. vi. & uxo.l.ſi ſtipulata in fi.

Mendacium nemini nocens,non eſt punibile,ita Bal.in l. fi.per illum tex.ff.q cum fal.tut.quia ut inquit Sal.in auth.contra qui propriã.col.3.in prin.C.de nõ nu. pe. mendacium,quod alteri nõ nocet cenſetur negatoriũ.

Magiſter debet eſſe humilis & benignus auditoribus , & humiliter docere non cum auſteritate & potentia , ut 46.diſt.habet hic.l.obſeruandum,ff.de offi.præſi.& l.illicitas.§.ne potentiores,cũ.no.e.ti. & nimia ſæuitia pceptoris culpæ cõparatur.ff.ad leg. Aqui. l.pceptoris.

Magis quis eſt laudandus in eo quod acquirit ex ſua uirtute & induſtria , quam in eo quòd naturaliter , & ex

ex ſucceſſione ſibi peruenit, in quo nō oportet nos lau dari neque uituperari, gl. no. eſt ī l. exprſſiſſet. ff. de c.

Malus per pęnitentiam emendatus, vlterius malus nō di citur. l. quod ita. ff. de ædi. edic. & c. teſtimonio. de teſti. & no. per Iō. An. in c. ſemel malus. de reg. iur. li. 6. quaſi dicatur nouus homo renouatus 50. diſt. c. ferrum.

Miſericordia eſt rigori anteponenda ut extra de ſortile. c. 2. C. de iud. l. placuit. & præceptum miſericordiæ om nibus eſt cōe. ut 86. diſt. non ſatis. Et ſnīa quæ miſericordia uetat fugienda eſt, ut 50. diſt. ponderet. in fin.

Monachus qui non habet curam animarum, non poteſt dare pœnitentiam alicui parochiano etiam cum licentia proprii ſacerdotis: hoc enim pendeat ex cura anima rum. Et ideo nulli Sacerdoti hoc licet ſine licentia proprii Epiſcopi. ita Arch. in c. 1. prope prin. 16. q. 1.

Mulieres bonæ, philoſophis hodiernis poſſunt compara ri, qui rari ſunt. ut l. ſed & reprobari. ff. de excu. tut.

Magnificus dicitur Rex, & magnificentia Epitheton eſt regi conueniens. tex. eſt & ibi Abb. in c. nouit. de of. leg. & Ioan. And. in c. grandi. de ſup. neg. præla in 6. Venetiis autem omnes dicuntur magnifici, quaſi omnes ſint magna facientes.

Magis dignum trahit ad ſe minus dignum. c. quod in dubiis. de conſe. eccl. uel alta.

Merces fęlicitatis non acquiritur niſi per laborem uirtutis. c. ieiunium. circa. prin. de conſec. diſt. 5.

N

NObis inuitis res noſtras alius detinere non debet. ff. ſol. mat. l. ſi filiusfa. §. maritum. in fi.

Nemo uidetur dominus membrorum ſuorum. l. liber homo. ff. ad leg. Aquil.

Nobilior præſumptio in iure eſt accipienda. l. merito. ff. pro ſoc. l. Quintus. ff. de do. inter ui. & uxo. ff. de re iu. l. ſꝑ in dubiis. Contra. ff. de le. 2. l. unū ex familia. §. fi.

Nemo pōt eſſe iudex in ſua cā. l. qui iuriſdictioni. ff. de iur. om. iu. & C. ne quis in ſua cauſa. iudicet. per totum. Nemo poteſt eſſe teſtis in ſua cauſa. l. nullus. ff. de teſti. & C. eo. l. omnibus.

Nuptias

Nuptias non concubitus: ſed conſenſus facit, ff. de cond. & demon. l. cui fuerit, & ff. de reg. iur. l. nuptias.

Nemo de domo ſua inuitus extrahi debet. ff. de reg. iur. l. nemo concor. ff. de in ius uocan. l. plerique. intellige in ciuilibus, ſecus in criminalibus, & hic tenet glo. per tex. in auth. ut nulli iud. §. quoniam. Nam domus tutiſſimum cuique refugium, atque tabernaculum eſt, & receptaculum. ff. de in ius uoc. l. plerique.

Nemo rem ſuam emere poteſt, ſiue ſciat eſſe ſuã ſiue ignoret, l. ſuæ rei. ff. de contrahen. emp. ſed ſi ignorãs emit, poterit repetere quod ſoluit: quia nulla fuit obligatio.

Neceſſitas non habet legem. l. unica. ff. de offic. conſul. & ff. de excu. tu. l. non ſolum. §. fi. ff. de off. procon. l. aliquãdo. cũ multis aliis. c. ſicut non alii. de conſe. diſt. 1.

Neceſſitas officii aliquid excuſat. l. quartum. ff. de in ius uoc. ff. de his quibus ut indi. l. tutorem.

Nemo inuitus agere uel accuſare cogitur. C. ut nemo inuitus & c. in rubro & nigro.

Nemo ex alterius contractu obligatur. l. pen. in fin. C. ne uxor pro ma. uel econtra.

Nemo ex alieno conſilio obligatur. ff. de pę. l. 1. §. ſi uero ſuaſeris, & ff. man. l. ſi & enim. l. fi. & inſt. e. §. tua gratia interuenit.

Non nocet cogitatio, niſi ſequatur effectus. l. in fin. ff. q̃d quiſq; iur. & ff. de pę. l. cogitationis pęnam. Contra C. de fur. l. ſi quis, & C. de epi. & cle. l. ſi quis non dicam.

Non debet nocere aliis quod inter alios actum eſt, l. nam & poſtea. in fi. ff. de iureiur.

Nec maſculus nec fęmina per ſe ſufficiens eſt ad propagationem liberorum faciendam, in auth. de trien. & ſemiſ. §. & hæc omnia, in fi. colla. 3.

Nemo in neceſſitatibus liberalis extitit, ff. de adim. leg. l. rem legatam. in fi.

Non ualet reſponſio quæ lege non probatur. not. glo. in authen. de trien. & ſemis. §. conſideramus. coll. 3. ſuper uerbo erubeſcimus.

Non poteſt uideri deſiiſſe habere qui nunquam habuit. l. non poteſt. ff. de reg. iur.

Non

Non debet ei ſuccurri qui neceſſitatem ſibi imponit.l.ſi fideiuſſor.§.pe.ff.qui ſatiſd.cog. & ff.ſi quis clau.l.2.§. ſi quis tamẽ. & ff.qui ſatiſ.cog.l.de die.§.ſi.& C.de act. & obl.l.ſicut.

Negligentia unius alteri non debet nocere.ff.de euict. l. rẽ hæreditariã.in ſi.ff.de tranſact.l.3.ff.ad Silleia.l.fin.

Non debet uia aperiri maleficii.ff.de Carb. edi. l.1.§. l.ſed & ſi quis.ff.de li.cau.l.ordinata.ff.de litig.l.1.§ ſi inter.

Nemo ius ſibi dicere debet.C.ne quis in ſua cauſa ius ſibi di in rubro & nigro.ff.de iud.l.Iulianus.ff.de iuriſ.om. iud.l.qui iuri.& l.ſi quis in tantam.C.unde vi. contra. ff.quod met.cau.in ſi.& ff.de arbit.l.pen.

Non debet diſcooperiri unum altare ut alterum cooperiatur.c.cum cauſam.de præben.in antiquis.l. aſſiduis. C. qui pot.in pig.hab.

Nemo alieno odio debet prægrauari. C.de inoſ.teſta. l.ſi quis §.1.& C.de pœ.l.ſancimus,& eſt regula iur. in 6. & de ſi.c.nobis.

Non licet uariare.l.ſi cui.ff.de ſerui. & ff. de aqua quoti. & æſti.l.fin.

Non eſt nouum ut lex quibuſdam ſpecialiter numeratis generale verbum ſubiiciat.l ſi ſeruus ſeruum.ff.ad leg. Aquil.§.inquit.in ſi.& C.de ſacroſa.eccl.l.generaliter

Non uidetur periiſſe qui per exceptionem remouetur a petitione.ff.de reg.iur.l.non videtur.

Nihil eſt quod lumine clarius refulgeat q̃ recta ſides in principe.C.de ſum.tri.& ſi.ca.epiſt.inter claras.in prin.

Nihil eſt tam ſtudioſum in omnibus rebus quam legum authoritas.C.de uet.iur.enucl.in prin.

Nomina debent eſſe conſonantia rebus,inſtit. de dona.§. eſt & aliud.

Non ſufficit abſtinere a malo,niſi fiat quod bonum eſt:in auth.de no.for.fide.circa medium.col. 10.& idem not. gl.ff.de iuſt.& iu.l. iuſtitia.§. iuris præcepta. ſuper verbo tribuere.& inſt.eo. § ſuper uerbo ſuum, & in cle. cupientes.§.1.de pen.& 32.q.5.c.de forma.

Nemini facit iniuriam qui ſuo iure utitur.ff.de reg. iuris. l.nullus.

Non ſolent quæ ſuperabundãt uitiare ſcripturã. ff. de re. iu. l. non ſolent. & l. uſuras. ff. de uſur. Contra. ff. de reg. iur. l. actus, & inſtit. qui da aut. poſ.

Non poteſt uideri improbus qui ignorat quantum ſolue re dẽat. ff. de reg. iur. l. nõ põt uideri. Cócor. l. ſi reſiduũ. C. diſtract. pigno. & l. ſi teſtamen. ff. de cond. & demon.

Non eſt indulgendum maliciis hominum. ff. de rei uend. l. in fundo alieno. §. penult.

Nemo præſumitur iactare ſuum. ff. de proba. l. cum de indebito. §. 1.

Non licet accuſato de pari uel minori crimine reaccuſare. C. qui accu. non poſ. l. neganda pendente cum prima actione, niſi ſuam uel ſuorum iniuriam proſeqnat.

Non vult eſſe hæres, qui hæreditatem ad alium transferre uoluit. ff. de reg. iur. l. non vult,

Non debet actori licere quod pro eo non permittitur. ff. de reg. iur. l. non debet,

Nemo plus iuris ad alium transferre poteſt quam habet. ff. de reg. iur. l. nemo plus.

Nemo uidetur conſentire qui erat. ff. de re. iur. l. non põt.

Nemo alieno nomine agere poteſt. ff. de reg. iur. l. nemo.

Nemo poteſt dolo carere ubi imperio magiſtratus non obtemperat. ff. de reg. iur. l. nemo poteſt.

Nihil dolo facit qui ſuum recipit. ff. de re. iur. l. nihil.

Nemo ex ſuo delicto meliorem ſuam conditionem facere poteſt. ff. eo. l. nemo.

Negans non tenetur probare. l. 2. ff. de proba.

Non omne quod licet honeſtũ eſt. ff. de re. iu. l. nõ omne.

Non debet alteri per alterum iniqua conditio affetri. ff. eo. l. non debet. C. de tranſactio. l. tranſactio.

Nolenti agere non currit præſcriptio. C. de inoffi. teſtamen. l. contra maiores.

Nemo inuitus cogitur ſuſcipere procuratoriũ. l. inuitus, C de procura.

Non euadit quis pœnam delicti ſi mandato alterius fecerit. C. de accu. l. non ideo.

Nemo poteſt habere duas uxores. l. eum qui. C. ad l. Iul. de adul.

Non eſt licitum fideiuſſori emere rem debitoris pro quo fideiuſſit.l.fideiuſſor.C.de diſtract.pig.

Nihil actum credimus dum aliquid eſt ſuperagendum.l. cum Syllanianum.in fin.C.de his qui.ut indi.uide Io. de Pla.per illum tex.in l.cum procurator.C.de metal. & matel.lib.11.

Nemo compellitur ire ad iudicium die feriato. ff. ſi quis in ius.uo.non ierit l.2.in fi.& C.de feriis.l.omnes.

Nemo dēt interrogari de cōſcientia aliena.C.de accu.l.fi.

Non probat hoc eſſe quod ab hoc contingit abeſſe.C.de proba.l.neque natales.

Nulli credi debet ſe habere mandatum principis,niſi oſtēderit literas principium.l.unica.C.de manda.prin.

Nemo debet mutare conſilium in alterius iniuriam. ff.de re.iu.l.nemo.C.de neg.geſt.l.fi.

Nō uidetur rē amittere cuius propria nō fuit.ff.de re.iu. l.nō uſ.ff.ſi qui.mo.uſu.amit.l.1.§.ſed ſi ita demum.

Nemini debet abſtrahi ius ſuum:inſti.de his qui ſunt ſui &c.§.fin.

Negligentia,cum negligentia compenſatur.ff.de cōpen. l.ſi ambo.in prin.& c.pęna pœnæ. ff.de re.iur.l.compar.§.fin.

Nemo ex ſuo dolo debet lucrari.l.non debet.in fin.ff.de dolo malo.

Nemo defenſor in aliena re ſine ſatiſdatione:inſtituti.de ſatiſda.§.ſi uero in perſonam.

Nemo debet eſſe negligens in ſuo officio.ff.de excuſ.tu. l.ſi duas.§.nemine.& ff.de admi.tu.l.cum plures nimium.& ff.de offi.præſi.l.diuus Marcus in fi.

Negligentia omnia lædit.in auth.de quæſtio.§.ſed & pigritiæ.col.6.& C.de colla.l.penult.

Non debent melioris conditionis eſſe male agentes quā bene.ff.de noxa.ac.l.non ſolum. pro hoc gl.circa prin. glo.l.1.C.credi.euict.non te.

Nefas uidetur eſſe nulla præfatione iudici rem exponere.ff.de orig.iuris.l.1.

Nefandum eſt aduocatos ſine aliqua præfatione loqui.l. prædicta.ff.eo.

Non uidetur res reddita, quæ deterior facta redditur. l. 3. §. 1. ff. commo.

Nõ eſt ſtãdũ oĩno præſumptioni: not. gl. in l. res hæreditarias. ff. de cri expi. hęre. & C. res inter alios acta. l. 1.

Noua placent, no. in prohemio. ff. §. in ſecundo autem anno. ſuper uerbo quia noua.

Nihil eſt quod nequeat actioni ſubiici quam uera religio. C. de ſum. tri. & fi. ca. epiſtola inter claras. circa prin.

Nihil debet eſſe ſuperfluum in legibus: ar. in l. ſi qñ. ff. de le. 2. adde tu. tex. ſingularem in l. 1. ff. quòd me. cau.

Nemo debet eſſe nimis credulus. l. fi. in princi. C. de accu. l. 1. §. 1. de eo per quem factum fuit quo minus. l. 4. §. ſi accepi. ff. de in rem uer. uide quæ dixi ſupra in uer. alia quis, fo. 2.

Nolite inebriari uino, l. oẽ delictũ per uinum. ff. de re mi.

Nolite iudicare & non iudicabimini: & illud, qua mẽſura menſi fueritis remetietur uobis, not. gl. l. rem non nouam. §. eod. C. de iudi. ſuper uerbo iudicabuntur.

Nihil tam naturale quam unumquodque diſſolui eo genere quo ligatum eſt. ff. de reg. iur. l. nihil. & ff. quando lib. ab emptio. diſce. l. 1.

Nota reddenda ſingula ſingulis. inſti. de duo reis. § pe.

Non imputatur ei aliquid ſi non facit, quod ſi facere uellet non poſſet: no. gl. in l. cum quidam. §. ſi pupillo. ff. de uſur. & l. pecuniæ. in fi. eo. tit. & ff. de arbi. in fi. C. de anna. exce. l. 1. i fi. ff. ad l. Iul. de adul. l. ſi maritus. ĩ prin.

Nomina & uerba tranſpoſita idẽ ſignificant. l. ꝑpoſteri. C. de teſta. & l. cum pôt. §. fidei tuæ committo. ff. de le. 2.

Nil refert quid ex æquipollẽtib. fiat. C. de inſti. & ſubſti. l. ſi modo, & C. de dona. quæ ſub modo. l. fin. Contra de l. cum pr̃. §. hæreditatem. ff. de lega. 2. uide limitationem per Corſe. in reperto. in uerſi. formę ad unguem.

Non minor eſt uirtus quàm quærere parta tueri. No. gl. C. de no. co. confir. ſuper uerbo poſita.

Non faciunt molles ad fera bella manus. No. glo. de exce. l. 3. in fi. glo. & glo. in uer. poſita. C. de no. co. cõfir.

Nihil magis bonæ fidei congruit quam id præſtari quod inter contrahentes actum eſt. ff. de ac. emp. l. emptio.

Noxa

Noxa caput ſequitur.inſti.de noxa.§.omnes.autem.

Nullus uidetur dolo facere qui ſuo iure utitur.l.quod & lex.§.1.ff.de lib.ho.exhi.l.fluminum.§.1.ff.de dā.inf.

Non uidetur uim facere qui ſuo iure utitur.l.non uidetur.ff.de reg.iur.

Nihil doloſus doloſo tenetur.ff.de dolo.l.ſi diuus.ſecus tamen ſi tibi feci damnum in una re, tu mihi in aliā, quia ambo agimus.ff.de noxa.l.quædam.§.1.& arg.ff. de ui & ui ar.l.colonus.eſt text.in l.tutor.§.liberti.ff. de ſuſpe.tut.

Nimia ſæuitia culpæ aſſignatur.l.pceptorū.ff.ad l.Aqu.

Nuda traditio nunquam trāsfert dominium.ff.de acq.rerum do.l.nūquā.hoc uerum,niſi iuſta cauſa præcedat.

Nemo uiuit ut lupus uento.l.fi.C.de ali.pu.l.præſes, & l.fi.in fi.pro hoc glo.l.ſed ſi lege.§.quod autem.ff.de peti.hære.ſuper uerbo erogaſſet.

Nemo ſine actione experit.l.quoties.§.itē ſi tpali.ff.de adminiſt.tu.uide Iaſ.inſti.de actio.in princ.col.16.

Natura cohæret ſolo ſuperficies.l.obligationum fere.§. placet.ff.de ac.& oblig. Contra de l.poſthumus.ff. de inoffi.teſtamen.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire:ut in tit.de eo qui arma belli depoſuit.c.1.& de feudo fœmi.c.1.col.10. ubi dicitur qui factus eſt miles Dei,definit eſſe miles ſeculi.Item ſcriptum eſt:nemo Deo militans implicat ſe negotiis alienis.21.q.3.c.apoſtolorum.& c.placuit & C.de epiſcop.& cleri.l.naturaliter.Contra hoc facit. tex.in l.duorum.ff.de ope.liber.ubi duobus eodem tempore poteſt quis ſeruire,pro ſolu.uide do.Abb.in c.ex literis.in 6.col.de probat.

Nam ſequitur leuiter filia matris iter. Et ſequitur leuius patris iter filius.Iſtud no.in l.ſi nolit.§.qui mancipia.ff. de ædi.edic.& gl.eſt finalis decreti.quæ hoc dicit.

Negotia grauia debet quis per ſe ractare,non per procuratorem. C.de procu.l.ult.ar.c.pro debilitate.de offi.delega.

Non eſſe,& non poſſe fieri paria ſunt.l.multa.in princ. ff.de cōdi.& demon.l.naturalem.in prin.ff.de acqui.re.

do.

do.l.Gallus.§.videndum.ff.de lib.& poſthu. Alex.in l. cū conſtante.§ ſi vxor.ff.ſolu.mat.
Non videtur poſſe fieri,quod non poteſt fieri honeſte.l. nepos proculo.ff.de verb.ſign.
Nemo damnum facit niſi qui id fecit,quod facere ius non debet.ff.de reg.iur.eadem regula.
Nunquam actiones præſertim pœnales,eadem re concurrentes alia aliam conſumit.ff.eod.l.nunquam.
Nihil inter ipſo iure quis actionem non habeat an per exceptionem infirmetur; regula iur. nihil intereſt. ff. de dol.l.eleganter.§.ſeruus,paſ.
Non eſſe & non apparere paria ſunt.l.in lege.ff. de contrah.emp.l.cum res.in prin.ff.de leg.
Nō alienat,q, duntaxat omittit poſſeſſionem.ff.de.re.iu.
Non uideri principem defuncto priuilegium conceſſiſſe quod ei quem uiuere æſtimabat conceſſit.ff.de regulis iuris.l.Neratius.
Non eſt ſingulis concedendum quod per magiſtratum publice poſſet,fieri,ne occaſio ſit maioris tumultus faciendi.l.non eſt ſingulis.de reg iur.ff.
Nemo ideo obligatur quia recepturus eſt ab aliquo quod pſtiterit.regula iur.nemo ideo ff.l.ſupra.apud Labeonē.ff.de aqua plu.ar.Cōtra.ff.de pecu.l.&.ancillarū.§. ſi qs cū ſeruo.Item ad legē Fal.l.ſi fundum §i ſi ex tū.
Non videntur data quæ eo tempore quo dantur accipientis non fiunt.l.non uidentur.ff.de uerb.oblig.l.ubi autem § ſi.ff.de verb.obl.
Nemo diu gaudet qui iudice vincit iniquo.l.in hæredem. ff.de calū.in gl.
Nimis feſtiuas Marcelle.l.1.ff.de ex.rei iudi.
Nullum crimen patitur is qui non prohibet cum prohibere non poteſt,regula iur.nullum crimen.ff.
Nulla intelligitur mora ibi fieri ubi nulla petitio eſt. regula iur.nulla.ff.& ff.de verb.obl.l.ſi pupillus.Contra de l.ſi pacto quo.C.de pact.& l.nuda.C.de contrah.& commit.ſtip.
Non videtur quiſquam id capere quod ei neceſſe eſt alii reſtituere,regula iur.non videtur.ff.l.ſi pars.§.ſi.ff.de

inoffic.teſtam.l.tam ei.ff.de lega.2.
Nemo qui condemnare nō poteſt,abſoluere poteſt regula.iu.nemo.ff.Contra dc.l.fi.ff.de iniuſt.ru.teſta.
Nullus pluribus defenſionibus uti prohibetur regula iu. nullus.in 6.& C.de tranſact.l.interpoſitas.
Nonpræ ſtat impedimentū, quod de iure nō ſortitur effe ctū,regula non præſtat.in 6.& c.cōgregato, de elect.& ff.de uerb.ob.ſi dari ſtipuler.& ff.de op.leg.l. 2.& 3.
Nihil intereſt quod uerbis dicatur uel ſigno indubitabili demonſtretur.l. quoties.§. ſi quid nomen.ff. de hæred. inſti.hoc limitatur niſi ſit data formo.Corſe.in repert. in uerſi.forma ad unguem.
Nihil conſenſui tam contrarium eſt , qui & bonæfidei iudicia ſuſtinet,quam vis atque metus:quem comprobare contra bonos mores eſt regula iur.nihil.ff.
Non capitur qui ius publicum ſequitur regula iur.nō capitur.ff.concord.tex.in l.non uidetur.C.de in integ.reſti.& de mino.l.uerum.§. item non reſti.
Non uidetur conſentire qui errat.regula eſt iur.ff. cōcor. tex.in l.ſi per errorem.ff. de iu.om. iud.& l.2.ff. de iud. in prin.ar.contra.ff.ad leg.Falc.l.1.§.ſi legatarius.
Natura comparatum eſt ut homines ſint faciles ad diſſentiendum.l.item.§.principaliter.ff.de arbitris.
Non eſt in mora qui poteſt exceptione legitima ſe tueri regula.iur.non eſt in 6.& c.de quarta,de præſcrip.
Nō entis nullæ ſunt partes l.eius q inſulā,i fi.ff.ſi cer.pe.
Non poſſe quis dicitur quod non poteſt fieri abſq; diſpēſatione no. Domini. per gl.pe. ibi in c. gratia de reſcri. in 6.& dicitur nō poſſe fieri illud quod debet fieri per remedium extraordinarium,ita Inno. & ibi Abb. in c. paſtoralis,ubi Abb.in fi. de cau.poſ. & proprie.de quo per Deciū, in c.at ſi clerici.§. de adult. in 5.col. de iud. & alibi dicitur quòd abſq; diſpenſatione fieri non poteſt.l.apud Iulianū.§.fi.de leg.1.§. fœminæ,ubi Ange. inſti.de adop. de quo per Decium in c.1. in 2.col. de fi. inſtru. Dyn. in regula ſemel Deo & ibi Moder. de reg. iur.in 6.uide not.in clem.ſæpe.in 13.col.de uerb. ſign. uide etiam quæ dicit do.meus Ludouicus Gomeſius in ſingu-

ſingularibus ſuis.l.de fideic.lib.l.4.

Negatiua æquipollet affirmatiuæ.l. ſi quis codicillos, & ibi gl.C.de codicil.

Nunquam ex poſt facto creſcit præteriti delicti æſtimatio.l.omnis.§.nunquam.ff.de reg.iur.

Non uidetur perfecte cuiuſque id eſſe quod ex cauſa afferri poteſt.l.omnes.§.non uidetur.ff.de reg.iur.

Non eſt ſine culpa qui rei quæ ad ſe non pertinet ſe immiſcet.c.non eſt,de reg.iur.lib.6.

Non ſunt facienda mala ut inde ueniat bona,no.glo.in l. qui ſub prætextu.C.de ſac.ſan.eccle. & in c. magna,ne cle.uel mo.contra de.c.dixit Sarra.32.q.4.

Nomina uerbalia important factum.l.conſilio,in fi.ff. de cu. fur. ex quo dicebatq́; Iaſon in l. ſtipulationũ aliæ.§. ſtipulatio.quod ſtipulatio eſt facti,uide ibi.

Non refert an aliquid an prope illud facit ff. de dolo. ex ap.§.ſi quis ad Velle.l. tutor.§. cum quidam, in fin.ad Turp.l.1.§.ſi.Cõtra,ff.de tutel.l.ſi filius,de fur.inficiẽdo,de ſolut.l.ſi homo.§.ſi genere; limita ut per Corſe. in reperto.in uerbo forma ad unguem.

Non eſt idẽ iuris de parte quo ad partem: & de toto quo ad totum.ff.de ſeruit.urb.prædi.l.per fundum,& l.cum de indebito, de proba. contra de admini. tuto.l. ſi duo, & ff.de uſur.l.qui ſcit,in prin.

Non quod eſt:ſed quod eſſe creditur attẽditur.l. diuus.ff. de off.præſi.& ff.de pet.hære. ſi putas alias ſi poſſeſſor.

Nutrix,mater,& auia æquiparantur.l.1.§. conſequens.ff. de ſuſpect.tuto.

Negatiua magis negat quàm affirmatiua affirmat.l.ſi Rufinus.C.de teſt.mili.l.3.§.liber,de ſuſpe.tuto.

Natura huius copulæ,&,eſt copulare diuerſa, c.ex parte, de reſcrip.cum ſimi.

Non poteſt quis ex unico actu iudicari bonus uel malus uel induſtrioſus:in prohe inſtitu.§.cũque,ibi ſolertia, & l.1.C.quib.& aduer.quos.

Nemo iniuriam propriam uindicare debet authoritate propria.23.q.4.inter quærelas,& q.5.de occidendis.

Notorium æquipollet expreſſo in tenore libelli. Butr.in

c.per tuas,de ſent.excom.
Nemo debet ſe opponere illi a quo recipit beneficium. 22.q.4.de forma,& extra de poſtu.c.vlt.ff.de inof.teſt. l.ſi pars.in fi.§.hoc autem:8.q.2.illud.
Notoria iniuſtitia ſententiæ,etiã in ea non expreſſa, reddit eam inualidam. Abb.in c.inter cæteras.de ſen. & re iud.& Ludoui.in l.admonendi.10.col.ff.de iureiu.
Naturale uitiũ eſt negligi quod cõmuniter poſſidetur: ut ſi habere nihil qui non tantũ habeat arbitretur, deniq; ſuam quoq; partẽ corrumpi patitur:dum inuidet alienæ.tex.in l.2.C.quando & qui quarta pars debe.lib.10.
Nullum malum peius eſt quam Chriſtianos ſuis inuidere ſacerdotibus.c.ſunt plurimi.6.q.1.in fi.
Nemo poteſt ſibi eam legem dicere, a qua ſibi recedere non liceat.l.ſi quis.in prin.ff.de leg.3.
Non eſt inſpiciendum quod fit:ſed quod fieri debet, ita eleganti ſſime dicebat Proculus iureconſultus,in l.ſed licet.ff.de offi.præſi.Non tam ſpectãdum eſt quod Romæ factum eſt,quam quod fieri debeat.
Non poteſt dirui domus ad hoc ut fiat viridarium. Bartholo.Cæpolla in tractatu de ſeruit.tit.de hor:o.per l. an in totum.C.de ædi.priua.& l.ſenatus.ff.de contrah. emp.& l.cætera.de leg.1.
Nobiles pro maiori parte hodie ſuperbi,& inimici popularium:guloſi & luxurioſi pluſquam populares: & nihil aliud ſciunt niſi comedere,bibere, & ſuperbire: ita dicit Bald.in l.per adoptionem.ff.de adoptio.in prima lectura.
Nobilitas ſtercus eſt,niſi habeat virtutis concomitantiã, Hoſtien.in c.venerabilis,de præbẽ.& dicit idem Hoſ. in c.tua.de conſan.& aff.col.2,quod qui ſuperbit de nobilitate aut nobiliori ſanguine:de nobiliori ſtercore intumeſcit.
Nobilitas & ſcientia æquiparantur quoad promouẽdos. Barb.in c.poſtulaſti.de reſcrip.col.2.& idem Barba.in c.accedens.ut lite non conteſt.
Non deductum per malitiam in cauſa principali,non poteſt deduci in cauſa appellationis,glo.fin.in c.inter mo

naſterium de ſen.& reg.iur.quam, ſequitur Hoſt.Ioan. But.& Abb.

Narratio determinatur à concluſione Franci. Aret. in l. ait prætor.la.2.de iureiur.numer.17.

Non enim loca.ſed uita & mores ſauctum Deo faciunt ſacerdotem,quum ex officio ſuſcepto non licentiam peccandi:ſed neceſſitatem uiuendi ſe nouerit aſſecutum. ita tex.1 1. diſt. in fi. princ. tanto nempe ſtudio maiore omnigena ſe uirtute monſtrabilem debet pontifex exhibere,quāto ſi deuiet,plures ſuo exēplo peſſum eunt. Si.n.Papa ſuæ & fraternæ ſalutis negligens deprehēditur inutilis,& remiſſus in ſuis operibus,& inſuper a bono taciturus,innumerabiles populos cateruatim ſecū ducit primo mācipio gehēnæ,cū ipſo plagis multis in æternū uapulaturos,ita text.in c.ſi papa.ea.]diſ. Trahit quippe uita pōtificis (imo & cuiuſlibet prælati) facile à ſubditis in exēplū.c.magnæ,de uo. quia ſunt ut ſignū ad ſagittam poſiti. c. qualiter & quoniam.2. de accuſa. Et facit quod uulgo dicitur.Regis ad exemplum totus componitur orbis.no.gl.in c.ex merito.6.quæſtio.1.

Nihil uile ac ſordidum in ſacerdotis ore uel opere debet apparere,ſed cūcta quæ agit,loquit.& cogitat corā hominibus & interni arbitri conſpectu oportet eſſe glorioſa.c.oportet uerſi.cauere enim.83.diſt. Valentinianus.paulo poſt prin.63.& c.his igitur.23.diſt.

Neceſſitas excuſat à periurio.23.q.8. ſi nulla. c. breui. de iureiur.& 50.diſt.præsbyteros.

Neceſſitas legem non habet,de conſue.quāto,& de re.iu. quod nō eſt,& de cōſue.diſt.1.diſcipulos.& l.uni.ff.de offi.con.& l.nō ſolum. cum uulga.§.fi.ff.de excu.tuto.

Non præſtat impedimentum quod de iure non ſortitur effectum. l.quod pupillæ.cum no.ff.quando di.le.cē.& l.2.3.& 4.ff.de op.le.c.illud.c.quod autem.de iu.patro. & c. bonæ.de elec.

Non debemus recedere à regula iuris,niſi quatenus reperitur exceptum l.omnis diffinitio.de reg.iur.

Nomina eſſe debent conſequentia rebus, ut in §. eſt & aliud.inſtituti.de dona.

Nullum opus humanum ſemper durat: & mortalis labo. nihil efficit immortale reg.iur.nullum.ff.

O

OMNE rarum charum in auth.de conſuli.§.1.col.3.ff. de legib.l.nam ad ea.melior text.in c.legimus.

Omnis creatura mouetur ad benefaciendum ei qui ſibi benefacit.No.gl.l.& ſi lege.§.cōſuluit.ff.de pe.hæ.

Omne promiſſum de iure debitum eſt.C.de ſuffra.l.unica,in rub.& inſti.de uerb.obl.in princ. iuncta.l.2. ff.de dact.iuxta l.non minorum.C.de tranſact.in c.1. de dona. & l. nemo. ff. de in integ. reſt. Quid enim magis fidei humanæ congruit quam ſeruare ea quæ placuit inter eos,q.d.nihil.

Omne quod eſt nimium uertitur in uicium. Not. glo. in auth.ut deter.ſit nu.circa princ.col.1.cum ſuis allega.

Omne artificium per exercitium recipit incrementum.l. legatis ſeruis.§. ornatricibus. ff.de le.3. C.de re mili.l. milites.lib.12.

Omnes uidentur facere quod facit maior pars. ff. ad municip.l.quod maior.ff de reg.iur.l.aliud.§.1. ff.de pact. l.maiorē.C.de decurionibus.l. nominationum. lib.10.

Omnia non poſſunt ſimul memoria retineri.l.2.§.ſi quid autem.C.de uete.iure enucle.

Omnia noua pulchritudine ſunt decorata in prohemio. ff.§.in ſecundo autem anno.

Omnes ſcire debent quod non eſt ſuum hoc ad alios pertinere.l.ſi.C.unde ui.

Omnia ſunt permiſſa quæ per legem prohibita non inueniuntur.l.nec non.§.ſed quod egit.ff.ex qui.cau. ma.ff. de proba.l.ab ea. & ff. de teſti.l.1.§.1. & ff.de procul.l. mutus §.conqueritur.C.de relig.& ſumpt.l.ſtatuas.

Omnis diffinitio in iure ciuili periculoſa eſt: parum enim eſt quod ſubuerti nō poſſet.l.oīs diffinitio ff.de reg. iu.

Omnis ſapientia à domino Deo eſt, & omne datum optimum, & omne donum perfectum de ſurſum eſt deſcendens a patre luminum.not glo.l.2.ff.de leg.

Omnis diffinitio, eſt oratio ſubſtātiā cuiuſcūq ſignificās ſecundū Boætiū.no.glo.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iu.

Obſi-

Obſides ſunt qui dati ſunt a Roma. hoſtibus, pro captiuis redimendis,uel pro pace componenda no.glo.l. obſides.ff.de teſtma.

Obſides teſtari non poſſunt.l.obſides, ſupra alle. niſi eis permittatur.

Odia ſunt reſtringenda : fauorabilia amplianda ſunt.l. cũ quidam.ff.de libe.& poſthu.

Omnia morte ſoluũtur.C.ſi reus uel accuſ.mor.fu.l.1.2. & 4.niſi in 6.caſibus exceptis ut læſæ maieſtatis.

Obligatio eſt mater actionis:inſti.de ac. in princ. & ff. de procur.l.licet.§.ea obligatio.

Omnes fructus iure ſoli non iure ſemiuis percipiuntur.l. qui fundum.ff.de uſu.

Omnia ſunt hominum tenui pendentia filo. Et ſubito caſu quæ ualuere ruunt.no.glo.l.ſi debitor. ſuper uerbo damnum eſt.ff.de iud.

Omnia principis eſſe intelliguntur. C.de quadri.præſcri. l.fin.in princ.Pro hoc facit.l.1.ſuper uerbo procurator meus.C.credi.euic.non debere.

Ordo ſcripturæ nõ attẽditur.l. eo ꝙ a multis.C.ſi cer.pe.

Omnia ſunt mobilia:in auth.de non alie.aut permu.rer. ec.§.ubi autem.col.2.

Occaſio malignandi eſt auferenda.l.2. in fin. C.de indic. uid.tol.& inſti.ui bo.rap.§.ſed nedum.

Ocium & uoluptas arma ſunt hoſtis antiqui.c.niſi cũ pridem.§.uerum.de renunci.

Ordinamus.i.conferimus.c. ſi tibi abſenti.de prædend. li. 6.ubi Archi.& Cardi.Alex.in c.epiſcopus 24.diſt.per c.ſuper eod.de offi.de leg.

Originalis cauſa attenditur non illa. quæ uenit per accidens.l.ſi quis ne cauſam.ff.ſi cer.peta.facit.l. 2. ff.de origi.iur.Bo.text.in l.qui id quod.ff.de dona. Pe.de Anch. conſi.339.in 1.col.

Omnis res a cauſa proxima denominari debet.l.quiſquis, §.hæc uerba.ff de uul.& pup.

Omnino:tex.eſt in l.teſtator.circa mediũ .ff de teſta.tute. uide Decium in repeti.§.de adulteriis.de iud.in 5. col.

Omnes actiones quæ morte aut tempore pereunt ſemel

incluſæ iudicio ſaluæ permanent: regula iur. omnes. ff.

Obligatione principali caſſata de rigore remanet acceſſoria l. 2. C. de lui. pig.

Offerri dicitur non petenti. l. fideicommiſſa. §. ſi rem ſuā. ff. de lg. 5. c. litera. in fin. extra de reſti. ſpoli. in c. interpoſita. in princ. de appel. adde tex. in §. igitur. in uerbo obtulerit, inſti. de obli. quæ ex quaſi contractu.

Omnis bona definitio debet conuerti cum defin ito, eſt bonus text. ultra illos qui uulgariter allegantur, in l. Quintus Mutius. ff. de au. & ar. leg. & omnes partes definitionis debent prædicari de ſuo diffinito, l. quæſitū in prin. ff. de fid. inſtru.

Omnis ſtatus ſub perpetuo motu conſiſtit. in authen. de non alie. §. ut autem lex. in glo. in authen. de nup. §. nuptias. in uerbo ſolubile.

Obligatio ad hæret oſſibus noſtris, ſicut anima adhæret corpori. ff. de pecul. l. quis ergo caſus in glo. quæ alleg. concor. & imprimitur in nos ſicut caracter in animam. l. 3. ff. pro ſoc.

Opinio unius cum æquitate, plus ualet quam multorum ſine æquitate, tex. eſt in l. quod dicitur. §. ſi dos. ff. de im peu. in re. do fac. cōcor. tex. in c. capellanus. extra de feriis, & eſt tex. no. in l. 1. §. ſed neque. C. de uete. iu. enu. de quo uide tex. in l. ſi ſeruum. §. ſequitur, ubi Iaſ. multa. no. ff. de uerb. obl.

Omne agens agit propter finem, & finis eſt qui mouet agentem l. ſi pater. & l. cum apud. C. de hære. inſtitu. l. cum quam. ubi Bal. C. de fideicommiſ.

Officia publica ſunt interdicta fœminis propter honeſtatem. l. fœminæ. ff. de reg. iur.

P

Pater & filius eadē perſona reputantur C. de impub. & ali. ſubſti. l. fi. in fi. c. cōtradicimus. in fi. 35. q. 3. uide per omnia iſtius regulæ omnino quæ adducit Hyppo. de Marſi. in ſingulari ſuo. ibi incip. pater.

Patris & filii teſtimonium pro uno habetur. ff. de uulg. & pup. ſubſti. l. fin. § in ſecunda.

Pater filium ſuum in cauſa neceſſitatis poteſt uendere

l. ſecun-

l.ſecunda.C.de paren.qui ſi.ſu.di.

Principium ſpectandum eſt.l.1.ff.de orig.iur. Nam dimidium facti qui bene cœpit habet.

Precium loco rei ſuccedit. l. & rem. ff. de peti. hære. ſed ſpeciale in petit.here.

Pacta quæ contra leges fiunt nullam uim habere poſſunt. l.pacta.C.de pact.& l.non dubium.C. de legi.

Priuatorum conuentio iuri publico non derogat.ff. de re. iur.l. neque pignus.in h.

Per exteriora iudicantur interiora.inſtit.de re.di.§.pauonum,& ff.de ædil.edic.l.ſi tamen.§.2.

Paria delicta mutua compenſatione tolluntur. ff. ne quis eum qui voc.eſt in ius ex.l.2.& ff.ſolu.ma.l.viro.

Precia rerum ſecundum veritatem,non ex affectione ſingulorũ,vel vtilitate ſunt æſtimãda.ff.ad l.Fal.l. pretia & l.præcedenti.& ff.ad legem Aquil. l. ſi ſeruũ meum.

Paupertas prodeſt.l.ſiquis ad declinandã.§ fin autẽ. C.de epi.& cle.ff.de offi.præf.l.illicitas.§ fi.Aliquando non excuſat nec prodeſt.ff.de ritu nup.l.palam.§.non eſt.

Partus ſequitur ventrem.l.partum.C.de rei uen.

Peius eſt male credere quam nullo modo credere l.ſi ſterilis §.cum per uenditorem.ff.de acq.emp.in glo.

Pęnæ ſunt molliendæ,& non aſperandæ.l. interpretationem. ff.de pę.

Pœna eſt menſura delicti.l.ſancimus.ff.de pęnis.

Precium loco rei ſuccedit.ff.quæ in frau. cred. ge. ſunt.l. quia debitorem.in fi.& ibidem no.gl.ſic.ff.de rei uend. l.Iul.in prin.& de reg.iur.l.factum.

Punitur,affectus licet non ſequatur effectus.l.& generaliter.in prin.ff.de calum.& l.ſi quis perſuaſerit.C.de fur. & ff.de condi.ob turpem cau.l.ſi a ſeruo. uide ſupra in litera A.

Publice rei intereſt dotes mulieribus obſeruari, cum maxime ſit neceſſarium dotatas eſſe fęminas ad ſobolem procreandam.l.1.ſol.mat.ff.

Præteritio fœminarum pro exhæredatione habetur. l.filiã præteri tam.ff.de inof.teſt.& ibidem no.gl.

Prætextu periurii nõ retractatur cauſa.l.1.C. de reb.cred.

Par

Par parem cogere non poteſt.l.3.ff.de arb.C. de appel.l. præcipimus.§.pen. C.de legi.l.digna.
Plus ſemper dēt ualere pigous quam debitum,unde dicitꝰ ꝙ reſiduum deberet reddere creditor debitori quanto plus pignora uendidit.C.de iur.do.impe.l.fi.§. fin aūt.
Patientia pro conſenſu ualet.ff.de exerci.l.1.§. magnum. & ff.nau.cau.ſta.l.1.§.penul.
Prima uoluntas ad ſe trahit ultimā.ff.de le.2.ſi mihi. §. fi.
Plus ualet quod agitur quam quod ſimulate concipitur, C.plus ualere quod agitur.per to.l.ſi donationis cauſa.C.de contrahen.empt.
Per ingratitudinē filius redigitur in ptāte,C.de ing.li.l.1.
Præſens ſtipulatio non trahitur ad futurū.no.gl. ſuꝑ uer bo augeri.ff.de dam.infe.l.damni.§.ſi iis qui uitiant.
Pactum a iure communi remotum non eſt ſeruandum.l. iuriſgen.§.fi.in fine.ff.de pact. & iuramentum factum in ciuili pacto iure communi remotum non eſt ſeruandum:ut in ead.l.eo.§.ſupra alleg.
Parcitur uitio naturali.ff.de dam.inf.fluminum.§.uitium.
Pactum ſiue pactio eſt duorum pluriumue in idem cōſenſus & placitum.ff.de pac.l.1.§.& eſt pactio.
Plus ciuilis perſona quam nobilis ex æquali delicto punitur.l.ſi criminis.& l.ſeruo.C.ad l.Iul.de ui.pu. & ff. de incen.rui.l.Pedius.§.fin.
Plus punitur ſæpius delinquens ui.l.ſeruos.C.ad Iul.de ui pub.& C.de epi.audi.l.4.in fi.
Pactum perſonale non tranſit ad hæredem. l. ſi tibi decē. §.ſi qui proficiſcatur.ff.de pact. Et ideo ſi fecerim pactum.creditori meo ne á me petat ſed ab hærede, hæredi proderit exceptio:quia eſt pactum perſonale, ut ff. de pact. l.iuriſgen.§.pactorum.
Pignora mihi obligata locare poſſum.l.creditor.ff.de pig.
Pactum factum ſuper futura hereditate non ualet niſi cōſenſerit teſtator.l.fin.C.de pact.
Pacta quæ ex interuallo ſunt appoſita in aliquo cōtractu non ineſſe uidentur ipſi contractui.ff.de pact.l.iuriſgē. §.ſi ex interuallo : immo antequam uideantur ineſſe cōtractui oportet,ꝙ ſint in ingreſſu facta : ut in e.l.§.

item Marcel.in fi.§.aliquid eſt.in §.ea enim pacta.
Præcedente uno malo ſequuntur alia.ff.de rei uend. ex diuerſa.§.1.in auth.ut iudi.ſine quoquo ſuffra.§.conſideramus.col.2.in glo.ſuper uerbo illicito.
Prætor ait pacta ſeruabo,l.iuriſgen. §. ptor ait.ff.de pact.
Potentioribus pares eſſe non poſſumus.ff.de ali.mu.iudi.cau.fac.l.3.& ff.arbi.l.nã magiſtratus,& ff.de aqua plu.arc.l. 1.§.ſed ſi uicimus &c.
Parum eſt ius in ciuitate eſſe niſi eſſent iura tuerentur. l. 2.§.poſt originem.ff.de ori.iur.c. commiſſam, & c.ubi periculum,de elect.lib.6.
Pacta ſunt ſeruanda ff.de act.emp.l.ex empto.
Prima poteſtas eſt res inæſtimabilis.l.filius.§. ſi vulgarẽ. ff.de le.1.
Pater & filia non poſſunt coniungi per matrimonium inſtitut.de nup.§.ergo non omnes, nec mater cum filio: ut in eod.§.
Per epiſtolam nullus fit hæres,uel cohæres, l.epiſtola.ff. de pact.& C.de proba.l.non epiſtolis.
Pacta quæ dolo malo facta ſunt, non ſunt ſeruanda.ff.de pact.l.iuriſgentium.§.dolo malo.
Puberes dicuntur illi qui maiores 13. annis. Et ita accipiunt inſti.de nup.§.1.
Pacta quę turpem cauſam continent non ſunt ſeruanda, l.ſi unus,§.pacta,ff.de pact.
Per negationem res efficitur dubia. C. qui.ad liber. procla.non li.l 2.cum alleg.per glo.
Poſſeſſio dicitur quaſi pedum poſitio.l.1.in princ.de acquirend.poſſe.
Prætextu debiti reſtitutio commodati non probabiliter recuſatur.l.fin.C.de commo.
Procurator dicitur qui mandato domini negocia admi-niſtrat aliena.l.1.ff.de procura.
Plus diuiti quam pauperi creditur:inſtit.de ſuſpec. tuto. § in fi.& ff.de excu.tu.l.ſpadonem.§.fi.in auth.de teſtibus.§.ſumus autem,& præcipue.col.7.
Prout quis delinquit ita debet puniri: qui plus delinquit plus punitur:& qui grauius delinquit, grauius debet

puni-

puniri,inſti.de pu.iudi.§.item.l. Iul.de ui.pu.

Pactum contra mores non eſt ſeruandum.C.de pact. l. ff. §.ſecundum,& l.1.& illud non probandum.ff.depo.cõtra.ſi.de pact.l.ſi unus.

Pacta ex bona fide facta & à iure approbata,debet ſeruari. l.1.§.quæ depoſitis,in ſi.ff.depo.

Præcarium eſt quod præcibus petentis utendum conceditur tandiu,quandiu is qui conceſſit patitur. l.1.in prin.ff.de preca.

Præcarium a commodato differt,nam commodatum datur ad certum uſum,vt poſſunt per leges illius tit.ff.cõmo.& etiam differt in aliis cauſis enumeratis in glo. l. 1.ff.de preca.& ibi uide.

Pupillus per acceptilationem liberari poteſt ſine tutoris auctoritate.l.pupillum.ff.eod.

Poſthumus proprie dicitur qui naſcitur poſt mortem patris.ff.de iniuſto rup.& irri.teſta.l.3.§.

Princeps legibus ſolutus eſt l.princeps.ff.de legi.

Prætor reddere ius dicitur,etiam cum inique decernit l.ius pondus.ff.de iuſti.& iure.

Parcitur ſponte confitenti.l.3.in fin.ff.de ali.iud. mu.cauſa fac.C.de his qui le. di.l.1.lib.10.& in auth.ut liti. iurãt.§.ſi quos.auth.col.9.& ff.de mi.l. licet ex cauſa. §. 2.& C.de plus peri.l.1.ff.de iureiur.l.eum qui.& C.de non nu.pe auth.contra impropriam.C.ad l. Iul. maie. §.fi.l.penul.& ff.de pe.hæ.l.ſed & ſi lege.§.pen.

Pęna eſt omnium delictorum cohertio.l.illud eſt. §. 1.ff. de uerb.ſigni.

Probatio eſt rei dubiæ per argumenta oſtenſio. Not.glo. ſuper rubrica.C.de proba.

Probationes debent eſſe luce clariores. C. de proba.l.fin.

Plus facit grauitas & benigni mores, quam facultates. ff.de tu.& cu.da.ab his,l.ſcire oportet.§.pen. facit. tex. in l.ſi quis ſtipulatus ſit.in fin.ff.de uerb.obli.

Plus negat negatio quam ponit affirmatio.C.de dona.l.ſi liusfamil §.1.

Poniora ſunt iura ad abſoluendum quam ad obligandũ, ff.de act.& obl.l.Arrianus.ff.de re.iur.l.fauorabiliores.

Pa-

Patientia habetur pro precepto.ff.de his qui no.infa. l.liberorum.in fin.

Patientia habetur pro conſenſu.l.ſi fideiuſſor.in fi.C.mãda.& ff.eo.tit.l. qui patitur.

Proximus eſt quẽ nemo ſequit.l.proximus.ff.de ver. ſig.

Princeps bona concedendo uidetur etiam obligationes concedere.ff.de uerb.ſign.l.princeps.

Parcitur uerecundiæ alicuius.ff.de donat.l.ſi patronus.in princ.& 1.reſpon.ff.de fur.l.penult.

Parcitur ignoranti & non ſcienti.ff.mandati.l. fideiuſſor.& C.de euic.l.ſi fundum.

Permittitur alicui errorem ſuum corrigere:inſti.de ac.§.ſi quis aliud.

Per ſententiam non transfertur dominium:ar.inſti. de except.§.in his quoque.Contra inſtit.de off.iu.§.cum ubi ex ſententia transfertur dominum.

Pęna unius eſt multorum metus:inſt.de excep.§.hodie autem in fi.C.ad l.Iul.repe.l.1.in princ.

Per ſententiam non tollitur oblig.inſt.de excep.§.item ſi in iudi.

Pro egentibus debet condi ſeu corrigi lex, ſeu conſtitutio,in auth.de non eligen.ſecundo nuben.in prin. col. 1.l.aſſiduus.C.qui pot.in pig.hab.

Precium conſiſtere debet in pecunia numerata.inſtit.de emp.& vend.§.item precium.

Pater tranſiens ad.ſecunda uota offendit filios primi matrimonii:in auth.de nup.§.uenient autem.col.4.

Princeps quamuis legibus ſit ſolutus attamen ſecundum leges uiuere uult.l.digna uox.C.de leg.

Per inclinationem capitis non ualet ſtipulatio, nec per leuationem digiti.l.1.§.ſi quis ita.ff.de uerb.oblig.

Pignus a curatore furioſi datum ualet, ſi utilitate furioſi exigente id fecerit.l.pignus.ff.de cura.furio.

Peruerſa cõſuetudo non eſt ſeruanda.in aut.de teſt.li.§.1.

Pęna illius qui trahit aliũ ad non ſuũ iudicẽ, eſt quod actor cadit a ſua cauſa.C.de iuriſd.om.iud.l.in criminali.

Pęna rei qui permiſit ſe conueniri coram non ſuo iudice eſt quòd ſi feratur contra eum ſententia,ualet in odiũ

ſui,

ſui.C.cod.de iuriſd.om.iud.d.l.in criminali.
Parentes & liberos in infinitum dici.ff.de in ius uoc. l. fi. ff.de iuriſd.om.iud.l.ſi quis id §.in ſeruos.ff.de pę.l.fi. §.generaliter.
Par in parem non habet imperium nec minor in maiorē, ff.ad Trebel.l.ille a quo,§.tempeſtiuum.& ff.de ar.l.nā magiſtratus.
Polipus eſt piſcis polipus fœdatio naris,no.glo.l.qui clauum.ff.de ædil.edic.
Portatur leuiter quod portat quiſque libenter,not.gl.ff. de excu.l.tria onera.
Pendo,do pęnas,dum pendeo ſuffero pęnas, not. glo.in auth.ad hoc ſi adminiſtratio.in§fi.glo.C.de iu.
Particularis ſolutio non minima incommoda habet.l. plane.ff.fami.erciſc.
Philoſophi poſſunt allegari in cauſis : & etiam auctores inſt.de emp.& uend.§.item precium.cum ibi no. in gl. ff.de ſolu.l.ſi pater,& ff.de iud.l. proponebat.ff.de ſta. ho.l.ſeptimo.Sed certe opiniones eorum multoties reprobantur,ut ibi.& ff.de re.di.l.in tantum.§.fi.& l. ſed diui.&.l.4
Poſthumus non eſt in poteſtate patris.l.fi.ff.de col.bo.
Plus eſt hominem ueneno occidere quam gladio.l.1.ff.de malefi.& mathe.
Pęna corporalis minor eſt quacunque pecuniaria. ff. de pœ.l.in ſeruorum.in fi.
Præſes prouinciæ debet purgare prouinciam malis hominibus.l.congruit.ff.de offi.præſi.
Plus valet unius probatio quamplurium conceſſio. l.per fundum.ff.de ſer.
Paruulus eſt puer minor 14.annis maſculus.uel 12.fęmina:ita exponit glo.fi.in prin.C.de infan.expoſ.
Periurus puniendus eſt,l.pe.in fi.C.de interdic. vidui.
Pluralis locutio habet reſolui in duas ſingulares. l. falſa. in fi.ff.de condi.& demonſt.
Per receptionem pignorum non renunciatur debito de iure ſcripto.l.ſi pro mutua.C.ſi cer.pe.l.1.C. de pigno. & l.aduerſus.C.de Act.& ob.

Pro furto nemo debet mori:nec aliquod membrum abſcindi in authen.ut nulli iudi.l.habere loci obſerua. niſi &c. col.§.pro furto.Contra de pa.iur.fir.§. ſi quis.5. ſolidos.

Papa non poteſt diſpenſare contra uotum caſtitatis: quia nullum inuenitur æque bonum cum quo poſſet fieri commutatio. quia nihil eſt melius continentia ; quia virginitas replet Paradiſum.ut 32.q.1.c.nuptiæ, & 1. q.3.c.integritas,& caſtitas ſola eſt quæ cum fiducia poteſt Deo animas præſentare.ut in auth.de leno.§.ſancimus.col.3.

Prõptum eſt leges legibus concordare.l.unica.C.de inoffic.do.& no.in auth.de exhi.& intro. re.col.5.

Probationes non ſunt anguſtandæ.l. quoniam.in fi.C.de hæred.

Præſumitur quis ignorare niſi probetur ſcire.ff. de prob. l.verius,cum ibi no.Sed ar. contra eo. tit.l. cum de indebito,in fi.l.tamen & ibi not.in c. ad audientiam noſtram.glo.fi.extra de reſcrip.

Priuilegia reſcripta & alia conſimilia ad ea tantum extenduntur de quibus cogitatum eſt.ff.de pac.l.tres fratres. ff.de tranſac.l.cum Aquiliana,& ita intentio mãdantis. cõſideranda eſt extra de reſti.ſpol.audita:& deprehen. cum cauſam,& c.ult.& c.ſuper eod.de offi.deleg.

Publice intereſt ut dignitatum ordo ſeruetur & non ignobilis immiſceatur cum nobili.tex.in l.1.§.ſed & ſi ſeruus.ff.de ven.inſpi.

Patrem a filio regi indecorum eſt,l.is qui in ea.ff. de tut. & cu.da.ab his.

Pugna pro patria.Cato.& l.veluti.ff.de iuſti.& iu.

Pactum expreſſum tollit pignus non tacitum.gl.in l.ſi tibi.ff.de pigno.gl.1.ff.de pac.

Præfatio non declarat actum præcedentem.l. ita ſtipulatus.ff.de uerb.ob. ſecundum caſum Iaſ. in d. l. contra de l.Titia,eo.tit.§.pen.

Pars una declarat aliam.l.qui filiabus.in prin. ff.de le.1.l. verum.de pet.hær.l.1.ff.de re.du. Decius.in c.1. col.8. de probatione.

Moyſi.

Papa eſt ſucceſſor Moyſi.glo.in c.cauſam quæ.el.2.qui fi lii ſunt legi.in uer.ad regem.

Promittere uel ſoluere paria ſunt.l.fin.C.ad l. Falcid.facit tex.ubi Deci.in c.ueniens.el.1.de teſti. & l.fi. ff. ad S ille.l.quamuis.§.interdum.ff.ad Velle.

Principali annullato propter aliquem fauorem non annullatur acceſſorium.Alex.conſi. 59.uiſo inſtrumento.in 5.uol.

Porticus pars domus eſt.l.cætera.§.hæc ſenatus.ff.de leg.1.uide tex.in c.ſolennitates.el. 2.de conſe.diſt.1.

Prætor bonorum poſſeſſorem hæredis loco in omni caſu habet.l.prætor.ff.de reg.iur.

Perfectum non dicitur quando aliquid deficit. l. librorũ §.quid ergo.ff.de leg.3.

Pro facto habetur quòd in fieri eſt.l.cũ uxori. & l. ligno. §.ego autem.ff.de legatis.3.

Prius tollitur per poſterius, & poſterius fit inualidum quando ab eodem ſunt facta.l. fundum.§. fin.de fund. inſtru.

Præſens intelligitur qui in ſtudio eſt.l.Seiæ.§. Pãphilæ, ff.de fun.inſt.l.quæſitum.ff.de leg.3.

Prohibito matrimonio prohibentur ſponſalia.l. oratio.ff. de.ſpon.quod eſt uerum quando prohibitio habet perpetuam cauſam prohibitionis, ſecus ſi temporalem. l. ſolet.ff.de his qui not. infa. ubi licet mulier matrimonium contrahere non poſſit intra annum luctus.l. 1.& 2.C.de ſecun.nup.tamen intra illud tempus bene poteſt deſponſari ut dixit text.in d.l.ſolet, & uide alium tex.in l.ſi quis officium,& in l.ſi quis tutor.§.quamuis.ff.de ri.nup.

Præiudicatur alicui ubi eius uoluntas impeditur.§.huic autem,& § præterea.el.2.inſti.de actione.

Punitur ſatis aliquis ſi ruborem uel laborem patitur.c. cum dilecti.de accuſ.

Patria poteſtas eſt inæſtimabilis.l.filiusfam.§.ſecundum uulgarem.de leg.1.

Prædo propter culpam non tenetur ea ſimpliciter, dicit tex.in l.& non tantum.§.ueniunt.ff.de peti.hær.

Præſumitur minimè pro ſententia iudicis, cui de nocte traditus fuit proceſſus, & de mane iudicat; ita nec pro decreto; quia præſumuntur facta ſine cauſæ cognitione, ita Bar. in l. probata. C. de ſen. Hiero. But. in l. ſciendum. ff. de uerb. oblig & de 2. per. Per. de Ancha. conſi. 82. incip. uiſis diligenter narratis, & actitatis.

Populo qui placet, diſplicet Deo, quia populus eſt docendus & non ſequendus. Bal. in c. 2. de elect.

Patria nobilis eius filiis redundat ad gloriam. texr. in l. ſi quis, C. de natu. libe.

Pactum inſtituo te ſi alas me ſenem, uidetur quòd ualetar. in l. ſi quis ita hæredem. & l. ſi quis ita inſtitutus. ff. de condi. inſti. Hiero. But. in l. licet. C. de pact.

Prohibitum in iudicio, & extra iudicium prohibitum eſſe uidetur. tex. in l. qui teſtator. §. eum qui. ff. de teſta.

Patria ſunt promittere & ſoluere. l. fi. ff. ad Sille. & l. fi. C. ad l. Falcidiam.

Preces principis habentur pro iuſſu. glo. in l. 1. ff. quòd iuſſu. Feli. in c. ſi pro debilitate. in 2. col. de offi. deleg.

Principiis ignoratis, ignorari oportet, & ea quæ poſt. principia ſunt. in auth. de non alie. §. ſi minus. Dy. in regula nullus pluribus. in 4. col. de reg. iu. in 6. c. cum Paulus. 1. quæſt. 1.

Paria ſunt legem non eſſe, & eſſe, ſed obſcuram. l. de ætate. §. nihil. de interro. actio.

Paria non ſunt aliquid eſſe expreſſum & haberi pro expreſſo. l. licet. ff. in qui. cau. pig. ta. contrah.

Promiſſa iure ſunt debita. l. nemo. ff. de in integ. re. facit. c. 1. de dona.

Proprium dicitur quod alicui non communicatur. tex. in l. 2. & ibi Bar. ff. de adop.

Poſſe non dicimur, quæ facta ſunt contra famam & uerecundiam. l. filius. ff. de condi. inſtit. Iaſon in l. ſi ſtipuler ut id fiat. ff. de uerb. oblig.

Potentius operatur natura ſubiecta materiæ, quam nominis proprii expreſſio. c. 1. de tranſla. facit. l. ſi ſeruus communis. ff. de ſtipu. ſer.

Per coniecturas probatur aliquis facturus: quia non po-

teſt demonſtratiue probari.glo.in l.apud Celſum,ff.de except.doli.per Doc.in c.1.& c.cauſam matrimonii.de offic.de leg.

Pecunia non debet eſſe ſterilis,l.quid ergo.§. uſuras.ff.de con.tutel.

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſiit poſſidere,cap. qui poſſeſſore de reg.iur.lib.6.

Procurator infamis poteſt eſſe de iure ciuili. §. fi. in inſt. de excep.no.Abb. in c.poſt ceſſionẽ, de prob.ſecus de iure cano.ut in c.Imperator.ubi gl.de iur.cal.

Paria ſunt non habere maritum uel habere inutilem. c.2. de trãsla.præla.uide Abb.in c.bonæ.el 1.in 3.no. & eſt tex.fin.in l.fi.C.de plag.uide Alex.conſi.104.in 1.uol.

Pœna corporalis minima, maior eſt quacunque pecuniaria.l.in ſeruorum,ff.de pœn.

Pactum contra naturam contractus ueſtitur.l.ſi conuenerit.ff.de reſcin.uen.quem dicit mirabilem,gl.in l. quoties,§.ſi colonus,ff.de uſufru.facit l.2.ff. de hære.& ac. uen.imò etiam ueſtitur cõtra bonam fidem,tex.eſt notabilis,in l.Lucius.ff.de poſi.& hoc eſt contra communem:ita Hiero.Butr.in bouæ fide,C.de pac.

Præſumitur modo eſſe ex eo quod olim fuit,cap.in parochia. 16.q.1.& l.partum,C.de rei uendi. & l.pen. ff. de ſta.ho.& l.ex eo.ff.de ædil.edic.

Propoſitum in mente retentum nihil operatur,l. ſi repetendi C. de condic.ob cauſam.

Princeps peccaret ſi coram eo admitteret illam exceptionem opponi, ſcilicet quod ex pacto undo detur actio: ita Ant.de But.in c. quæ in eccleſiarũ, de conſti. & dicit ſingulare Alex.in l.iuriſg.§.ſed cum nulla,ff.de pac.

Prohibetur unum iuſtum propter aliud iniuſtum,12.q.1. habebat 21.diſt. denique,ff.de rei uend. officium,ff. de dam.infec.l.ſi finita,§.ex hoc edicto.

Principale illud dicitur ad quod principalis intentio tendit, Bar.in 1.conſt.C.

Paria ſunt quod quid obliquè fiat uel directè.l.3.§.in rẽ. ff.de in rem uer. Contra de l. quædam ff.de acq.re. do. l.tutor rerum,ff.de admi.tut.

Pira-

Piratæ quos uulgus Corſaros appellat, poſſunt impune occidi & derobari: ita dicit Ioan. de Ana. in c. 2. in 2. col. ſuper gl. 2. de hom. & tales quolibet anno, in cœna Domini ex communicantur: ut tradit idem Io. de Ana. in c. 3. in 2. col. de rapto.

Patria ſua cuilibet dulciſſima eſt, l. qui habebat, & ibi gl. de leg. 3. tenet Io. And. in c. q alicui, in 1. col. de re. iur. in mercu. & hoc ſiue ſit magna, ſiue parua: ut dicit Andr. de Iſer. in §. ſi uerò, in 1. col. de feu. guardiæ.

Prohibitus uendere prohibetur pignorare, ut dicit Bar. in l. qui habebat. ff. de leg.

Prohibetur habentibus dignitatem exercitium artis notariæ tāquam uiliſſimæ, l. uniuerſis, C. de decurio. lib. 10. & ibi Bar. inuehit contra aduocatos exercentes huiuſmodi artem, quod dictum ſequitur Decius in c. ex literis, col. pen. de proba.

Pater & filius cenſentur copulati iure diuino. ita Bal. in l. cum in adoptiuis. in 2. col. uer. ibi cum enim, C. de ado. & ita melior amicus dicitur pater quā quilibet alius: ut dicit Bal. in c. per tuas. de proba. Et ideo de alio plus confidere non debet quàm de patre. l. quidam cum filium. ff. de hære. inſt. tradit Iaſ. in l. 1. col. fi. C. de collat.

Præſumitur quis bonus, uel malus ratione patris uel patriæ, gl. in auth. de refer. in fi. col. 2. & l. quiſquis. §. filii uero. C. ad leg. Iul. maieſt. & l. q ſi nolit. §. mancipia. ff. de ædili. edi. ubi dicit gl. ſæpe ſolet filius ſimilis eſſe patri, & arbor mala non poteſt bonos fructus facere.

Pater cogitur officio iudicis alere filios pro modo facultatū non ualētes ſe ex ſua arte alere, l. ſi quis à liberis. §. ſi filius, ff. de lib. agno. etiam ſi ſint naturales tantum.

Pater non tenetur alere filium quando eſt opifex, & ex eius officio poteſt ſe alere, ut no. in §. ſi filius, in l. ſiquis a liberis, de lib. agnoſc. quia tunc poteſt ei dici, a parte qui non laborat non manducet, ut dicit gl. in l. quamuis, ff. de dam. infect.

Populum faciunt decem homines, & duo faciunt congregationem, & tres faciunt collegium, & decem aut quindecim faciunt turbam, gl. in c. 1. de elect. & tot ho-

mines gentem faciunt quot populum, ſecundum Bart. in l. prætorii. ff. ui bo. rap.

Palam factum dicitur, quod fit etiam ab uno coram aliquibus, gl. in l. 1. C. de in integ. reſt. mi. & in c. biduum, §. palam. 2. q. 6.

Prælatus qui ſuam utilitatem utilitati eccleſiæ præponit quando igitur de acquirendo excuſatur, ita ſentit gl. 1. in fi. in c. ſcios fratres. 7. q. 1. cum qua tranſit Arch.

Papa qui notorie mundum ſcandalizat poteſt deponi. gl. in c. ſi Papa. 40 diſt.

Præſcriptio non interrumpitur per ſequeſtrum, Card. in cle. 1. 18. q. de ſequeſt. poſ. & fruc.

Peſtis equiparatur hoſtilitati, Butr. in c. cum dilecti, de dolo & contu.

Præſcriptio nõ currit illi qui ſi ageret exceptione repelletur. Pet. de Anch. conſ. 5. pro parte nobilis ultra me.

Papa ſi dicat agatis gratias nomine noſtro talibus hominibus pro bene meritis, erga nos, illi poſſunt effici exẽpti ab ordinario. Ange. in l. Paulus. §. Paulus. ff. de fidei. lib. per illum tex. aureũ, ubi ſi teſtator mandat agi gratias ſeruo ſuo benemerito, debet effici liber.

Principio malo inchoata non conualeſcunt: quamuis ad eum caſum deueniãt a quo uere poſſunt incipi. ut 7. q. 1. epiſcopo. extra de elec. auditus, auth. ut iud. ſine quo quo ſuf. §. cogitatio, col. 2.

Princeps non poteſt ſupplere defectum iuris naturalis, Hoſt. in c. 1. de tranſac.

Princeps ex poteſtate abſoluta confirmare põt ſententiã nullam. Bal. in l. reſcripta. 3. col. C. de preci. impe. offer.

Prælatus qui conſueuit bene adminiſtrare præſumitur cõuertiſſe in utilitatem eccleſiæ. Bald. in c. cum cauſa, de ſent. & re iud.

Priuatio præſupponit habitum. c. ad diſſoluendum, extra de deſpon. impu. l. decem. ff. de uerb. obli.

Princeps ius diuinum tollere non poteſt. c. cum inferior, de maiõ. & obed. c. ſunt quidẽ. 25. q. 1. notatur. in c. quæ in eccleſiarum, de conſti. cum ſimi.

Per ſolas nuptias conſeruatur elegãs genus humanum

In auth.de nupt.in prin.ubi dicitur, quòd nuptiæ præſtant immortalitatem humano generi, ad hoc etiam facit tex.in l.1.ff.ſol.mat.

Præfatio legis demonſtrat finalem intẽtionem confidentis.l.regulas.§. licet ibi nutum conſtitutionis demonſtrat.de iur.& fac.igno.ff.

Propter diuerſa phantaſmata, generantur in nobis diuerſu intellectiones, ſecũdum Philoſophum 3. de anima. gl.in l.de tut. C.de in inte.reſt.mino.& ibi Bal. & And. Sicu.in c.quod clericis,de fo.comp.col.21.

Præsbyteri loco leuitatem ſucceſſerunt, ut eſt text. in ca. clericos,21.diſt.§.præsbyter.

Plus ualet umbra ſenis, quam gladius ſiue eloquentia iunioris, ſecundum Bal.c.1. extra de renun.ad quod ſatis accedere uidetur quod de Marco Caſtricio refert Valerius lib.6.tit.de libere dictis aut factis: qui Carbone conſule ſibi dicente multos ſe habere gladios reſpõndit,& ego annos.

Plus ſapientiæ maturitas quàm corporis canicies conſideranda eſt,c.quiſquis,& c.ſequen.84.diſt.& in c. uiliſſimus,1.q.1.

Pater eſt melior amicus quam habeat filius: immo tanta eſt dilectio patris erga filium,quod magis terretur in filio quam in ſeipſo,Bal.in c.per tuas.de proba.

Princeps de plenitudine poteſtatis legitimare poteſt, etiã in præiudicium eorum quibus eſt ius quæſitum in ſpe etiam ipſis non requiſitis. Alex.conſ.228.inci.uiſis codicillis. But.in c.per uenerabilem,21.col. uer. ſecundo requiritur,& uer.ſeq.qui fil.ſint leg.

Papa poteſt ſupplere in facto,quamuis non petitus a parte,But.in c.ueſta.36.col.de coha.ele.& mulie.

Princeps iudicare poteſt ſecundum conſcientiam omiſſis actitatis,non ſic inferiores,Bar.in l.1.C.ut quæ deſunt aduoca.

Papa recuſari non poteſt ut ſuſpectus, Abb.poſt Hoſt. in c.quærelam,de elec.

Pacta cõtra bonos mores inita, dicuntur ipſo iure nulla, Franciſ.de Are.in l.maritum,§.eleganter.ff.ſol.matr.

Paria ſunt aliquid non dici uel obſcure dici. Fran. Aret. in l. qui ex pluribus. ff. de ver. obli.

Probatio a coniunctis ualida eſt in iure. ff. de neg. geſ. l. at qui nam. 4. diſt. denique.

Peccatum mortale eſt occultare ueritatem. 11. q. 3. quiſquis. & extra de cri. fal. c. 1.

Prçlatus conditionem eccleſiæ deteriorem facere non poteſt. extra de dona. fraternitatem.

Q

QVI male agit odit lucem. ff. de uen. in ſpi. l. 1. §. tria luminaria, in gl. No. etiam glo. C. de dona. l. donator, ſuper uerbo eccleſiæ. & C. de contrahen. empt. l. ipſe, & Iob. 3. cap.

Qui ſemel malus ſemper præſumitur malus. l. ſi cui. §. iiſdem. ff. de accu. & l. 2. ff. de ſena. cum ibi no.

Qui ſemel bonus ſemper præſumitur bonus. ff. de re mili. l. non omnes. §. barbaris.

Qui ſemel pauper ſemper præſumitur pauper. l. non eſt. ff. de proba.

Qui ſemel diues ſemper præſumitur diues. ff. de proba. l. perſona.

Qui ſemel dominus ſemper præſumitur dominus. l. ſiue poſſidetis. C. de proba.

Qui per alium facit per ſeipſum facere uidetur. l. ſi per alium. ff. ne quis eum qui in ius uo. eſt ui exi. & l. ſi quis id, §. pe. ff. de iu. om. iu. & l. 1. ff. de eo quod fac. erit. & l. liber homo. ff. ad leg. Aqui. & l. 1. §. deieciſſe. ff. de ui & ui ar. & l. eos. in ti. C. de uſu. & inſt. de re. di. §. nihil autẽ, & an hoc procedat proprie uide remiſſiue Ange. in §. igitur. in prohe. ff. & Bar. ſingula. in l. ſed & ſi unius. §. ſi ſeruus. ff. de iniur.

Qui certus eſt certiorari non debet l. 1. in fi. ff. de act. emp. & uend. & c. eam qui. ff. de re. iur. lib. 6.

Qui tacet conſentire uidetur l. in adoptionib. C. de adopt. ff. ſol. ma. l. 2. §. uoluntatẽ, in aut. qui mo. na. ef. ſui. §. generaliter. l. Ariſto. ff. quæ res pig. ob. nõ poſ. & l. 2. C. de acquir. poſ. Contra ff. de procur. l. filius. §. inuitus. & ff. de fur. l. qui uas. §. uetare. & ff man. l. qui patitur.

Qui

Qui occaſionem damni dat damnum dediſſe uidetur. ff. ad le. Aqui. l. qui occidit. §. pen.

qui prior eſt tempore potior eſt iure. C. qui po. in pign. hab. l. ſi fundum. & l. ſi generaliter. & l. 2. cum rem. & l. licet. & l. diuerſis temporibus.

qui ſe ingerit pro ſuſpecto habetur. l. qui omnia. ff. de procuratoribus.

qui de uno dicit de reliquo negare uidetur. l. cum prætor. ff. de iud.

qui de uno negat de alio concedere uidetur. l. ſi maritus in fi. de procur. eo. c. nonne.

qui accuſare uolunt probationes habere debent. l. qui accuſare. C. de eden.

qui parum ſtudet, parum proficit: no. glo. C. de propoſitis ſacro. ſcrin. l. unicuique. lib. 12.

Qui uadit plane, uadit ſane, inſt. de iuſt. & iur. §. his.

Qui prior appellat prior agat. l. qui prior. ff. de iud.

Quando duo ſunt contraria ad poſitionem unius. ſequit deſtructio alterius. ff. de procu. l. Pōponius. §. ſed & is.

Qui ſibi ipſi nō parcit: aliis parcere non præſumitur. l. oīn ne delictum. §. qui ſe vulnerauit. ff. de re mili.

Quando duo ſunt neceſſaria interueniens non ſufficit. ff. de diuor. l. penul. in gl.

Quod primum eſt aliud ante ſe habere non poteſt: in proemio. ff. §. in reliqua.

Quod legitime factum eſt pœnam non meretur. C. ad legem Iul. de adult. l. Gracchus. Item quod per me poſſum, per alium poſſum.

Quod ab initio non ualet tractu temporis non poteſt. cōualeſcere. ff. de reg. iur. l. quod ab initio. & ff. de pac. l. ſi tibi decem. §. ſi pactus.

Quæ bis in menſe purgatur ſana nōn eſt, l. quæ bis, ff. de ædil. edicto.

Qui iniuſte litem mouet ad expenſas tenetur, l. oēs, in fi. C. de epiſ & cle. & C. de iud. l. properandum. §. ſi uero.

Qui patitur quod poteſt prohibere ipſe facere uidetur, ff. de noxa. l. ſecunda, & ff. de his qui not. infa. l. liberorum. C. de ſacroſanc. eccleſ. iubemus. §. œconomus.

ff.de iur.pat.l adigere.in prin.
Qui eligit unum,ex contrariis,aliis renuntiare uidetur.ff. de inof.teſt.l.modo.
Qui poſtulat teſtes, eis debet dare ſumptus competentes. C.de teſti.l.quoniam.
Quando plus fit quam fieri debet, uidetur etiam ipſum fieri quod faciendum eſt.ff.quemad. ſer. amit.l. ſi is cui uia actus.& ff. de re.iu.l.ſi ſe.§.ſed pl.ff. de ſta. ho.l. nõ ſunt liberi.
Quicquid filiusfa. acquirit, patri acquirit, cum tamen ſit in poteſtate patris:inſti. per quas perſo. nor. acquir.in prin.ff.de acqui.poſ.l.qui ſeruo.
Quod tibi non uis fieri,aliis nou feceris: no. glo. inſt. de iuſt.& iure.§ iuris præcepta,ſuper uerbo alterum non lædere.& ff.eo.l.iuſtitia,& §. ſuper eo. uerbo. & in decretis,in prin.ff.quod quiſque iur.in prin.
Quod per me non ſtat mihi non debet imputari.l.ſi ideo. C.de his quib.ut indig.l.ſi poſt diem.§. ſed ſi ita.ff. quã do dies leg.ced.
Quod per me ſtat mihi imputari debet. ff. de contrahende emptione.l. hæc uenditio.§.1. uide Iaſ. in §. item ſi quis.in 5.col.de actio.
Qui in uno grauatur in alio releuari debet. l. eum qui. ff. de iureiu. & C.de non nu. pe.auth, cõtra qui propriũ.
Quod non ualet ut ago: non ualet ut ualere poteſt.l.1. §. eum.ff.de conſtit.pecu. & C. de latina libertate tol.l.1.
Quod principi placuit legis habet uigorem. inſti. de iure na.§.ſed quod principi.
Qui negat non tenetur probare l.2.ff.de proba.& l.actor. C.eod.
Qui ſimulat uerbis nec corde eſt fidus amicus. Tu quoque fac ſimile,ſic ars deluditur arte.no.glo. in auth. de exhi.& intro.re.§.illud quoq col.5. ſuper uerbo arte.
Qui binos lepores una ſectabitur hora. Vno quandoque, quandoque carebit utroque.no.glo.l.nemo.la.3. C. de aſſeſſo. ſuper uerbo in utrunque feſtinat.
Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio.l. de ætate.§.ex cauſa.ff.de intero.ac. & ff. de re iud.l. ſi iure, ff.
de

de inoffi.teſt.l.iure decedens. & ff. de feriis.l. oratione. C.ſi ſæpius in inte.poteſt reſtit.l.quanquam. & l. 1.ff. de uen.inſpi.c.miramur.61.di.

Quilibet poteſt ſuo iuri renunciare.l.penu.C.de pact.& l.pactum. ff.eod.

Quæ malo ſunt inchoata principio:uix bono peraguntur exitu.in auth.ut iudi.ſine quo ſuff. §. cognitum. col.2.

Qui ſoluit propter ſuum malum, alii non prodeſt. ff.ne quis eum qui in ius uo.eſt ui exi.& l. locum. §. pen.ff. de tab.exhi.& ff.de inserro. act.l.qui ſeruum. in prin. ff.quod vi aut clam.l.ſemper.§.& ſi in ſepulchro.

Qui ſemel actioni renunciauit amplius repetere non poteſt.l.qui actionem.C.qui accu.non poſ.& ff.ad Turpil.l.quod deficit.& ff ad le.Iul.de adul.l.ſi maritus.§. ſi negauit.& ff.de accu.l.hi tamen in fi.

Qui terminos effodiunt pœna extraordinaria puniendi ſunt.C.de accu.l.t.

Qui accuſare poſſunt intelligeremus, ſi ſciremus qui nõ poſſunt,ſequitur itaq; prohibentur accuſare. Alii propter ætatem ut pupillus. Alii propter ſexum ut mulier.l.qui accuſare.ff.de accuſa.

Qui a latronibus capiuntur cum liberi manent, poſſunt facere teſtamentum.l.qui à latronibus.§. 1.ff.de teſt.

Qui apud extraneos legatione funguntur,poſſunt teſtari.ff.de teſta.l.qui apud extraneos.

Qui incertus eſt de ſtatu ſuo,certam legem in teſtamento dicere non poteſt.l.qui a domino.ff.de teſta.

Qui in teſtamento hæres inſtituitur, in eodem teſtamento teſtis eſſe non poteſt.l.quę in teſtõ. ff. de teſt.

Quando agitur contra teſtamentum ad illud in dubio fertur ſententia pro teſtaméto.ff.de inoffi.teſt.l.ſi pars, ſimiliter etiam pro dote fertur ſententia in dubio.ff. de reg.iur.l.in dubiis.ſimiliter in liberali cauſa.ff. de re iud.l.interpres.

Quando datur cautio intelligitur ſimplex repromiſſio, quando datur ſufficiens cautio, intelligitur cum iuramento & fideiuſſoribus. C.de ver.ſign.l.ſancimus.& ff. mand.l.ſi mandata.in fi.

Quod

Quod in alterius perſona ſeruat quis, in ſua ſeruare tenetur. ff. quod quiſque iur. l. i. in prin. & ff. de condi. inde. l. frater a fratre.

Quod ſemel eſt uerum ſemper præſumitur uerum. not. glo. ff. de dam. infe. l. qui bona fi. §. ſi quid ſtipulatur, & C. de proba. l. ſiue poſſideris.

Qui occidit latronem non utique tenetur, ſi aliter periculum effugere non poteſt: inſti. ad l. Aquil. §. iniuria.

Qui occidit aliquo caſu latronem non tenetur: dum tamen nulla culpa inueniatur ut in eo. §. præalle.

Quod omnes tāgit ab omnibus approbari debet. l. fi. C. de aut. præſtan. & ff. de eden. l. ſi quis argentaris & ff. de pact. l. ſuum hæredem. §. hodie.

Quamuis aliquid de ſe non ſit malum ſi tamen ſi res mali exempli fieri non debet. ff. de pe. l. ſi quis. §. qui abortionis aut amatorium obſeruandum eſt: de iudi. l. exē plo. C. de proba.

Qui ſcire debet præſumitur eſſe ſciens, licet ſit ignorans. l. ſed & ſi pupillus. §. præſcribere. ff. de inſtit. ac.

Quædā poſſunt fieri tacite quæ non poſſunt fieri expreſſe, ff. de reg. iur. l. Actus. §. expreſſa.

Qui caſum dicit caſum probare tenetur. C. de teſta. l. conſulta diualia.

Qui parum diligentem ſibi ſocium acquirit de ſe quæri debet. l. ſocius ſocio. in fi. ff. pro ſocio. & inſtit. eo. §. fi.

Quod approbo nō reprobo. l. Pomponius. ff. de neg. geſt.

Quæ in continenti fiunt ineſſe uidentur. ff. ſi cer. pet. l. lecta. §. dicebam, & C. de pac. l. petens.

Qui tardius ſoluit quam ſoluere debeat, minus ſoluere uidetur, in ſti. de acc. §. tempore. ff. de uer. ſign. l. minus, & l. ſi cui.

Qui in uno prohibetur in alio conceditur. ff. de fide inſtru. l. ex eo quod prohibet.

Quod inter actum eſt alii nocere non debet. ff. de iureiuran. l. nam poſtea. in fi.

Quod bene geſtum eſt non debet ex alio euentu reprobari. l. Barbarius Philippus. ff. de offi præſi.

Quilibet transfuga eſt proditor, ſed non econtra. not. glo.

glo.ff.de re milita.l.omne delictum,§.fi.ſuper uer.pro ditore.cum l.proditores,& pro hoc,ff.de cap.& poſtli-mi.reuer.§.transfugæ.
Qui malo cõſilio & proditoris animo patriam relinquit, hoſtium numero habendus eſt,l.poſtli.§.transfugæ,ff. de cap.& poſtli.reuer.
Quanto quilibet præeſt melioribus, tanto maior ipſe & honeſtior.in aut.de defen.ci.§.ſi uero quædam, col.3.
Quæ dubitationis cauſa tollendæ contractibus inferuntur,ius commune non lædunt,l.qui mutuam, in prin. ff.man.& ff.de reg.iur.l.qui dubitationis.
Quod propriũ eſt,ipſius amplius fieri non põt:inſti.de le ga.§.ſi rẽ.ff.de ce.rei iud.l.an eadem,§.actiones,& inſt. de ac.§.ſic itaque,ff.de acqui.poſſ.l.4.§.1.uide Domi. in c.cum perſonæ,§.ꝙ ſi talis,in 1.col.de priui.in 6.
Qui mortẽ facit:mortẽ dẽt pati.ff.ad l.Cor.de fal.l.1.§.1.
Quod ex leuitate capitis procedit impunitum remanebit.l.1.C.ſi quis impera.male.ff.de re.iud.l.quod calore.
Quod non mutatur,quare ſtare prohibetur certe pro nihilo.C.de teſt.l.ſancimus,C.de edif.pri.l.præcipimus, C.de appe.& in auth.qui mo.na.effi.ſui,§.tributis, ff. de adimend.le.l.ſi tibi,§.qui filias,ex diſparibus.
Quod fauore aliquorum introductum eſt in eorum læſionem retorqueri nõ debet.C.de legi.l.quod fauore, C. de lec.nup.l.generaliter,& C.de procur.l.nemo.
Qui cito dat bis dat:& qui tarde dat minus dat.inſt.de fideiuſ.§.non ſolutum.
Qui rem alienam poſſeſſam inuaſit ſimilis eſt furioſo, C. unde ui.l.ſi quis in tantam.
Quicunque rem alienam inuaſit domino in ſciente pro furioſo tenetur,l.cum quærebatur.C.unde ui.
Quicunque poſſeſſor diffinitur per ſpacium 30.an.in ea.
Qui duos habet accuſatores à tertio prohibetur, l.cum rationibus,C.qui accu.non poſſ.niſi ſuam aut ſuorum iniuriam proſequantur:hoc eſt uerum de diuerſis criminibus quia aliquis poſſet accu.4.uel 5.uel mille, de eo dem crimine.
Quædam per uniuerſitatem tranſeunt,quæ ſola non poſ

ſent

teſt demonſtratiue probari.glo.in l.apud Celſum,ff.de except.doli.per Doc.in c.1.& c.cauſam matrimonii.de offic.de leg.

Pecunia non debet eſſe ſterilis,l.quid ergo.§. uſuras.ff.de con.tutel.

Pro poſſeſſore habetur qui dolo deſiit poſſidere,cap. qui poſſeſſore de reg.iur.lib.6.

Procurator infamis poteſt eſſe de iure ciuili. §. fi. in inſt. de excep.no.Abb. in c.poſt ceſſionē , de prob.ſecus de iure cano.ut in c.Imperator.ubi gl.de iur.cal.

Paria ſunt non habere maritum uel habere inutilem. c.2. de trāsla.præla.uide Abb.in c.bonæ.el 1.in 3.no. & eſt tex.fin.in l.fi.C.de plag.uide Alex.conſi.104.in 1.uol.

Pœna corporalis minima, maior eſt quacunque pecuniaria.l.in ſeruorum.ff.de pœn.

Pactum contra naturam.contractus ueſtitur.l.ſi conuenerit.ff.de reſcin.uen.quem dicit mirabilem,gl.in l. quoties,§.ſi colonus,ff.de uſufru.facit l.2.ff. de hære.& ac. uen.imò etiam ueſtitur cōtra bonam fidem,tex.eſt notabilis,in l.Lucius.ff.de poſi.& hoc eſt contra communem:ita Hiero.Butr.in bonæ fide,C.de pac.

Præſumitur modo eſſe ex eo quod olim fuit,cap.in parochia. 16.q.1.& l.partum,C.de rei uendi. & l.pen. ff. de ſta.ho.& l.ex eo.ff.de ædil.edic.

Propoſitum in mente retentum nihil operatur,l. ſi repetendi C. de condic.ob cauſam.

Princeps peccaret ſi coram eo admitteret illam exceptionem opponi, ſcilicet quod ex pacto undo detur actio: ita Ant.de But.in c. quæ in eccleſiarū , de conſti. & dicit ſingulare Alex.in l.iuriſg.§.ſed cum nulla,ff.de pac.

Prohibetur unum iuſtum propter aliud iniuſtum.12.q.1. habebat 21.diſt.denique,ff.de rei uend. officium,ff. de dam.infec.l.ſi finita,§.ex hoc edicto.

Principale illud dicitur ad quod principalis intentio tendit ,Bar.in 1.conſt.C.

Paria ſunt quod quid obliquè fiat uel directè.l.3.§.in rē. ff.de in rem uer. Contra de l. quædam ff.de acq.re. do. l.tutor rerum,ff.de admi.tut.

Piratæ quos uulgus Corſaros appellat, poſſunt impune occidi & derobari: ita dicit Ioan. de Ana. in c. 2. in 2. col. ſuper gl. 2. de hom. & tales quolibet anno, in cœna Domini ex communicantur: ut tradit idem Io. de Ana. in c. 3. in 2. col. de rapto.

Patria ſua cuilibet dulciſſima eſt, l. qui habebat, & ibi gl. de leg. 3. tenet Io. And. in c. ꝙ alicui, in 1. col. de re. iur. in mercu. & hoc ſiue ſit magna, ſiue parua: ut dicit Andr. de Iſer. in §. ſi uero, in 1. col. de feu. guardiæ.

Prohibitus uendere prohibetur pignorare, ut dicit Bar. in l. qui habebat. ff. de leg.

Prohibetur habentibus dignitatem exercitium artis notariæ tãquam uiliſſimæ, l. uniuerſis, C. de decurio. lib. 10. & ibi Bar. inuehit contra aduocatos exercentes huiuſmodi artem, quod dictum ſequitur Decius in c. ex literis, col. pen. de proba.

Pater & filius cenſentur copulati iure diuino. ita Bal. in l. cum in adoptiuis. in 2. col. uer. ibi cum enim, C. de ado. & ita melior amicus dicitur pater quã quilibet alius: ut dicit Bal. in c. per tuas. de proba. Et ideo de alio plus confidere non debet quàm de patre. l. quidam cum filium. ff. de hære. inſt. tradit Iaſ. in l. 1. col. fi. C. de collat.

Præſumitur quis bonus, uel malus, ratione patris uel patriæ, gl. in auth. de refer. in fi. col. 2. & l. quiſquis. §. filii uero. C. ad leg. Iul. maieſt. & l. ꝙ ſi nolit. §. mancipia. ff. de ædili. edi. ubi dicit gl. ſæpe ſolet filius ſimilis eſſe patri, & arbor mala non poteſt bonos fructus facere.

Pater cogitur officio iudicis alere filios pro modo facultatũ non ualẽtes ſe ex ſua arte alere, l. ſi quis à liberis. §. ſi filius, ff. de lib. agno. etiam ſi ſint naturales tantum.

Pater non tenetur alere filium quando eſt opifex, & ex eius officio poteſt ſe alere, ut no. in §. ſi filius, in l. ſiquis a liberis, de lib. agnoſc. quia tunc poteſt ei dici, a parte qui non laborat non manducet, ut dicit gl. in l. quamuis, ff. de dam. infect.

Populum faciunt decem homines, & duo faciunt congregationem, & tres faciunt collegium, & decem aut quindecim, faciunt turbam, gl. in c. 1. de elect. & tot ho-

mines gentem faciunt quot populum, ſecundum Bart. in l. prætorii. ff. ui bo. rap.
Palam factum dicitur, quod fit etiam ab uno coram aliquibus, gl. in l. 1. C. de in integ. reſt. mi. & in c. biduum, §. palam, 2. q. 6.
Prælatus qui ſuam utilitatem utilitati eccleſiæ præponit quando igitur de acquirendo excuſatur, ita ſentit gl. 1. in fi. in c. ſcios fratres. 7. q. 1. cum qua tranſit Arch.
Papa qui notorie mundum ſcandalizat poteſt deponi. gl. in c. ſi Papa. 40 diſt.
Præſcriptio non interrumpitur per ſequeſtrum, Card. in cle. 1. 18. q. de ſequeſt. poſ. & fruc.
Peſtis equiparatur hoſtilitati, Butr. in c. cum dilecti, de dolo & contu.
Præſcriptio nõ currit illi qui ſi ageret exceptione repelletur. Pet. de Anch. conſ. 5. pro parte nobilis ultra me.
Papa ſi dicat agatis gratias nomine noſtro talibus hominibus pro bene meritis, erga nos, illi poſſunt effici exẽpti ab ordinario. Ange. in l. Paulus. §. Paulus. ff. de fidei. lib. per illum tex. aureũ, ubi ſi teſtator mandat agi gratias ſeruo ſuo benemerito, debet effici liber.
Principio malo inchoata non conualeſcunt: quamuis ad eum caſum deueniãt a quo uere poſſunt incipi. ut 7. q. 1. epiſcopo. extra de elec. auditus, auth. ut iud. ſine quo quo ſuf. §. cogitatio, col. 2.
Princeps non poteſt ſupplere defectum iuris naturalis, Hoſt. in c. 1. de tranſac.
Princeps ex poteſtate abſoluta confirmare põt ſententiã nullam. Bal. in l. reſcripta. 3. col. C. de preci. impe. offer.
Prælatus qui conſueuit bene adminiſtrare præſumitur cõuertiſſe in utilitatem eccleſiæ. Bald. in c. cum cauſa, de ſent. & re iud.
Priuatio præſupponit habitum. c. ad diſſoluendum, extra de deſpon. impu. l. decem. ff. de uerb. obli.
Princeps ius diuinum tollere non poteſt. c. cum inferior, de maiõ. & obed. c. ſunt quidẽ. 25. q. 1. notatur. in c. quæ in eccleſiarum, de conſti. cum ſimi.
Per ſolas nuptias conſeruatur elegãs genus humanum
in

In auth.de nupt.in prin.ubi dicitur, quòd nuptiæ præſtant immortalitatem humano generi, ad hoc etiam facit tex.in l.1.ff.ſol.mat.

Præfatio legis demonſtrat finalem intẽtionem conſidentis.l.regulas.§. licet ibi nutum conſtitutionis demonſtrat.de iur.& fac.igno.ff.

Propter diuerſa phantaſmata, generantur in nobis diuerſu intellectiones, ſecũdum Philoſophum 3. de anima. gl.in l.de tut. C.de in inte.reſt.mino.& ibi Bal. & And. Sicu.in c.quod clericis,de fo.comp.col.21.

Præsbyteri loco leuitatem ſucceſſerunt, ut eſt text. in ca. clericos,2 1.diſt.§.præsbyter.

Plus ualet umbra ſenis, quam gladius ſiue eloquentia iunioris, ſecundum Bal.c.1. extra de renun.ad quod ſatis accedere uidetur quod de Marco Caſtricio refert Valerius lib.6.tit.de libere dictis aut factis: qui Carbone conſule ſibi dicente multos ſe habere gladios reſpõndit,& ego annos.

Plus ſapientiæ maturitas quàm corporis canicies conſideranda eſt,c.quiſquis,& c.ſequen.84.diſt.& in c. uiliſſimus,1.q.1.

Pater eſt melior amicus quam habeat filius: immo tanta eſt dilectio patris erga filium,quod magis terretur in filio quam in ſeipſo,Bal.in c.per tuas.de proba.

Princeps de plenitudine poteſtatis legitimare poteſt, etiã in præiudicium eorum quibus eſt ius quæſitum in ſpe etiam ipſis non requiſitis. Alex.conſ.228.inci.uiſis codicillis. But.in c.per uenerabilem,21.col. uer. ſecundo requiritur,& uer.ſeq.qui fil.ſint leg.

Papa poteſt ſupplere in facto,quamuis non petitus a parte, But.in c.ueſta.36.col.de coha.ele.& mulie.

Princeps iudicare poteſt ſecundum conſcientiam omiſſis actitatis,non ſic inferiores,Bar.in l.1.C.ut quæ deſunt aduoca.

Papa recuſari non poteſt ut ſuſpectus,Abb.poſt Hoſt. in c.quærelam,de elec.

Pacta cõtra bonos mores inita, dicuntur ipſo iure nulla, Franciſ.de Are.in l.maritum.§.eleganter.ff.ſol.matr.

Q 3 Paria

Paria ſunt aliquid non dici uel obſcure dici. Fran. Aret. in l. qui ex pluribus. ff. de ver. obli.

Probatio a coniunctis ualida eſt in iure. ff. de neg. geſ. l. at qui nam. 4. diſt. denique.

Peccatum mortale eſt occultare ueritatem. 11. q. 3. quiſquis. & extra de cri. fal. c. 1.

Prælatus conditionem eccleſiæ deteriorem facere non poteſt. extra de dona. fraternitatem.

Q

QVI male agit odit lucem. ff. de uen. in ſpi. l. 1. §. tria luminaria, in gl. No. etiam glo. C. de dona. l. donator, ſuper uerbo eccleſiæ. & C. de contrahen. empt. l. ipſe, & Iob. 3. cap.

Qui ſemel malus ſemper præſumitur malus. l. ſi cui. §. iiſdem. ff. de accu. & l. 2. ff. de ſena. cum ibi no.

Qui ſemel bonus ſemper præſumitur bonus. ff. de re mili. l. non omnes. §. barbaris.

Qui ſemel pauper ſemper præſumitur pauper. l. non eſt. ff. de proba.

Qui ſemel diues ſemper præſumitur diues. ff. de proba. l. perſona.

Qui ſemel dominus ſemper præſumitur dominus. l. ſiue poſſidetis. C. de proba.

Qui per alium facit per ſeipſum facere uidetur. l. ſi per alium. ff. ne quis eum qui in ius uo. eſt ui exi. & l. ſi quis id, §. pe. ff. de iu. om. iu. & l. 1. ff. de eo quod fac. erit. & l. liber homo. ff. ad leg. Aqui. & l. 1. §. deieciſſe. ff. de ui & ui ar. & l. eos. in fi. C. de uſu. & inſt. de re. di. §. nihil autẽ, & an hoc procedat proprie uide remiſſiue Ange. in §. igitur. in prohe. ff. & Bar. ſingula. in l. ſed & ſi unius. §. ſi ſeruus. ff. de iniur.

Qui certus eſt certiorari non debet l. 1. in fi. ff. de act. emp. & uend. & c. cum qui. ff. de re. iur. lib. 6.

Qui tacet conſentire uidetur l. in adoptionib. C. de adopt. ff. ſol. ma. l. 2. §. voluntatẽ, in aut. qui mo. na. ef. ſui. §. generaliter. l. Ariſto. ff. quæ res pig. ob. nõ poſ. & l. 2. C. de acquir. poſ. Contra ff. de procur. l. filius. §. inuitus. & ff. de fur. l. qui uas. §. uetare. & ff man. l. qui patitur.

Qui occaſionem damni dat damnum dediſſe uidetur. ff. ad le. Aqui. l. qui occidit. §. pen.

qui prior eſt tempore potior eſt iure. C. qui po. in pign. hab. l. ſi fundum. & l. ſi generaliter. & l. 2. cum rem. & l. licet. & l. diuerſis temporibus.

qui ſe ingerit pro ſuſpecto habetur. l. qui omnia. ff. de procuratoribus.

qui de uno dicit de reliquo negare uidetur. l. cum prætor. ff. de iud.

qui de uno negat de alio concedere uidetur. l. ſi maritus in fi. de procur. eo. c. nonne.

qui accuſare uolunt probationes habere debent. l. qui accuſare. C. de eden.

qui parum ſtudet, parum proficit: no. glo. C. de propoſitis ſacro. ſcrin. l. unicuique. lib. 12.

Qui uadit plane, uadit ſane, inſt. de iuſt. & iur. §. his.

Qui prior appellat prior agat. l. qui prior. ff. de iud.

Quando duo ſunt contraria ad poſitionem unius. ſequit deſtructio alterius. ff. de procu. l. Pōponius. §. ſed & ſi.

Qui ſibi ipſi nō parcit: aliis parcere non præſumitur. l. oīne delictum. §. qui ſe vulnerauit. ff. de re mili.

Quando duo ſunt neceſſaria interueniens non ſufficit. ff. de diuor. l. penul. in gl.

Quod primum eſt aliud ante ſe habere non poteſt: in prohemio. ff. §. in reliqua.

Quod legitime factum eſt pœnam non meretur. C. ad legem Iul. de adult. l. Gracchus. Item quod per me poſſum, per alium poſſum.

Quod ab initio non ualet tractu temporis non poteſt. cōualeſcere. ff. de reg. iur. l. quod ab initio. & ff. de pac. l. ſi tibi decem. §. ſi pactus.

Quæ bis in menſe purgatur ſana non eſt, l. quæ bis, ff. de ædil. edicto.

Qui iniuſte litem mouet ad expenſas tenetur, l. oēs, in fi. C. de epiſ & cle. & C. de iud. l. properandum. §. ſi uero.

Qui patitur quod poteſt prohibere ipſe facere uidetur, ff. de noxa. l. ſecunda, & ff. de his qui not. infa. l. liberorum. C. de ſacroſanc. eccleſ. iubemus. §. œconomus.

ff.de iur.pat.l.adigere.in prin.

Qui eligit unum,ex contrariis,aliis renuntiare uidetur.ff. de inof.teſt.l.modo.

Qui poſtulat teſtes, eis debet dare ſumptus competentes. C.de teſti.l.quoniam.

Quando plus fit quam fieri debet, uidetur etiam ipſum fieri quod faciendum eſt.ff.quemad.ſer.amit.l.ſi is cui uia actus.& ff.de re.iu.l.ſi ſe.§.ſed pi.ff.de ſta.ho.l.nō ſunt liberi.

Quicquid filiusfa.,acquirit, patri acquirit, cum tamen ſit in poteſtate patris:inſti.per quas perſo.not.acquir.in prin.ff.de acqui.poſ.l.qui ſeruo.

Quod tibi non uis fieri,aliis non feceris: no.glo.inſt.de iuſt.& iure.§ iuris præcepta,ſuper uerbo alterum non lædere.& ff.eo.l.iuſtitia,& §.ſuper eo.uerbo.& in decretis,in prin.ff.quod quiſque iur.in prin.

Quod per me non ſtat mihi non debet imputari.l.ſi ideo. C.de his quib.ut indig.l.ſi poſt diem.§.ſed ſi ita.ff.quā do dies leg.ced.

Quod per me ſtat mihi imputari debet.ff.de contrahende emptione.l.hæc uenditio.§.1.uide Iaſ.in §.item ſi quis.in 5.col.de actio.

Qui in uno grauatur in alio releuari debet.l.eum qui.ff. de iureiu.& C.de non nu.pe.auth.cōtra qui propriū.

Quod non ualet ut ago: non ualet ut ualere poteſt.l.1.§. cum.ff.de conſtit.pecu.& C.de latina libertate tol.l.1.

Quod principi placuit legis habet uigorem.inſti.de iure na.§.ſed quod principi.

Qui negat non tenetur probare l.2.ff.de proba.& l.actor. C.eod.

Qui ſimulat uerbis nec corde eſt fidus amicus. Tu quoque fac ſimile,ſic ars deluditur arte.no.glo.in auth.de exhi.& intro.re.§.illud quoq col.5.ſuper uerbo arte.

Qui binos lepores una ſectabitur hora. Vno quandoque, quandoque carebit utroque.no.glo.l.nemo.la.3.C.de aſſeſſo.ſuper uerbo in utrunque feſtinat.

Quæ de nouo emergunt nouo indigent auxilio.l.de ætate.§.ex cauſa.ff.de intero.ac.& ff.de re iud.l.ſi iure, ff.

de

de inoffi.teſ.l.iure decedens. & ff. de feriis.l. oratione. C.ſi ſæpius in inte.poteſt reſtit.l.quanquam. & l. 1.ff. de uen.inſpi.c.miramur.61.di.

Quilibet poteſt ſuo iuri renunciare.l.penu.C.de pact.& l.pactum.ff.eod.

Quæ malo ſunt inchoata principio:uix bono peraguntur exitu.in auth.ut iudi.ſine quo ſuff.§. cognitum. col.2.

Qui ſoluit propter ſuum malum, alii non prodeſt. ff.ne quis eum qui in ius uo.eſt ui exi.& l. locum.§. pen.ff. de tab.exhi.& ff.de interro. act.l.qui ſeruum. in prin. ff.quod vi aut clam.l.ſemper.§.& ſi in ſepulchro.

Qui ſemel actioni renunciauit amplius repetere non poteſt.l.qui actionem. C.qui accu.non poſ.& ff.ad Turpil.l.quod deficit.& ff ad le.Iul.de adul.l.ſi maritus.§. ſi negauit.& ff.de accu.l.hi tamen in fi.

Qui terminos effodiunt pœna extraordinaria puniendi ſunt.C.de accu.l.c.

Qui accuſare poſſunt intelligeremus, ſi ſciremus qui nō poſſunt,ſequitur itaq; prohibentur accuſare. Alii propter ætatem ut pupillus. Alii propter ſexum ut mulier.l.qui accuſare.ff.de accuſa.

Qui a latronibus capiuntur cum liberi manent, poſſunt facere teſtamentum.l.qui a latronibus.§.1.ff.de teſt.

Qui apud extraneos legatione funguntur, poſſunt teſtari.ff.de teſta.l.qui apud extraneos.

Qui incertus eſt de ſtatu ſuo,certam legem in teſtamento dicere non poteſt.l.qui a domino.ff.de teſta.

Qui in teſtamento hæres inſtituitur, in eodem teſtamento teſtis eſſe non poteſt.l.quę in teſtō. ff. de teſt.

Quando agitur contra teſtamentum ad illud in dubio fertur ſententia pro teſtamēto.ff.de inoffi.teſt.l.ſi pars, ſimiliter etiam pro dote fertur ſententia in dubio.ff. de reg.iur.l.in dubiis.ſimiliter in liberali cauſa.ff. de re iud.l.interpres.

Quando datur cautio intelligitur ſimplex repromiſſio, quando datur ſufficiens cautio, intelligitur cum iuramento & fideiuſſoribus. C.de ver.ſign.l.ſancimus.& ff. mand.l.ſi mandata.in fi.

Quod

Quod in alterius perſona ſeruat quis, in ſua ſeruare tenetur. ff. quod quiſque iur. l. 1. in prin. & ff. de condi. in de. l. frater a fratre.

Quod ſemel eſt uerum ſemper præſumitur uerum. not. glo. ff de dam. infe. l. qui bona ſi. §. ſi quid ſtipulatur, & C. de proba. l. ſiue poſſideris.

Qui occidit latronem non utique tenetur, ſi aliter periculum effugere non poteſt: inſti. ad l. Aquil. §. iniuria.

Qui occidit aliquo caſu latronem non tenetur: dum tamen nulla culpa inuenitur ut in eo. §. præalle.

Quod omnes tãgit ab omnibus approbari debet. l. fi. C. de aut. præſtan. & ff. de eden. l. ſi quis argentaris & ff. de pact. l. ſuum hæredem. §. hodie.

Quamuis aliquid de ſe non ſit malum ſi tamen ſi res mali exempli fieri non debet. ff de pe. l. ſi quis. §. qui abortionis aut amatorium obſeruandum eſt: de iudi. l exẽplo. C. de proba.

Qui ſcire debet præſumitur eſſe ſciens, licet ſit ignorans. l. ſed & ſi pupillus. §. præſcribere. ff. de inſtit. ac.

Quædã poſſunt fieri tacite quæ non poſſunt fieri expreſſe, ff. de reg. iur. l. Actus. §. expreſſa.

Qui caſum dicit caſum probare tenetur. C. de teſta. l. conſulta diualia.

Qui parum diligentem ſibi ſocium acquirit de ſe qnæri debet. l. ſocius ſocio. in ſi. ff. pro ſocio. & inſtit. eo. §. ſi.

Quod approbo nõ reprobo. l. Pomponius. ff. de neg. geſt.

Quæ in continenti fiunt ineſſe uidentur. ff. ſi cer. pet. l. lecta. §. dicebam, & C. de pac. l. petens.

Qui tardius ſoluit quam ſoluere debeat, minus ſoluere uidetur, in Iti. de acc. §. tempore. ff. de uer. ſign. l. minus, & l. ſi cui.

Qui in uno prohibetur in alio conceditur. ff. de ſide inſtru. l. ex eo quod prohibet.

Quod inter actum eſt alii nocere non debet. ff. de iureiuran. l. nam poſtea. in ſi.

Quod bene geſtum eſt non debet ex alio euentu reprobari. l. Barbarius Philippus. ff. de offi. præſi.

Quilibet transfuga eſt proditor, ſed non econtra. not. glo.

glo.ff.de re milita.l.omne delictum,§.fi.ſuper uer.pro ditore.cum l.proditores,& pro hoc,ff.de cap.& poſtlimi.reuer.§.transfugæ.

Qui malo cõſilio & proditoris animo patriam relinquit, hoſtium numero habendus eſt,l.poſtli.§.transfugæ,ff. de cap.& poſtli.reuer.

Quanto quilibet præeſt melioribus, tanto maior ipſe & honeſtior.in aut.de deſen.ci.§.ſi uero quædam, col.3.

Quæ dubitationis cauſa tollendæ contractibus inferuntur,ius commune non lædunt,l.qui mutuam, in prin. ff.man.& ff.de reg.iur.l.qui dubitationis.

Quod propriũ eſt,ipſius amplius fieri non põt:inſti.de lega.§.ſi rẽ.ff.de ee.rei iud.l.an eadem,§.actiones,& inſt. de ac.§.ſic itaque,ff.de acqui.poſſ.l.4.§.1.uide Domi. in c.cum perſonæ,§.ꝙ ſi talis,in 1.col.de priui.in 6.

Qui mortẽ facit:mortẽ dẽt pati.ff.ad l.Cor.de fal.l.1.§.1.

Quod ex leuitate capitis procedit impunitum remanebit.l.1.C.ſi quis impera.male.ff.de re.iu.l.quod calore.

Quod non mutatur,quare ſtare prohibetur certe pro nihilo.C.de teſt l.ſancimus,C.de edif.pri.l.præcipimus, C.de appe.& in auth.qui mo.na.effi.ſui,§.tributis, ff. de adimend.le.l.ſi tibi,§.qui filias,ex diſparibus.

Quod fauore aliquorũ introductum eſt in eorum læſionem retorqueri nõ debet.C de legi.l.quod fauore, C. de lec.nup.l.generaliter,& C.de procur.l.nemo.

Qui cito dat bis dat:& qui tarde dat minus dat.inſt.de fideiuſ.§.non ſolutum.

Qui rem alienam poſſeſſam inuaſit ſimilis eſt furioſo, C. unde ui.l.ſi quis in tantam.

Quicunque rem alienam inuaſit dominõ in ſciente pro furioſo tenetur,l.cum quærebatur.C.unde ui.

Quicunque poſſeſſor diffinitur per ſpacium 30.an.in ea.

Qui duos habet accuſatores a tertio prohibetur, l.cum rationibus,C.qui accu.non poſ.niſi ſuam aut ſuorum iniuriam proſequantur:hoc eſt uerum de diuerſis criminibus quia aliquis poſſet accu.4.uel 5.uel mille, de eodem crimine.

Quædam per uniuerſitatem tranſeunt,quæ ſola non poſ ſent

ſent alienari,l.quædam,ff de acqui.re.do.

Qui non poteſt ut minus,nec ut maius,ff.de ſena.l.qui in dignis.

Qui errat non conſentit,ff.de iu.om.iud.l.ſi per errorem.

Qui pro republica occiſi fuerunt in perpetuum per gloriam uiuere intelliguntur, inſt.de excu.tu. § hi autē.

Quid verbis opus eſt cum rerum nullus ſequatur effectus l.ſi.C.de do.

Quod commune eſt,meum non eſt,ff.de diui.re.& qua.l. in tantum,§.1.ff.de au. & arg.le.l.Quintus.

Quod ſenſu caret non committit iniuriam.inſti.ſi quadr. pau.fe.di.§.Pauperies.

Quoddam eſt peculium profectitium ſibi quod acquirit filiusfa.de rebus paternis,& quoddam caſtrenſe quod in caſtris quærit.ut ff.de caſtren.pec.l.ſi a caſtrenſe, & l.peculium caſtren.& l.ſi forte,& eſt aliud quaſi caſtrē ſe quod in ciuitate quæritur ex publica, cauſa,uel ſalario ex publico,C.de inoffi.teſt.l.ſi per hoc.glo. 1. cum oportet.§.1.ſup uerbo exceptis peculiis,C.de bō. q̄ li.

Quod ex re noſtra fit,noſtrum eſſe verius eſt,ff.ad exhib. l.de eo.§.ſi quis.

Quoties aliqua actio uel exceptio deficit, ſciēdū eſt utile actione præſcriptis verbis,l.quoties,ff.de præſcri.uer.

Quando duo iura concurrunt in eandē perſonā , perinde eſt ac ſi concurrerēt in diuerſis perſonis, l.tutorem , ff. de his qui.ut indig.l.ſi qs decurio,C.ad l.Cor.de fal.

Qui non laborat non manducet. Not.gl.l.quamuis,ff.de dam.infec.pro hoc,l.ſi plures.C.de condi.inſertis.

Quædam gratis fiunt quæ non gratis fieri poſſunt,ff.de iure fiſci.l.2.in prin.ff.de cond.ob turpem cauſam.l.ſi.

Quædā honeſte accipiuntur quæ nō honeſte petūtur. ff. de ua.& extraor.cog.l.1.§.fi.& ff.de ori.iu.l.2.§.fi.i pri.

Qui dicit malam,fidē,debet eā probare,C.de euict.l.pe.

Qui actionem habet ad rem recuperandam , rem habere uidetur, ff.de reg.iur.l.qui actionem. Cōtra quia minus eſt habere actionem quàm rē, l.inter veſtem, §. Pompo.ff.de au.& arg.l.non minus,de reg.iu.l.1.ff.de rei vend.Dec.hic multa dicit ad iſtam reg.

Qui-

Quilibet dét eſſe diligens & non negligens in officio ſuo, ff.de excuſ.tut.in l.ſi duas.§.nimis,& ff.de admi. tut. l. cũ plures.§.nimium,& ff.de off.præſi.l.diuus Marcus.

Qui tacet conſentire uidetur.l.ſi ſine.C.ad ſen,conſ.Vell.

Qui per ſe non poſſunt capere nec per ſeruos ſuos.l.neq;. C.de hære.inſt.& ff.eo.l.non minus.

Qui quiſque iuris ſtatuerit in alterum,ipſe eodem uti debet.ff.quod quiſque iuris,per totum.

Qui negligenti amico rem cuſtodiendam tradit ſuæ facilitati imputare debet:inſti.qui mo. re. contrahi. ob. §. præterea,in fin.

Qui negociationibus præponuntur inſtitores uocantur. inſt.quod cum eo.§.iuſto.

Qui rem nondum emptori tradidit, adhuc ipſe dominus eſt:inſti.de emp.& ven.§.utique.

Quod cum uno geſtum eſt cæteris non prodeſt.l.neq; pactio.C.de tranſact.

Quod minus eſt dignum, digniorem non continet. ff.de uerb.ſignifi.l.1.

Quicquid inædificatur ſolo,ſolo cedit, l.ſi cui ædes.ff.de leg.3.& inſti.de rerum diuiſ.§.cum in ſuo,& l, adeo.§. fi.ff.de acqui.rer.dom.

Qui ſuo iure utitur nemini facit iniuriam. l. qui iniuriarum,§.is qui.ff.de iureiu.& l.1.§.idemq; Marcellus.ff. de aqua plu.arc.& extra de elect.c.cum eccleſia.

Qui alii mea uoluntate ſoluit:mihi ſoluere uidetur.l.nihil intereſt,C.de ſol.& l.inuito.eod.tit.ff.de pig. act.l. ſi ſolutum.§.ſolutam.

Quis debet puniri ubi delinquit.l.capitalium.§. famoſis. ff.de pœnis.& ff.de noxa.act.l.fi.unde dicitur ubi te inuenero ibi te iudicabo.

Qui inuito uel ignorante creditore aliis ſoluit,ſe non liberat ab obligatione,l.inuito.C.de ſolu.

Quẽ de euictione tenet actio ipſum agentẽ repellit exceptio.l.exceptio.doli.& l.ſi ob cãm.& l.ſeq. C.de euict.

Quod uolui non potuit:& quod potui nolui.No.glo.C. de contrah.& comm.ſtipu.l.3.in fi.gl. ſic, C.ſi quis alteri uel ſibi l.multum.

Quilibet

Quilibet poteſt ſuum nomen mutare, l. 1. C. de mu. not. dum tamen fit ſine fraude.

Qui furanti ſignum præbuit, perinde habetur ac ſi manifeſti furti condemnatus eſſet, & famoſus efficitur. ff. ad leg. Iuliam pecu. l. ſi ſacrilegii pęnam, circa fi.

Quę non proſunt ſingula multa iuuant, C. de proba. l. inſtrumenta, l. ratione. l. non nudis.

Quæ religioſis, adhęrent religioſa ſunt, l. quæ religioſis, ff. de rei uen. iuxta illud; cum ſancto ſanctus eris & cũ peruerſo peruerteris, ſpal.

Qui omne dicit nihil excludit. Not. gl. in l. a procuratore, C. man. & ad hoc. C. de hær. inſti. l. 2. & ff. de. hęre. inſt. l. quod ſi Męuius, & l. 1. de penu. legato.

Quæ domi geruntur facilius probantur per domeſticos quam per alios, C. de repud. conſenſu, §. ſeruus, C. de queſt. l. interrogari.

Quilibet de epiſcopatu poteſt ſacramenta recipere in maiori eccleſia, cap. officium, de officio archypresb. 1. diſt. in capite.

Quod a pluribus queritur ſapientibus facilius inuenitur. 20. diſ. de quibus, & per ampliores homines perfectiſſima ueritas reuelatur, C. de fideicom. l. ult. ad fi. & 64. diſt. extra conſcientiam.

Quod differtur non aufertur, ff. de iud. l. cum furioſus, & inſti. ſing. re. per fideic. relic. §. itaq; Contra, C. de inof. teſt. l. ſancimus, §. ſi. & de uſu. l. ſi uſufructus, & de cap. poſt. de elect. de iſto Brocardo uide Bar. in l. inter ſtipulantem. §. ſacram. ff. de uerb. obl. limita ut per Domi. in c. ſi ſuper, in princ. de offi. deleg. lib. 6.

Quantum quiſque meretur, non quantum dare ſufficiat eſtimatur, l. ſi quemquam, C. de epiſ. & cle.

Quod quis cum ſeruus eſſet egerit; perficere liberto facto non poteſt. regula iur. quod quis ff.

Quod raro fit quandoque fit, l. ſed & ſi. ff. de uſufru.

Qui eſt in caſtris dicitur eſſe in morte. Abb. in c. quoniã frequenter. in 1. col. ut lit. non conteſt. in c. paſtoralis, de offic. ordi.

Quod longe eſt a ueriſimili, eſt quędam falſitatis imago

go l. milites, oportet, C. de quæſtio. Bal. in l. 1. C. de ſer. fug. quem refert Soci. in l. 3. §. item, ſi reipub. in 4. col. ad leg. Falcid.

Quo ad illud uerbum, habet ſe reuolutione temporis, l. 3. §. quod ſi quis, ff. de ſuſpe. tuto. & l. Titius, de excu. tu. & de mili. teſt. l. quod dicimus, & de adi. leg. l. legatum eſt tibi.

Quoties nihil ſine captione inueſtigari poteſt, eligendũ eſt quod minimum habeat iniquitatis, regula iur. ff. & l. 3. §. duæ autem. ff. de Car. edic. & 13. diſt. duo ſunt.

Quanto magis creſcit puella tanto magis eſt impendendum in ea. l. cum unus, ubi glo. fin. ff. de ali. & cib. leg.

Qui eſt cũ inimicis meis amicus meus non eſt. C. de inoffi. teſt. l. liberti. §. fi. & 3. q. 5. c. 3. & glo. in c. ſi inimicus. 95. diſt. c. cum oporteat, de accu.

Qui poteſt inuitis alienare, multo magis & ignorantibus & abſentibus poteſt, l. qui poteſt, de reg. iur. uide Bal. in l. fi. C. qui admitti. idem in l. fi. C. de iur. de lib. refert gloſſator cancellariæ in regula 21 Contra de l. fi. C. de iu. emphy. ubi emphyteuta poteſt uendere domino inuito dummodo ei denunciet.

Quatenus cuiuſquam interſit, in facto non in iure conſiſtit. l. quatenus. ff. de reg. iur.

Quod eſt in fieri habetur pro facto, l. ligni. §. ego autem, & l. cum uxori. ff. de leg. 3.

Qualitatem quis cognoſcere non poteſt niſi cognoſcat ſubſtantiam, Bal. in l. 2. ante medium primæ col. C. de bo. poſſ. ſecundum tab. per tex. in l. eius qui in prouincia. ff. ſi cer. pet. circa. fi. l. in uer. qui nec poſſidendi animum haberent. Ripa in rub. de cau. poſſ. nu. 25.

Quod recipis contemplatione mea ex me percepiſſe uideris. l. cum aliquis, C. de iur. delibe. c. requiſiſti, de teſt. de quo late Barbat. in l. cum acutiſſimi, in 54. col. C. de fideicom.

Qui poteſt facere ut iam facit, uidetur poſſe facere. 83. diſt. error. ff. de reg. iur. qui poteſt. ff. de leg. 1. l. ſi ſeruus, de ædil. edic. quis ſit. §. idẽ ait. ff. ex qui. cau. maio. ſed & ſi §. ait pretor, Contra, ff. de acqui. hær. l. is qui.

Quod

Quod accidit ſequitur naturam eius cui accidit.ff. de uſu fru.l.ſi fundo.

Qui ſcit ſuum ius:eligendo aliud quod credit habere, nõ amittit quod habet,l.mater,ff.de inof.teſtamen. Contra de cap. ut quis duas.de elec.lib.6.& l.1.C.de fur.cũ ſimi. ut per glo.in l. edita. in uer. emendari. C. de eden.

Quis eſt acceptus Propheta in patria ſua. l.tres tantummodo.C.de of.præto.& l.obſeruare.§.antequam. ff.de offi.præſi.Contra,eo.ti.l.Barbarius: quia nemo cũ honore acceptus eſt Propheta in patria ſua: ut etiam habetur Marci.6.c.& eſt.gl.not.in l.hi qui.ff.ex qui.cau. ma.& habetur Matth.13.c.Luc.4.& Io.4.& eſt text.in c.ſi Chriſtus de iureiur.

Qui non eſt mecum contra me eſt. l. cœlicolarum. C.de iudic.& qui mecum non eſt congregans, & diſpergit Matth.12.

Quando quid ad duo referri poteſt,debet referri ad antiquius.l.fi.in finalibus.ff.fi.regun.

Qui iuſſu iudicis aliquid facit,non uidetur dolo malo facere,quod parere neceſſe habet,l.nõ uidetur.§. qui iuſſu.ff.de reg.iur.& ff.ad Sylle.l.ſi quis quaſi.

Qui authore iudice comparauit bonæfidei poſſeſſor eſt, regula iur.qui auctore.ff.

Quod quis ſi uelit habere nõ poteſt,id repudiare non poteſt,l.qui poteſt facere.§.quod quis.ff.de re.iur. Contra de leg.1.§.decretalis.ff.de ſuc.edic.ſolu. ibi non poteſt per ſe,ſed per iudicem.

Quanto agens eſt perfectius tanto effectus eſt perfectior. C.de teſti.l.iuſiurandi.concor.text.in c.uel non eſt. de tempo.ordin.

Quod non uidetur eſſe,& pro eſſe habetur; quia eſſe poteſt, ſeu expectatur.quòd eſſe poteſt, l.uideamus, in princip.C.de teſtam.& ff.ne quis eum qui in ius uoc. ex nundi.& cap.factum eſt,in fin.de conſe.diſt. 4.Contra.ff.de fur.l.pe.& l.continuus,§.eum qui.& §.ſi Labeo.ff.de uerb.oblig.& 86.diſt. nõ ſatis. & l. quamuis. ff.de in ius uoc.

Quotie

Quoties utriuſque cauſa lucri ratio uertitur, is præferendus eſt cuius in lucro cauſa tempore præcedit, ff. de re. iur. l. quoties.

Qui poteſt ſtare certo non ſtet incerto, ut dicit prouerbium, glo. in l. quia ratio, ff. de condi. inſti.

Qui non facit quod facere debet, uidetur facere aduerſus ea, quia nó hoc facit & qui facit quod facere nó debet, nó uidetur facere id quod facere iuſſus eſt; regula iu. ff.

Quod euincitur in bonis noſtris non eſt, ff. eod. Contra de uer. ſig. ff. l. bonorum. §. in bonis.

Quod pēdet nó eſt pro eo quaſi ſit, l. is damnum. §. quod pendet. ff. de reg. iu. Contra de l. 1. §. ſed etiam ſi incertum, ff. de uen. in poſ. mit.

Qui poteſt facere ut poſſit conditioni parere iam poſſe uidetur. l. qui poteſt. ff. de reg iu. Contra de acqui. hæ. l. is. qui hæres. & l. Lucius. §. ſed his quæ adhuc. ff. qui ad li procla. non licet.

Qui partē tāgit totū tangere uidetur. l. uulgaris. ff. de fur.

Qui totum cupit totum perdit. C. quando & qui. quar. pars debetur. quaſi per totum. lib. 10.

Quando aliqua differunt ſpecie unum non poteſt de alio prædicari. l. ſi qua pœna. ff. de uerb. ſig.

Qui ſine dolo malo ad iudicium prouocat, non uidetur moram facere. l. qui ſine. ff. de reg. iur.

Quoties idem ſermo duas ſententias exprimit, ea potiſſimum accipiatur quæ rei gerendæ aptior eſt. ff. de reg. iur. l. quoties.

Qui ad agendum admittitur, eſt ad excipiendum multo magis admittendus c. qui ad agendum. de reg. iur. lib. 6.

Quod non eſt, eſſe uidetur, uel non eſſe quod eſt. ff. de his qui no. infa. l. quid ergo. §. ſi quis, quod quiſque iur. l. 1. de uſu. quia de reg. iur. qui actionē. Contra. ff. de dolo, nam is de arb. qualē de reg. iu. non uidetur. & l. qſquis.

Qualitas quæ ineſt actui de iure communi uel ſpeciali iudicatur à pari. l. cum ex ratione. in prin. ff. d ex c. tut, l. 2. C. de his qui ueni. æta. impe. Marſili. in c. 1. in 27. col. de conſti. lib. 6.

Quod noua teſta capit inueterata ſapit, in aut. ut iu. ſine

quoquo ſuſ.§. 1.col. 2.gl.in c. cum in iuuentute.in uer. frequentius.de præſum. & glo.in c. quibuſdam in uer. paratior.1.q.1.

Quando in aliquo actu unũ principaliter, & immediate uenit,& aliud ex conſequentia & mediate, illud eſt pręferendum quod uenit principaliter & immediate,l. fi. ff.de impē.in re.do.fac. & l.2.§ idem Labeo.ff.ne quid in lo.pub. & l.1.ff. ſi uſufru.pet. contra de text.in c.ex tranſmiſſa.de filiis præsby.

Quicquid eſt cauſa cauſæ,eſt cauſa cauſati.l.manumiſſiones. ff de iuſti.& iure.

Quod per ſe cui facere non licet,neque per alium licebit. l.2.§.1.ff.de admi.re.ad ciui.perti.& l.pupillus.§.ſed & ſi.ff.de autho.tut.& l.filium.ff.ad Maced.& l.ſi impreſſionem,C.quòd met.cau. Contra de l.ſi.ff. de off. præfect.urb.& ff.man.l.ſi mandauero,§. ſed hi.& de elec.c. ſuffraganeis,de quo uide in d.l.2.

Quæ alienari prohibentur uſucapi non poſſunt, l. ſi fundum,ff.de fun.do.& l. lex quæ tutores, ff.de a dmi. tut.

Qualitas adiecta uerbo debet adeſſe tempore uerbi. l. in delictis,§.ſi detracta.ff.de noxa.cum ſimi.ut tradit Deci.in conſi.15.in caſu.in 2.col.

Quæ ſolo temporis tractu non mutantur ſemel in eſſe poſita ſemper præſumuntur.l. ſi cui,§. iiſdem,ff.de accuſ. & l.non omnes,§.à barbaris.ff.de re mili.

Qui ſentit commodum ſentire debet & incommodum,l. naturaliter,ff.de reg.iu.c.qui ſentit,eo.tit.lib.6. tamen ut ibi dixi ſingulariter glo.magiſtra,& Dy.& alii. iſtud fallit quandoque ratione perſonæ, & ratione naturæ contractus,ut ibi exemplificatur.

Quod quia in perſona ſua facere prohibetur id per ſubiectam perſonam exercere non debet,ff. de admin. re. ad ciui.perti,l.2.§.1.

Quod nomine meo facere non debeo, nec nomine alieno,46.diſt.ſicut non ſuo,& 23.q.ult.his à quibus.

Qualitas obueniens enti qualificat ipſum ens, & reponit ipſum in diuerſam ſpeciem,c.cum Marthæ,§.quæſiuiſti.de celeb.miſ.

Quod

Quod per nos facere non poſſumus per alios facere debemus.ff.de procu.l.1.& ff.de admi. tu.l.ita tñ.§. geſſiſſe.

Quatuor ſunt modi conueniendi,aut iure. ſ. inſtrumẽtis. uel teſtibus aut facti euidentia, ut extra de coha. cle. tua.& 2.q.1.quæ Lotharius,aut iuris interpretatione, ut ſæpius citatum eſſe reum:ut 3.q.9.decernimus, aut uiolenta ſuſpicione ſeu præſumptione.32.q.1.dixit;& C.de adult.aut ſi quis.

Quod de uno dicitur de aliis negatur,ut 45.diſt.diſciplina.c.vnus ex uobis.2.q.1.ſic.ff. de iud. cum prætor.25. diſt.qualis.C.de procu.maritus.

Quod ſemel placuit,amplius diſplicere non poteſt.32.q. 5.horrendus,extra de deſpon.impu.l.de illis.ff.de neg. geſ.§.Pomponius.

Qui mandatum ſuſcepit neceſſe eſt conſummare. ff. commo.l.in commodato.§.ſicut.

Quæ ſimpliciter promittuntur ſine conditione ſaruãtur, 22.q.ult.c.ult.

Quæ in continenti fiunt ineſſe uidentur.ff.ſi cert.pet.l.lecta eſt, & ex his quæ in continenti fiunt præſumptio naſcitur,de elect.officii.

Qui ponit principium totum ſupplere debet uſque ad finem,de conſe.diſt.50.nullus epiſcopus.

Quilibet præſumitur dignus niſi probetur indignus,cap. ex parte.de ſeruti. inord. faci.l. nõ omnis.§. à barbaris. ff.de re mili.& in l.actor.p Cy.C.de proba. & de quolibet præſumendum eſt bonum niſi probetur contrarium.c.dudum,de præſum.ff. de manu. teſta. ſeruos. & ff.de lega.2.l.cum pater.§.rogo.

Qui reputatur dignus in una dignitate ſi poſtea eligitur ad alteram etiam tunc dignus debet reputari.c. accepimus,de æta.& quali.ſic.74.diſt.geſta.

Quod de uno prohibetur de alio permittitur.25. diſ. qualis,& extra,de his quæ ſi.à præla.ſine conſ.cap.cũ apoſtolica,in fi.

Quod infirmari uel uituperari poteſt præcaueri debet.c. 1.de ſer.non ord.l.ſi idem cum eodem.§.fi.iuncta.gl.ff. de iuriſd.om.iud.& l.1.ff.de iureiur.

Quando in uno actu concurrunt duæ rationes, quarum altera nocet, alia uero prodeſt, cauſa illa quæ nocet debet attendi non quæ prodeſt. l. ſi quis in graui. §. fin. cũ ſeq. ff. ad Sylla. & l. 3. & ibi Bar. ff. de ſuſpe. tut.

Quod teſtibus uel ſcriptura probari non poteſt pro infecto haberi debet. C. commu. di. l. ſi maior.

Quotidie ex nouis mortius nouæ generantur opiniones ut dicit Bal. in l. 1. col. 8. C. de his qui ante aper. tab.

Qui totum dicit nihil excludit, l. Iul. de leg. 1. c. ſolicitæ de maio. & obed.

Quod omnes tangit ab omnibus approbari debet. cap. ad hæc, de offi. Arch. C. de aut. præſtan. l. vlt. & ff. de aqua plu. arc. in concedendo, & ff. de adop. nam diuus, & extra de tempo. ord. ſi arhiepiſcopus.

Quod ab illo datur, qui de iure dare non poteſt: pro non dato habetur, extra de iure pa. quod autem. in ſi.

Quoties quis iuſto dolore accenſus deliquit, pœna debet aliquantulum temperari. Abb. in c. olim. 2. de reſcript.

Qualitas adiecta uerbo qualificatur ſecundum tẽpus uerbi. l. Titius. ff. de mi. teſt. Bar. i l. ex facto, ff. de uul. & pu.

Qui de uno negat: de aliis affirmat, & concedit l. prætor. ff. de ind. c. nonne, de præſump.

Qui prior eſt tempore potior eſt iure, l. potior. ff. qui pot. in pign. hab.

Qualis ſententia talis libellus, præſumitur. glo. in c. dudũ in fi. extra de deci. & facit tex. in l. præſes. ff. de pꝫ

Quod quis non diligit facile contemnit, 20. quæſt. 3. præſens clericus.

Quod quiſque ſua uoce dilucidè proteſtatus eſt, in eundem caſum proprio teſtimonio infirmare non poteſt, c. per tuas, de proba. & C. de non nu. pec. l. generaliter

Qui confitetur unum, per conſequens confitetur id quod ſequitur ex illo. 8. diſt. quo iure, & de offi. deleg. cum ſuper, & de dolo & contu. cum dilecti.

Quæ promittuntur ſunt opere adimplenda, extra de pactis, qualiter, & de præben. & dignit. relatum eſt; & 12. q. 5 quia Ioannes, & 32. q. ult. c. fi. & l. 1. & ibi Bar. ff. de pac. & ff. ad leg. Fal. l. fi.

Quæ

Quæ religioſis adhærent religioſa ſunt.ff.de rei uendic.l. quæ religioſis,& ff.de contrah.emp.l.in modicis.
Qui prior eſt tempore potior eſt iure, c.cum autem de iure patr.c.1.de maio.& obed.d.l. ſi fundum,& l. generaliter cum multis aliis.C.qui po.in pig.hab.
Quilibet præſumitur bonus : niſi probetur malus, extra de ſcru.in or.fa ca.uno,& de præſumpt.dudū.l.non omnis.§.a barbaris.cum uulg.ff.de re mili.

R

REmittentibus actiones ſuas non eſt dādus regreſſus ad eas.l.quæritur.§.uenditore.ff.de ædil.edic.
Ruſticitati parcendum eſt.l fi.C.de teſt.ff.ad Sill.l.3. §. ſi quis ignorans.ff.de uen.inſpi.l.1.§.fi.ff.de prob.l.deinde.§.2.ff.de iuriſ.om.iud.l.ſi quis.§.3.ff.de iur.fiſ.l.2.in fi.ff.ſi quis in ius uoc.non ier.l.2.§.pen. ff. de edem.l.1. §.fi.& in multis ſimil.
Res inter alios acta aliis nō præiudicat.l.Lucius.ff. de his qui no.infa.l.ſæpe conſtitutum eſt.ff.de re iud.l.res inter alios acta.alias eſt.l.Modeſtinus reſpōdit. ff. de excep.l.res inter alios acta.ff.de regu.iur.l.1. C. res inter alios acta uel iudi.alii non noc.C.de except.l. 2. ff. qui po.in pig.hab.l.Claudius.C.de pac.l.fractionem. ff.de. iudi.l.ſi petitor.ff.de pac.l.ſi unus.§.pactaq; in fi. & ff. de exce.rei iud.l.1.cum multis aliis.
Res iudicata pro ueritate accipitur.l.ingenuum.ff. de ſtatu ho.l.res iudicata.
Reus excipiendo actor eſt.l.1.ff.de excep.
Reus non tenetur probare ſed actor.l.fruſtra. C.de prob. cum multis aliis.
Res tātū ualet quantū uendi pōt.ff.de cōd.fur.l. ſi ſeruus §.ꝙ ſi pendente.ff.de fur.l.ſi quando uxori.§.fi.in fi.
Reatus omnem excludit honorem.C.ubi ſena.l.1.
Re integra reuocatur mandatum.inſti.man.§.recte, & ff. de procu.l.ante litem conteſt.
Res mali exempli eſt uitanda l.obſeruādum eſt.ff.de iud. & l.exemplo.C.de proba.

Rei appellatione etiam pars continetur, l. appellatione rei. ff. de uerb. ſign.

Rei hæreditariæ nondum poſſeſſæ non fit furtum, l. contra. §. fi. ff. re amota.

Ratio generalis præualet ſpeciali. not. gl. inſti. de uſuca. §. furtiuæ. ſuper uerbo nec uſucapio. & de nup. §. affinitas. & §. ſocrum. Contra, ff. de eden. l. quædam.

Res mutata in priſtinum ſtatum redire non poteſt. ff. de uerb. obl. l. inter ſtipulantem, §. ſacramenta, ff. de ſolu. l. res quæ, §. arena.

Rebus & non uerbis legem imponimus, C. commu. de le. l. 2. in fi. C. de uſu. l. fin.

Remittenti ius ſuum amplius non datur regreſſus. inſti. de bo. poſ. §. ſi quis itaque.

Res ſua nemini ſeruit, l. in re communi, ff. de ſer. urb. præ. ff. de uſufr. l. uti frui.

Ratihabitio retrotrahitur & mandato comparatur, l. fi. C. ad ſec. con. Ma. l. licet, ff. de iudi.

Reus debet prius conueniri quam fideiuſſor: in auth. de fideiuſſ. §. 1. col. 1. & C. eo. tit. auth. præſente.

Res aliena uẽdi põt, ſed precium ab emptore auferri poteſt, l. rem alienam, ff. de contrah. emp.

Rei eſt fugere, C. de iudic. l. properãdum, §. & ſi quædam pars.

Reſtitutionem petens duo probare debet, l. poſſeſſionem & ſpoliatum fuiſſe extra de reſtitu. ſpol. olim cauſam, & qui fi. ſint leg. cauſam quæ, & idẽ eſt ſi aliquis ſpoliauit, uel mandauit, uel ratam habuit ſpoliationẽ: de reſti. ſpol. cum ad ſedem. ad fi. ff. de ui & ui arma. l. 1. §. deieciſſe, c. conſultationibus. de offi. deleg.

Refertur ad uniuerſos quod publice fit per maiorem partem, ff. de reg. iur. l. aliud eſt uendere. §. refertur.

Ratio debet eſſe diuerſa a dicto, ut no. glo. in l. fi. ff. de offi. procu. Cæſ. & in l. 1. in fi. ff. de excep.

Renuntians liti non uidetur fateri, tex. ſing. ſecũdum Bal. ibi in l. ſi te. C. de inge. manu. exclamat Iaſ. in l. poſtquã liti. C. d. pact.

Relictum ſub conditione non uidetur quod in omnem euen-

euentum quis eſt habiturus.gl. in l.liber homo,§.ſi ita ſcriptum.ff. de hære.inſti.

Reſpublica nõ dicitur alia quàm Romanorum, l. liberto §.Lucius,ff.de an.leg.

Res deſtruitur per plures ſucceſſores,l.ſolet,§.1.ff.de ali. & ciba.leg.

Remittere eſt dare,c.ueniens de teſti.l. contra iuris, ff. de pac.l.Modeſtinus,ff.de dona.l.ſi inter,C.de ſolu.

Reuelat Deus aliquando paruis: quod non reuelat magnis,l.potioris,C.de offi.rec.prouin.c.fruſtra,8.diſt.c. eſto.95.diſt.

Redditum non eſt,quod eſt deterius redditum, uel ita ut haberi non poſſit,ff.ad exhiben.l.Iulia.§. ſed & ſi commo.l.3.§.1.ff.depo.l.1.§. res, ff. de ſolu. & l. ſed mihi, §.1.ff.commodati.

Res dare pro rebus,pro uerbis uerba ſolemus,gl.in c.eccleſias,in uerſi.ad hoc.13.q.1.Hiero. But.in l.ſi certis. C.de pact.

Ratum habere promittens dicitur nõ perſeuerare ſi quo quomodo contraueniat, l. antepen. & ſi.ff. rem ratam hab.ubi Bar.

Regratiandus non eſt qui facit quòd debet,l.ſi ſeruo. circa mediũ,ff.de hæ.inſti.l.2.C.de ope.lib.facit l.unum, §.ſi.de fal.de l.3.

Reſponſio debet fieri ſecũdum interrogationem. l. ſi debitor,ff.de inter.act.& in c.inter dilectos.de ſi.inſtru.

Res de facili reuertitur ad ſuam naturã,l.ſi unus,§. quod & in ſpecie,ff.de pact.c.ab exordio,35. diſt.c.1.de præbend.in ult.

Rubricæ negatiuæ non poteſt conſenſu partium eius diſpoſitioni renunciari.uo.gl.Bar.& Doc.in rub. C.ne ſi de.do den.idẽ in l.non poteſt,de leg.1.& in l.gallus,in prin.ff.de lib.& poſth.ſequitur Ang.in proh.inſt.col.5.

Reipublicæ intereſt ut crimina detegantur, l.eum qui no cẽtem,in prin.& ibi Bart.ff.de iniur.& detecta puniantur.uulg. l.ita uulneratus,ad leg.Aquil.ff.

Rex Franciæ facit expenſas pauperi ſecum litiganti. Bal. in l.magis puto,§.in primis.ff.de rebus eo.

Ripæ fluminis publici non ueniunt menſurandæ, quādo eſt uenditum prædium, niſi hoc expreſſe dictū fuerit, Bar. in tractatu qui incipit Tyberiadis. 10. col.

Reprobato aliquo reprobatur quicquid uenit in eius con comitantiam, ſiue ſit præiudiciale, ſiue pœnale. l. Seius & Augerius, ff. ad l. Falci ſecundum Bal. in l. ſi pactum. in princ. C. de colla. cum ſimil.

Remedium ordinarium tollit extraordinarium, l. in cauſæ. la 2. de mino. cum ſimil.

Rex inſipiens eſt, ſicut denarius æneus in computo mercatorum, ita dicit Abb. in ſuo dictionario poſt Aegidiū Romanū, in ſuo tractatu de regi. principium, lib. 2. c. 7.

Rudibus & imperitis gubernacula eccleſiæ non ſunt committenda, ut in c. ſtatuimus. 61. diſt.

Reſpondere obſcure, & nil reſpōdere paria ſunt, l. de æta te, §. nihil intereſt, ff. de interro. act. & ibi Bar. & Alex.

Res inter alios acta non prodeſt aliis nec nocet: extra de re iudi. c. pen.

Reipublicæ intereſt habere per quos fiant ſacrificia quibus Dei cum populo reconciliatio petatur, pureq; preces offerantur, quod ſacerdotum eſſe munus dicit text. in c. ipſi ſacerdotes. 1. q. 1. & in auth. quo. opor. epiſ. in prin. colla. 1. unde & dicit Vlpia. iureconſ. in l. 1. §. fi. ff. de iuſti. & iu. publicum ius, id eſt. utilitatem publicam in ſacerdotibus uerſari.

Res inter alios acta non præiudicat aliis. l. ſed ſi poſ. §. fi. cum l. ante. & l. ſeq. & ibi no. pro & contra. ff. de iureiu.

S

Sub maſculino genere continetur fœmininū. l. 1. §. 1. ff. de cōſt. pe. l. patroni. & l. teſtatio. §. ſerui. & l. pronūciatio, ff. de uer. ſig. l. q duos mulos. ff. de leg. 3. l. tres fratres. in auth. iuſiu. quod præſtatur ab his, §. 1. col. 2.

Sub fœminino genere non continetur maſculinum. ff. de leg. 2. l. ſi ita ſcriptum.

Sic uolo, ſic iubeo, ſtet pro rōne uolūtas: not. gl. inſti. de uſucap. §. furtiuæ quoq; . ſuper uerbo nam furtiuarum.

Si illud quod minus uidetur ineſſe ineſt, & illud quod magis. C. de ſacroſ. eccl. auth. multo magis.

Solutio-

Solutione eius quod debetur tollitur omnis obligatio. in ſti. qui mod. tol. obli. in princip.

Solatium miſerorum eſt habere ſocios pœnarum. ff. qui & a qui. lib. ma. ſunt l. proſpexit.

Sublato principali tollitur acceſſorium. l. cum principalis. ff. de reg. iu. & l. 2. ſi quis cauſ. & l. eos. in princ. C. de uſu. & l. intelligere debes. C. de luitione pignoris.

Singulare aliquando ponitur pro plurali. 2. §. exactis autem regularibus. ff. de orig. iur. & l. ex duobus. ff. de vulga. & pup. l. diuus. §. fin. & ff. de pet. hære. l. 1. ut initio. ff. de po. & ff. de uerb. ſig. in caſu.

Separatorum ſeparata eſt ratio. ff. de iur. om. iud. l. ſi idem cum eo. In prin. & l. ſi domus. ff. de ſerui. & l. pater fœmininam. §. fi. ff. de cond. & demon.

Societas ius fraternitatis quodammodo in ſe habet. l. uerum. ff. pro ſoc.

Scientia nobilitat. l. prouidendum. in glo. C. de poſtul.

Simplicitas legibus eſt amica. inſt. de le. ag. ſuc. §. ſed ſimplicitatem. & l. manifeſti. §. tales. C. de fur. & inſt. de fideicom. hære. §. ſed quia, & ff. de do. l. 1. in princ.

Sine cauſa neminem tranſigentem audit prætor. l. cũ ni. §. in cauſa. ff. de tranſact.

Semper generalibus ſpecialia inſunt. ff. de reg. iu. l. ſemp.

Seruus in iudicio intereſſe non poteſt. C. de iud. l. ſeruus.

Seruus de iure ciuili nihil eſt. ff. de re. iu. l. ꝙ. attinet.

Siue corpore uis fieri non poteſt. ff. de ui & ui arm. l. 1. §. idem Labeo.

Scientia poteſt donari nõ uend. No. gl. in l. 1. §. proinde. ff. de ua. & extrior. cog. & ff. de do. l. Aquilius. reg. Sic. & C. de epi. & de. l. ſi quoquã. Cõtra ff. de iur. l. cuius eſt.

Si aliqua fiant, ad neceſſitatem non debent deduci l. ſolet §. non autem. ff. de offi. proconſ.

Si ego occiderim furem nocturnum non teneor. ff. ad leg. Corn. de ſica. l. furem.

Scriptum eſt enim, cum rex iuſtus ſederit ſuper ſedem non aduerſabitur ei quicquam malignum, in epiſtola inter claras circa prin. C. de ſum. tri. & fi. ca.

Septies in die cadit iuſtus. in authen. de non alie. uel per-

mut.re.eccleſ.§. aliena.uſu.col.2.no.per Accur.inſt.de iu.& iu.circa.prin.

Sufficit allegare naturalem rationem etiam ſine lege. l.ſi. ff.de pœ.

Sententia eſt ferenda pro eo qui fortiora iura allegat. C. de edi.di.Adri.tol.l.ſi iuſta.quod notatur cum duæ rõne fortius ligent quàm inſti.de nup.§.ſacrum.

Sententia contra formam iuris lata non ualet, C.quando prouo.non eſt ne.l.2.

Socer obtinet locum parentis l.quia parentis.ff.ſo.ma.

Secundum allegata & probata iudex debet iudicare.l.illicitas.§ ueritas, ff.de offi.præſid. Contra.ff.de feriis,l. ea.in fi.ubi dicitur quod iudex ſecundum conſcientiã iudicare debet.

Sententia pro ueritate accipitur l.ingenium, ff.de ſta. ho. & l.res iudicata, ff.de reg.iur.

Scholares diebus feriatis legere & ſcribere poſſunt, l.pe. in glo.ff.de feriis.

Sub dubio forte reſpondent ſæpe periti.not. glo. l.ſi duo rei.ff.de arbi.& C.de appella.l.has qui.§.ſi quid autem in agendo.& l.inuitus, 1.reſpon.ff.de procur.

Scire facit matheſis, ſed diuinare matheſis: not. glo.l. mathematicos.C.de epi.au.idẽ gl.ſuper rub.C. de mathe.

Segnius expediunt commiſſa negocia plures.no.glo.ff.de admi.& peri.l.3.§.3.ſuper verbo facilius.

Sermo datur cunctis animi ſapientia paucis.no.gl. in aut. de referendariis. circa fi.col.2.

Sermo ad ſolennia non poteſt adhiberi l.qui in teſtamẽto, ff.de teſta.§.ſeruus.

Sufficit conditionem eſſe impletam ſiue in uita ſiue poſt mortẽ teſtatorum.l.ſi quid hæredi.C.de inſti. & ſubſt.

Senſus magis inſpicitur q̃ uerba.l.1.C.de interdi. & l. 3.C.de li.p̃te.& l.Celſus.§.pe.ff.de cõtra. emp. & uen.

Sacrilegus dicitur qui rem aliquam ſacram de loco ſacro aufert.ff.ad l.Iul.pecu.l.diuus.

Similis æquitatis ratio ſimilia iura ſuadere debet.ff.ad legem Aquiliam.l.illud.& C.ad leg.Fal.l.ultima.

Sacramentum reuocatur prætextu periurii. C. de re.

cre.l.2.& ff.de in lit.iuran.l.fin. & ff.de re iud.l.poſt rē.
Sacramentum pro ueritate accipitur, ff.de iu. iur. l.ſed.& ſi poſſ.
Si aliquid eſt in pęnam ſtatum non debet conuerti in præmium.ff.de adim.le. l. legata inutiliter. & ff. de re. iur.l.non fraudantur,§.nemo.
Satis abſurdum eſt creditoribus,quidem ius ſuum perſequentibus auxilium denegare.C.de iu.delibe. l. ſancimus.§.ſi uero creditores.in fi.
Suffragium proprie dicitur illud patrocinium quod prę ſtat aduocatus.no.gl.ſuper rubrica,C.de ſuffrag.
Sequeſter eſt apud quem plures eadem rem de quo eſt cō trouerſia depoſuerunt.l.ſequeſter.ff.de uerb.ſig.
Scapha eſt parua nauis ſequens nauem magnam. l.ſcapham,ff.de euict.
Stultus non debet melioris eſſe conditionis quàm prudens.l.ſeruus.ff.quod ui aut clam.& ff.de noxa. l. nō ſolum.cum multis aliis.
Sine accuſatore nemo damnatur.unde illud, mulier quis te accuſat:nemo domine.l.ſcripto. §. ſi quis accuſatorem.ff.de mu.& ho.
Si filius,ergo hæres,ad Galathas.4. c.& l.ſiue poſſidetis C.de proba.
Sipulatio præſens non trahitur ad futurum,no. gl.de dā. infec.l.damni.§.ſi is.
Si uaſallus fecerit amicitiam cum inimicis domini aufertur ei feudum.C.de inoffi.teſta.l.liberi.
Sexus uirilis præfertur ſexui fœminino.l. 1. ff. de ſenat.
Si aliquis furioſus Imperatori maledixerit non punietur l.unica.C.ſi quis Imper.ma.nam afflicto non eſt danda afflictio.l.diuus.ff.de offi.præſi.
Sola atteſtatio approbata, & aliis adminiculis non probata nullius eſt emolumenti,l.ſolam C.de teſti.
Standum eſt parti maiori in cumulo debiti.l. maiorem.ff. de pact.
Stādū eſt maiori parti.ff.ad muni.l.quod maior.pars.& ff. de re.iu.l.aliud.§.1.& C.de decu.l.nominationū: x.li.
Standum eſt ſententiæ arbitr. l. diem proferre. §. ſtari. ff.

de arbi.ſiue æqua ſit,ſiue iniqua ut ibidem dicitur.

Seruitus eſt conſtitutio iuriſgentium qua quis dominio alieno contra naturam ſubiicitur. inſti. de iure patron. §,ſeruitus autem.

Seruus debet domino ſuo tanquam potentiori obedientiã C.de bo. quæ lib. l. cum oportet.& l.fi.& §. filius , in aut.de nup.col. 4.

Subripiens ſtatim eſt in mora,l.fi.C.de cõdi.ob turp. cau.

Satiſdatio idem eſt quòd ſatisfacto l. 1.ff.qui ſatiſ.cog.

Sæpè unius opera plus ualet quam alterius opera,inſtit. de ſocietate.§.nam & ita.

Seruus non põt eſſe tabellio.C.de tabellionib.l.generali, & C.de adop.l.2.in gl.ſuper uerbo ſeruo publico.

Sapie ntis eſt mutare conſilium.l.nunquam. C.de col.bo.

Sne poſſeſſione non procedit uſuca.l.ſine.ff.de uſuca.

Scientia inflat.charitas aũt ædificat.primæ ad Corin. c.7.

Sciens rem alienã nunquã uſucapit in ea.l.proxime alle.

Stipulatio fit ex interrogatione, & reſponſione,inſtit.de verbo.obl.in prin.& ff.eo.l. 1.ſi ex interrogatione præ cedente,& reſponſione ſequente:ut C. de uſu.l. 1.

Surdus,mutus,abſens,non poſſunt ſtipulari.l. 1.ff.de ver bo.obligat.

Strabo dicitur qui torto lumine uidet,not.glo.l. qui clauum.ff.de ædil.edic. ſuper verbo Strabonem.

Seruus dicitur à ſeruando non à ſeruiendo:ut no. gl. inſt. de iur.perſ.§ ſerui autem ex eo.ſuper uerbo ſerui aũt. Secundæ nuptiæ ſunt odioſæ,in auth.de nupt.§.diſſolutum.col.4.

Seruus communiter eſt fur.l.Iul.§. Item qui ſurem. ff.de act.emp.& uend.& ibi uide.glo.

Solutio,uenditio,traditio,magis facti quam iuris eſt l.cõ ſilio.§.fi.ff.de cura.fu.

Sed natura nouas deproperat edere formas . Iſte uerſus Si ſituatur in proprio textu tituli ; quæ fuit prima cauſa beneficii amittendi,col. 10.

Si illud quod minus, uidetur ineſſe ineſt , & illud quod magis.l.nec in ea.§.ius occidendi.ff.de adult. & ſtupro. & l. 1.§.quod ait prætor,in fi.ff.de ſuperficiebus.

Sacer-

Sacerdos non catholicus corpus domini conficere nõ poteſt,c.quid ſit ſanguis,de conſ.di.2.& c.utrum ea.di.& 23.q.ſchiſma.
Semper qui dolo facit quominus haberet pro eo eſt habẽdus ac ſi haberet,l.ad ea quæ,§.ſemper.ff.de re.iur.
Socii mei ſocii,mei ſocii non ſunt.l. conſilii.§ ſocii.ff. de reg.iur.
Semel hæres ſemp manet hæres.l.ei q ſoluẽdo. ff.de hæ. inſt ẽt ſi res ei auferãtur,l.ex facto,§.fi,ff.de vul.& pu.
Scholaris ſi non ſtudet & intrat, non gaudet priuilegio ſcholarium,l.ſemper,§.vlt. ff.de iur.immu.
Salutarem rem diu ſubticentes reprehenduntur.l.ſi forte ff.de pęnis.in uer.quis enim, & per totum
Scholaris prouectus ſi ſtudeat in domo licet non accedat ad audiendas lectiones gaudet priuilegio ſcholarium, ita Bal.per illum textum in l,ſi cum dies.§.quid eſt tamen,ff.de arbitris.
Seipſum ligare princeps non poteſt. ar. tex.in l. pe. ff.de arbi.c.fi.extra de inſti.
Seruire inferiori vel deteriori ſe dedecus eſt,l.1.de ſenatuſcon.Clau.tol.
Statutũ ualet qđ capiens bannitũ fiat dominus eius tex.eſt fin.ſecundũ Bal.ibi,in l.2 C.q ad liber. pcla.nõ licet.
Scire proprie accipitur quando quis falli non poteſt, gl. in l,ſcire leges,ff.de leg.improprie autem ſciri dicitur quando uchementi opinione id ſibi conſtat. tex.eſt in l.2.§.idem Labeo ff.de aqua plu.ar.& ibi gl.in uer.ſciat & glo.in l.ſi duo,§.pe.ff.uti poſſi. ſentit glo.in l. libera.ff.de pac.& gl.in l.ſi paterfa.in uer.ſcit. ff.de hær.inſti.per Alex.latius.in l. 1. in 7. colu.uerſic. ſecundo ad idem,ff.ſi cer.pet.
Sanus non eget medico ſed male ſe hẽns,c. eccleſia Chriſti,de pen.diſt.1.
Serui pęnæ non ſunt Imperatoris ſerui. l.ſi in metallum eſt,l.3.ff.de his qui pro non ſcrip.ha,nec ſunt fiſci.l.in metallum in fi.ff.de iu.fiſc.ſed contra de l.fruſtra. C.de ſen.paſ.ſed ſolue ut ibid.
Subſcriptio trahit ad ſe totum actum & totam primæ-

tuam ſcripturam, Bar.in l.ſi teſtimonium.ff.de teſtã.facit.l.iubemus.C.eo.no.Bal.in auth. ſi qs in aliquo. C. de eden. Bar.in l.diuus.§.idem ſenatus. ff. de fal. ſequitur & refert Ang.in prohe.inſt.col.5.

Sufficit bene incepiſſe licet diuerſus effectus ſit ſecutus, ff.de neg.geſt.l.ſed an ultra.

Scholari non licet in domo ſua inuitis ſociis ſuis retinere ganeam.gl.in l.non aliter.ff.de uſu.& habi.

Super facto princeps conſulendus non eſt.ff.de teſti. l.3. & c.1.de conſti.inſti.6.

Sileant qui ſcripta tantum diſcurrunt,& propter frigiditatem ſtomachi,in eis contenta non digerunt. Saly.in l.ſi ex cautione.C.de non nu.pe. in ult. col. facit quod notabiliter dicit Inn.in præfa.decreta. refert notabiliter.Imo.in 4.ſua præfatione decreta.& dictum Sal. refert.Iaſ.in prohe.inſti.de actioni.

Sententia principis abſque citatione ualet, l.fi. C.de leg. tene cordi:quia eſt tex.in contrarium in cle.paſtoralis. de re iudi.uide Abb.in c.1.de cau. poſ. & proprieta.

Solet uerbum quando neceſſitatem inducat.uide in l. ſolent,de ali.& cib.leg.ff.

Sententia illa fauorabilior uidetur quæ pluribus roboratur auctoritatibus.& euidentiori ratione firmatur,tex. in c.qui recedit.in fin.de pœn.diſt.4.

Semel quod eſt ſemper erit.l.& ſi fine. §. ſed quod Papinianus.ff.de mino.& ff.de hære.inſti.l.ei qui ſoluendo. in fi.glo.in §.reſtituta inſti.de fideicommiſ.hær. Contra in §.ut autem.in auth.de non alie.

Semper qui non prohibet per ſe interuenire,mandare creditur. l.ſem per qui.ff.de reg.iur.

Si quis obligatione liberatus ſit poteſt uideri cępiſſe. l.ſi quis obligatione.ff.de reg.iur.

Surdus,mutus,& perpetuo furioſus,& impubes, nó poſſunt eſſe iudices,quia huiuſmodi perſonę iudicio.i.diſcretione carent.3.q.7.§.tria & ff. de iudi. l. cum prætor.§.non autem.

Suſpicio eſt triplex,temeraria de qua in c.primo ſemper. 2.q.1.quæ quid,expurgationem non inducit.probabi-

lis

lis quæ expurgationem inducit ut.1.q.5.preſbyter.uio lenta quæ ad condemnationem ſufficit:ut 32. q. 1.dixit dominus : tamen quandoque uiolenta ſuſpicio uel præſumptio non ſufficit ad condemnationem:ut extra de teſt.cogen.præterea extra de præſūp. c.literas.in fi.

Subrogatus ſapit naturam illius in cuius locum ſubrogatur.l.item ueniunt.§.prædiximus.ff.de petit.hær.gl.in l.certi conditio.in prin.ff.ſi cer.pet.

Singula quæ non proſunt multa collecta iuuant.l.inſtrumenta.&l.rationes.C.de proba.cum ſimi. ut per gl.in l.2.in prin.ff.de excu.tut.& glo.in c.tres.ſunt. de pœn. diſt.prima.

Scientia legalis eſt infinita, ut dicit glo. in §. cumque. in prohe.inſti.& l.2.ff.de iur.& fac.igno. quod non contingit in aliis artibus.

Scholares debent obedire præceptis magiſtrorum ſicut præceptis patris:ut dicit gl.in l.liberto.ff.de obſequiis

Statutum nõ porrigit uires ſuas extra territorium ſtatuẽtium.l.fi.ff.de iuriſdi.om.iud.& l.ex ea.ff.de poſtulan.

Scientia rei alienæ etiam ſine malafide impedit præſcriptionem.Bal.in l.neccreditores.C.de pig.ac.ubi etiam glo.in uer.longi.

Simonia eſt dare pecuniam pro adminiſtratione pauperũ & hoſpitalis.23.q.8.§.quamuis.in auth.de ſan. epiſ.§. ſed neque.col.9.arg.c.ſi quis omnem.1.q.7.

Sermones ueriſſimi ſunt illi qui conſonant rebus ſenſatis & uerisimilibus,ita Bal.in rubrica.C.de proba.

Sententia lata contra rationem legis loquentis in aliis terminis,non ualet.Abb.poſt But.in c.ſententia.de ſen ten.& re iudic.

Scire debet quiſque ad alium pertinere quod ſuum non eſt,C.unde ui.l.conquerebatur.

Sui hæredes ſunt fauorabiliores extraneis.l.in ſcripto. §. fi.ff.unde liberi. & ideo dicit beatus Auguſtinus qui uoluerit filios exhæredare,& eccleſiam inſtituere,aliũ quærat quam Auguſtinum,c. quicunque.17.q.4.

Scripta ueteris teſtamenti hodie non ligant, niſi ſint in nouo repetita,ut no.in §.his ita reſpondetur.6.diſt.

Septem,mulierum proprietates enumerat Ioannes Neui zani in ſua ſylua Nuptiali.col.16.ſanctas enim dicit in eccleſia:Angelos in acceſſu: Dæmones in domo:bubones in feneſtra,picas in porta, capras in horto, fœtorem in lecto.

Scriptura facta uel ſubſcripta me mandante,uidetur à me fieri.c.cum inter.de ſen.& re iudi.& ibi Fel.n.9.Domi. in c.ſi pro te.in prin.de reſcrip.in 6.

Sponſus nec ſponſa non dicitur poſt perfectum matrimonium.Card.in rubrica de ſponſa. & ibi etiam d. Anto. ſed maritus & uxor cum ſit adimpleta promiſſio. ſequentia declarant præcedentia.l.ſi ſeruus plurium.§. fi.ff.de leg.1.cum ſimil.

Senes mali dicuntur iuuenibus laqueum ponere. text.eſt in c.Paulus. in 2. q.7.& idem malis præclaris, quia laqueum ſubditis iniiciunt:trahitur enim eorum uita facile a ſubditis in exemplum.c.magnæ. de uoto. c. præcipue.2.q.4.idem in his qui peccatoribus blandiuntur: ipſos ex eorum iniquitatibus commendantes: ea enim commendatione fit:ut ad peccandum reddãtur procliuiores.c.ſunt nonnulli.46.di.idem generaliter in omnibus ſacerdotibus, ſuam uitam morum peruerſitate fœdantibus:tales enim dicuntur uerti in laqueum tortuoſum in omnibus locis ponentes ſcandalũ.ita dicit tex. in c.transferunt.in fi.24.q.3.

Sententia formanda eſt ſecundum libelli tenorem alias ſi iudex contra uel præter libelli formam pronunciet fatuus reputatur,ut dicit tex.in l.ut fundus.ff. communi diuidun.& c.licet hely.extra de ſimo.& l.fi.C. de fidei com.liber.

T

TEmpus non eſt modus inducendæ uel tollẽdæ obligationis.l.obligationum fera.§.placet.ff.de actionibus & obligationibus.

Turpe eſt doctori cum culpa redarguit ipſum.ff. de in ius uoc.l.ſed ſi hac lege.§. proſtituta. & in auth. de præſi. prouin.§.ex diuerſo.ſuper uerbo exemplum. col.2.

Teſtamentum eſt uoluntatis noſtræ iuſta ſententia de eo quod

quod quis fieri uoluit poſt mortem ſuam,l. 1.ff.de teſt.

Teſtamenti facto non priuati ſed publici iuris eſt. ideoq; priuatorum pactis forma eius non læditur,l. 3. ff. de teſtamen.

Teſtes & inſtrumenta eandem uim obtinent, l. in exercendis litibus,C.de fid.inſtru.

Teli appellatione,& ferrũ,& fuſtis, & lapis, & omne qđ nocẽdi cauſa habet intelligit, l. ſi pignore.ff. de furtis

Teſtamentum militis non poteſt querelari,l.ſi inſtituta.§ de inofficioſo.ff.de inoffi. teſta. hoc eſt uerum in militante:ſecus eſt in ueterano.

Tantum punitur affectus,quantum effectus.l. is qui in te lo.C.ad l.Cor.de ſica.& C.de epiſ.& cler.l.ſi quis non dicam.Contra,ff.de pe.l.cogitationis.pe.

Tandiu ſocietas durat quandiu integer cõſenſus partium durat,l.tandiu.C.pro ſoc. & inſti.eod.§.manet autem.

Tacita uoluntas ualet,ff.de his qui ſunt ſui uel alie.iur.l. patre furioſo,c.circa ſi.& ff.ſol. mat.l.2.§. uolnntatem.

Tria uel quatuor ſunt multa.ff.ad Silleia.l. 1.§.ſcripto.

Tempus ignoranti creditur, ff. de iur. & fac. igno.l. 1. in princ.& ff.de his qui no.infa.l.genero.inquit.

Triſtibus & deſolatis propter mortem ſui parentis eſt cõſulendum,l. 1.C.de his qni ante.aper.tab.hæ.tranſ.

Teſtamentum petris in quo filius eſt præteritus non ualet:inſtit.de exhæ.lib.in prin.& ff.de lib. & poſthu.l.inter cætera.

Turpia lucra ſunt ab hæredibus extorquanda.l. in hæredem.ff de calum.& l.uideamus.ff. quod met. cau. & C. ex delic.def.un iniquum hær.conue.l.unica.

Teſtator poteſt aliquem extraneum & penitus ignotũ hæredem inſtituere.l.extraneũ penitus. C. de hære.inſtit.

Tempeſtas,uel infirmitas, uel uis fluminis aliquem excuſat l.2.§.ſi quis in iudicio.ff.ſi quis cautionibus.

Theſaurus eſt uetus quædam depoſitio pecuniæ,cuius,nõ extat memoria.l.nuuquam.§.1.ff.de acquir.re.do.

Tutor in re pupilli tunc domini loco habetur: cum tutelam adminiſtrat,non cum pupillum ſpoliat.ff.pro emptore.l.qui fundum.§ qui tutor.

Tres negationes faciunt unam negationem, l.1.§. nonnunquam.ff.de cadaueri.punitorum, & ff. de col. bo.l. nonnuuquam.

Traditionibus & uſucapionibus dominia rerum non nudo pacto rrans feruntur, l.traditionibus, C.de pact.

Tempore interdicti poteſt miſſa celebrari, in die dominico ianuis clauſis, & capanis non pulſantibus: ſed in quatuor feſtis ſcilicet, in die Natalis domini, Paſchæ, Penthecoſtes, & Aſſumptionis beatæ Virginis: tamen poteſt celebrari ianuis apertis, & campanis non pulſantibus: extra de ſen.excom.c.alma.lib.6.

Teſtis antiquiores ſunt cæteris præferendi, c. delicto. de off.Archid.35.q.7.cõſanguineos, &c. uidetur qui ma. ac.poſ.ff.de leg.3.l. ſi chorus, §.1.& 20.diſt.de quibus. ab illis enim requirenda eſt ueritas, quibus lux ueritatis potius aſſiſtit. 4. q.3. l. ſi teſtes, l. presbyteri, C. de epiſc.& cle.& ibi Bal.

Tranſactio in ſpiritualibus interuenire non poteſt propriè ſumpto uocabulo.extra de tranſact. ſuper eo.amicabilis autem compoſitio poſſet, de tranſa.c. ſtatuimus. arg.ad hoc.extra de præben.niſi & de re. permu.c.ſi.

Tacitum plus operatur quam expreſſum, bonus tes.in l. ſi quis Sempronium, ff.de hære.inſti.

Tacitum, id eſt, factum.l.1.C. de rei uxo.act.

Teſtator in dubio præſumitur uelle exonerare hæredẽ, l.eum qui.ff.de an.leg.

Tales erga ſubiectos noſtros debemus exiſtere, quales nos ſi ſubiecti fuiſſemus noſtros uellemus eſſe præpoſitos.jc.quorundam.74.diſt.

Tanto quis eſt melior quanto melioribus præeſt, in auth. de defen.ciui.

Tempore neceſſitatis omnia debent eſſe cõmunia, l.3. §. cum in eod.ff.ad l. Rhodiam.de iact. & 12.q.1. duo. & q.2.aurum, & 87.diſt.non ſatis.gl.in c.ſicut, 47.diſt.

Talia ſunt ſubiecta qualia prædicata permittunt.l.tranſigere, C.de tranſa.& l.quoties, C.famil.ercif.l. ſi ſeruus plurium.§.fin.ff.de leg. 1.

Taciturnitas in caſu in quo habetur pro conſenſu non eſt

potens

potens ad inducendum pactum. Aret. ſing.in l.2. ff. de leg.6.per tex.in l.ex pollicitatione.ff.eo.de pollici.

Teſtaméto uno poſſunt duo teſtari,l.patris,ff.de uulga.& pupill.l.licet.ubi Hiero.But.& poſt docto. Moder. C. de pact.

Teſtes inſtrumentales dicentes quòd non recordantur de dictis in inſtrumento,non facit eos uacillare, Bar.in l. ſi librarius,ff.de re iud.idem in l.exercendis.C.de fi. in ſtru.Hiero.But.in l.ſciendum de uerb.obli.

Tranſactio licet non poſſit fieri niſi ſuper lite, poterit tamen fieri ante lité conteſtatam.l.2. C. de tranſac. Hiero.But.in l.poſtquam liti.C.de pact.

Teſtator magis præſumitur diligere nepotes quam extraneos.l.cum auus,ff.de condi.& de mon.l. Lucius. in fi. ff.de hære.inſti.gl.in l.1.C.de do.cau.mor.

Teſtatoris uoluntas eſt lex. §. diſponat. in auth. de nupt. hoc eſt uerum in fauorem illius cui reliuquitur, ita Bar.in l.Titio centum,in prin.de condi. & demon.l.in teſtamento de uerb. ſign. in l.1. C. de pac. & ualet arg. de uerbis legis ad uerba teſtatoris. l. ſi quis legauarit cum præ.de leg.1.

Teſtatoris uoluntas nedum expreſſe ſed etiam per coniecturas uidetur reuocari.l.3.§. fi.ff.de adi.leg.

Tacens in præiudicialibus habetur pro contradicente, ut traditur in regula,is qui tacet de re.iur.lib. 6. & traditur in l.qui patitur ff.man.

Talis quis præſumitur qualis eſt eius patria:ut dicit Bart. in tract.de Gelfis & Gebelinis,quem refert & ſequitur And.ſicu.in repe.c.Rynaldus.in 4.col.de teſti.

Teſtibus dicentibus ueriſimiliora ſtatur cæteris paribus, l.3 & l.ob.carmé.§.ſi teſtes.ff.de teſtibus. Abb.& Inn. in c.accedentes.de præſcriptio.

Talia ſunt ſubiecta qualia permittunt eorum prædicata: ut eſt gl.multum ſing.in c. dudum in fi. de deci. dicens per hanc auctoritatem Philoſophi quòd talis præſumitur fuiſſe libellus qualis eſt ſententia.

Teſtamenti factio & hæreditas eſt de iure gentium inuétione: quia maiores noſtri in ueteri teſtamento uti bá-

tur teſtamenti factione actiua & paſſiua. Bar.in l. interdum,ff.de condi. inde.& in rub.ff.de acq.hære.

Turpius eiicitur quam non admittitur hoſpes, c.quemadmodum.de iure iur.cum ſimi.

V

VErba debent intelligi ſecundum materiam ſubiectam.l.ſi uno anno.ff.loca.& conduc.

Vbi unum propter alterum utrobique tantum unum,ff. pro dona.l.ſi.

Vinum uetus prævalet nouo uino.l. cū quid.ff.ſi cer. pe.

Voluntatis eſt ſuſcipere mādatum,neceſſitatis cōſummare ſuſceptum,ff.commo.l.in cōmodato.§.ſicut. & inſt. eo.mand.§.pen.

Variæ ſunt hominum uoluntates,ff.ad Treb.l.quia poterat,& C.de emanci.lib.l.non nudo,in gl.Contra. C.de adop.l.cum enim,& C.de re ali.l.1.

Violans uel tranſcendens muros caſtri uel ciuitatis ſine licentia Principis capite puniatur.l.fi.ff.de re.di.

Vinum lætificat cor hominis,no,gl.l.1.ff.de peri. & com. rei uendi.

Vniuſcuiuſq; rei prin.potiſſima pars eſt. ff. de ori.iu.l.1.

Vox unius,uox nullius.C.de teſti.l.iur. iur.§. ſimili mō.

Vox patris eſt uox filii,& ecōtra,inſtitutio,de inutilib.ſtipul.§.ei uero.

Vox ſerui eſt uox domini.ff. de dā.infe.l.ſi ſeruus. & inſt. de inutil.ſtip.§.ei,Cōtra,ff.de ſtip. ſer.l.2. & l. antepe.

Vigilantibus & non dormientibus iura ſubueniunt.l. pupil.in fi.ff.de his quæ in frau.cre. & inſti. de prohemio.

Vanæ uoces pupilli nō ſunt audiēdæ.C. de pe.le.l.decuri.

Verba debent intelligi ut de aliquo operentur. ff.de leg. 1.l.ſi quando.

Verba tranſpoſita idem ſignificant.l. præpoſteri. de teſta. & l.cum pater.§.fidei tuæ committo.ff.de leg.2.

Vtile per inutile uitiatur,l.ſed & ſi decem,ff.de conſt.pe. l.1.§.pe.ff.de uerb obl.& C.de la. li.tol.l. unica.§.illo proculdubio,in gl.& ff.de arbitr.l.Pędius.Contra,ff.de reg.iuris.l.actus.

Vbi maius periculum ibi cautius eſt agendū. l. 1.§. ſi quis

ff.de

ff.de Carbo.edic.& C.de furtis.l.manifeſtiſſimi.
Vim vi repellere licet.l.1.ff.de ui & vi arma.& l.3.§.cum igitur.& C.unde ui.l.1.ff.de iuſti.& iure, l.ut uim, & ff.ad l.aquil.itaque,in princip,& l.ſcientiam,§.qui cũ mulier.
Verba cum effectu ſunt accipienda, l.ſi per alium, §.docere,ff.ne quis eum qui in ius uoc.eſt ui.exi.& ff.ne vis fiat ei,l.1.§.hæc uerba, & ff.de uerb.ſign.l.nomen,fil. §.ſi.& l.debitore,& ff.quod quiſque iur.l.1.in fi.
Vbi eſt eadem ratio, ibi debet eſſe idem ius, ff.ad legem Aquiliam.l.illud.
Verba imperatiui modi non habent primam perſonam. no.glo.pen.ff.de arbi.
Vbi malum principium malus finis ſequitur,l.in uniuerſis,C.da.tu.
Voluntas teſtatoris eſt magis inſpicienda quam uerba, ff. ad Trebel.l.ubi.§.& ego.
Vbi pecunia deeſt in corpore ſuppletur,ff.de in ius uo.l. fin.& ff.de iuriſdit.om.iud.l.ſi quis id.§.in ſeruos,& ff. de pœ.l.fi.§.generaliter.
Vniuſcuiuſcunque contractus initium ſpectandum eſt, ff.man.l.ſi procurator.in prin.
Valde inhumanum eſt a nemine accipere,l.ſolent, §.nos vero,ff. de offi.proconſu. &.leg.
Vſucapio proprie fit in reb.mobilibus, & præſcriptio in rebus immobilibus,no.gl.l.1.ff.de uſu.& inſti.eo. §.3.
Voluntates legitimæ contrahentium ſeruandæ ſunt,l.pe. in fi.C.pro ſoc.
Vitio naturali parcitur.ff.de dam.infec.l.fluminum, §.uitium,ff.ad leg.Aquil.l.ſi ſeruus ſeruum,§.fornicarius.
Voluntas & propoſitum diſtinguunt maleficia,ff.de furtis, l.quæ iniuriæ.
Vnius factum alios non debet trahere ad periculum,ff.de offi.præfid. l.illicitas,§.ſicut,& ff.ad legem Aquil.l.ſi ſeruus ſeruum,§.cæterum.
Vſucapio eſt legalis alienatio,ff.de.uer.ſig.l.alienationis.
uno contextu actionis teſtari oportet,l.hæredes,§.fin. ff. de teſta. Eſt autem uno contextu nullum actum

Alienum teſtamento immiſcere.

Vſufructus eſt ius alienus rebus utendi fruendi ſalua rerũ ſubſtã.l.1.ff.de uſufr.& C.e.l.1.& in gl.& inſt.e. ĩ.pri.

Vterini dicuntur quaſi ex eodem utero nati,& non ex eodem patre.ita exponit glo.l.fratres. C.de inoffi.teſt.& in ſtit.de leg.ag.me.§.1.

Videor agere quod per alium gero.l.ita §.geſſiſſe.ff. de admi.tuto.Contra.C.de theſau.l.1.§.in alieni.li.10. ff.de vi & ui ar.l.cum fun.§ quæſitum.

Vtilitas publica eſt præferenda priuatæ.l.3.C. de primipilo.lib.12.circa fi.li.ff.pro ſo.l. actione.§. Labeo &c. l.bonæ.l.extra.de poſtu.C.de cadu.tol.l.unica.§.fi.circa fi.C.de ope.pu.l.ſi quoniam cõceſſa l.2.§.ſiquis municipalis.ff.ſi quis cau.

Vſuræ non propter lucrũ potentiũ ſed propter morẽ nõ ſoluentium infliguntur.ff.de uſur l.cũ quidam.§.uſu.

Voluntas & propoſitum diſtinguũt maleficia.ff.de fur. l.q̃ iniuriæ.inſt.de obli.quæ ex delic.naſcõ.§. ſed placuit. ſuper uerbo ſi ſe intelligãt.& C.ad legẽ Cor.de ſic.l.1.

Vbi non eſt matrimonium ibi dos eſſe non poteſt.inſtitu. de nup.§ ſi.adue ſus.

Virtutum præmia merentibus tribui conuenit. C. de ſta. & imagin.

Vbi lex non diſtinguit nec nos diſtinguere debemus.ff.de publi.l.de precio.ff.de offi.præſi.l.preſes.ff.de iudi.l.2. §.conuenire,in fi.de offi.præſi.l.3.ff.de aliena.l.1.§ qui uero.ff.de poſtu.l.quos prohibet.cum ſimi.multis.

Vltima uoluntas eſt ſeruanda,l.1.C.de ſa.ec.ubi aliud ꝓhibetur & eius ſimile.ff.man.l.fi.ff.de iu.l.ſed & ſi.§.ex quibus.

Vbi inceptum eſt ſemel iudicium : ibi & finem accipere debet.l.ubi.ff.de iudi.

Verba enunciatiua aliquando operantur diſpoſitionem. l.1.C.de fal cau.

Verborum adminicula fides ueritatis non deſiderat. C.ſi mi.ſe ab hæ.abſti.l.1.

Voluntas teſtatoris pluriumque magis inſpicienda eſt quam uerba l. cum unum C. de fideicommiſ. ff. ad le-

gem

gem Falcidiam pœnales.§.fin.

Vt, idem eſt quòd ſicut: ita exponit gl l.1.C.de prob.

Vitioſa poſſeſſio iuuat aliquem contra extraneos.l.fin.ff. de acqui.poſ.

Vno malo præcedente ſequuntur & alia: in auth.ut iud. ſine quoquo ſuffra.fi. §. conſiderauimus. col. 2. ſuper uer.elicitam.in glo.

Vnus actus inducit cõſuetudinem. C.de epi.aud. l.3.in fi.

Vbi eſt eadem ratio idem ius eſſe debet.ff.de fonte. l.1.§. interdum.ff.de adul.l.ſi poſtulauit.§.2. ff. de eden.l.q. dam numuliarios. inſti. quod cum eo.§. iſtas.ff. nautæ caupo.ſta.l.nauta.§.ſi.ff.ad legem Aquil.l.illud.

Vbi habet locum commune auxilium non debet peti extraordinarium.ff.de Carbo.edic.l.cauſa ſine. ff. ad municip.l.1.in fi.ff.de eden.l.quidam.in prin.

Vbi emolumentum ibi & onus, inſtit.de empt.& uend.§. item precium, & C.de furt.l. fi. §.alia dubitatio. & ff. de act.emp.l.Iul §.ex uendito.& C.de cadu.tol.l. unica ſupra proxi.& ff.de re iud.l.ſecundum naturam, Cõtra.ff.depo.l.qui proprio.§.ut in cæteris.

Vbi poſſeſſorum & petitorũ iura ſunt obſcura, magis eſt iudicandum pro poſſeſſore.inſtit.de interdi.§.commodum autem.

Venditor ante traditionem eſt dominus rei uenditæ. inſtitu.de empt.& uend.§.idem & in cæteris.

Vxores a iuris defendi debent, non econtra.inſti.de.iniur. §.patitur.

Vno in conuenienti dato ſequuntur & plura, in auth.ut iudi.ſine quoquo.ſuffra.fi.§.ſed aliud.col.2.

Vnam concubinam habens non plures caſte uiuit, in authen.de tri.& ſe.§.nam ſi hoc conſtet.col.3.

Vbi non eſt matrimonium nec dos eſſe poteſt. inſti.de nup.§.ſed ſi aduerſus.

Vnus teſtis ſolummodo inducit præſumptionem.ff.de iureiur.l.ſi duo patroni.

Vbi nulla petitio ibi nulla mora.ff.de uerb.ſig.l.pupillus.

Vltima mora nocet.l.cum prætor.§.ſi aliquãdo. ff. de noi ope.nunciã.& ff.de peti.& commo.rei uendi.l. illud &

l.ſi mora.& l.ſemel.mora.ff.ſolu.matr.

Viuens moritur.mortuus non moritur, nec ultra mors ei dominabitur.not.gl.l.3.ff.quando dies le.ce.

Victus uictori in expenſis debet condemnari.l.properandum.§.ſinautem.C.de indi.& C.de eui.l.1.in glo.

Veni timoris non eſt iuſta excuſatio.l. uani non eſt. ff.de reg.iuris.

Vnuſquiſque annus habet.355.dies.ff.de ſta.lib.l.cum hęres.§.Stichus.& l.ita uulneratus.ff.ad l.Aquil.

Volenti non infertur dolus. C.de tranſact.l.cum donationis.& ff.de condit.inde.l.in ſumma.§.ft.& C.de reſcin.uend.l.uenditor.& ff.de reg.iu.l.nemo uidetur.

Vis eſt maioris rei impetus quæ repelli non poteſt.ff.quod met.cauſa.

Vnicuique factum ſuum non aduerſario nocere debet.ff. de reg.iur.l.factum.

Voluntates defunctorum ſunt ſeruandæ:in auth.de nup. §.diſponat.hoc eſt uerum:uolnntates diſpoſitiuæ, & non uoluntates enuciatiuæ:ut C.de prob.l.rationes.& C.communia utriuſque,l.ſcriptura.in auth. de iureiu. a mo.præſti.§.1. col. 5.

Vicarius omnia poteſt quæ pertinent ad iuriſdictionem illius cuius uices gerit.C.de offic.eius qui ge.ui.al.93. diſt.c.ulti.& 94.diſt.c.1.quædam tamen ſunt quæ ſine ſpeciali in mandato attentare non debet,c.quod tranſlationem,de offi.deleg.

Verum æquiuocum in dubio ſumitur in partem digniorem,& potentiorem.inſti.de iu.na.gen.& ciui.§.ius autem ciuile,& l.1.§.qui in perpetuum.ff.ſi ager.uect.& l.quæritur.ff.de ſta.ho.

Veneratio qua Deo tenemur appellatur religio : quæ eſt inter patrem & filium appellatur pietas:illa uero quæ eſt inter libertum & patronũ appellatur obſequium quæ uero eſt inter hominem,& hominem appellatur officium humanæ naturæ:ut eſt gl.ordi.in l.obſequio, C.de neg.geſt.

Volũtas teſtatoris etiam ex teſtimonio nulla declaratur. l.fina.& ibi Bar.ff.de reb.eo.& Barto.in l. qui a patre.

ff.

ff.de confir.tut.per illum tex. Bar.in l.gerit.col.4.ff.de acquir.hære.uide Decium in c.ex tenore.in 3.col.in fi. pe.gl.de reſcrip.uide in contrarium Cremenſ.in quadam alleg.in fin.ſing.ſuorum col.fin.

Vir non reddens debitum uxori dote abutitur.l.ſi cũ dotem.§.ſin autem.ff.ſolu.mat.

Voluntas non ſufficit ubi opus eſt facto.c.de eo qui mit. in poſſ.cau.rei ſer.c.cum aliquibus de re iudi.

Voluntatis impedimentum alicui dicitur præiudicium.§. huic autem.cum ſeq.inſt.de actio.

Vitium libidinis principaliter homini tribuitur. l.unica. C.de ſenat.Conſ.Clau.tol.

Veſtimenta famuli poteſt dominus retinere quando recedit,ſi ea ex cauſa facta erant ei a domino ut uteretur, gl.eſt no.in l.id ueſtimentum.per illum tex.ff.de pecu. ibi allegat plures tex.

Vbicunque aliquid habet principaliter unam naturam, ſecundario aliam,debemus ſecundum principale illud iudicare,non ſecundum ſecundariam.tex.eſt in l. & ante omnia,quæ eſt,l.fi.ff.de impen.in re do. fac eſt glo. ſingu.in c.2.in uer.detrimentum.de pact.lib.6.

Voluntas coacta non eſt ſimpliciter uoluntas, ſed uoluntas conditionalis.Bar.in extrauag.ad reprim. in uerbo uidetur.Hier.But.in l ſciendum.ff.de uerb.obi.Decius in c.cum M.in 13.col.de conſti.per.glo.in c.notificaſti. 33.q.5.& in l.4.ff.de re.iur.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonæ,L plenum.§.equitii.ff.de uſu.& habi.& ſecundum naturam diſpoſitionis ſuper qua interponit.l.in inſulam.ff. de præſcr.in uer.l.ſi uno.in prin.ff.loca.& l. ſtipulatio iſta.§.hi qui ſunt,ff.de uerb.ob.

Verbum ut poſſit importat neceſſitatem.l. fidei commiſſa.§.hæc uerba.ff.de leg.3.

Via plana & facilis,propter difficilẽ & inuſitatã relinquẽdã nõn eſt,§.his itaque.& ibi no. Ange.contra muliones,nuncios & barcherolos. inſt. de iuſti. & iu. facit l. rem non nouam.C. de iudi. fallit niſi uia inuſitara eſſet magis tuta.l.fin.§.cum autem gemini.C.de iure de-

lib.

lib. pro primo dicto facit tex. in l. nõ ſolũ, §. 1. de excuſ. tuto. & l. 2. C. de cu. pu. lib. 12. & ibi Bar. & l. qua actio ne, §. 1. ff. ad legem Aquil. nec per uiam ſuſpectam eſt eundem. l. eos. §. fi. & ibi no. ff. de fal. per Bar. in l. 1. in fi. ff. ſi quis cau.

Verbum plurale diuiſum acceptum geminat ſignificatum ſingulis, extra de diuor. l. gaudemus, de cond. & demõ. l. falſa. §. fi. & ff. de lega. 2. l. qui concubinam. Contra, C. de impub. & aliis ſubſti. l. quæ uis, & l. cum quidam, & l. generaliter.

Verbum multiplicans mutat ſubſtantiam obligationis. ff. de uſur. l ſi ſtipulatus, & ff. ſi quis cautio. l. 1. Contra de au. & ar. leg. l. pediculis, §. Labeo, & de cõd. inſer. l. 1.

Verba ſunt ſpectanda non ſecundum qualitatem, C. de ca du. tol. l. 1. §. fuerat. 27. diſt. c. relatum. & ff. de oper. no. nunc. l. 1. §. prætor. ff de ui & ui ar. l. 1. §. ult. Contra sẽ ſum non uerba ſpectanda. c. intelligentia, de uerbo. ſignificat. 1. q. 1. Marchion. &c.

Verbum in dubio debet intelligi in ſpecie, non ꝙ loquatur in genere. tex. eſt & ibi Bar. in l. hoc legatum, ff. de lega. 3. circa cuius intellectum uide omnino Soc. in rubri. ff. de vulg. & pup. in ſecunda lect.

Vim ui repellere licet, l. ut uim, ff. de iuſti. & iu. & l. ſcien dum. §. qui cum aliter, ff. ad leg. Aquil. & l. 1. C. unde vi. & in c. ſignificaſti, extra de homic. cum notatis in di ctis iuribus, facit quod habetur in l. ſi ex plagiis, §. in cliuo. ff. ad legem Aquil. cum ſimilibus.

Vigilare licet unicuique pro commodo ſuo etiam in alte rius damnum, l. pupillus, in fi. & l. qui ante, §. ſciẽdum, ff. de his quæ in frau. cre. l. fi. C. depoſi.

Vnuſquiſque naturaliter mouetur ad tuendos mores pa triæ. l. ueluti. ff. de iuſti. & iur. & hinc eſt, quòd qui natus eſt ex partialib. præſumitur partialis, ut dicit Ang. in l. ſi fugitiui. C. de ſer. fug.

Via uſitatior non alia attendi debet. Abb. in 3. q. poſt. Io. And. in c. cum uenerabilis, de exceptio.

Verba narratiua non diſponunt. ca ſi Papa. de priuileg. in 6. cle. ſi ſumus, de ſent. excomm. & ideo dicit Lud. de

Ro-

Roma.ſingula. 190. quod incipit ſpectabilis domine quòd uerba Iureconſulti narrantis factum nó poſsũt allegari pro lege,pro quo adducit glo.quam dicit ſingula,in l.ibi,uel dic.3.C.quando non peten.par.

Vbi inuidia ibi dolus & corruptio.l.2. C.quando & quibus quar. pars debe.lib.10.

Vbi maius periculum intenditur ibi proculbio eſt plenius conſulendum,c.ubi periculum,de electio.in 6.unde dicit Ioan.de Ana.in cap.ordinando,extra de ſimo. quod propter exemplũ deberet curia Apoſtolica præcæteris abſtinere a ſimonia.c.magnæ,de uoto,c.in cauſis,de re iudica.& ideo dicit text.in c.pręcipue.11. q.3. ſcire debent prælati quod ſi unquam peruerſa perpetrant tot mortibus digni ſunt,quot ad ſubditos ſuos perditionis exempla tranſmittunt: unde neceſſe eſt ut tanto ſe cautius à culpa cuſtodiant, quanto per praua quæ faciunt non ſoli moriuntur. Ad idem eſt Aureus text.in c.2.30.q.5.ubi dicit Romanus pontifex ad noſtrum reatum tendit ſi paternarum regulæ ſanctionũ nobis conſentientibus uel negligentibus uiolentur.

Verba potius ſunt intelligenda in ſenſu naturali, quàm in ficto,l.fi.C.de his qui ue.æta.impe.

Vbi lex aliquid fieri certo tempore requiri non ſufficit poſteriori tempore celebrare,l.ſi quis mihi bono.§.iuſſum,ff.de acqui.hæredi.

Verbum ex integro rem perfectam ſignifica. Spec.in titu. de hære.in fine.

Voci uiuæ magis credendum eſt quam mortuæ,in aut.de fide inſtru.§.ſi uero,col.6.

Verba ſtatuti aut conſuetudinis non adaptantur ad impoſſibilia ipſi ſtatuenti.Bal.in l.fi.§. in computatione, in fine.C.de iure delibe.idem Bal.in l.fi.in 5.col. C. de ſacroſanctis eccleſiis.

Vbi eſt concurrentia allegationum canonum & legum,a canonibus incipiendum eſt,propterea quia canoniſtarum ſubiectum dignius eſt, ita dicit Abbas in ca. inter alia. de immunita.eccle.

Vbi aliquid pro forma datum eſt æquiparantur pręter &

contra gl.in c.ſi cui.de elec.in 6. Abb.in c.cauſam quæ, de ſenten.& re iudi.

Verba debent intelligi ſecundum qualitatem perſonarũ de quibus agitur, l.plenum, §.equitii.ff.de vſu.& habi.

Verborum prolixitas a iure reſpuitur: ut l.ampliorem, §. in refutatoriis, C.de appella.

Vbi confuſa præit interrogatio, certum reſpondentis teſtimonium eſſe uix poteſt.de interrog.acti.ff.

Additio. Zona non uenit appellatione pannorum. Bar.in l.diuus, in 2. nota.ff.de bo.dam.

Finis tractatus nuncupatus Flores legum: aut congeries authoritatum iuris ciuilis, in quo authoritates ordinantur ſecundum ordinem alphabeti, cum allegationibus librorum ex quibus ſummuntur. & ll. & §§.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE